

АГЛЯД-ХРОНІКА

парушэньяў правоў чалавека ў
Беларусі ў 2001 годзе

ЗЪМЕСТ

УСТУП: АБАГУЛЬНЕНЬНІ І ВЫСНОВЫ.

1. ПРАВАВАЯ БАЗА І ЗЪМЕНЫ Ў ЗАКАНАДАЎСТВЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛА РУСЬ, ЯКІЯ ВЯДУЦЬ ДА АБМЕЖАВАНЬНЯ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ.
2. ПЕРА СЪЛЕД АРГАНІЗАТА РАЎ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ МАСАВЫХ АКЦЫЯЎ ДЭМАКРАТЫЧНАЙ АПАЗІЦЫ.
3. КРЫМІНАЛЬНЫ ПЕРА СЪЛЕД ПАЛІТЫЧНЫХ І ГРАМАДЗКІХ ДЗЕЯЧОЎ БЕЛА РУСІ, А ТАКСAMA ЎДЗЕЛЬНІКАЎ МАСАВЫХ АКЦЫЯЎ АПАЗІЦЫІ.
4. ПРАБЛЕМА ЗЪНІКНЕНЬНЯ ЛЮДЗЕЙ У БЕЛА РУСІ.
5. ПАРУШЭНЬНІ ПРАВОЎ ЧАЛАВЕКА ПАДЧАС ВЫБАРАЎ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛА РУСЬ.
6. ФАКТЫ ЖОРСТКАГА АЛЬБО НЕГУМАННАГА АБЫХОДЖАНЬНЯ З УДЗЕЛЬНІКАМІ АКЦЫЯЎ АПАЗІЦЫІ, ЗАТРЫМАНЫМІ І ЗЪНЯВОЛЕНЫМІ.
7. ФАКТЫ ЗЪБІЦЬЦЯ ІНШАДУМЦАЎ «НЕЎСТАНОЎЛЕНЫМІ АСОБАМІ» І «ЛЮДЗЬМІ Ў ЦЫВІЛЬНЫМ».
8. ПАРУШЭНЬНІ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ НА СВАБОДУ СЛОВА І АТРЫМАНЬНЕ ПРАЎДЗІВАЙ ІНФАРМАЦЫІ, ПЕРА СЪЛЕД НЕЗАЛЕЖНАЙ ПРЭСЫ І ЖУРНАЛІСТАЎ.
9. АКТЫВІЗАЦЫЯ ЦІСКУ БЕЛА РУСКІХ СЪПЕЦСЛУЖБАЎ НА ПАЛІТЫЧНА І ГРАМАДЗКА АКТЫЎНЫХ ГРАМАДЗЯНАЎ І ІНШАДУМЦАЎ.
10. ПЕРА СЪЛЕД АПАЗІЦЫЙНА НАСТРОЕНА Е МОЛАДЗІ І МОЛАДЗЕВЫХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.

11. ПЕРА СЪЛЕД АЛЬБО ЗАБАРОНА ДЗЕЙНАСЬЦІ ПАЛІТЫЧНЫХ ПАРТЫЯЎ, РУХАЎ, ГРАМАДЗКІХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.
12. ПЕРА СЪЛЕД ПРАФСАЮЗАЎ, РАБОЧАГА РУХУ і ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ.
13. ПА РУШЭНЬНЕ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ НА МІРНЫЯ СХОДЫ І АСАЦЫЯЦЫІ.
14. ДЫСКРЫМІНАЦЫЯ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ БЕЛАРУСІ ПА ПРЫКМЕТАХ МОВЫ, ВЕРАВЫЗНАНЬНЯ, НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПРЫНАЛЁЖНАСЬЦІ.
15. ПЕРА СЪЛЕД УДЗЕЛЬНІКАЎ АКЦЫЯЎ ПА АБАРОНЕ МЕСЦАЎ МАСАВЫХ ПАХАВАНЬНЯЎ АХВЯРАЎ СТАЛІНСКІХ РЭПРЭСІЯЎ ВА ЎРОЧЫШЧЫ КУРАПАТЫ.
16. ПЕРА СЪЛЕД ГА «ПРАВААБАРОНЧЫ ЦЭНТР «ВЯСНА» ДЫ ІНШЫХ ПРАВААБАРОНЧЫХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.

УСТУП: АБАГУЛЬНЕНЬНІ І ВЫСНОВЫ

Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь зъявіліся асноўнай падзеяй палітычнага і грамадзкага жыцьця краіны ў 2001 годзе і фактычна вызначылі галоўныя тэндэнцыі парушэння прав чалавека ў гэтым годзе. Выбары Прэзідэнта РБ паказалі, што ўлады, ігнаруючы міжнародныя стандарты права і ўнутране беларускае заканадаўства, былі сканцэнтраваныя на забесьпячэнні перамогі фактычна дзеючага прэзідэнта.

Масавыя акцыі дэмакратычнай апазіцыі ў Беларусі, іх маштаб і характар у 2001 годзе значна адрозніваліся ад папярэных гадоў. Гэта было звязана з агульной зменай стратэгіі дэмакратычных апазіцыйных сілаў падчас прэзідэнцкіх выбараў. Ад пачатку году назіралася дэканцэнтрацыя формаў палітычных пратэстаў з перавагай пікетаванняў, моладзевых акцыяў, перформан-саў і г.д. Цэнтральнае месца сярод масавых акцыяў займаюць падзеі ў Мінску 25 сакавіка, якія сталі сапраўднай буйной “вайсковай” аперацыяй уладаў з прыцягненнем значнай колькасці міліцыі, А МАП і ўнутраных войскай. Было арыштавана 15 чалавек, сярод якіх вядомыя беларускія палітыкі. Наступнымі акцыямі з вялікай колькасцю затрыманых стаў мітынг 1 траўня (“Дзень працы”), калі ў Горадні было арыштавана каля дваццаці чалавек; 18 траўня ў Мінску падчас гэтакзванага “Другога Усебеларускага народнага сходу” арыштавана каля 45 чалавек; у Курапатах у лістападзе было затрымана звыш 40 асобаў.

Практычна ніводная масавая палітычная акцыя не была дазволеная ўладамі і праходзіла несанкцыянавана. Дзеяньні міліцыі і пераважна скроўваліся на затрыманьне вядомых палітыкаў і найбольш актыўных удзельнікаў. Шырока практиковаліся прэвентыўныя затрыманні. У якасці санкціі, як і раней, выступаў арт. 167-1 КаAP Беларусі ў спалучэнні з арт. 167-2 і 166. Асноўным відам пакараньня былі адміністратыўныя штрафы і арышты.

Крымінальная адказнасць як сродак, што адкрывае шырокія магчымасці дзеля палітычнага перасьледу, традыцыйна шырока выкарыстоўваецца беларускімі ўладамі як форма

псіхалагічнага ціску і як сродак дзеля атрыманьня правоў на крымінальна-працэсуальныя дзеяньні ў адносінах да палітычных апанентаў (вобыскі, выняткі, допыты, канфіскацыя і г.д.). Менавіта пагроза ўзу-джэнныя крымінальнай справы і крымінальна-працэсуальныя дзеяньні, якія дазваляюцца паслья пачатку крымінальнага перасьледу, былі ў 2001г. асноўнымі формамі выкарыстаньня крымінальнага права ў палітычных мэтах.

Сярод крымінальных справаў найбольш адыёзны палітычныя харктор маюць узбуджаныя па артыкулах 367 і 368 КК РБ (паклён і зынявага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь), якія былі ўведзеныя новым Крымінальным кодэксам з 1 студзеня 2001г. У адразу ненеад звычайнага паклёпу і абразы, у гэтым выпадку крымінальная справа можа быць узбуджаная па ініцыятыве прокуратуры, без звароту пацярпелага.

Крымінальныя справы па арт. 368 на працягу году ўзбуджаліся ў адносінах да 8 чалавек – у г. Бабруйску супраць 5 чалавек і у г. Шклове супраць 3 чалавек. Ніводная з гэтых справаў не была даведзеная да суда.

Па арт. 367 ч.1 і ч.2 было ўзбуджана 5 крымінальных справаў. Адна супраць асобы (г. Рэчыца) і 4 па факце – у адносінах да публікацыяў у газетах “Наша Свабода”, “Рабочы”, “Пагоня” і незарэгістраванай газеце “Народны прэзідэнт”.

У 2001 годзе было ўзбуджана 6 крымінальных справаў за “графіці” – надпісы на съценах, якія ва ўмовах абмежаванае інфармацыйнае просторы сталі формай палітычнага волевыяўлення для апазіцыйных моладзевых арганізацыяў. 4 з іх – супраць асобаў па арт. 341 КК РБ, 2 па факце: першая пры затрыманні чатырох сяброў моладзевай арганізацыі “Зубр” у Мінску, другая ў г. Гомелі супраць грамадзкага аб'яднання “Грамадзянскія ініцыятывы” – па арт. 218 КК РБ. 4 чалавекі былі прыцягнутыя да крымінальнай адказнасці: двое атрымалі штрафы ў памеры 100 мінімальных заробкаў, двое па два гады папраўчых работ. Астатнія справы актыўна (асабліва ў Гомелі) выкарыстоўваліся ў палітычных мэтах – вобыскі, выняткі кампутарнае тэхнікі, допыты і г.д.

Беспадстаўным было і ўзбуджэньне крымінальной справы ў г. Крычаве па арт. 183 ч.1 КК РБ у адносінах да супрацоўнікаў рэгіянальнай газеты “Вольны горад”.

Сярод выключна палітычных крымінальных справаў трэба назваць узбуджаную па арт. 192 КК РБ у адносінах да Пятра Мігурскага – каардынатара Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіранье” ў г. Шклове. Гэты артыкул прадугледжвае адказнасць съпецыяльнага суб'екта – службовай асобы, якой каардынатар не зьяўляецца.

З 2000 году быў перанесены разгляд крымінальной справы, узбуджанай пасля “Маршу свабоды” 17 кастрычніка 1999 году супраць В. Шчукіна і М. Статкевіча па арт. 186-3 КК РБ (старой рэдакцыі). М. Статкевіч пакараны штрафам 100 мінімальных заробкаў, а В. Шчукін па сукупнасці прысудаў (арт. 399 за інцыдэнт у будынку МУС) – 30 мінімальных заробкаў і 3 месяцы арышту. У 2001 годзе на волю выйшаў дэпутат Вярхоўнага Савету РБ 13-га склікання Ул. Кудзінаў у адпаведнасці з новым Крымінальным кодэксам РБ. Палітвязень А. Клімаў да гэтага часу застаецца ў месцах пазбаўлення волі.

У канцы году было арыштавана некалькі кіраунікоў беларускіх прадпрыемстваў і буйных прадпрымальнікаў (агульная колькасць каля 20-ці чалавек). У прыватнасці, крымінальная справа была ўзбуджаная супраць дырэктара мінскага ЗАТ “Атлант” Л. Калугіна, які ў якасці кандыдата ўдзельнічаў у прэзі-дэнцкай выбарчай кампаніі. Сярод магчымых прычынаў хвалі арыштаў вызначаючыца нелаяльнасць да выкананіяў улады з боку затрыманых падчас выбараў Прэзідэнта.

Праблема зынікнення людзей у Беларусі ў 1999-2000 г.г., калі прапалі бяз звестак шэраг вядомых у краіне асобаў – Ю. Захаранка, В. Ганчар, А. Красоўскі, Дз. Завадзкі – па-ранейшаму хвалявала беларускае грамадзтва. У 2001г. афіцыйныя органы так і не распачалі актыўных дзеяньняў дзеля высьвятлення абставінай зынікненняў. Наадварот, праваахоўныя органы заміналі грамадзкім аб'яднаньням і ініцыятывам у правядзені

незалежнага расцесьледваньня па фактах зынікненъя, абмяжоўвалі доступ грамадзкасці да інфармацыі па гэтых справах, ажыццяўлялі ціск на журналістаў і друкаваныя выданыні, якія пісалі пра зынікненъні.

Рэальны судовы працяг у 2001г. мела толькі справа па зынікненъні супрацоўніка беларускага бюро расійскай тэлекампаніі ОРТ Дз. Завадзкага. У выкраданьні Дз. Завадзкага абавязаваеца група асобаў на чале з былым супрацоўнікам съпецгрупы “Алмаз” В. Ігнатовічам. Працэс, які працягваеца ў Мінскім абласным судзе, нягледзячы на шматлікія просьбы і заявы грамадзкасці, быў аб'яўлены закрытым.

На працягу году зьяўлялася дадатковая інфармацыя пра дачыненьне вышэйшых асобаў беларускай дзяржавы і, магчыма, презідэнта Беларусі да зынікненъя апазіцыйных палітыкаў і журналіста. Гэта: съведчаныні съледчых праクуратуры А.Случака і Дз.Петрушкевіча, якія выехалі за мяжу, съведчаныні супрацоўніка КДБ Г. Угляніцы, дакументы, прадстаўленыя кандыдатам у презідэнты Ул. Ганчарыкам.

Дзеля прыцягненъя грамадзкой увагі да проблемы зынікненъя і магчымай далучанаасці да гэтага вышэйшых дзяржаўных асобаў, у тым ліку і Генеральнага пракурора В. Шэймана, на працягу году былі праведзеныя дзясяткі грамадзкіх акцыяў, накіраваных на актуалізацыю проблемаў зыніклых у грамадзтве, удзельнікі якіх жорстка караліся ўладамі.

Жорсткае і негуманнае абыходжанье з удзельнікамі акцыяў апазіціі і затрыманымі зьяўляеца звычайнай практикай для супрацоўнікаў праваахоўных органаў. Аднак ніводзін з вінаватых у перавышэнъні паўнамоцтваў ня быў пакараны. Па агульных дадзеных, фізічнае ўзьдзеяньне ў адносінах да затрыманых па палітычных матывах ужываеца ў 5-8% выпадках, паказчык абрацаў і зневажаньня годнаасці значна вышэйшы, але ён мае высокую латэнтнасць.

Найбольш часты факты зьбіцца адзначаюцца пасыля масавых акцыяў, пры затрыманьні вялікай колькасці людзей, найбольш жорсткія факты – калі супрацоўнікам праваахоўных

органаў патрэбная інфармацыя альбо прызнаньне. Узровень гвалтоўных дзеяньняў у адносінах да сяброў моладзевых арганізацыяў вышэйшы чым да валанцёраў выбарчых кампаніяў, і ў адносінах да мужчын у параўнаньні з жанчынамі.

Звычайнай практыкай зьяўляецца адвольны асабісты вобыск, прэвентыўнае затрыманьне. Пратаколы за распаўсяджаючыя друкаванае прадукцыі складаюцца праста пры заходжаньні яе пры вобыску.

Падставамі дзеля затрыманьня ў зьяўляліся выбарная сімволіка, наяўнасць друкаванай прадукцыі ці ўжываныне беларускай мовы. Канфіскуюцца асабістыя рэчы, майкі, агітацыйная літаратура, фотаапараты і г.д. Прычым неабходныя дакументы – пратаколы выняткі – не складаюцца ў 60% выпадкаў, што робіць немагчымым яртанская асабістых рэчаў. Час утриманьня часта перавышае адведзеныя заканадаўствам 3 гадзіны і цягнецца 5-6 гадзінай, ёсьць выпадкі 12-гадзінных затрыманьняў.

Зафіксавана шмат выпадкаў зъбіцца палітыкаў і актыўістаў палітычных кампаніяў неўстаноўленымі асобамі, гэтак званымі “людзімі ў цывільным”. Характэрнай прыкметай усіх выпадкаў зьяўляецца адсутнасць карысцілівых матываў. Некаторыя эпізоды нападаў добра спланаваныя, што дае падставу пацярпелым сцьвярджаць пра дачыненне да іх праваахоўных органаў ці сыпецслужбаў.

Парушэнні беларускага і міжнароднага заканадаўства, злойживаныні падчас выбарчай кампаніі і падвядзенія яе вынікаў, як і перасьлед удзельнікаў і актыўістаў, апазіцыйных кандыдатаў у 2001 годзе мелі масавы харктар. На працягу кампаніі праваахоўнымі структурамі было зьдзейснена больш за 1000 затрыманьняў. Грамадзяне арыштаваліся за распаўсяджаючыя агітацыі нае літаратуры, выбарчай сімволікі, за арганізацыю сустрэчаў з выбаршчыкамі і г.д. Людзей затрымлівалі і дзеля высьвятлення асобы, праверкі пашпартнага рэжыму і па іншых падставах. Час затрыманьня цягнуўся ад аднае да 5-6 гадзінай без складаньня пратаколаў адміністратыўнага затрыманьня. Затрыманыні суправаджаліся

псіхалагічным ціскам, канфіскацыяй агітацыйнай літаратуры, у пэўных выпадках фізічным узьдзеяньнем, што перашкаджала працы прадвібарчых штабаў апазіцыйных кандыдатаў.

У большасці выпадкаў затрыманьні не фіксаваліся, і арыштаваных праз некаторы час адпускалі. На астатніх складалі пратаколы за парушэнне арт. 143, 156, 166, 172-1 і інш. КаAP РБ. Да адміністратыўнай адказнасці за ажыццяўленыне агітацыі прыцягнута звыш 100 чалавек.

Перашкодай дзеля нармальнага ходу выбарчай кампаніі сталі вобысکі, канфіскацыя аргтэхнікі, агітацыйнай і друкаванай прадукцыі ў памяшканьях штабоў апазіцыйных кандыдатаў, грамадзкіх аб'яднаньняў і прыватных кватэрах людзей, якія былі задзейнічаныя ў презідэнцкай кампаніі. На працягу летніх месяцаў было адзначана 20 такіх выпадкаў. Частка з іх праходзіла як праверка фінансавай дзейнасці, нягледзячы на поўную незаконнасць канфіскацыі ці вобыску да ўзбуджэння крымінальнай справы ці выяўлення якіх-небудзь парушэнняў. Падставамі дзеля вобыску і забранення тэхнікі былі: ананімныя паведамленыні пра падрыхтоўку тэратастычнага акту, аператыўная інфармацыя пра назапашванье зброі, забойства ў суседнім доме і нават праверка пашпартнага рэжыму.

Напярэдадні выбараў і ў дзень галасавання павялічыліся выпадкі адключэння стацыянарных тэлефонаў у штабах апазіцыйнага кандыдата, Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіраньне”, партыяў і грамадзкіх аб'яднаньняў. Вечарам 9 верасьня былі адключаныя тэлефоны ў большасці недзяржайных структураў, якія былі звязаныя з выбарамі. У цэнтры гораду на некалькі гадзінай была адключаная мабільная сувязь, адсутнічала магчымасць карыстання інтэрнет-сайтамі незалежных СMI і некаторых грамадзкіх організацыяў.

Зафіксаваныя шматлікія выпадкі звальненія з працы і выключэння з ВНУ за ўдзел у выбарчай кампаніі на розных яе стадыях, а таксама за ўдзел у Грамадзянскай ініцыятыве “Незалежнае назіраньне”.

Шырока практыкаўся разгон пікетаў і сустрэч з выбаршчыкамі апазыцыйных кандыдатаў у Прэзідэнты Беларусі, нематываваныя і незаконныя забароны ажыцьцяўляць агітацыю на пэўнай тэрыторыі – звычайна блізка да адміністратыўных установаў альбо ў шматлюдных месцах.

Дамінуючае месца сярод органаў, якія ажыцьцяўлялі пераслед падчас выбарчай кампаніі, займае Міністэрства ўнутраных спраўаў. Досьць часта, але ня так адкрыта выяўлялася дзеянасць КДБ, у некаторых выпадках выкарыстоўвалася прокуратура. Дзеля ціску на юрыдычныя асобы – пераважна грамадзкія аб'яднанні – актыўна выкарыстоўваліся структуры Дзяржаўнага камітэту фінансавых рассьвільдварання.

Ціск, які аказваўся на незалежную прэсу, і дзеяньні па абмежаванні распаўсюджання інфармацыі выяўляліся ў такіх формах: перапыненне і перашкоды ў распаўсюджанні друкаваных выданьняў, канфіскацыі накладаў, ціск на незалежныя СМІ, вынясеньне папярэджанняў друкаваным выданьням, канфіскацыя кампутарнае тэхнікі, в обыскі, цэнзура.

Улічваючы структуру інфармацыінае просторы Беларусі, манаполю дзяржавы на электронныя сродкі інфармацыі, распаўсюджанне газетаў стала важнай крыніцай альтэрнатыўнае інфармацыі. Затрыманні за распаўсюджанне зарэгістраваных газетаў мелі масавыя характеристар. Наклады незалежных выданьняў канфіскоўваліся. Да прыкладу, 17 жніўня 2001 году было канфіскавана 216 тысячаў асобнікаў газеты “Наша Свабода”. Арыштоваўваліся наклады газетаў “Народная Воля”, “Рабочы”, “Беларуская маладзёжная” і інш. Усе гэтыя выданні зарэгістраваныя вяло ўстаноўленым парадку, і іх распаўсюджанне не зьяўляецца забароненым.

Прызначэнне ўладамі кіраўніцтва для недзяржаўнай друкарні “Мэджык” стварыла ўмовы для ажыцьцяўлення цэнзуры, шэраг рэдакцыяў быў вымушаны ўносіць зъмены ў нумары некалькі разоў, каб іх дазволілі друкаваць. Адзначаныя выпадкі, калі газеты выходзілі з белымі плямамі.

На працягу году ў рэдакцыях СМІ і друкарнях праходзілі праверкі фінанса-вай дзеінасьці, вобыску і г.д., што ў пэўных выпадках паралізавала іх працу. Канфіскацыя абсталяваньня мела месца ў адносінах да газеты “Народная Воля” і чатырох рэгіянальных выданьняў.

У 2001годзе па зыску прокуратуры была закрытая незалежная гарадзенская газета “Пагоня”.

Па меркаваньнях апазіцыйных дзеячоў, съпецслужбы займаліся шчыльным праслугоўваньнем стацыянарных і сотовых тэлефонаў, праверкай карэспандэнцыі, электроннай пошты, зборам і аналізам інфармацыі і г.д.

Узбуджаныя крымінальныя справы, асабліва па факце выбуху каля расій-скай амбасады, дазвалялі КДБ дапытваць вялікую колькасць сяброў моладзевых арганізацыяў. Колькасць дапытаных съследчымі КДБ па справе выбуху перавысіла 100 чалавек. Допыты праходзілі і па іншых крымінальных справах, далучанасьць да якіх праводзілася адвольна. Мелі месца выпадкі канфіскацыі асабістай маёмасці актыўісташаў выбарчай кампаніі. Вяртаныне маёмасці адбывалася ўжо пасля выбараў.

КДБ, асабліва ў рэгіёнах, праводзіў шматлікія размовы з затрыманымі падчас моладзевых акцыяў, затрыманымі за расклейванье агітацыйнае прадукцыі, сябрамі моладзевых арганізацыяў. Сярод мэтаў працы з людзьмі былі: атрыманыне інфармацыі, аказаныне ціску, вярбоўка інфарматараў. Адзначаліся выпадкі фізічнага ўздзеяньня і шантажу. Шантаж з боку супрацоўнікаў КДБ прывёў да самагубства юнака ў г. Гомелі.

У дні перад выбарамі значная колькасць асобраў, якія былі задзейнічаны ў кампаніі: юрысты сістэмы незалежнага назіраныня, сябры моладзевых арганізацыяў, функцыянеры выбарчых штабоў апазіцыйных кандыдатаў і г.д. былі папярэджаныя па тэлефоне ці пры асабістых размовах пра ўстрыманыне ад актыўных дзеяньняў, што суправаджалася

пагрозамі “жорсткага пакараньня” ў выпадку непадпарадкаваньня.

Моладзь зъяўлялася адной з найбольш актыўных частак беларускага грамадзтва ў 2001годзе. На людзей ад 16 да 27 гадоў прыпадае большасць незаконных дзеяньяў супрацоўнікаў міліцыі, прэвентыўных затрыманьняў, допытугай, адміністратыўных пакараньняў, жорсткага абыходжаньня і г.д. На гэтую ўзроставую групу быў накіраваны асноўны ціск з боку КДБ, прокуратуры.

Масавыя затрыманьні моладзі былі звязаныя з правядзеньнем моладзевых акцыяў. Найбольш вядомыя з іх 21 красавіка – “Дзень псіхічнага здароўя”, 27 ліпеня – Дзень Незалежнасці. Ня менш масавы харэтар мелі затрыманьні падчас футбольных матчаў нацыянальнай зборнай Беларусі і затрыманьні ў Курапатах у лістападзе.

Асноўная маса маладых людзей прыцягвалася да адміністратыўнай адказнасці па арт. 167.1, а таксама 143 ч. 3 і 172-1 КаАП Беларусі, гэтыя артыкулы ахопліваюць да 90% усіх выпадкаў. Агульная колькасць адміністратыўных спагнаньняў супраць моладзі перавышае 300.

Узьдзеяньне на грамадзкія арганізацыі і палітычныя партыі на Беларусі мае дзівэ асноўныя формы. Па-першае, гэта дзеяньні, накіраваныя на ліквідацыю грамадзкага аб'яднаньня (партыі) і маніпуляваныне пагрозаю ліквідацыі. Зразумела, што пазбуйленыне статусу юрыдычнае асобы значна ўскладняе арганізацыйна-прававую дзеянасць грамадзкіх аб'яднаньняў і цалкам выключае з палітычнага жыцця партыю. Па-другое, перашкода дзеянасці шляхам канфіскацыі аргтэхнікі, фінансавых праверак, вобыскаў і г.д.

Ліквідацыя грамадзкага аб'яднаньня ці партыі – в выключная мера ўзьдзеяньня. На працягу году па палітычных матывах было зылікі давана некалькі арганізацыяў, у тым ліку – “Задзіночаньне беларускіх студэнтаў” і Моладзевы інфармацыйны цэнтр. Распачатыя справы па ліквідацыі

некаторых арганізацыяў (“Гарт”, “Грамадзянскія ініцыятывы”), у якіх раней была сканфіскаваная аргтэхніка ды іншая маёмасць.

Перад выбарамі быў выкарыстаны і яшчэ адзін сродак уздзеяньня на грамадзкія арганізацыі – гэта вынясенне ім папярэджаńня Міністэрствам юстыцыі. Так, ГА “Праваабарончы цэнтр “Вясна” напярэдадні выбараў атрымаў адразу два папярэджаńні ад Міністэрства юстыцыі, што паставіла аб’яданьне перад пагрозай ліквідацыі і стварыла дадатковыя перашкоды ў рэгістрацыі назіральнікаў ад арганізацыі.

Перашкоды дзейнасці шляхам прав ерак, в обыскаў, вынятак і канфіска-цыяў у 2001годзе былі шчыльна звязаныя з выбарчай кампаніяй і асноўнымі яе элементамі: агітацыйнай кампаніяй, мабілізацыйнай, Грамадзянскай ініцыятывой “Незалежнае назіранье”.

Вострай праблемай застаемца ў Беларусі рэалізацыя права на асацыяцыі. Значная колькасць NGO, якім адмоўлена ў афіцыйнай рэгістрацыі, вымушаная працягваць сваю дзейнасць без рэгістрацыі, за што могуць быць прыцягнутыя да адміністратыўной адказнасці па арт. 167-10 КаАП Беларусі. За мінулы год мелі месца выпадкі прыцягнення да адказнасці па гэтым артыкуле сяброў Маладога Фронту і “Зубра”.

Мінулы год быў адметны актывізацияй дзейнасці прафсаюзаў і аб’яднаньня прадпрымальнікаў. Асноўнымі сродкамі дасягнення мэтаў, а таксама прыцягнення грамадзкай увагі сталі стыхійныя і арганізаваныя страйкі, мітынгі, пікетаваньні.

Адміністратыўныя пакараньні за ўдзел і арганізацыю масавых акцыяў (нават калі яны суправаджаліся перашкодай руху транспорту, як у выпадку са страйкам на Трактарным заводзе 28.09.2001г.) у адносінах да рабочых звычайна не ўжываліся. Адміністратыўныя пакараньні ўжываліся пераважна ў выпадках індывідуальных акцыяў пратэсту.

Асноўныя дзеяньні па нейтралізацыі працоўнага і прадпрымальніцкага руху былі накіраваныя на разбурэнне іх арганізацыйных структураў. Перш за ўсё гэта тычыцца прафсаюзаў, асабліва пасля таго, як яны выявілі сваю выразную апазіцыйнасць. Палітыка ў адносінах да прафсаюзаў мела два накірункі: паступовае замяшчэнне кіруючых пазіцыяў у ФПБ лаяльнымі да ўлады асобамі (магчымы і раскол ФПБ) і зьнішчэнне свабодных прафсаюзаў, што дасягаецца адмовай у рэгістрацыі іх пярвічных арганізацый. У якасці элементу кампаніі па нейтралізацыі прафсаюзаў можна ўзгадаць рашэнне Канс-тытуцыйнага суда, прынятае ў канцы 2001году, якое тычыцца парадку выплаты прафсаюзных складак.

Праблемы дыскрымінацыйнай культурнай палітыкі падранейшаму застаюцца нявырашанымі для Беларусі. Нягледзячы на ўсе намаганні, так і не было прынятае рашэнне пра стварэнне хоць бы адзінай вышэйшай навучальнай установы з беларускай мовай навучання, надалей праводзіцца палітыка зьніжэння колькасці навучэнцаў у беларускамоўных сярэдніх навучальных установах. Праводзіцца рэарганізацыя такіх установаў з паніжэннем умоваў і ўзроўню навучання. Адзначалася стымулюванье і культиваванье падазронага ці негатыўнага стаўлення да беларускай культуры, мовы як нелаяльнай да выкананчай улады і патэнцыйнай крыніцы апазіцыйнасці.

У 2001годзе мелі месца культурныя страты і наступы на гістарычную памяць: нягледзячы на пратэсты, была знішчаная частка старога гораду ў г. Мінску, была пачатая рэканструкцыя мінскай кальцавой дарогі на месцы масавых расстрэлаў у 1937-41гг. – в аўторычны Курапаты.

Асобным эпізодам грамадзкага супрацьстаяння ў Беларусі стала абарона Курапат. Як вядома, пасля прыходу да ўлады А. Лукашэнкі, было зроблена некалькі спробаў зъменышыць гістарычную значнасць пахаванняў і нават даказаць тое, што расстрэлы праводзілі фашисты падчас другой сусветнай вайны. Некалькі разоў прокуратура праводзіла праверку матэрыялаў пра Курапаты, вынікі праверак засталіся закрытымі для грамадства.

У осень гэтага году стала відавочна, што будаўніцтва новай кальцавой дарогі вакол Мінску пройдзе праз Курапаты. Кампанія супраць зынішчэння Курапатаў як месца гістарычнае памяці беларусаў, пачалася ў канцы верасьня. Беларускія моладзевыя арганізацыі наладзілі кругласутачнае дзяжурства ў Курапатах. Былі ўсталяваныя дадатковыя памятныя крыжы. Праблема набыла грамадзскі рэзананс і суправаджалася ня толькі супрацьстаяннем, але і спробамі дыялогу новасторонай грамадзянскай ініцыятывы “За ўратаванье Курапатаў” з прадстаўнікамі міністэрстваў, дадатковымі экспертызамі, круглымі сталамі.

8 лістапада будаўнікі, якія праводзяць рэканструкцыю дарогі, парушылі дамоўленасці і пачалі работы ў гэтакзванай “дэмаркацыйнай зоне” без нагляду археолагаў Інстытута гісторыі НАН. Супрацьстаянне людзей і АМАП вылілася ў сур'ёзныя сутыкненіні 8 і 9 лістапада. У выніку 40-45 чалавек было затрымана, каля 25 былі прыцягнутыя да адміністратыўнай адказнасці за супраціўленне міліцыі (арт.166 КаАП) і ўдзел у несанкцыянованым мітынгу (167-1 КаАП). Затрыманыні суправаджаліся жорсткасцю, зьбіцьцём людзей, выкарыстаннем съпецсродкаў – сълезацечнага газу.

Грамадзкае аб'яднанье “Праваабарончы цэнтр “Вясна” на працягу году фіксавала парушэнні правоў чалавека ў Беларусі, звязаныя найперш з аблежаваннем канстытуцыйных правоў грамадзянаў: права на свабоду волевыяўлення, мірных сходаў, мітынгаў, асацыяцый, на свабоду слова і выбару, роўнасці ў сваёй годнасці і правах, на працу, жыццё і асабістую недатыкальнасць... Вынікам працы стаў гэты “Агляд-Хроніка”. На жаль, пачынаючы з 1994 году – прыходу да ўлады А.Лукашэнкі, беларускае грамадзтва рухаецца ад пачатка дэмакратыі да аўтакратыі. Улады ў барацьбе з дэмакратычнымі сіламі ідуць на парушэнне Канстытуцыі, унутранага заканадаўства, часам перапісваючы яго пад уласныя патрэбы, міжнародна прызнаных законаў разьвіцца грамадзянскай супольнасці і элементарных правоў чалавека.

1. ПРАВАВАЯ БАЗА І ЗЬМЕНЫ У ЗАКАНАДАЎСТВЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ЯКІЯ ВЯДУЦЬ ДА АБМЕЖАВАНЬНЯ ПРАВОУ ГРАМАДЗЯНАЎ.

1 студзеня адпаведнымі законамі ў Беларусі ўвядзеныя адразу тры новыя кодэксы: Крымінальны кодэкс, Крымінальна-працэсуальны кодэкс і Крымінальна-выканайчы кодэкс Рэспублікі Беларусь. Новы Крымінальны кодэкс Рэспублікі Беларусь быў прыняты і адобранны Нацыянальным сходам яшчэ ў ліпені 1999 году. Увесыці ў дзеяньне яго, як і Крымінальна-працэсуальны і Крымінальна-выканайчы кодэксы, планавалася з 1 студзеня 2000 году. Аднак гэтая справа зацягнулася яшчэ на адзін год. І толькі з пачатку 2001 году на ўвядзеньні новага заканадаўства настоеў асабіст А. Лукашэнка. У сваіх прамовах ды выступах ён вельмі станоўча ацаніў прыняты Крымінальны кодэкс, назваў яго больш гуманным і мяккім ў параўнаньні з папярэднім і ледзь ня самым лепшым у Еўропе. Але, па ацэнках незалежных юрыстаў, у новым Крымінальным кодэксе зъмякчэнняў увогуле амаль не адбылося, а ў адносінах да палітычных апанентаў і дэмакратычнай апазіцыі артыкулы КК РБ сталі больш жорсткімі. Амаль адразу пачаў прымяняцца новы арт. 368 “Зьнявага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь”. Новы Кодэкс пашырае сістэму пакараньняў, што прызначаюцца судамі за зьдзейсненныя злачынствы. Так, згодна з арт. 48 Кодэксу, уводзяцца такія новыя формы пакараньняў, як грамадзкая праца, абмежаванье свабоды, арышт (ён быў уведзены яшчэ ў 1997 годзе, але як санкцыя не прымяняўся). Максімальны тэрмін пазбаўлення волі вызначаны ў 25 гадоў і, як альтэрнатыва съяротнаму пакаранью, прадугледжваецца пажыццёвае зьняволенне. Што датычыцца съяротнага пакараньня, дык яно, паводле арт. 59 Кодэксу, выкарыстоўваецца “у якосьці выключнай меры пакараньня” за злачынствы, звязаныя з наўмысным пазбаўленнем жыцця чалавека пры абцяжарваючых абставінах. Як і раней, съяротнае пакаранье ня будзе прымяняцца да непаўнагадовых і жанчын. Новым у гэтым артыкуле зьяўляеца ўвядзенне максімальнага ўзроставага цэнзу — съяротнае пакаранье не ўжывается ў адносінах да мужчынаў, старэйшых за 65 гадоў. Сярод навацый ў сістэме пакараньняў найбольшую практичную цікавасць уяўляе арышт, які быў

уведзены яшчэ ў 1997 г., але як форма пакараньня не прымяняўся. У 2001 г. арышт прымяняўся вельмі актыўна (нават быў адпаведны зварот да судзьдзяў зъменышыць выкарыстаньне гэтая меры з-за адсутнасці ўстановаў утрыманья арыштаваных, бо арыштанці дамы пакуль не пабудаваныя, і асу-джаных утрымліваюць у СІЗА). Яго папулярнасць выкліканая дастатковай жорсткасцю – утрыманьне ў поўнай ізоляцыі. З увядзеннем новых ідаў пакараньняў пашыраецца сістэма мяккіх пакараньняў, альтэрнатыўных штрафам і пазбаўленню волі. Новы Крымінальны кодэкс адметны таксама зыніжэннем санкцыяў за эканамічныя, гаспадарчыя і некаторыя службовыя злачынствы, што можна лічыць адэкватным для постсавецкага грамадства.

14 сакавіка А. Лукашэнка падпісаў дэкрэт №8 “Аб некаторых мерах па ўдасканаленіі парадку атрыманьня і выкарыстаньня замежнай дабрачыннай дапамогі”. Дэкрэт устанаўлівае новыя правілы рэгістрацыі замежнай дапамогі і абмежаваньні на яе выкарыстаньне ў “палітычных” мэтах. Дэкрэт праду-гледжвае адказнасць за парушэнне правілаў рэгістрацыі дапамогі ў выглядзе штрафу і канфіскацыі прадстаўленай тэхнікі, у тым ліку арэндаванай, што зьяўляецца парушэннем прынцыпу прыватнай уласцівасці. У канцы году ў дэкрэт былі ўнесеныя зьмены: цяпер дапамога павінна рэгістравацца ва Упраўленні справамі презідэнта, што яшчэ больш ускладняе сітуацыю. Дэкрэт выразна палітычны і накіраваны супраць палітычных апанентаў.

7 траўня А. Лукашэнка падпісаў дэкрэт №11 “Аб некаторых заходах па ўдасканаленіі парадку правядзеньня сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцьцяў, дэманстрацыяў, іншых масавых мерапрыемстваў і пікетаванняў ў Рэспубліцы Беларусь”. Новы дэкрэт усталёўвае яшчэ больш жорсткія правілы правядзеньня масавых палітычных акцыяў і масавых мерапрыемстваў: спартовых, культурна-масавых. Арганізатарамі сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцьцяў, дэманстрацыяў і пікетаванняў, у якіх мяркуеца ўдзел больш чым 1. 000 чалавек, могуць цяпер выступаць толькі палітычныя партыі, прафесійныя саюзы ды іншыя арганізацыі. Дэкрэт значна ўскладняе магчымасць правядзеньня вулічных акцыяў і павышае адказнасць за

мажлівый парушэнныі падчас акцыі. Пры гэтым ён датычыць мерапрыемстваў ня толькі палітычнай скіраванасці, але і “рэлігійных, спартовых, культурна-масавых і іншых відовішчных мерапрыемстваў” – набажэнстваў, спаборніцтваў, канцэртаў і г. д. Арганізацыі, партыі і прафсаюзы, якія, паводле дэкрету, вымушаныя выступаць афіцыйнымі арганізатарамі гэтых мерапрыемстваў, нясуць поўную адказнасць за парадак на іх. Прычым любая правакацыя можа стаць падставай дзеля забароны дзеянасці арганізацыі-заяўляльніка акцыі. Дэкрэт пастанаўляе: “палітычныя партыі, прафесійныя саюзы і іншыя арганізацыі, адказныя асобы якіх не забясьпечылі парадку арганізацыі або правядзеньня сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцьцяў, дэманстрацыяў і пікетавання, што выклікала прычыненне стратаў у буйным памеры ці істотную шкоду правам і законным інтарэсам грамадзянаў, арганізацыяў або дзяржаўным ці грамадзкім інтарэсам, могуць быць ліквідаваныя ва ўстаноўленым парадку за аднаразовую парушэнне заканадаўства аб сходах, мітынгах, вулічных шэсцьцях, дэманстрацыях і пікетаванні”. Асобна ў дэкрэце тлумачыцца, што “страты ў буйным памеры” – гэта 10. 000 мінімальных заробкаў і больш (на час прыняцця – гэта 57 мільёнаў рублёў альбо 42 тысячи даляраў ЗША), а “істотная шкода” можа ўяўляць сабою зрыў масавага мерапрыемства, парушэнне руху транспарту або нанясенне цяжкага цялеснага пашкоджання. Такім чынам, калі ўдзельнікі масавай акцыі выйдуть на праезнную частку вуліцы, яе арганізаторы рызыкуюць апынуцца па-за законам. Калі ж усё будзе прыстойна і ў межах новага дэкрэту, у шэрагах дэманстрантаў заўсёды знайдуцца “людзі ў цывільнім”, якія і забясьпечаць неабходнае “парушэнне”.

26 чэрвеня А. Лукашэнка падпісаў дэкрэт №20 “Аб абавязковым дэклараўванні даходаў і маёмысці кандыдата ў Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь, ягоных сваякоў, жонкі (мужа) і ягоных бацькоў і некаторых іншых мерах, накіраваных на правядзенне адкрытых, свабодных і сумленных выбараў”. Мэта прыняцця дакументу, як гаворыцца ў прэамбуле – “павышэнне ўзроўню дэмакратыі, законнасці і галоснасці пры падрыхтаванні і правядзенні выбараў”... Паводле новага дэкрэту, даходы павінны дэклараўваць ня толькі сам кандыдат, але і ягоныя дзеці, пасынкі і ўнуکі, жонка (ці муж) і яго (яе)

бацькі, а таксама блізкія сваякі: бацькі кандыдата, браты і сёстры, дзяды і бабулі. . . Дэкрэт вызначае, што ў 10-дзённы тэрмін з часу рэгістрацыі кандыдата Цэнтр-выбаркам падае ў сродкі масавай інфармацыі звесткі пра задэкларараваную маёмасьць і грашовыя сродкі. У дакуменце замацаваная норма, паводле якой у выпадку вызначэння непраўдівасці пададзеных звестак Цэнтр-выбаркам прыме рашэнне скасаваць рэгістрацыю кандыдата ў Прэзідэнты. Дэкрэт № 20 фактывічна ўносіць змены ў выбарчае заканадаўства падчас выбарчае кампаніі, што зьяўляецца прарушэннем базавых прынцыпаў выбарчага працэсу.

5 сінежня Міністэрства юстыцыі Беларусі ў сваім лісьце пацьвердзіла, што А. Лукашэнка адкрыта парушае Канстытуцыю краіны. “Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 12-га студзеня 1998 году № 19 у афіцыйных крыніцах прававой інфармацыі не друкаваўся, паколькі зъяўляецца нарматыўным актам, мае грыф абмежаванасці ў доступе”, – піша намеснік міністра В. Міцкевіч. Між тым, у артыкуле 7 Канстытуцыі Беларусі сказана: “Нарматыўныя акты дзяржаўных органаў друкуюцца ці даводзяцца да ўсеагульнага азнямлення іншым прадугледжаным законам спосабам”. Як сцьвярджае агенцтва “Ю. С. Ньюс”, менавіта ў сакрэтным указе А. Лукашэнкі ад 12 студзеня 1998 году № 19, па звестках крыніцаў з презідэнцкай адміністрацыі, можа ўтрымлівацца ўказ стварыць съпецыяльную брыгаду, якую называюць “эскадронам съмерці”.

14 сінежня беларускі ўрад прыняў пастанову “Аб мерах па абароне правоў прафесійных саюзаў”, паводле якой забараняецца цэнтралізаванае пера-лічэнне праз бухгалтэры дзяржаўных прадпрыемстваў і ўстановаў сяброўскіх складак грамадзянаў на рахункі прафсаюзных організацый. Лідэры беларускіх прафсаюзаў лічаць, што такое рашэнне ўраду “супярэчыць усім міжнародным нормам і рэкамэндацыям Міжнароднай організацыі працы” і “мае на мэце разбурэнне прафсаюзных організацый”, а гэта, на іх думку, зъяўляецца “парушэннем правоў грамадзянаў Беларусі, якія аб'ядноўваюцца ў прафесійныя саюзы дзеля абароны сваіх працоўных інтарэсаў”. На думку незалежных назіральнікаў, ініцыятыва ў прыняцці пастановы належыць Аляксандру

Лукашэнку, які “мае вострую непрыхільнасьць да прафсаюзаў”,
асабліва пасьля таго, як старшыня Федэрацыі прафсаюзаў
Беларускай Уладзімір Ганчарык прыняў удзел у презідэнцкай
выбарчай кампаніі ў якасці адзінага кандыдата ад
дэмакратычнай апазіцыі. .

KAMUNIKAT.org

2. ПЕРАСЬЛЕД АРГАНІЗАТАРАУ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ МАСАВЫХ АКЦЫЯЎ ДЭМАКРАТЫЧНАЙ АПАЗІЦЫІ.

4 студзеня ў Чыгуначным судзе г. Віцебску адбыўся заключны разгляд адміністратыўных матэрыялаў, складзеных на ўдзельнікаў несанкцыянаванага пікету 10 сьнежня сяброў АГП Алену Залескую, Сяргея Васенку, Дзымітрыя Мускага і Анатоля Захарава. Абвіавачаньне прад'яўлялася па арт 167 ч. 1 і ч. 2 КаАП РБ, і судзьдзя Святлана Туфан вынесла рашэнне прызначыць наступныя пакараньні:

1. А. Залескай – штраф у 150 мінімальных заробкаў;
2. С. Васенку – штраф у 150 мінімальных заробкаў;
3. Дз. Мускаму – папярэджаньне;
4. А. Захараву – папярэджаньне.

5 студзеня атрымалі позвы ў суд Ленінскага раёну г. Берасьця ўдзельнікі пікету 10 сьнежня: Уладзімір Вялічкін, Яўген Бяласін, Сяржук Бахун, Алех Дыдышка і Кірыла Даўко. Яны абвіавачваюцца ў парушэнні арт. арт. 167. 1 ч. 1, 167. 1 ч. 2 і 166 КаАП РБ. Напярэдадні Новага году спадароў Бяласіна і Бахуна нав едалі супрацоўнікі міліцыі і прапанавалі ім падпісаць пратаколы адміністратыўнага правапарушэння, якія не былі складзеныя падчас затрыманья і на працягу 24 гадзінай зъняволеня ў ізалятары часовага ўтрыманья Ленінскага РУУС г. Берасьця. Суд над удзельнікамі акцыі, прысьвежанай гадав інэ абавяшчэння Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, прызначаны на 9 студзеня ў Ленінскім раённым судзе г. Берасьця.

9 студзеня Мінскі гарадзкі суд разгледзеў скаргу Уладзіміра Кішкурны і прызнаў незаконнымі дзеяньні супрацоўнікаў Цэнтральнага РУУС г. Мінску ў сувязі з адміністратыўным затрыманнем Уладзіміра Кішкурны 15 верасьня 2000 году.

9 студзеня ў судзе Ленінскага раёну г. Берасьця павінна было адбыцца судовае паседжанье па справе затрыманых падчас съвяткаваньня гадав іны абавяшчэння Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека 10 сьнежня 2000 году. У той дзень былі затрыманыя і правялі нач у ізалятары часовага ўтрыманья Ул.

Вялічкін, Я. Бяласін, К. Дањко, С. Бахун і А. Дыдышка, на якіх былі складзеныя пратаколы адміністратыўнага правапарушэння па арт. 167. 1 (правядзенне несанкцыянаванага пікету) і арт. 166 КаАП РБ (непадпрарадкаванье законнаму распараджэнню ці патрабаванью супрацоўніка міліцыі). На судовым паседжанні прысутнічалі юрыдычны дарадца пасла АБСЕ у Беларусі Надзея Дудараўа і шматлікія прадстаўнікі CMI, але разгляд справы быў перанесены на 12 студзеня.

12 студзеня ў судзе Ленінскага раёну г. Берасьця трэці раз пры перапоўненай зале разглядалася справа грамадзянаў А. Дыдышкі, К. Дањко, Ул. Вялічкіна, С. Бахуна, Я. Бяласіна. Пасля дзявёю гадзінай слуханьня судзьдзя А. Міранюк перанёс разгляд справы на 15 студзеня 2001 году ў сувязі з адсутнасцю съведкаў, выкліканых у суд з боку міліцыі. На судзе прысутнічалі прадстаўнікі сродкаў масавай інфармацыі і дарадца пасла АБСЕ у Беларусі Надзея Дудараўа.

15 студзеня ў Слуцку была апісаная маёмасць Аляксея Катлярова – вайсковага пенсіянера, сябра Беларускага Хельсінскага камітэту, аднаго з арганізатораў акцыі 8 кастрычніка 2000 г. (агульнарэспубліканскі “Марш Свабоды”). Судовыя выканаўцы Любоў Сілачава і Тамара Лапіцкая прыйшлі ў двухпакаёвую кватэру А. Катлярова ў 8.50. Участковы інспектар выклікаў двух панятых – суседзяў. Маёмасць была апісаная, на руку А. Катлярову выдадзены “Акт волісу і арышту маёмасці”. Нагадаем, што раней А. Катляроў быў падвергнуты адміністратыўнаму спагнанню ў выглядзе штрафу ў памеры 150 мінімальных заробкаў – 540 тысячаў рублёў (каля 500 даляраў ЗША).

15 студзеня ў Берасьці скончыўся суд над правабаронцамі, затрыманымі 10 сінеглядня 2000 году. Усе затрыманыя атрымалі адміністратыўныя спагнанні ў выглядзе штрафаў:

1. Бяласін Яўген (намеснік старшыні гарадзкой партыі БНФ) – 200 мінімальных заробкаў (720 тысячаў рублёў – каля 600 даляраў ЗША);

2. Бахун Сяргей (старшыня абласной арганізацыі Малады Фронт) – 200 мінімальных заробкаў (720 тысячаў рублёў – каля 600 даляраў ЗША);

3. Вялічкін Уладзімір (старшыня Брасцкага абласнога аддзялення ГА “Правабарончы цэнтр “Вясна”) – 20 мінімальных заробкаў (72 тысячи рублёў – каля 60 даляраў ЗША);

4. Данько Кірыла (сябра Маладога Фронту) – 20 мінімальных заробкаў (72 тысячи рублёў – каля 60 даляраў ЗША);

5. Дыдышка Алег (электрык трамейбуснага ўпраўлення, сябра Свабоднага прафсаюзу) – 20 мінімальных заробкаў (72 тысячи рублёў – каля 60 даляраў ЗША).

22 студзеня ў памяшканьні Барысаўскага гарадзкага суда адбыўся разгляд адміністратыўных матэрыялаў, складзеных на Алеся Абрамовіча за арганізацыю несанкцыянаванага шэсцця страйкуючых працоўных Барысаўскага шклозаводу, якое адбывалася 21 лістапада 2000 году. Судзьдзя А. Болатай адхіліў хадайніцтва абвінавачвамага пра выклік съведкаў з ягонага боку і вынес прысуд згодна з арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (арганізацыя несанкцыянаванага масавага мерапрыемства) у выгледзе штрафу памерам 150 мін. заробкаў (каля 450 даляраў ЗША).

18 лютага ў 12. 00 на плошчы Свабоды ў г. Віцебску адбыўся несанкцыянаваны пікет, скіраваны супраць пабудовы ў свабоднай эканамічнай зоне “Віцебск” (на пляцоўках былога вайсковага аэрадрому “Журжава”) прадпрыемства па вырабу высокаактанавага бензіну. Удзельнікі пікету Ірына Байдак, Сяргей Аксімовіч і Эдуард Бохан у 12. 10 былі запрошаныя супрацоўнікамі Кастрычніцкага РАУС на разьбіральніцтва і пакінулі плошчу ў міліцэйскім аўтамабілі. Падпалкоўнік міліцыі, які кіраваў дастаўкай пікетоўшчыкаў, забараняў назіральніку ад ПЦ “Вясна” фіксаваць падзеі на фотаастужку, сцівярджаючы, што ёсьць пастанова Віцебскага гарвыканкаму пра забарону фатографаваць несанкцыянаваныя мерапрыемствы на вуліцах. Віцебскае аддзяленне ПЦ “Вясна” накіравала запыт ва Упраўленьне ўнутраных справаў і Віцебскі гарвыканкам з

просьбай патлумачыць, на якую пастанову спасылаўся міліцыянт.

5 сакавіка ў 14 гадзінаў чатыры хлопцы і адна дзяўчына выйшлі з двара насупраць будынку адміністрацыі прэзідэнта Лукашэнкі і сталі ў шэраг. У руках моладзь трymала партрэты Віктара Ганчара, Генадзя Карпенкі, Юрэя Захаранкі, Анатоля Красоўскага, Зыміцера Завадзкага. Як вядома, Генадзь Карпенка памёр увесну 1999 году пры нявысьвeтленых абставінах, астатнія асобы з гэтага сыпісу зыніклі бяз вестак у перыяд ад вясны 1999 да лета 2000 году. Нагадаць пра гэта грамадству і было мэтаю акцыі. Але пры спробе разгарнуць транспарант з лозунгамі трох хлопцаў затрымалі супрацоўнікі службы бяспекі Лукашэнкі. Затрыманых перадалі ў рукі выкліканай па рацыі міліцыі. Толькі на наступны дзень у судзе журналісты змаглі даведацца, якія слова былі напісаныя на канфіскаваным транспаранце: "Выкрадальнікаў людзей – да адказу!" – патрабавала моладзь. У пастарунку апынулася двое жыхароў г. Барысаву – Зыміцер Абрамовіч і Антось Цялежнікаў, а таксама мінчук Андрэй Пятроў. 6 сакавіка ўжо ў судзе высьвeтлілася, што пратаколу аб затрыманні міліцыянты ня склалі (па іншай, міліцэйскай, версіі – склалі, але раптам згубілі). Паводле словаў затрыманых, з іх толькі ўзялі тлумачальныя запіскі наконт знаходжання побач з прэзідэнцкай адміністрацыяй. Справу разглядаў судзьдзя Зыміцер Жданок, які паводле артыкулу 167. 1 ч. 2 Адміністратyўнага кодэкса РБ прысудзіў Зыміцеру Абрамовічу і Андрэю Пятрову штрафы ў памеры 20 мінімальных заробкаў, а Антось Цялежнікаў быў асужданы на пяцнаццаць сутак зыняволення.

6 сакавіка а 14-й гадзіне ўздоўж галоўнага мінскага праспекту – Скарыны – на краі ходніку выстрайліся маладыя людзі з партрэтамі зыніклых суграмадзянаў у руках. Пра колькасць удзельнікаў яскрава кажа той факт, што людзкі ланцуг з партрэтамі заняў ладны кавалак праспекту ад будынку Нацыянальнага банку да паштамту: паводле падлікаў, усяго стаяла ў ланцугу каля 150 чалавек. На грудзях кожнага з іх была прыклебеная налепка з выявай зубра – волата беларускіх лясоў, які зьяўляецца сімвалам арганізацыі. Пікет цягнуўся трохі больш за паўгадзіны. Калі ўдзельнікі ўжо разыходзіліся, аднаму з іх,

Цімоху Дранчуку, міліцыянты прапанавалі прайсьці з імі ў пастанунак. У пастанунку ў затрыманага праверылі дакументы. Пашпарт Цімоха Дранчука ахоўнікі парадку назвалі “занадта патрапаным”. У выніку быў складзены пратакол затрыманьня “за неналежнае захаванье пашпарту”. Сам сп. Дранчук заявіў міліцыянтам, што “патрапаным” ягонае пасъедчанье асобы можа быць толькі таму, што яго ўвесь час “трэплюць” самі ж міліцыянты паслья мірных выступаў апазіцыі.

15 сакавіка на прыпынку “Плошча Свабоды” па вуліцы Леніна ў Віцебску ў 17.00 распачаўся пікет з удзелам Ірыны Байдак, Эдуарда Бохана і Паліны Хлопкавай. Пікетоўцы трymалі аркушы паперы з надпісамі: “Дзе Віктар Ганчар?”, “Дзе Юры Захаранка?” “Дзе Анатоль Красаўскі?” Пікет працягваўся трыццаць хвілінаў і плаўна перацёк у грамадzkую акцыю “Дзень Канстытуцыі”, наладжаную мясцовымі сацыял-дэмакратамі.

25 сакавіка, угадавіну абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі, у цэнтры Мінску на Юбілейнай плошчы ў 14 гадзінай сабралася каля трох тысячай грамадзянаў. Людзі трymалі бел-чырвона-белыя сцягі, плакаты, сьпявалі беларускія песні. У раёне плошчы было вялікае скапленне міліцыі, АМА Пу, сьпецназу. Праход да яе быў перакрыты, у бліжэйшых дварах стаялі дзясяткі аўтобусаў ды фургонаў з міліцыянтамі і вайскоўцамі. Уздельнікі акцыі і рушылі шэсцьцем па вуліцах Танкавай і Дразда да скрыжаванья з праспектам Машэрава. На праспекце Машэрава калона спрабавала зьвярнуць у бок пл. Свабоды, аднак дарогу дэмантрантам перагарадзілі некалькі шэрагаў супрацоўнікаў міліцыі і АМАПу. Наперадзе стаяў міністр унутраных справаў РБ генерал Навумаў, які кіраваў “аперацыяй”. Уздельнікі шэсцьця вымушаныя былі ісьці на невялікую пляцоўку перад стэлай (знак перамогі над фашизмам), дзе распачаўся імправізаваны мітынг. На ім выступілі: Вячаслав Сіўчык (нам. старшыні БНФ “Адраджэнне”), Вінцук Вячорка (старшыня БНФ “Адраджэнне”), Павел Севярынец (лідэр Маладога Фронту), Аляксей Кароль (прадстаўнік фракцыі сацыял-дэмакратычнай партыі “Народная Грамада”). Да месца правядзення мітынгу на машынах і аўтобусах пачалі сцягвацца дадатковыя сілы міліцыі і ўнутраных войскаў, якія пашыхтаваліся ў карэ з трох бакоў

вакол дэманстрантаў і пачалі “зачыстку” пляцоўкі каля стэлы, выціскаючы дэманстрантаў у бок парку. Пачаліся першыя затрыманьні. Людзей выхоплівалі з шэрагаў і цягнулі да аўтобусаў. Там, дзе дэманстранты спрабавалі “адбіць” затрыманых, узьнікалі бойкі. Праз паўгадзіны акцыя была разагнаная.

У Мінску ў гэты дзень былі затрыманыя: старшыня БНФ “Адраджэнне” Вінцук Вячорка, старшыня ГА “Праваабарончы цэнтр “Вясна” Алесь Бяляцкі, дэпутат Вярховага Савету 13-га скліканья Людміла Гразнова, выконаючы абавязкі старшыні КХП БНФ Юрась Беленькі і іншыя. На вул. Чарвякова асобы ў цывільным з “Волгі” і чатырох “Жыгуляў” затрымалі каля 10 чалавек. Вячаслав Альхоўскі быў моцна зьбіты пры затрыманьні. Яўгенія Пігуль – (непаўнагадовая ўнучка праваабаронцы і журналіста В. Шчукіна) была адпушчаная з аддзялення міліцыі – аддалі маці. Усяго падчас акцыі і пасльядзе ў Мінску было затрымана 15 чалавек.

У Горадні ініцыятарам і арганізаторам съняткавання Дня Волі стала абласная арганізацыя БНФ "Адраджэнне" і Партыя БНФ. Акцыя доўжылася прыкладна дзьве з паловай гадзіны. Мітынг быў дазволены ўладамі ў парку 50-годзьдзя Ленінскага камсамолу, але а 14 гадзіне ўдзельнікі пачалі зьбірацца ў цэнтры гораду на плошчы Леніна, які планавалі арганізаторы. Плошча з раніцы была ачэплена АМАПам. Міліцыянты атачылі месца і папрасілі прысутных разысьціся, паведаміўшы, што плошча замініраваная. Каля 5 тысячаў чалавек, што прыйшлі на акцыю, апынуліся ў парку насупраць. З месца, дзе знаходзіліся мітынгоўцы, не было магчымасці нікуды выйсці. У знак пратэсту ўдзельнікі съняткавання селі на брукаванку. Пасльядзе гэтага людзі паклалі вянок з калючага дроту да ног міліцыянтаў. Паступова міліцыянты адсунулі мітынгуючых да маста. Цэнтральнымі ў ліцамі Горадні калона дэманстрантаў рушыла да пляцу Тызэнгаўза і вул. Горкага. Увесь час дэманстрантаў суправаджалі міліцыянты, якія ішлі абапал калоны. Удзельнікі мерапрыемства накіраваліся да Каложскай царквы. Там адбыўся мітынг, на якім выступілі старшыня гарадзенскай арганізацыі БНФ "Адраджэнне" і Партыі БНФ Сяргей Мальчык, старшыня гарадзкога аддзялення Фонду імя Льва Сапегі

Уладзімір Хільмановіч, старшыня гарадзенскай БСДГ В. Сазонаў, намесьнік старшыні гарадзенскай абласной арганізацыі «Маладая Грамада» Святлана Нех. Удзельнікі сьвяткаваньня ускладі кветкі пад знакам «Пагоня на Грунвальд». Потым калона рушыла да Новага замку. Яшчэ да пачатку мітынгу быў затрыманы і зьбіты карэспандэнт гарадзенскай газеты "Біржа інфармацыі" Дзьмітры Ягораў (непаўнагадовы). Перад пачаткам акцыі Дз. Ягораў зрабіў некалькі здымкаў машынаў, прызначаных для перавозкі затрыманых і зняволеных ("аўтазакаў"). На карэспандэнта наляцелі некалькі супрацоўнікаў міліцыі, адабралі фотакамеру і пацягнулі ў "аўтазак". Словы Ягорава, што ён зъяўляецца журналістам, былі пакінутыя без увагі. У машыне карэспандэнту загадалі сесьці на падлогу і закласціці руکі за галаву. Пасьля гэтага Дз. Ягорава пачалі біць – па галаве і грудзях. Пры гэтым побач з Дз. Ягоравым у съпецьяльным аддзяленні знаходзіўся службовы сабака. На Дз. Ягорава быў аказаны псіхалагічны ціск, гучалі пагрозы: "Напішаш пра ўсё гэта ў газету, мы цябе знайдзем". Пасьля патрабаваньня Дз. Ягорава паведаміць пра затрыманье бацькам, ён быў зьбіты ў чарговы раз. Усё скончылася тым, што Дз. Ягораву вярнулі паламаны фотаапарат, дыктафон і адпусцілі.

У Віцебску аб'яднаная апазіцыя адзначыла Дзень Волі мітынгам на плошчы Леніна. А 12 гадзіне пад бел-чырвона-белымі сцягамі тут сабралася каля 100 чалавек – у асноўным сябры і прыхільнікі трох буйных партый – БНФ "Адраджэньне", БСДП (Народная Грамада) і АГП. Гучалі прамовы, віншаваньні. Паведамленне пра вынікі назіраньня за выбарамі ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ, што адбыліся ў Віцебску 18 сакавіка, зрабіў старшыня абласной арганізацыі ТБМ Іосіф Навумчык. У той самы час сябры Віцебскай КХП БНФ правялі несанкцыянаваныя пікеты каля Ратушнай плошчы і на пляцы Волі.

У Берасьці падчас сьвяткаваньня Дня Волі былі затрыманыя 4 чалавекі. Сярод затрыманых Яўген Бяласін, Віталь Лазарэнкаў, Віктар Кучынскі, якія раздавалі віншаваньні з Днём Волі на рагу вул. Савецкая і Маякоўскага. Разам з імі быў

затрыманы малады чалавек, які праходзіў побач і на некалькіх іншых месцах затрымаўся (ягонае прозывішча невядомае).

У Маладэчне з нагоды Дня Волі адбыўся ўрачысты сход. На ім былі заслушаныя даклады з гісторыі БНР, прачытанае віншаваньне цяперашняга старшыні ўраду БНР Івонкі Сурвілы. Сход скончыўся канцэртам, на якім выступілі бард Андрусь Мельнікаў, маладэчанскі паэт Лявон Цімохін, а таксама хор аматараў беларускай музыкі пад кіраўніцтвам Аляксея Фралова. Напачатку і напрыканцы сходу гучай гімн «Магутны Божа». Удзельнікі сходу ўсклалі кветкі да памятнага знаку «Пакутнікам за волю і незалежнасць Беларусі».

У Гомелі падчас съвяточнага пікету, калі сябры Партыі БНФ раздавалі ўлёткі, прысьвечаныя ўгодкам абвяшчэння БНР, быў затрыманы старшыня гарадзкой арганізацыі БНФ «Адраджэнне» Анатоль Паплаўны. На яго склалі пратакол і праз некаторы час адпусццілі.

У Шклове адбыліся съвяточныя спаборніцтвы па футболе. Адначасов а прадстаўнікі Партыі БНФ у розных месцах гораду раздавалі гараджанам віншаваньні з Днём Волі і раскідвалі па скрынях улёткі.

У Щучыні на плошчы Свабоды з 12 да 14 гадзінай сябры мясцовых дэмакратычных арганізацый правялі пікет, прысьвечаны Дню Волі. Пікет прайшоў пад лозунгамі: «Жыве незалежная дэмакратычная Беларусь!», «Кожнаму чалавеку – годнае жыцьцё!», «Не дадзім уцягнуць Беларусь у чужыя войны!» Падчас правядзеньня пікету распаўсюджваліся ўлёткі і незалежныя дэмакратычныя выданьні. Асаблівую цікавасць выклікаў пікет у моладзі. Напярэдадні Дня Волі ў горадзе з'явіліся графіцы: «Жыве Беларусь», «Бог. Беларусь. Воля» і інш.

У Бабруйску 25 сакавіка з 12. 00 да 14. 30 праходзіў пікет у гонар Дня Волі. У пікеце ўдзельнічалі каля 100 чалавек. Актывісты раздавалі агітацыйную літаратуру і выпускалі газеты «Рабочы». Съпецслужбы здымалі ўдзельнікаў пікету на

в ідэакамеры. Аднак, нягледзячы на тое, што акцыя была недазволеная, удзельнікаў пікету не затрымалі.

У Клецку ў офісе грамадзкага аб'яднання «Цэнтар Эўропы» мясцовыя актыўісты дэмагратычных арганізацыяў правялі сьвятуючую вечарыну ў гонар 83-й гадавіны Беларускай Народнай Рэспублікі. Сустрэчу арганізавала мясцовая філія БНФ.

25 сакавіка ў Мінску было арыштавана 15 удзельнікаў съвяткаваньня Дня Волі. Суды над затрыманымі працягваліся да канца месяца.

26 сакавіка, суд Цэнтральнага раёну г. Мінску:

1. Куксо Максім (20 гадоў) – затрыманы каля стэлы, прысьвечанай гораду-герою Мінску, правёў ноч у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку. Судзьдзя Наталя Вайцяховіч перанесла суд на 27 сакавіка.

2. Чубарэнка Дзымітры (20 гадоў) – затрыманы каля стэлы, правёў ноч у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на Акрэсціна. Судзьдзя Наталя Вайцяховіч разглядала справу па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (паўторны ўдзел у несанкцыянаваным шэсціці) і вынесла пастанову – адміністратыўны арышт 10 сутак.

3. Новік Эліна (1975 г. н.) – была затрыманая каля стэлы, правяла ночь у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на Акрэсціна. Справу па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ разглядала судзьдзя Наталя Вайцяховіч – суд перанесены на 27 сакавіка.

4. Бекеш Віктар (1929 г. н.) – затрыманы каля стэлы, на ночь быў адпушчаны дахаты. Судзьдзя Паўлючук па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ вынесла папярэ-джаньне

5. Кузьміцкі Дзымітры (жыхар г. Ліда) – затрыманы каля стэлы. Разглядала справу па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ судзьдзя Паўлючук – суд перанесены на 28 сакавіка.

6. Ярмалінская Ніна (пенсіянерка) – затрыманая каля стэлы, на ночь адпусццілі дахаты, суд перанесены.

7. Бурко Іосіф – затрыманы на вул. Арлоўскай разам з Вінцуком Вячоркам. Судзьдзя Паўлючук адклала суд на 29 сакавіка.

8. Бяляцкі Алесь (старшыня ГА ПЦ “Вясна”) – затрыманы каля царквы Марыі-Магдалены, правёў ноч у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на Акрэсціна. Справу па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (арганізацыя несанкцыянаага шэсця) разглядала судзьдзя Паўлючук – суд перанесены на 2 красавіка.

9. Гразнова Людміла (дэпутат Вярхоўнага Савету 13-га скліканья) – затрыманая каля стэлы, правяла ноч у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на Акрэсціна. Справу па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ разглядала судзьдзя Наталя Вайчаховіч – накладзены штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў (114 тысячаў руб. – каля 100 даляраў ЗША).

10. Вячорка Вінцук (старшыня БНФ “Адраджэнне”) – затрыманы на вул. Арлоўскай. Быў адпушчаны дахаты з Цэнтральнага РУУС пасля 21:00. Справу па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ разглядала судзьдзя Наталя Вайчаховіч – суд перанесены на 28 сакавіка.

11. Валочка Міхаіл (1934 г. н.) – затрыманы каля стэлы. Пратрымалі ў РУУС да 20:00 і адпусцілі. Разглядала справу па арт. 167. 1 ч. 1 судзьдзя Наталя Вайчаховіч – суд перанесены на 28 сакавіка.

26 сакавіка ў Горадні пачалося паляванье на арганізатораў сьвяткаваньня Дня Волі – супрацоўнікі міліцыі ездзілі па кватэрах і выдавалі позвы ў суд. Святлана Нех атрымала позму ў суд на 30 сакавіка. Заязджалі супрацоўнікі міліцыі і на кватэру да кірауніка гарадзенскага аддзялення ГА ПЦ “Вясна” Сяргея Мальчыка, але яго не было дома.

27 сакавіка, суд Цэнтральнага раёну г. Мінску:

1. Новік Эліна (стаматолаг са Слуцкага раёну). Справу разглядала судзьдзя Наталя Вайчаховіч па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ. Вынесеная пастанова – штраф 20 мінімальных заробкаў (114 тысячаў руб. – каля 100 даляраў ЗША). Эліна Новік размаўляла ў судзе прынцыпова па-беларуску. Яна патлумачыла свой удзел у акцыі наступным чынам: “Гэты дзень я лічу сьвятым для ўсёй Беларусі. У гэтых дзенях была абвешчаная Беларуская Народная Рэспубліка. І я хацела адзначыць яго хоць бы прагулкай па горадзе з невялікім бел-чырвона-белым сцяжком. Амапаўцы выхапілі ў мяне сцяжок,

паламалі дрэўка, але я не хацела аддаваць съцяг. Мяне пацягнулі ў аўтобус". Сьведкамі па адміністратыўнай справе Э. Новік выступалі супрацоўнікі АМАПу, якія праводзілі затрыманьне – Сяргей Кавалеўскі і Аляксандар Коўтун.

Супрацоўнікі АМАПу сказалі, што "быў дадзены загад адсочваць самых актыўных, а потым затрымліваць". Яны съведчылі, што Э. Новік была затрыманая, каб "не ствараць канфлікту", бо яна "хапала за форму супрацоўніка міліцыі". Варта адзначыць, што здымкі гвалтоўнага і вельмі жорсткага затрыманьня Эліны Новік надрукаваныя ў шматлікіх сродках масавай інфармацыі.

2. Куксо Максім (студэнт медвучылішча). Судзьдзя Наталя Вайцяховіч вынесла пастанову – штраф 20 мінімальных заробкаў (114 тысячаў руб. – каля 100 даляраў ЗША).

27 сакавіка старшыня Партыі БНФ Вінцук Вячорка, ягоны намеснік старшыні Аляксей Кавалец, старшыня АГП Анатоль Лябедзька, намеснік старшыні БСДП(НГ) Аляксей Кароль, сябра ГА ПЦ «Вясна» Барыс Гюнтэр правялі прэс-канферэнцыю, прысьвечаную падзеям 25 сакавіка ў Мінску. Мірная дэмманстрацыя ў Дзень Волі была гвалтоўна разагнаная, былі зьбітыя і затрыманыя ўдзельнікі акцыі. Анатоль Лябедзька заявіў: «Міністр унутраных справаў Навумаў гуляў у маленкую Чачню». Той факт, што за акцыю былі персанальна адказныя Ул. Навумаў і М. Мясынковіч, гаворыць пра тое, што прадстаўнікі рэжыму «адзін аднаго кантралююць», сказаў Вінцук Вячорка. Удзельнікі прэс-канферэнцыі лічаць: падзеі 25 сакавіка съведчаць, што супрацьстаянья да самых презідэнцкіх выbaraў будзе ўзрастаць, але дэмакратычныя сілы будуць рыхтавацца да перамогі.

27 сакавіка ў Мінску на вул. Макаёнка каля студыі Нацыянальнага тэлебачанья быў затрыманы лідэр Маладога Фронту Павел Севярынец. Яго даставілі спачатку ў РУУС Першамайскага раёну, пасьля перавезылі ў РУУС Цэнтральнага раёну. У 16. 20 даставілі ў суд Цэнтральнага раёну. Судзьдзя Паўлючук разглядала справу Севярынца па арт. 167. 1 ч 2 КаАПРБ (арганізацыя альбо пайторны ўдзел у несанкцыянаваным шэсціці). У дадзеным выпадку маецца на ўвазе ўдзел у шэсціці 25 сакавіка ў Мінску. Павел Севярынец

заявіў хадайніцтва аб адвакаце. У сувязі з гэтым судовы разгляд справы быў перанесены на 5 красавіка.

28 сакавіка, суд Цэнтральнага раёну г. Мінску:

1. Вячорка Вінцук (старшыня БНФ “Адраджэнне”) – заявіў хадайніцтва аб вядзенны працэсу на беларускай мове, якая зьяўляецца ў РБ адной з дзяржаўных моваў. Судзьдзя Наталя Вайцяховіч адмовілася задаволіць патрабаваныне, гарантаванае Канстытуцыяй, але лідэр БНФ настойваў на сваім. Тады судзьдзя абвясціла перапынак на 1 гадзіну, пасля чаго перанесла разгляд справы на 29 сакавіка.

2. Валочка Міхаіл – судзьдзя Наталя Вайцяховіч па арт.

167. 1 ч. 1 вынесла пастанову – штраф 20 мінімальных заробкаў (114 тысячаў руб. – каля 100 даляраў ЗША).

3. Кузьміцкі Дзымітры – судзьдзя Пяўлючук па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ вынесла папярэджаныне.

29 сакавіка, суд Цэнтральнага раёну г. Мінску:

1. Бурко Іосіф – судзьдзя Пяўлючук па арт. 167. 1 ч. 1 вынесла папярэджаныне.

2. Вячорка Вінцук – судзьдзя Наталя Вайцяховіч парушыла ўсе працэсуальныя нормы: не дала выступіць адвакату Сяргею Цурко ў абарону В. Вячоркі, пазбавіла заключнага слова самога Вячорку, не задаволіла ніводнага з заяўленых хадайніцтваў. Разгляд справы пачаўся ў 10. 00 і працягваўся да 12. 30, пасля быў абвешчаны перапынак да 16. 00, а ў 17. 30 судзьдзя адхіліла ўсе хадайніцтвы “як ня маючыя адносінаў да справы” і а сразу зачытала пастанову аб прыцягненні В. Вячоркі да адміністратыўнай адказнасці ў выглядзе адміністратыўнага арышту тэрмінам на 15 сутак. В. Вячорку ўзялі пад варту і пад наглядам намесьніка старшыні РУУС Цэнтральнага раёну сп. Барсукова адвезылі ў съпецпрыёмнік-разъмеркавальнік на вул. Акрэсціяна. Прадстаўнік юрыдычнай камісіі БНФ “Адраджэнне” Уладзімір Лабковіч, які прысутнічаў на судзе, заявіў: “Судзьдзя

груба парушыла заканадаўства тым, што не дала слова адвакату: парушыла права Вінцука Вячоркі на юрыдычную дапамогу, на карыстальнне паслугамі адваката. Роля адваката з'являлася да ролі статыста. Судзьдзя паказала сваю некампетэнтнасць і сваю съядомую пагарду законамі". "Гэта бязъмежожа, – скажаў перад "адпраўкай" на Акрэсціна В. Вячорка, – нахабнае парушэнне працэдуры, нахабнае парушэнне маіх правоў і права адваката выказвацца. Усе паўзы і затрымкі, якія адбываліся падчас суда, – съведчаньне таго, што судзьдзя атрымлівала беспасярэднія ўказаныні ад сёньняшняга палітычнага кірауніцтва Беларусі".

БНФ "Адраджэнне" і Партыя БНФ расцэньваюць гэты крок рэжыму як паніку, поўную няўпэўненасць у сваёй будучыні, якая ўсё больш выразна выяўляецца з набліжэннем прэзідэнцкіх выбараў.

3. Кузьміцкі Дзьмітры – судзьдзя Паўлючук па арт. 167. 1 ч. 1 КаAP РБ вынесла папярэдканьне.

2 красавіка ў Каstryчніцкім судзе г. Віцебску былі разгледжаныя матэрыялы па абвінавачанні ўдзельнікаў экалагічнага пікету, праведзенага 18 лютага супраць будаўніцтва расійскага бензінавага прадпрыемства ў свабоднай эканамічнай зоне. Судзьдзя Аксана Афанасьева вынесла ў адносінах да пікетоўцаў пастанову: Ірыне Байдак – папярэдканьне, Эдуарду Байдаку – папярэдканьне, Сяргею Аксімовічу – штраф 150 мінімальных заробкаў (каля 650 далаляраў ЗША).

3 красавіка ў суд Цэнтральнага раёну г. Мінску позвай быў выкліканы адзін з лідэраў КХП БНФ Юрась Белен'кі. Яму інкрымінав аўся ўдзел у адной з акцыяў з нагоды Дня Волі. Справа разглядалася па арт. 167. 1 ч. 2 КаAP РБ (арганізацыя несанкцыянаванага шэсця). Інтарэсы Ю. Белен'кага ў судзе бараніла вядомы адвакат Вера Страмкоўская. У якасці съведкаў выступалі супрацоўнікі міліцыі, якія давалі непраўдзівыя съведчаныні. Так, маёр В. Барсукоў (Цэнтральны РУУС) казаў, што "можа паклясьціся на Бібліі", што бачыў Ю.

Беленъкага ў раёне Юбілейнай плошчы і каля стэлы “Горад-герой Мінск”. Між тым, маёр Барсукоў бачыць там Ю. Беленъкага ня мог, бо ён у гэты час знаходзіўся ў іншым раёне Мінску (на праспекце Францыска Скарыны). Прадстаўнікі КХП БНФ планавалі правесыці акцыю 25 сакавіка на плошчы Незалежнасці, куды іх не пусьцілі супрацоўнікі міліцыі.

4 красавіка ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску працягнулася судове паседжанье па адміністратыўнай справе Юрася Беленъкага. Суддзьдзя Наталя Вайцяховіч вынесла пастанову – 15 сутак адміністратыўнага арышту ў съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку на вул. Акрэсціна.

4 красавіка ў г. Барысаў адбыўся пікет у падтрымку расійскай тэлекампаніі НТВ. Сябры Сацыял-дэмакратычнай партыі Але́сь Абрамовіч, Але́ся Ясю́к, Марына Статкевіч, Зыміцер Фядорчанка, Але́сь Барадуля выйшлі на цэнтральную плошчу Барысаву з плакатам “Рукі преч ад НТВ”. Ім удалося прастаяць з гэтым плакатам 15 хвілінай, пасля чаго ўсе ўдзельнікі пікету былі затрыманыя. Барысаўскі гарадзкі суд 5 красавіка вынес пастанову: Аляксандру Абрамовічу (арт. 167. 1. ч. 2 КаАП РБ – арганізацыя несанкцыянованага пікету) – 10 сутак адміністратыўнага арышту; М. Статкевічу, Зм. Фядорчанку і А. Барадулю – папярэджаньне; А. Ясюк на суд не прыйшла, бо ў позве не было ўказана, у якасці каго яна павінна зьявіцца ў суд, а таксама не названы нумар кабінету.

4 красавіка ў Горадні на няпэўны тэрмін былі перанесеныя слуханыні справы актыўістаў БНФ, якіх міліцыя абавінавачвае ў арганізацыі несанкцыянованага шэсцяці ў Дзень Волі 25 сакавіка: Вадзіма Саранчукова – кіраўніка філіі Маладога Фронту і Сяргея Мальчыка – старшыні мясцовай філіі БНФ. Разгляду ў судзе чакаюць справы яшчэ двух гарадзенцаў – Андрэя Мялешкі і Аляксандра Міхальчыка.

5 красавіка ў Віцебску моладзевыя арганізацыі правялі пікет у падтрымку зняволеных лідэраў апазіцыі. Кіраўнік Віцебскай арганізацыі Маладога Фронту Віктар Шляхцін, адказны сакратар Грамадзкага аб'яднання ЦМІ “Контур” Юрый Корбан і кіраўнік

моладзевай ініцыятывы “Адукатар” Кастусь Смолікаў трымалі плакаты з наступным зъместам: “Патрабуем вызвален’ня лідэраў беларускай апазіцыі Вінцука Вячоркі і Алеся Бяляцкага”, “Судовая сістэма павінна быць адкрытай і незалежнай”, “Злачынную ўладу — у адстаўку!”. Паралельна распаўсюджваліся ўлёткі з патрабаваньнем вызвален’ня затрыманых. Нягледзячы на тое, што акцыя была несанкцыянаваная, ахойнікі правапарарадку з’явіліся толькі праз 50 хвілінай. Міліцыянты патрульна-паставой службы Кастрычніцкага раёну “ветлів а запрасілі” ўдзельнікаў пікету прасьледаваць у пастарунак. Там на затрыманых былі складзеныя пратаколы, у іх канфіскавалі съцяг і плакаты. Пасьля гэтага пікетоўцаў адпусцілі.

17 красавіка ў Цэнтральным судзе г. Мінску разглядалі адміністратыўную справу пенсіянеркі Ніны Адамаўны Ярмалінскай, затрыманай 25 сакавіка ў Дзень Волі. У якасьці съведкаў выступалі супрацоўнікі міліцыі, якія затрымлівалі жанчыну. Съведкі казалі пра тое, што быў загад “затрымліваць актыўных удзельнікаў мітынгу”, а Н. А. Ярмалінская трымала бел-чырвона-белы съцяг, таму была “актыўнай”. Н. А. Ярмалінская не адмаўляла свайго ўдзелу ў мітынгу, съцвярджаала, што дзень 25 сакавіка для яе з’яўляецца вялікім съятам, таму яна съпецыяльна прыехала з Салігорску, каб узяць удзел у съняткованьні. Судзьдзя Тацяна Паўлючук вынесла Н. А. Ярмалінскай папярэджаньне.

26 красавіка, у чарговую гадавіну Чарнобыльской трагедыі, мінчуکі ў 17 гадзінаў сабраліся на пляцы Волі. Акцыя пачалася з “Гадзіны смутку”. Присутныя трымалі запаленые съвечкі. Адмысловада “Чарнобыльскага шляху” мастак Генадзь Драздоў стварыў съпецыяльную падстаку для запаленых съечак, названую “Рэхафорум”. Пасьля заканчэння жалобнае імшы “Рэхафорум” са съечкамі быў апушчаны на хвалі Свіслочы. Падчас “Гадзіны смутку” присутныя съпявалі патрыятычныя песні, скрыпачка Аня Паўлава грала творы Шуберта, съпявала бард Пётро Русаў. . . У 18. 10 ад пляцы Волі пачалося шэсцьце. Калона рушыла па вуліцах Інтэрнацыянальнай, Янкі Купалы і выйшла на праспект Скарэны. Удзельнікі шэсцяці скіраваліся да Акадэміі навук. Удзел у шэсці прыняло больш за пяць

тысячау чалавек. Міліцыя не перашкаджала руху дэмманстрантаў. Улады, якія спачатку забаранілі правядзеньне шляху ад пл. Волі да пл. Незалежнасці, вымушаныя былі пайсьці на кампрамісны варыянт. Напярэдадні “Чарнобыльскага шляху” была дасягнутая неафіцыйная дамова з міліцэйскім кірауніцтвам наконт маршруту пляц Волі – Акадэмія навук. І таму падчас акцыі на шляху ўдзельнікаў не было ніводнага міліцыянта. Каля Акадэміі навук адбыўся кароткі мітынг, на якім выступілі лідэры апазіцыі.

У межах “Чарнобыльскага шляху” прайшлі акцыі ва ўсіх буйнейшых гарадах Беларусі:

У Магілёве прадстаўнікі Партыі БНФ арганізавалі шэраг мерапрыемстваў. 26 красавіка ў горадзе прайшла прэс-канферэнцыя, прысьвечаная праблемам Чарнобыля, на якую сабраліся мясцовыя журналісты. У ёй браў удзел прэзідэнт дабрачыннага Фонду «Дзецыям Чарнобыля» Генадзь Грушавы. Раздавалася гуманітарная дапамога дзецыям з радыяцыйнага цэнтра, бытым ліквідаторам (мігіцыянтам), дзецыям аднаго з дзіцячых дамоў гораду. Гуманітарная акцыя, як съцвярджжае старшыня абласной арганізацыі БНФ Анатоль Фёдарав, будзе працягвацца. Нягледзячы на вялікі дождь, у Магілёве сабралася каля 500 чалавек, каб ушанаваць гадзінай смутку памяць ахвяраў Чарнобыльскай катастрофы. Міліцыяնты спрабавалі затрымаць Анатоля Фёдарава як арганізатара акцыі, хаяц зяяўнікам ён ня быў.

У Мазыры акцыя, прысьвечаная ўгодкам Чарнобыльской катастрофы, гарвыканкамам не была дазволеная. Аднак зяяўнікі не зъмнілі свайго намеру сустрэцца, як было запланавана, а 18 гадзіне на вызначаным месцы. Каля 40 чалавек сабраліся ля чарнобыльскай каплічкі. Удзельнікаў акцыі ўжо чакалі міліцыянты — прыблізна такая ж колькасць. Удзельнікі акцыі трymалі сувечкі, моладзь скандавала: «Мы хочам жыць!». Аднак гэтym разам нікто ня быў затрыманы, толькі напрыканцы зяяўнікаў акцыі міліцыянты запрасілі «на размову».

У Баранавічах на цэнтральнай плошчы гораду а 17 гадзіне сабраліся некалькі дзясяткаў чалавек, каб ушанаваць памяць ахвяраў Чарнобыльскай катастрофы. Людзі трымалі плакаты з радыяцыйным знакам, съвetchкі, бел-чырвона-белы крыж. Удзельнікі акцыі раздавалі літаратуру, прысьвечаную ўгодкам трагедыі. Некаторы час міліцыянты не чапалі ўдзельнікаў акцыі, але праз 40 хвілінаў з боку міліцыі началі гучаць пагрозы аб затрыманьні пікетоўцаў. Людзі вымушаныя былі спыніць жалобную акцыю і разысьціся.

У Слоніме з 17 гадзінаў праходзіў пікет, прысьвечаны 15-гадзьдзю Чарнобыльской аварыі. Сабралася каля 10 чалавек, якія трымалі атрыбутыку на чарнобыльскую тэматыку і раздавалі съпецвыпускі газетаў «Навіны БНФ» і «Рабочы».

У Берасьці пасьля замоўленых на 18 гадзінаў малебнаў у каталіцкім касьцёле і уніяцкай царкве ўдзельнікі акцыі выйшлі на галоўную вуліцу гораду – праспект Машэрава. Каля 200 чалавек у накідках, на якіх быў намаліваны чарнобыльскі знак, стаялі з запаленымі съвetchкамі ўздоўж праспекту. Пазней удзельнікі акцыі рушылі па вуліцы і праішліся да кінатэатру «Беларусь». Міліцыянтаў было шмат, але яны не перашкаджалі.

У Барысаве ў цэнтры гораду сабралася каля 150 чалавек, каб ушанаваць памяць ахвяраў Чарнобыльской катастрофы. Удзельнікі акцыі стаялі ланцужком, трymаючы ў руках съвetchкі. Міліцыянты затрымалі кірауніка мясцовай філіі Праваабарончага цэнтра «Вясна» Зыміцера Бародку, абшукалі ягоныя рэчы, але праз некаторы час адпусцілі яго. Перад пачаткам акцыі ў вучэльні будаўнікоў № 62 міліцыянты затрымалі 16-гадовага хлопца. Яго завезлі спачатку ў мясцовы РАУС, а потым дахаты. У гэты час дома ягоных бацькоў не было. У кватэры міліцыянты правялі несанкцыянаваны вобыск і знайшлі 8 налепак і некалькі “апазіцыйных” значкоў. Пасьля гэтага міліцыянты началі запалохваць хлопца і «раіць» больш не хадзіць на акцыі апазіцыі.

У Гомелі, нягледзячы на моцны дождь, на акцыю сабралася больш за 200 чалавек. У памяць ахвяраў Чарнобыля прысутныя запалілі съвetchкі і съпявалі жалобныя песні.

У Салігорску падчас пікету, прысьвечанага наступствам Чарнобыльскай катастрофы, затрыманыя Анатоль Лобан і Сяргей Сулім (перасяленец з Чарнобыльскай зоны). Пікет на Цэнтральнай плошчы быў несанкцыянаваны. Затрыманым выпісалі позвы ў міліцыю.

28 красавіка грамадзкае аб'яднаньне “Прававая дапамога насельніцтву” правяло чарговы пікет з мэтай прыцягнуць увагу грамадзкасці да проблемы зыніклых у Беларусі вядомых людзей і палітвязняў, якія знаходзяцца за кратамі. У пікете ўзяло ўдзел да трываліці чалавек.

1 траўня раней называлі днём салідарнасці працоўных усяго съвету. Цяпер у Беларусі ён мае іншы назоў — Дзень працы, міру і вясны. “Свайм” яго лічаць ня толькі камуністы, але і сацыял-дэмакраты. У мінулыя гады яны і выходзілі на альтэрнатыўныя дэманстрацыі. Сёлета мінскія ўлады дазволілі толькі “масавыя гулянні” ў парках сталіцы. Цэнтрам стаў парк імя Горкага, дзе сабраліся прадстаўнікі свабодных прафсаюзаў, камуністы-калякінцы і сацыял-дэмакраты Статкевіча. У цэлым “съяткаваньне” прайшло без экспесаў. Прауда, міліцыянты і “людзі ў цывільнім” бяз працы ў дзень працы сябе не пакінулі. Ім не спадабаўся стары чалавек, інвалід Ігнат Марціновіч, які прыйшоў у парк з самаробнымі плакатамі пра бядотнае становішча інвалідаў у краіне. “Людзі ў цывільнім” на вачах у “адпачываючых” скруцілі немаладога чалавека і адабралі плакаты.

Съяткаваньні з удзелам апазіцыі і, адпаведна, дробнымі інцыдэнтамі, адбыліся і ў іншых гарадах Беларусі:

У Гомелі ў шэсці па вуліцах гораду ў прымусова-добраахвотным парадку прынялі ўдзел каля 10 тысячай чалавек, аднак пакуль людзі дайшлі ад плошчы Паўстаньня, дзе адбываўся збор, да плошчы Леніна — месца мітынгу — шэрагі

дэманстрантаў прыкметна парадзелі. У выніку на плошчы засталося каля 1,5 тысячи чалавек. Падчас мерапрыемства супрацоўнікі РАУС Цэнтральнага раёну, якімі камандаваў капітан Сяргей Яфіменка, паспрабавалі затрымаць двух рабочых, што трымалі ў руках плакаты: "Мировым ценам — мировую зарплату" і "Дадим Саше 100\$, чтобы не мешал нам зарабатывать больше". Рабочыя Анатоль Паплаўны і Іван Адаменка не падпарадковаліся патрабаваныям міліцыянтаў аддаць ім плакаты і ў знак пратэсту селі на ходнік. Капітан Яфіменка стаў выклікаць падмацаваныне, каб затрымаць рабочых. Дзеяньні міліцыі прывялі да таго, што натоўп, забыўшыся на трывунных выступоўцаў, пераключыў увагу на валгузъню рабочых з міліцыяй. Людзі ўшчыльную сталі акружаць месца падзеяў. Тым часам насупраць трывуны з мясцовым вертыкальным начальствам і ў етэрнамі Анатоль Паплаўны падняў транспарант з каляровым фотаздымкам Аляксандра Лукашэнкі. Вакол партрэту вянком былі налепленыя тысячныя купюры старога ўзору, а ніжэй — надпіс: «Уладу — мне, зямлю — дырэктарам саўгасаў, галечу — рабочым, прыгоннае права — сялянам, падачкі — бюджэтнікам, права на працу — бясплатна, права на бізнес — за грошы, хто ня згодны — у турму. Галасуйце за мяне, атрымаеце да канца стагодзьдзя па 100 даляраў». Якраз у той час, калі з трывуны прамаўлялі аб правах працоўных, рабочых з нефармальнымі транспарантамі спрабаваў вывесці капітан міліцыі Яфіменка. Некалькі мужчынаў у міліцэйскай форме і ў цывільнім, якія прыбылі на падмогу капітану, адабралі плакат у Анатоля Паплаўнага, а яго самога ўзялі на рукі і панесьлі з плошчы. Да месца здарэння прыбыў начальнік Цэнтральнага РАУС Іван Смолікаў. На пытаньне, у чым заключаецца права парушэнне рабочых, палкоўнік Смолікаў адказаў, што ня бачыць складу правапарушэння і паабяцаў адпусціць затрыманага. Аднак праз некалькі хвілінаў супрацоўнікі міліцыі і паспрабавалі затрымаць яшчэ і Іvana Адаменку. Той не падпарадковаўся, і ў яго сілай адабралі плакат. Праўда, праз 10 хвілінаў Анатоль Паплаўны вярнуўся, і абодва рабочыя змаглі бесперашкодна пакінуць месца інцыдэнту, але ўжо без плакатаў і без пашпартоў, якія засталіся ў міліцыянтаў. Нягледзячы на запэўніваныні міліцэйскага начальства, інцыдэнт на гэтым ня скончыўся. 4 траўня, калі Анатоль і Іван прыйшлі ў Цэнтральны

РАУС, каб забраць па шпарты, ім давялося сустрэцца з палкоўнікам Смолікам, які ў выпісаў рабочым штраф у памеры аднаго мінімальнага заробку.

У Горадні на агульнагарадзкім мітынгу ў гонар Першамая было затрымана каля 20 чалавек. Ініцыятарам акцыі выступіла гарадзенская моладзевая кааліцыя дэмакратычных арганізацый. Сябры дэмакратычнай кааліцыі планавалі выйсьці на цэнтральную плошчу гораду пад бел-чырвона-белымі сцягамі. Але ўжо на падыходзе да плошчы Леніна, дзе мелася адбыцца акцыя, былі затрыманыя старшыня мясцовай філіі Маладога Фронту Вадзім Саранчукой і сябра БНФ “Адраджэнъне” Дзьмітры Іваноўскі. Міліцыянты канфіскавалі сцяг, а іх саміх адвезылі ў Ленінскі РАУС.

Падчас акцыі былі таксама затрыманыя сябры Партыі БНФ Валеры Кісель, Вераніка Быстрыцкая, Андрэй Мялешка, карэспандэнт газеты “Пагоня” Павал Мажэйка, намеснік старшыні Маладой Грамады Святланы Нех, сябра Маладога Фронту Андрэй Сьцяпura, прадстаўнік Незалежных прафсаюзаў Мішык Айрапецян, кіраўнік Маладой Грамады Валянцін Аскірка, кіраўнік мясцовай арганізацыі БСДП (Народная Грамада) Міхал Патрэба. Былі затрыманыя журналісты незалежных рэгіянальных выданьняў “Пагоня” і “Біржа інфармацыі”. Людзей хапалі міліцыянты ў форме і “людзі ў цывільным”. На ўсіх затрыманых былі складзеныя “тлумачальныя”. Позму ў суд атрымаў старшыня Маладой Грамады Валянцін Аскірка. На яго быў складзены пратакол па арт. арт. 166, 156 Каап РБ – дробнае хуліганства і непадпарадкаванье міліцыі. Сам Аскірка так пракаментаваў падзею: “Я думаю, што сёньня гарадзенская міліцыя дзейнічала па загадзе мэра гораду Пашкевіча. Іх мэтай было, каб мы “не псавалі ім свята”. Міліцыянты хапалі ўсіх, хто трymаў у руках сцягі ці ўлёткі”.

У Берасьці падчас першатравенскага шэсцяця, арганізаванага ўладамі, былі затрыманыя Уладзімір Вялічкін і Кірыла Данько. Яны распаўсяюджвалі сьпецвыпуск газеты «Рабочы», прысьвежаны проблемам і наступствам аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Інфармацыйная кампанія «Чарнобыльскі шлях», як і абязналі яе арганізатары ў Берасьці, цягнулася два

тыдні і павінна была скончыцца першага траўня. Менавіта ў гэты дзень сярод удзельнікаў шэсцьця планавалася распаўсядзіць апошнія сто асобнікаў съпецвыпуску газеты «Рабочы», надрукаванага да 15-х угодкаў Чарнобыльскай катастрофы. Гэтыя нумары выклікалі в ялікую цікавасць у дэманстрантаў, якія, дарэчы, прымалі ўдзел у «святыні» прымусова, па загадзе мясцовых уладаў. Прыкладна а 10 гадзіне раніцы міліцыянты затрымалі Уладзіміра Вялічкіна і Кірылу Данько. Спачатку іх даставілі ў абласное Упраўленне ўнутраных справаў, дзе адбылося «абмеркаваньне» некаторых артыкулаў газеты. Потым Вялічкіна і Данько адвезылі ў Ленінскі РАУС Берасьця. Там іх пратрымалі да 11-й гадзіны і адпушцілі, ня склаўшы пратаколы. Адначасова былі вернутыя і асобнікі газеты «Рабочы», якія яны яшчэ не пасьпелі распаўсядзіць. Прыкладна ў гэты ж час супрацоўнікі міліцыі спрабавалі перашкодзіць мясцовым актывістам Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) і сябрам Свабоднага прафсаюзу Беларускага прайсція асобнай калонай пад сваімі сцягамі. Напярэдадні гэтых арганізацыям, як і берасьцейскай філіі Партиі камуністаў Беларускай, улады адмовілі ў правядзеніі самастойнага шэсцьця і мітынгу, спаслаўшыся на тое, што адзіным арганізатарам першамайскай акцыі зьяўляецца Берасьцейскі гарвыканкам. Акрамя таго, апазіцыйныя партыі і прафсаюзы былі папярэджаныя, што падчас гэтай акцыі можна выкарыстоўваць толькі дзяржаўную сімволіку.

2 траўня ў Горадні пачаўся суд над Валянцінам Аскіркам, затрыманым 1 траўня падчас агульнагарадзкой дэманстрацыі. В. Аскірку інкрымінавалі арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства). Але съведкі — супрацоўнікі міліцыі — блытаўліся ў паказаньнях. Чацьвёра съведкаў з боку В. Аскіркі засьеведчылі, што ягоныя дзеяньні зусім не нагадвалі хуліганскія — ён толькі прыладжваў бел-чырвона-белы сцяг да дрэўка. У выніку судзьдзя Дземчанка перанёс судове паседжаньне на 8 траўня. Неабходна шукаць новых съведкаў.

У траўні ў Беларусі распачалася акцыя пад назовам “Хочам ведаць праўду!”. Арганізатар яе — Аб’яднаная грамадзянская партыя — прысьвячае акцыю лёсу палітычных ахвяраў беларускага рэжыму, якія памерлі альбо зьніклі за часы

кіраваньня краінай Лукашэнкам. Мэта акцыі — зьвярнуць увагу грамадзкасці на гэтую праблему.

7 траўня ў 11. 30 чатыры чалавекі з г. Барысаву выйшлі на Каstryчніцкую плошчу ў г. Мінску, трymаючы ў руках плакаты з надпісамі. Як вядома, два гады таму 7 траўня зынік Юрыя Захаранка, і таму нагадаць пра гэтую сумную дату грамадзяне вырашылі, стаўшы ў пікет насупраць Міnskага аблвыканкаму і трymаючы плакаты з надпісамі: “Дзе Захаранка?” “Хто наступны?”, “Дзе зыніклыя людзі?”, “Захаранка? Ганчар? Завадзкі? Красоўскі?”, “Руکі преч ад апазіцыі”. Пікетоўшчыкі пасыпелі толькі разгарнуць свае плакаты, як адразу ж былі затрыманыя намеснікам начальніка Цэнтральнага РУУС В. Барсуковым і дастаўлены ў пастарунак. Затрыманымі аказаліся Зыміцер Фядорчанка, Алеся Барадуля, Сяргук Падзолка і непаўнагадовая Тацяна Ясюк. 8 траўня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбыўся суд над Зыміцерам Фядорчанкам. Яго судзілі па арт. 167. 1. КаAP РБ (несанкцыянаваны пікет). Судзьдзя Вайцяховіч вынесла пастанову — штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў. Суд над Алесем Барадулём перанесены на 14 траўня. Сяргук Падзолка і Тацяна Ясюк былі адпушччаныя без складаньня пратаколаў.

14 траўня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбыўся суд над Алесем Барадулем, які прымаў удзел у акцыі, прымеркаванай да двухгодзьдзя зынікненія Юрыя Захаранкі, арганізаванай актывістамі з г. Барысаву 7 траўня каля Міnskага аблвыканкаму. Нягледзячы на тое, што пікет прастаяў 3 хвіліны, судзьдзя Наталя Вайцяховіч вынесла пастанову па арт. 167. 1 ч. 1 КаAP РБ (парушэнне парадку правядзеньня мітынгаў, пікетаў). Алеся Барадуля пакараны штрафам у памеры 20 мінімальных заробкаў.

16 траўня ў Мінску падчас пікету, прысьвеченага праблеме зынікненія грамадзкіх дзеячоў у Беларусі, каля будынку Міністэрства ўнутраных справаў былі затрыманыя Людміла Бажок, Лявон Малахаў, Лявон Садоўскі. Удзе-льнікі пікету трymалі ў руках партрэты Віктара Ганчара і Анатоля Красоўскага, якія зыніклі 16 верасня 1999 году. Затрыманыя былі дастаўленыя маёрам В. Барсуковым у РУУС Цэнтральнага раёну.

16 траўня з 15 да 16 гадзінаў адбыўся пікет на месцы зынкнення (16 верасьня 1999 году) Віктара Ганчара і Анатоля Красоўскага. Пікет быў арганізаваны Аб'яднанай Грамадзянскай партыяй, сябрам якой быў Віктар Ганчар (як, дарэчы, і Юры Захаранка). Удзельнікі пікету стаялі з партрэтамі В. Ганчара і А. Красоўскага. Міліцыя назірала за пікетам. Афіцэр міліцыі перапісаў усіх удзе-льнікаў пікету. У гэты самы час побач былі заўважаныя супрацоўнікі АМАПу, вядомыя як “группа изъятия”, якія ажыццяўляюць затрыманні людзей падчас акцыяў апазіцыі. Яны ж выступаюць як сьведкі на адміністратыўных працэсах. Амапаўцы накіроўваліся ў краму, якая знаходзілася непадалёку ад месца правядзення пікету. З крамы амапаўцы выйшлі з батонам каўбасы і 2 пляшкамі гарэлкі “КрыштальЛюкс”. Пры гэтым яны лаяліся нецэнзурана на адрес журналістаў і пікетоўшчыкаў, а таксама крыкнулі ў бок пікету: “Стрелять их надо!”. Пасьля гэтага накіраваліся ў бок будынку ДАІ.

18 траўня ў Мінску адбыліся акцыі пратэсту апазіцыі супраць правядзення Лукашэнкам “Другога Усебеларускага народнага сходу”. З іншадумцамі жорстка распраўляліся “людзі ў цывільнім”... Зраніцы каля 30 актыўістаў Кансерватыўна-Хрысьціянскай партыі правялі мірную акцыю пратэсту на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску наступаць Палацу Рэспублікі, дзе пачаўся Сход. Праз некалькі хвілінай удзельнікі акцыі былі атакаваныя асобамі ў цывільнім, якія не паказвалі пасьведчаньняў супрацоўнікаў міліцыі, хапалі людзей, зьбівалі, тапталі і закідавалі ў машыны. Аднаму з лідэраў Кансерватыўна-Хрысьціянской партыі Уладзіміру Юху былі нанесеныя цялесныя пашкоджанні. З пераломам рукі ён быў дастаўлены ў 6-ю клінічную бальніцу. Зраніцы было затрымана некалькі дзясяткаў чалавек. У затрыманай Захарэвіч здарыўся сардэчны прыступ. У 15. 40 сябры Маладога Фронту правялі акцыю “Дзень музеяў” – маршуравалі ў піянерскіх гальштуках па праспекце Скарэны і вуліцы Леніна, за што і былі затрыманыя асобамі ў цывільнім. Мэта гэтай акцыі: правесьці аналогію паміж дэлегатамі Усебеларускага народнага сходу і персанажамі музею васковых фігураў. Сярод затрыманых “піянераў”: Алесь Нішчыц, Алесь Панцялей, Алесь Тарасаў, Ягор Куніца, Максім Азаронак. Па словах Алеся Панцялея, у машыне адзін з людзей у цывільнім увесь час круціў у руках газавы балончык. У міліцыі

ў хлопцаў перапісалі прозьвішчы, завялі ў актавую залу і трымалі пад наглядам міліцыянта да 19. 00. У гэты самы час быў затрыманы лідэр Маладога Фронту Павел Севярынец, яго адvezылі ў РУУС Савецкага раёну і паабяцалі “аформіць як бамжа без прапіскі”. Але потым, на думку Севярынца, “напэўна, далі загад зьверху”, і лідэра Маладога Фронту адпусцілі, пратрымаўшы чатыры з паловай гадзіны. Увечары, паслья заканчэння сходу, уздоўж праспекту Скарыны актыўісты Аб'яднанай грамадзянскай партыі і іншых апазіцыйных партыяў і рухаў сталі ў ланцуг з партрэтамі зыніклых бяз зывестак – Віктора Ганчара, Анатоля Красоўскага, Юрыя Захаранкі, Дзымітрыя Завадзкага. Асобы ў цывільным (у майках з кароткімі рукавамі, паголеныя налыса, з накачанымі цягліцамі) перагардзілі падыходу да Каstryчніцкай плошчы. Прадстаўнікі праваабарончых арганізацыяў Вера Страмкоўская і Валянцін Стэфановіч неаднаразова зьевярталіся з патрабаваньнямі да асобаў у цывільным паказаць службовыя пасьведчаньні. На гэта ім адказвалі цынічнымі рэплікамі: “Мы вольнанаёмныя!”, “Мы хакеісты!”, “Мы з Ералашу!”. Але хутчэй за ёсё гэтыя людзі былі са службы аховы Лукашэнкі. Асобы ў цывільным выціснулі ўдзельнікаў акцыі ў метро, пры гэтым затрымалі журналіста і праваабаронцу Валерыя Шчукіна. Яму закруцілі рукі і закінулі ў машыну. Каля ўваходу ў метро былі затрыманыя 4 чалавекі, якія трымалі расьцяжку “Не здамо Беларусь!”. Паслья таго, як большасць удзельнікаў акцыі і журналістам разышліся, яшчэ да 5 пікетоўцаў пад'ехалі дзьве машыны “Жыгулі”. Былі затрыманыя: Віталь Новікаў, Алесь Стральцоў, Сяргей Рабкевіч. . . Алесь Стральцоў пры арышце быў моцна зьбіты. Паводле съведчаньня назіральнікаў, у зьбіваньні прымалі ўдзел 8 “цывільных”. Білі рукамі і ногамі па нырках. Затрыманых даставілі ў ГАМ Ленінскага раёну, дзе на іх былі складзеныя пратаколы аб адміністратыўным правапарушэнні і ўзятыя распіскі, згодна з якімі затрыманыя ававязуцца прыйсьці ў ГАМ у панядзелак у 9. 00 раніцы.

18 траўня з 18. 00 памяшканье БНФ «Адраджэнне» на вул. Варвашэні, 8 знаходзілася пад узмоцненай «аховай» АМАГПу і асобаў у цывільным. Аблогу трымалі каля гадзіны. Да ўваходу быў падагнаны аўтобус з амапаўцамі; акрамя таго, за сядзібай назіралі з шасьці машынаў насупраць. Міліцыянты правяралі

асабістыя рэчы ўсіх, хто заходзіў у памяшканьне, альбо выходзіў з яго. Не выклікае сумнёву, што аблога была звязаная з правядзеннем Лукашэнкам «Другога Усебеларускага сходу» — міліцыянты зъявіліся адразу ж пасля затрымання на Кастрычніцкім пляцы пяці маладафронтайцаў. Відавочна, што такія дэманстратыўныя беззаконныя дзеяньні ўжываліся ўладамі дзеля запалохваньня актыўістаў дэмакратычных сілаў у дзень лукашэнкаўскага «хуралу».

24 траўня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбылося судове пасе-дканьне па адміністратыўнай справе Сяргея Папкова — намесніка старшыні Хрысьціянска-Кансерватыўнай партыі. Перадгісторыя судовага працэсу такая: напярэдадні акцыі 18 траўня (калі рыхтавалася мірная акцыя пратэсту супраць скліканага Лукашэнкам Усебеларускага сходу) Сяргею Папкову патэлефанаваў падпалкоўнік міліцыі Гірэль. Сэнс сказанага падпалкоўнікам зводзіўся да наступнага: калі Папкоў (які зъяўляўся адным з заяўляльнікаў акцыі 18 траўня) адмовіцца ад сваіх намераў і не павядзе людзей на плошчу, дык усё будзе добра. А калі не — дык давядзеца Папкову адказваць за ўдзел у акцыі 26 красавіка, арганізаванай да ўгодкай Чарнобыльскай катастрофы. Па словах адваката С. Цурко, які абараняў Папкова, у дадзеным выпадку меў месца “шантаж з боку супрацоўнікаў міліцыі”. “Упершыню, — па словах адваката, — з матэрыялаў адміністратыўнай справы адкрыта вынікае, што міліцыя ажыццяўляе палітычны перасьлед, ужываючы пагрозы, прымушае грамадзянаў адмаўляцца ад свайго канстытуцыйнага права на мірныя сходы”. На судзе съведкі-міліцыянты пацвердзілі, што складалі рапарты на Папкова не 26 красавіка, а 15 траўня — такі быў загад. Гэты факт пацвердзілі эксперты-крыміналіст Маскоўскага РУУС Аляксей Анціпаў і эксперты-крыміналіст Генадзь Гормаш (у апошняга ў рапарце наогул было напісаны “Папкоў”, а “Папоў”). Судзьдзя Наталія Вайцяховіч вынесла ў адносінах да Сяргея Папкова судовае рашэнье — папярэджаньне.

24 траўня ў Горадні судзьдзя Дзымітры Дземчанка вынес рашэнье па адміністратыўнай справе Вадзіма Саранчукова (па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ), затрыманага 1 траўня на дэманстрацыі. Судове рашэнье — штраф памерам 150

мінімальных заробкаў. Спачатку Вадзіма Саранчукова спрабавалі абвінаваціць у арганізацыі першамайскай акцыі, а пасля судзьдзя вынес рашэнне па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (паўторны ўдзел у несанкцыянаваным шэсцьці).

4 чэрвеня каля чыгуначнага вакзалу ў Горадні а 14 гадзіне актыўісты АГП, Маладой Грамады і Маладога Фронту правялі акцыю «Хочам ведаць праўду». У руках маладыя людзі трymалі партрэты людзей, якія зьніклі бяз вестак: Захаранкі, Ганчара, Завадзкага, Красоўскага. Праз 15 хвілінаў да ўдзельнікаў пікету падышоў начальнік Ленінскага РУУС палкоўнік Васілеўскі ў цывільным і пачаў патрабаваць спынення несанкцыянаванай акцыі. У выніку быў затрыманы Тадэвуш Гавін – былы старшыня Саюзу палякаў Беларусі, які запытаўся ў міліцыянтаў, чаму яны дагэтуль не знайшлі свайго міністра – Юрыйя Захаранку.

5 чэрвеня ў судзе Каstryчніцкага раёну г. Віцебску адбыліся суды над Юрасём Корбанам, Віктарам Шляхціным і Кастусём Смолікам – удзельнікамі несанкцыянаванага пікету ў падтрымку палітзняволеных – лідэраў беларускай апазіцыі. Нагадаем, што гэтая акцыя пратэсту прайшла 5 красавіка каля Амфітэатру. У гэты дзень Юрась Корбан – выдавец, прыватны прадпрымальнік і кіраўнік грамадзкага аб'яднання «Цэнтр моладзевых ініцыятываў «Контур», Віктар Шляхцін – лідэр Маладога Фронту г. Віцебску і Кастусь Смолікаў – выкананучы дырэктар «Контуру» выступілі супраць зньявлення вядомых лідэраў апазіцыі Вінцuka Вячоркі і Алеся Бяляцкага, арыштаваных 25 сакавіка ў Мінску за ўдзел у мітынгу, прысьвечаным Дню Волі... І вось роўна праз два месяцы пасля акцыі яе ўдзельнікаў выклікалі ў суд. У выніку Ю. Корбану, В. Шляхціну і К. Смоліку вынеслі пакаранье ў выглядзе папярэдкання. Як адзначыў Юрась Корбан, судзьдзя па адміністратyных справах суда Каstryчніцкага раёну Віцебску Аксана Афанасьева пастаўілася да абвінавачваемых досыць прыхільна. Ю. Корбан лічыць, што гэта цяпер агульная тэндэнцыя ў краіне: напярэдадні презідэнцкіх выбараў органы ўлады зьніжаюць прэсінг. І яшчэ адна цікавая акаличнасць: на ўсіх падыходах да будынку суда былі расклеееныя налепкі Маладога Фронту з надпісам “Горад – наш!” Такім чынам моладзь вырашыла падтрымаць падсудных.

5 чэрвеня ў Горадні адбыўся суд над бытым старшынёй Саюзу палякаў Беларусі Тадэвушам Гавіным, затрыманым падчас акцыі “Хочам ведаць праўду”. Суд вынес рашэнье – 3 сутак адміністратыўнага арышту. Т. Гавін быў узяты пад варту ў зале суда.

15 чэрвеня ў г. Дзяржынску былі затрыманыя сябры Аб’яднанай грама-дзянскай партыі Анатоль Лябедзька, Андрэй Максімаў, Лявон Малахай, Алесь Карняенка, Уладзімір Радзівончык. Сябры АГП праводзілі ў Дзяржынску акцыю “Хочам ведаць праўду”. Як толькі яны разгарнулі пікет, зъявіліся міліцыянты з сабакамі і ўсіх затрымалі. Анатоль Лябедзька пасыпець патэлефанаваць у штаб-кватэру АГП, і сувязь абарвалася. Сяброў АГП завезьлі ў Гарадзкі аддзел унутраных справаў г. Дзяржынску. Двух з затрыманых: Ула-дзіміра Радзівончыка і Алеся Карняенку падазраюць у дачыненіі да тэрарыстычнага акту, які адбыўся тыдзень назад на гарадзкім рынку (была кінутая граната).

23 чэрвеня адбылося ўшанаваньне памяці расстраляных 60 гадоў таму (у першыя дні Вялікай Айчыннай вайны) каля дзесяці тысячяч палітзнявленых – беларусаў, літоўцаў, палякаў... Энкавэдысты пры пасыгешлівым адступленьні Чырвонай арміі не змаглі своечасова “эвакуіраваць” у сібірскія лагеры гэтакзваных “врагаў народу” і расстралялі невінаватых людзей непадалёку ад беларускага гораду Чэрвень. На месцы трагедыі адбыліся ўскладаньне кветак і жалобны мітынг. Беларускія ўлады не пакінулі без увагі і цяперашніх “іншадумцаў”. Іх шлях адсочваўся міліцыянтамі і “людзьмі ў цывільным”, кожны крок і кожны твар здымаўся на відзяа.

3 ліпеня ў 16.30 падчас спартовай эстафеты, што праводзілася ў Мінску ў гэтакзваны Дзень Рэспублікі былы дэпутат Мінгарсавету 45-гадовы Сяргей Лапцеў кінуў у А. Лукашэнку, які ў гэты час бег па прасьпекце Скарыны на роліковых лыжах, памідорам, і адразу быў затрыманы.

4 ліпеня суд Ленінскага раёну Мінску вынес рашэнье па адміністратыўнай справе Сяргея Лапцева, які 3 ліпеня кінуў у А.

Лукашэнку памідорам. С. Лапцева асудзілі па арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства). Слов а “памідор” на працэсе не ўжывалася, яго замянілі на слова “прадмет”. Сьеведкам на судзе выступаў эксперт Крыміналістычнага цэнтра ГУУС Мінгарвыканкаму, начальнік аддзелу Вадзім Лагуноўскі, які затрымлівашы С. Лапцева. На судзе С. Лагуноўскі засьвядчыў, што падчас съвята стаяў у трэцім шэррагу, назіраў за ўдзельнікамі спартовай эстафеты, і за съпінай адчуў рух – кідок. Гэта і сталася падставай для затрымання. Абарона даводзіла суду, што Лапцеў не парушаў грамадзкі парадак, а “адрадзіў старажытную традыцыю закідваць памідорамі кепскіх актораў”. С. Лапцеў пацьвердзіў палітычныя матывы свайго ўчынку. Судзьдзя Дзымітры Жданок вынес рашэнне – 7 сутак адміністратыўнага арышту, пачынаючы з моманту затрымання. На судзе прысутнічалі непаўнагадовыя дзецы Сяргея Лапцева, журналісты і прадстаўнікі Праваабарончага цэнтра “Вясна”. Пасля вынясеньня судовага рашэння Сяргей Лапцеў пад канвоем быў дастаўлены ў съпецразьмеркавальнік на вул. Акressьціна.

7 ліпеня, на першыя ўгодкі зынкнення журнالіста Дзымітрыя Завадзкага, на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску адбыўся пікет. У пікеце прымалі ўдзел трох чалавекі, якія прыехалі з Барысаву: Сяргей Падзолка і Зыміцер Фядорчанка трымалі партрэты Завадзкага, Аляксандар Барадуля – плакат. Праз 40 хвілінай удзельнікі пікету былі затрыманы і дастаўлены ў суд Цэнтральнага раёну г. Мінску.

9 ліпеня адбыўся суд над удзельнікамі пікету 7 ліпеня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску. Па справе Аляксандра Барадулі судзьдзя Наталія Вайцяховіч вынесла рашэнне – 10 сутак адміністратыўнага арышту. На астатніх удзельнікаў пікету ў судзьдзі не хапіла часу, таму Сяргей Падзолка атрымаў позму ў суд на 16 ліпеня, а Зыміцер Фядорчанка на 11 ліпеня.

11 ліпеня суд Цэнтральнага раёну г. Мінску разгледзеў адміністратыўную справу Зыміцера Фядорчанкі – удзельніка пікету, які адбыўся 7 ліпеня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску. Судзьдзя Наталія Вайцяховіч вынесла рашэнне – штраф у 150 мінімальных заробкаў (больш за 750 даляраў ЗША).

18 ліпеня ў Маскоўскі ізалятар часовага ўтрыманьня г. Берасьця быў накіраваны адбываючы пакаранье старшыня Берасьцейскай філіі Маладога Фронту Сяржук Бахун, які атрымаў 10 сутак арышту за тое, што адмовіўся аплочваць штраф у памеры 200 мінімальных заробкаў за удзел у несанкцыянуваным пікеце 10 сінёкня 2000 году з нагоды 52-й гадавіны прыніцца Усеагульной дэкларацыі правоў чалавека. Як і першы раз, прысуд вынес судзьдзя суда Ленінскага раёну А. Міранюк, які загадаў уязць юнака пад варту ў зале суда.

20 ліпеня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбыўся разгляд адміністратыўнай справы Анатоля Падокшына – удзельніка акцыі пратэсту, арганізаванай падчас візіту кітайскага лідэра Цзян Цзэміня ў Мінск. Судзьдзя Наталя Вайцяховіч вынесла судовае рашэнне – штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў (больш за 100 даляраў ЗША). Наступныя суды над удзельнікамі акцыі адбудуцца: 23 ліпеня над Васілем Жакавым (судзьдзя Наталя Вайцяховіч); 25 ліпеня над Яраславам Шастаковым (судзьдзя Наталя Вайцяховіч).

23 ліпеня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбыўся разгляд адміністратыўнай справы Васіля Жакава – удзельніка акцыі пратэсту, арганізаванай падчас візіту кітайскага лідэра Цзян Цзэміня ў Мінск. Справу разгледзела судзьдзя Наталя Вайцяховіч, якая вынесла папярэджанье.

24 ліпеня супрацоўнікамі Жабінкаўскага РАУС былі затрыманыя Васіль Сьеверэдчук і Анатоль Сасукаевіч. На іх складзеныя пратаколы ў парушэнні арт. 172 ч. 3 КоАП РБ: “Распаўсюджаючы друкаванай прадукцыі, вырабленай з парушэннем вызначанага парадку, і ня маючай в выходных дадзеных. . . ”. Дзеля працы з імі прыцягваўся нейкі старэйшы лейтэнант з КДБ, пасъля чаго матэрыялы былі перададзеныя старшыні раённага суда В. Новіку, а потым у выніку перамовай з прадстаўнікамі РАУС і праکуратуры матэрыялы былі перададзеныя на разгляд праکурору раёну. У сувязі з тым, што з шыльды натарыяльной кантролі зьнік дзяржаўны герб, які быў знайдзены ў торбе Васіля Сьеверэдчука, праکурор мусіць прыніцца рашэнне: ці ўзбуджаць крымінальную справу супраць Сьеверэдчука па арт. 370 КК РБ: “Зънявага дзяржаўнага гербу. . . ”

Увечары 26 ліпеня, напярэдадні Дня Незалежнасьці, у цэнтры Мінску адбылася несанкцыяная акцыя «Ланцуг неабыякавых людзей». Некалькі сотняў чалавек з партрэтамі зьніклых і зьняволеных палітыкаў расьцягнуліся самкнёным ланцугом ад Кастрычніцкай плошчы да плошчы Незалежнасьці. Гэта была найбольш масавая акцыя, якая мела на мэце нагадаць пра зьнікненны і загадковыя съмерцы вядомых грамадзкіх дзеячоў, што адбываюцца апошнім і гадамі ў нашай краіне. Арганізатары акцыі «Ланцуг неабыякавых людзей» паведамілі, што раздалі каля 2000 партрэтаў зьніклых. У акцыі ўзялі ўдзел каля тысячы чалавек: жонкі зьніклых, вядомыя палітыкі, журналісты, простыя грамадзяне. Гэтым разам міліцыянты не заміналі ўдзельнікам акцыі і нават затрымалі (праўда, адразу ж адпусцілі) чалавека, які парваў плакат з фотаздымкам Юрыя Захаранкі.

27 ліпеня пры съяткаванні Дня Незалежнасьці былі затрыманыя каля 18 актыўістаў моладзевай арганізацыі «Зубр». Съяткаваньне адбывалася ў раёне плошчы Перамогі, дзе да помніку былі ўскладзеныя кветкі. Арышты маладых людзей праходзілі дастаткова жорстка. Затрыманыя былі дастаўленыя ў Цэнтральны і Партызанскі РУУС Мінску, а таксама ў апорны пункт аховы правапарадку на плошчы Перамогі. У Цэнтральным РУУС знаходзіліся 10 чалавек, трох дарослых людзей выпусцілі без складаньня пратаколаў, а на сямёх непаўнагадовых склалі пратакол па арт. 167. 1 КаАП РБ, пасля чаго адпусцілі. З Партызанскаага РУУС таксама большасць людзей былі адпушчаныя, некаторыя без складаньня пратаколаў. Частка людзей атрымала позвы ў суд на 30 ліпеня.

27 ліпеня ў Дзень Незалежнасьці ў Мінску на плошчы Бангалор з17 да 21 гадзіны праходзіў канцэрт пад назвай “Дом наш Беларусь”. У ім узялі ўдзел беларускія рок-гурты. На канцэрце прысутнічала больш за 1000 чалавек. Пасля канцэрту былі затрыманыя некалькі гледачоў.

30 ліпеня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбыліся два суды. Паўла Вайноўскага і Зыміцера Галавіна судзілі па арт. 167. 1 КаАП РБ (парушэнне парадку арганізацыі і правядзенія пікетавання). Судзьдзя Н. Вайцяховіч вынесла прысуды –

папярэджањні. П. Вайноўскі і З. Галавін былі затрыманыя 27 ліпеня пры съяткавањні Дня Незалежнасці ў г. Мінску.

1 жніўня ў Салігорску за правядзенне акцыі пад лозунгам “Хочам ведаць праўду” былі затрыманыя 8 чалавек. У акцыі прымалі ўдзел каля 30 чалавек. Усе ў майках з партрэтамі Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага, Юрый Захаранкі, Дзымітрыя Завадзкага. Праз 20 хвілінаў пасля пачатку акцыі з'явілася міліцыя начале з намеснікам ГРУУС падпалкоўнікам С. Купчэням. Былі затрыманыя: Максім Такмакоў (непаўнагадовы), Ілона Пласцініна (непаўнагадовая), а таксама Міхаіл Малочка, Іван Жукавец, Наталія Струшко, Васіль Ціжык, Васіль Насановіч, Барыс Кароткіх. Праз дзьве гадзіны ўсіх адпусцілі. Акрамя таго, супрацоўнікі міліцыі паабязалі выдаць позвы іншым актыўным удзельнікам акцыі — Ларысе Насановіч, Леаніду Мархотку, Анатолію Лобану. Што і было зроблена 2 жніўня.

14 жніўня ў Магілёве адбылася акцыя “Ланцуг неабыякавых людзей”. А 18-й гадзіне больш за 50 актыўістаў АГП, Маладога Фронту, “Зубра” сталі ў ланцуг на цэнтральнай плошчы гораду – Першамайскай. Праз 15 хвілінаў акцыя была разагнаная атрадам АМАПу. Было затрымана 16 чалавек. Усе затрыманыя вызваленыя праз дзьве з паловай гадзіны без складання пратаколаў. Дзеяньнімі міліцыі кіравалі падпалкоўнік Ермакоў і падпалкоўнік Алёнушкін. Сярод затрыманых: Зыміцер Букатаў, Валеры Сівуха, Аляксей Губко, Мікола Ільін, Яўген Драбязка, Алег Мяцеліца, Віктар Нізаўцаў.

4 верасьня ў Палацы Рэспублікі, што на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску, кандыдат у Прэзідэнты Аляксандр Лукашэнка ладзіў паказальную сустрэчу са сваімі выбаршчыкамі. У той самы час сюды прыйшлі больш за паўсотню чалавек, каб ланцугом неабыякавых людзей з партрэтамі бясьсьледна зьніклых у Беларусі асобай стаць перад прывезенымі сюды на аўтобусах з усёй краіны прыхільнікамі А. Лукашэнкі. Сярод апранутых у майкі з надпісамі “Хочам ведаць праўду” людзей стаялі лідэр АГП Анатоль Лябедзька, намеснік старшыні БНФ Вячаслаў Січык, жонка Генадзя Карпенкі Людміла. Вакол “жывога ланцуза” адразу ж паўсталі брытаголовыя асобы ў шывільным. Усе спробы удзельнікаў акцыі наблізіцца да Палацу Рэспублікі імі гвалтуна

спыняліся. У той жа час людзі, якія выходзілі з “Ікарусаў”, ішлі на сутрэчу з А. Лукашэнкам без усялякіх перашкодаў.

6 верасьня каля Дому афіцэраў у Мінску было затрымана больш за 10 чалавек – удзельнікаў акцыі “Ланцуг неабыякавых людзей”, арганізаванай Аб’яднанай грамадзянскай партыяй. Маладыя людзі раздавалі сьвежыя съпесцьвыпуск газеты “Беларуская маладзёжная”. Затрыманыя дастаўленыя ў ГАМ Ленінскага раёну на вул. Леніна.

14 верасьня ў касьцёле святых Сымона і Алены, што на плошчы Незалежнасці ў Мінску, адбылася жалобная імша ў памяць ахвяраў тэрарыстычных актаў у ЗША. Гадзіна смутку праішла таксама на плошчы Свабоды каля Свята-Духава кафедральнага сабору. Між тым, беларускія ўлады занялі не зусім зразумелую пазіцыю. А. Лукашэнка меў намер 13 верасьня наведаць дыпламатычную місію ЗША дзеля выказванья спачуваньня. Ён павінен быў зрабіць запіс у Кнізе спачуваньня. Аднак ягоны картэж раз্বярнуўся ў непасрэднай блізкасці ад комплексу амбасады і паехаў назад. Амбасадар ЗША Майл Козак, які наведаў мемарыяльную акцыю грамадзкасці Мінску каля Свята-Духава кафедральнага сабору, на пытаньні журналісту адмовіўся каментаваць тое, што адбылося.

17 верасьня ў Мінску больш за дзьвіесьце чалавек сталі жывым ланцугом насупраць рэзідэнцыі Лукашэнкі. Акцыя была прымеркаваная да другой гадавіны з дня зьнікнення былога ўладальніка прэм'ера беларускага ўраду Віктора Ганчара і бізнесмена Анатоля Красоўскага. Людзі прыйшли з партрэтамі ня толькі Ганчара і Красоўскага, але і іншых зьніклых ці памерлых прынявыйсветленых абставінах беларускіх палітыкаў: Юрый Захаранкі, Генадзя Карпенкі, Анатоль Майсені, журналіста Зыміцера Завадзкага. У акцыі ўзялі ўдзел Зінаіда Ганчар, Ірына Красоўская, Людміла Карпенка, а таксама калегі Віктора Ганчара па Вяроўным Савеце – Людміла Гразнова, Валеры Шчукін, Анатоль Лябедзька, Павал Знавец.

4 кастрычніка ў судзе г. Баранавічы судзьдзёй па адміністратыўных справах Ж. Капачэўскай былі разгледжаныя

справы двух удзельнікаў акцыі “Ланцуг неабыякавых людзей”, праведзенай у горадзе 17 верасьня. Аднаго з удзельнікаў акцыі, Л. Трухановіча, выкладчыка гісторыі, “здаў” яго былы вучань – міліцыянт. А старшыня Баранавіцкай арганізацыі БНФ “Адраджэньне” А. Пікула быў апазананы па відэаздымах. Л. Трухановічу вынесенае папярэджањне. А разгляд адміністратыўной справы А. Пікулы перанесены на 9 кастрычніка ў сувязі з хадайніцтвам аб удзеле адваката.

8 кастрычніка ў Барысаўскім гарадзкім судзе былі разгледжаныя адміністратыўныя справы Зыміцера Вішнеўскага і Кацярыны Дзядко – удзельнікаў акцыі “Ланцуг неабыякавых людзей”, якая адбылася яшчэ да прэзідэнцкіх выбараў (у жніўні). Акцыя праходзіла пад лозунгам “Хочам ведаць праўду!” і была прысьвечаная лёсу зынікльых бяз звестак вядомых у Беларусі палітыкаў і журналістаў. Судзьдзя Аляксей Болатаў вынес Зыміцеру Вішнеўскаму і Кацярыне Дзядко папярэджањні. Нагадаем, што за ўдзел у той самай акцыі Анатоль Аскерка быў пакараны штрафам у памеры 150 мінімальных заробкаў (каля 750 даляраў ЗША).

16 кастрычніка ў Гарадзкім судзе г. Баранавічы адбыўся суд над Алесем Пікулам – старшынёй Рады мясцовай філіі БНФ “Адраджэньне”. Алесь Пікула прымаў удзел у акцыі “Ланцуг неабыякавых людзей” 17 верасьня. 16 кастрычніка адбылося ўжо трэцяе судовае паседжањне, якое правяла судзьдзя Жана Капачэўская. Цікава, што съведкамі на працэсе выступалі трох маёры міліцыі. Раней жа часьцей за ўсё съведчылі ў судзе сяржанты і простыя паставыя міліцыянты. З гэтай нагоды адзін з прысутных пажартгаваў – “запаважалі”. Судзьдзя вынесла рашэнне – пісьмовае папярэджањне А. Пікулу.

6 сінежня ў судзе Ленінскага раёну г. Горадня адбыўся судовы разгляд адміністратыўной справы Дзымітрыя Іваноўскага, затрыманага 29 лістапада падчас акцыі, прысьвечанай чарговым угодкам зынішчэння Фарнага касцёлу Вітаўта. Дзымітры Іваноўскі быў падвергнуты адміністратыўнаму спаганню ў выглядзе штрафу ў памеры 150 мінімальных заробкаў (прыкладна 1000 даляраў ЗША). Нагадаем, што 29 лістапада ў акцыі прымаў ўдзел каля 200 чалавек. Удзельнікі

сабраліся на месцы, дзе стаяла Фара Вітаўта, зрабілі крыж з яловых лапак. Дэзмітры Іваноўскі распавёў гісторыю Фары Вітаўта. Пасьля гэтага съпявалі песьні і маліліся. Акцыя доўжылася прыкладна 35 хвілінаў.

14 сінія ў гарадзкім судзе г. Вілейка (Мінская вобласць) судзьдзя Уладзімір Емельянавіч вынес рашэнне па адміністратыўнай справе ўдзельнікаў акцыі “Ланцуг неабыякавых людзей” Уладзіміра Малярчука і Аляксея Сюдака. Абодвум прысуджаны штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў (прикладна 200 даляраў США).

18 і 19 сінія ў гарсудзе г. Баранавічы ішлі суды над удзельнікамі акцыі 9 сінія. Нагадаем, што ў той дзень адбылася акцыя “Ланцуг неабыякавых людзей”, прымекаваная да чарговых угодкаў абвяшчэння Усеагульной дэкларацыі правоў чалавека. Падчас акцыі былі затрыманыя сябры незарэгістраванага моладзевага руху “Зубр” Ю. Плотнікава, В. Дрозд і В. Кролікаў, якія былі адвінавачаныя ў правядзеніі несанкцыянаванага масавага мерапрыемства (арт. 167. 1 КаАП РБ). 18 сінія В. Дрозд і В. Кролікаў заявілі, што нязгодныя з адвінавачаньнем у несанкцыянаваным шэсціці, што пратаколы былі вымушаныя падпісаць пад ціскам міліцыянатаў, якія ў адваротным выпадку пагражалі пакінуць іх у камеры да суда, а Юля Плотнікава заявіла хадайніцтва аб удзеле ў яе абароне адваката. Улічышы гэтыя акалічнасці, судзьдзя Капачэўская прыняла рашэнне аб пераносе слуханьняў на наступны дзень. Цікавай была рэакцыя судзьдзі на хадайніцтва В. Кролікаў аб допуску ў працэс свайго прадстаўніка ад ПЦ “Вясна”. Яна сказала, што па заканадаўстве ягоныя права можа абараняць толькі адвакат. На гэта сябры ПЦ “Вясна” С. Гоўша і Ул. Гоўша запярэчылі і спаслаліся на п. 5 Пастановы №1 ад 25. 03. 99 г. Пленуму Вярхоўнага суда РБ. Пасьля азнямлення з Пастановай судзьдзя пагадзілася з праваабаронцамі. 19 сінія разгляд справы быў працягнуты. Суд выклікаў вялікую цікаваць з боку мясцовых СМИ і грамадзкіх арганізацый, што, верагодна, паўплывала на рашэнні: усе троє адвінавачваемых атрымалі папярэджаньні.

3. КРЫМІНАЛЬНЫ ПЕРАСЬЛЕД ПАЛІТЫЧНЫХ І ГРАМАДЗКІХ ДЗЕЯЧОЎ БЕЛАРУСІ, А ТАКСAMA ЎДЗЕЛЬНІКАЎ МАСАВЫХ АКЦЫЯЎ АПАЗІЦЫІ.

8 студзеня Наталя Раўкова звярнулася ў Грамадзкае абаўяднальне “Праваабарончы цэнтр “Вясна” з просьбай дапамагчы ў рэалізацыі яе законнага права быць абаронцам свайго мужа падчас крымінальнага працэсу. Наталя Раўкова – жонка былога прарэктара Гомельскага дзяржкайнаага медыцынскага інстытуту Уладзіміра Раўкова, які знаходзіцца пад вартай 17 месяцаў па абвінавачаньні ў хабарніцтве. У заяве ў ГА ПЦ “Вясна” Н. Раўкова піша: “У траўні 2000 г. я звярнулася з лістом на імя съледчага пра допуск мяне абаронцам па справе майго мужа згодна з арт. 49 ч. 3 КПК РБ. Я атрымала адмову са спасылкай на адсутнасць у мяне юрыдычнай адукацыі і права займацца адвакацкай дзеянасцю. У адказ на наступныя звароты на імя Галоўнага пракурора мне паведамілі, што перапіска са мною скончаная ў адпаведнасці з Законам РБ “Аб зваротах грамадзянаў”. Згодна з арт. 62 Канстытуцыі РБ я абскардзіла ў судовым парадку парушэнне маіх правоў службовай асобай — съледчым праクратуры РБ. 20. 11. 2000 году суд Цэнтральнага раёну г. Гомель прыняў рашэнне аб адмове ва ўзбуджэнні справы”. Гэтая адмова была матываваная тым, што Наталя Раўкова ня можа быць абаронцам свайго мужа, бо ўжо выступала ў гэтай справе ў якасці съведкі. Наталя Раўкова ў сваю чаргу съцвярджае, што паказаньняў яна не давала. Больш за тое, 21 чэрвеня 2000 году яна напісала адмову ад дачы паказаньняў, бо, згодна з арт. 289 ч. 4 КПК РБ, яна мае на гэта права “як бліжэйшая сваячка”. Згодна з арт. 62 Канстытуцыі РБ, Н. Раўкова мае права быць прадстаўніком свайго мужа ў судзе. Юлія Чыгір (ジョンカ былога прэм'ер-міністра Michaіla Чыгіра) і Святлана Уласава (дачка Васіля Лявонава – былога міністра сельскай гаспадаркі) скарысталі сваё права і выступілі ў судзе абаронцамі сваіх блізкіх. Уладзімір Раўкоў знаходзіцца ў рэспубліканскай бальніцы Камітэту па выкананьні пакараньняў пры МУС. Яго здароўе пагоршылася, па меркаваньні жонкі, у выніку выкарыстаньня падчас допытаў псіхатрапных рэчываў і галадоўкі, якую Ул. Раўкоў праводзіў у СІЗА. Знаходзячыся ў бальніцы Ул. Раўкоў ня здолеў азнаёміцца з матэрыяламі сваёй

справы пасъля заканчэння папярэдняга съледзства. У выніку, у парушэнне арт. 200 КПК РБ, матэрыялы справы былі перададзеныя ў суд.

10 студзеня скончыўся 18-месячны тэрмін утрыманьня пад вартай Зыміцера Абадоўскага (сына вядомага магілёўскага правабаронцы Сяргея Абадоўскага), які быў затрыманы 10 ліпеня 1999 г. Згодна з ч. ч. 2,4,6 арт. 127 КПК РБ, прынятага з 1 студзеня 2001г., далейшы працяг тэрміну утрыманьня пад вартай падчас папярэдняга съледзства не дапускаецца, і абвінавачваемы падлягае неадкладнаму вызваленiu з-пад варты. Пры гэтым у адносінах да абвінавачваемага павінна быць прымененая іншая мера стрыманьня. Нагадаем, што справа Зм. Абадоўскага пасъля судовага разгляду была накіраваная на дадатковое расцсьледванье. Разам з тым, новы КПК не прадугледжвае "вылічэння" з агульных тэрмінаў утрыманьня пад вартай часу знаходжанья справы ў судзе, бо адсутнічае сама палажэнне аб "накіраванні справы на дадатковое расцсьледванье судом". 9 студзеня абаронцам Зм. Абадоўскага, ягоным бацькам С. Абадоўскім было заяўленае хадайніцтва съледчаму УСК пры МУС па Магілёўскай вобласці Гарадкову І. І. аб вызваленiu сына не пазней за 10 студзеня, але съледчым было прынятае рашэнне вынесці Пастанову па гэтым хадайніцтве ў трохдзённы тэрмін, што азначае ў дадзеным выпадку парушэнне законных тэрмінаў утрыманьня пад вартай абвінавачваемага. Абаронца Сяргей Абадоўскі накіраваў скару на імя прокурора Магілёўскай вобласці, дзе выклала законныя патрабаванні адносна вызваленія сына з-пад варты.

16 студзеня на цэнтральную плошчу г. Барысава ў 9. 30 выйшлі сябры БСДП (Народная Грамада) і Маладой Грамады Алесь Абрамовіч, Алеся Ясюк, Надзея Грачуха, Зыміцер Кузьняцоў і Міхаіл Кузьняцоў з патрабаваньнямі неадкладнай медыцынскай экспертызы стану психічнага здароўя Аляксандра Лукашэнкі. У якасці назіральніка прысутнічаў сябра Барысаўскага аддзялення ГА ПЦ "Вясна" Зыміцер Бародка. Несанкцыянаваны пікет доўжыўся амаль паўгадзіны, пасъля чаго ўсе ўдзельнікі акцыі былі затрыманы і дастаўлены ў аддзяленне міліцыі, дзе на іх былі складзеныя пратаколы адміністратyўнага правапарушэння па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ

(парушэнъне парадку організацы і ці правядзеньня масавых мерапрыемстваў). Туды ж быў дастаўлены і Зым. Бародка, якому давялося тлумачыць, што ў акцыі ён ня браў удзелу, а прысутнічаў толькі як назіральнік ад праваабарончай організацыі. На Зыміцера Бародку пратакол ня склалі.

Матэрыялы на Зыміцера і Міхаіла Кузьняцовых накіраваныя ў камісію па справах непаўнагадовых, а Алеся Абрамовіча, Алеся Ясюка і Надзею Грачуху павезьлі ў суд. Судзьдзя Аляксей Болатаў, атрымаўшы матэрыялы справы, вырашыў іх не разглядаць, а накіраваў у пракуратуру на дадаткове дасьледаваньне, бо ўгледзеў у дзеяньнях пікетоўшчыкаў парушэнъне арт. 368 новага Крымінальнага кодэксу РБ: “Зынявага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь”. Згодна з арт. 368 КК РБ, публічная зынявага Прэзідэнта РБ караецца штрафам ці папраўчымі работамі на тэрмін да двух гадоў, ці арыштам на тэрмін да шасці месяцаў, ці амежаваньнем волі на тэрмін да двух гадоў, ці пазбаўленьнем волі на той жа тэрмін.

Пікетоўшчыкі з Барысава былі адгушчаны і папярэджаныя, што яны ў хуткім часе атрымаюць позвы ў суд. Выпадак з узбуджэнънем крымінальнай справы па атрыкуле за “зынявагу Прэзідэнта РБ” – пакуль што першы, бо адказнасьць за падобныя дзеяньні ўвядзеная ў Беларусі толькі два тыдні таму.

19 студзеня са шпіталю выпісалі Валерыя Шчукіна. Патэлефанаваўшы ў ПЦ “Вясна”, праваабаронца і журналіст В. Шчукін сказаў: “Я на свабодзе. Пакуль яшчэ вольны!..” У вайсковы шпіタル В. Шчукін быў дастаўлены 16 студзеня пасля няўдалай спробы прайсці на прэс-канферэнцыю міністра ўнутраных справаў РБ Уладзіміра Навумава. Кіраўніцва МУС узбудзіла супраць В. Шчукіна крымінальную справу па арт. 399. 1 новага Крымінальнага кодэксу РБ (хуліганства), які прадугледжвае пазбаўленьне волі на два гады альбо грамадzkую працу на 240 гадзінаў (10 сутак).

5 лютага палітвязень Уладзімір Кудзінаў выйшаў на волю з калоніі ўзмоценага рэжыму УЖ 15/1. Ён быў вызвалены згодна з арт. 431 ч. 2 новага Крымінальнага кодэксу РБ. Першымі словамі Уладзіміра Кудзінава былі: “Я вельмі ўдзячны родным, блізкім і ўсім жыхарам Беларусі, якія падтрымлівалі мяне на працягу гэтых чатырох гадоў!..”

7 лютага ў пракуратуру г. Барысаву былі выкліканыя Алеся Ясюк і Алеся Абрамовіч у якасьці падазраваемых па крымінальной справе па арт. 368 Крымінальнага кодэксу РБ “Зънявага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь”. Гэта ня першы выклік у пракуратуру А. Ясюк і А. Абрамовіча па справе. 5 лютага іх ужо выклікалі сюды, але ў “якасьці съведкаў”. Пры гэтym A. Ясюк была дастаўленая ў пракуратуру прымусова – з месца працы яе вывозіў нарад міліцыі. A. Абрамовіч зъявіўся ў пракуратуру без прымусу. A. Ясюк і A. Абрамовіч адмовіліся даваць паказаньні і падпісаць хоць што-небудзь, прайвішы “грамадзянскае непадпарадкованьне”.

8 лютага Прэзідым Выканаўчага Бюро Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) падрыхтаваў заяву, у якой патрабуе неадкладнага спынення крымінальнага перасыльду барысаўскіх сацыял-дэмакратаў – Аляксандра Абрамовіча, Алеся Ясюк, Надзеі Грачухі і непаўнагадовых братоў Кузьняцовых. У сувязі з гэтym, цытуем, “Прэзідым Выканаўчага Бюро БСДП(НГ) зъвяртае ўвагу грамадзкасці на тое, што рассысьледваньне крымінальнай справы супраць нашых таварышаў немагчымае без правядзеньня незалежнай экспертызы психічнага здароўя А. Лукашэнкі”.

8 лютага адбылася прэс-канферэнцыя палітвязні Уладзіміра Кудзінава, арганізаваная ГА ПЦ “Вясна”. Ул. Кудзінаў распавёў журналістам пра сваё чатырохгадовае знаходжанье ў турме, пра ўмовы ўтрыманья зънявленых і парадкі, што пануюць у беларускіх турмах.

9 лютага стала вядома, што пагоршыўся стан здароўя Уладзіміра Раўкова – былога прарэктара Гомельскага медінстытуту. Ул. Раўкоў чакае суда ў Гомельскім СІЗА ва ўмовах, што пагражкаюць ягонаму здароўю. Пра пагаршэнне стану здароўя Уладзіміра Раўкова паведаміла ў ГА ПЦ “Вясна” ягоная жонка – Наталя Раўкова: “У мужа павысіўся ціск – 190 на 140. Я патэлефанавала пракурору па наглядзе, каб паведаміць, што ўмовы, у якіх утрымліваецца муж, не адпавядаюць нормам. Пракурор адказаў: “Чаго ж вы хочаце?! Ваш муж злачынца!” Мне давялося нагадаць пракурору пра існаванье прынцыпу прэзумпцыі невінаватасці – віна мужа не доказаная, судовы

працэс пачнеца 13 лютага". ГА ПЦ "Вясна" зьвяртае ўвагу на тое, што ў Беларусі людзі, в іні якіх не даказаная судом, утрымліваюцца ў съледчых ізалятарах у цяжкіх умовах, зъняволеныя не атрымліваюць дастатковай медыцынскай дапамогі. Так, камера, у якой утрымліваецца Уладзімір Раўкоў, перапоўненая – у ёй на чалавека прыходзіцца менш за квадратны метр плошчы. Такім чынам ажыцьцяўляеца псіхалагічны і фізічны ціск, каб чалавек забыў пра сваю годнасць і даваў "патрэбныя паказаньні".

19 лютага ў Гомелі пачаўся судовы працэс над групай выкладчыкаў Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытуту па справе аб хабарніцтве (працэс павінен быў пачацца 13 лютага, але быў адкладзены з-за адсутнасці аднаго з абвінавачваемых). Судовы працэс адбыўваецца ў будынку абласнога суда. З усіх абвінавачваемых толькі Уладзімір Раўкоў сядзіць па лаве падсудных за кратамі.

20 лютага было вылучанае абвінавачанье Аляксандру Чыгіру (малодшаму сыну былога прэм'єр-міністра Беларусі Міхаіла Чыгіра) па арт. 205 ч. 4 Крымінальнага кодэкса РБ: "Таемны крадзёж маёмысці, учынены пайторна групай асобаў у асабліва буйных памерах". Маці Аляксандра Юлія Чыгір упэўненая, што пакуль ня пройдуць презідэнцкія выбары, адным з кандыдатаў на якіх мяркуе быць М. Чыгір, сына будуть тримаць пад вартай і абвінавачваць ва ўсіх дзяржаўных СМИ Беларусі, каб ценъ падаў найперш на бацьку.

21 лютага быў працягнуты судовы працэс над Ю. Бандажэўскім, Ул. Раўковым і яшчэ 8 супрацоўнікамі Гомельскага медыністрыту. Адвакат У. Раўкова хадайнічаў, каб жонку Ул. Раўкова Наталю Раўкову дапытгали ў якосьці съведкі ў першых шэрагах, каб яна магла зайсьці ў судовую залу і прысутнічаць на працэсе. У хадайніцтве было адмоўлена. Наталя Раўкова гаворыць: "Перад уваходам у залу стаіць вайсковец у чыне капітана, яму дадзены загад не пускаць мяне. Ніводнае нашае хадайніцтва не было задаволенае. Ёсьць толькі невялікі "падаруначак" — з Ул. Раўкова зънятае абвінавачанье ў нашэньні халоднай зброі (паліўнічы нож) па арт. 296 КК РБ. Принятае рашэньне аддаць яго ўладальнікам. Толькі я ня вedaю,

каму гэты нож будуць аддаваць – тым хто падкінуў?” Варты зрабіць каментар. Абвінавачаньне па арт. 296 КК РБ з'янятае ў сувязі з тым, што гэты артыкул у новым Крымінальным кодэксе прадугледжвае адміністратыўную прыюдыцыю, што азначае: чалавек можа быць прыцягнуты за незаконнае нашэнне альбо перавозку халоднай зброі толькі калі гэта зъдзейсьнена на працягу году пасля накладанья адміністратыўнага спагнанья за тыя ж дзеяньні. Ранейшы Крымінальны кодэкс прадугледжваў узбуджэньне крымінальнай справы адразу па факце нашэння зброі. Гэты артыкул традыцыйна выкарыстоўваўся, калі патрэбна было арыштаваць пэўную асобу.

22 лютага па хадайніцтве дзяржаўнага абвінаваўцы была перапыненая на адзін месяц вytворчасць судовай справы па абвінавачаньні В. Шчукіна і М. Статкевіча ў арганізацыі і ўдзеле ў “Маршы Свабоды-1” 17 кастрычніка 1999 г. Працэс перапынены ў сувязі з недахопам прадстаўленых съледзтвам доказаў у зъдзяйсьненні М. Статкевічам і В. Шчукіным злачынства (арганізацыя і актыўны ўдзел у групавых дзеяньнях, якія груба парушаюць грамадзкі парадак). Згодна з новым Крымінальна-працэсуальным кодэксам (арт. 302), “калі ў ходзе судовага разьбіральніцтва высьветліцца, што прад'яўленых доказаў недастаткова для вынясеньня прысуду, суд па хадайніцтве бакоў прыпыняе вytворчасць па справе да аднаго месяца і прапаноўвае дзяржаўнаму абвінаваўцы арганізаваць правядзенне дадатковых съледчых і іншых працэсуальных дзеяньняў”. Калі съледзтва не прадаставіць новых доказаў, то суд будзе вымушаны вынесці апраўданы прысуд, бо па новым Крымінальна-працэсуальным кодэксе справы нельга накроўваць на дадатковыя расцсьледванні.

23 лютага адвакат Уладзіміра Раўкова Дзымітры Іванішка выступіў з хадайніцтвам пра прызначэнне судовай медыцынскай экспертызы ў адносінах да свайго падабароннага. На запыт Дз. Іванішкі галоўны ўрач Гомельскага абласнога кардыядыспансера адказаў: “Раўкоў Ул. М. мае патрэбу ў стацыянарным лячэнні ў Гомельскім абласнім кардыядыспансеры ад 22. 02. 2001 году”. Па словах адваката, падчас судовага паседжанья Ула-дзіміра Раўкова не забяспечваюць абедам – ня кормяць на працягу дня, але ж Ул.

Раўкоў прымае лекі. Акрамя таго, на кожным судовым паседжаньні Ул. Раўкову вымушаныя аказваць медыцынскую дапамогу ў сувязі з цяжкім станам ягонага здароўя.

26 лютага судовы працэс над Ул. Раўковым быў працягнуты. Наталя Раўкова з дапамогай праваабаронцы і журналіста, дэпутата Вярхоўнага Савету РБ 13-га склікання Валерыя Шчукіна, пераадолеўшы ўсе кардоны, змагла прайсьці ў залу суда. Гэтае здарэнне адклала пачатак судовага працэсу амаль на 40 хвілінаў, але калі судзьдзя пачаў працэс, усе працэсуальныя нормы былі выкананыя. Съведкам было прапанавана пакінуць залу суда. Пасьля гэтага Н. Раўкова выйшла з залы. Аднак дапамога В. Шчукіна дазволіла жанчыне пабачыць свайго мужа, падтрымаць яго. Сам В. Шчукін прысутнічаў на працэсе да заканчэння рабочага дня.

27 лютага на судзе над Ул. Раўковым прысутнічалі таксама прадстаўнікі Лонданскага аддзялення “Amnesty international”, ГА ПЦ “Вясна” і ГА “Прававая дапамога насельніцтву”.

6 сакавіка ў Гарадзкім судзе г. Мінску разглядалася скарга Юліі Чыгір аб адмене прысуду Фрунзенскага суда, па якім яна была асужданая па арт. 363 ч. 2 КК РБ за супраціўленне, аказанае супрацоўніку міліцыі 19 траўня 2000 году перад абвяшчэннем прысуду яе мужу – былому прэм'ер-міністру Беларусі Міхаілу Чыгіру. Мінскі гарадзкі суд пакінуў бяз зъменаў прысуд Юліі Чыгір — два гады пазбаўлення волі з адтэрміноўкай выканання прысуду на адзін год. Суд адмовіўся перагледзець відэакасету падзеяў 19 траўня 2000 году і не пажадаў праслуходзіць аўдыёзапіс працэсу ў Фрунзенскім судзе, які прызнаў Ю. Чыгір вінаватай. Юлія Чыгір заявіла пасьля вынясеньня рашэння, што яно дэманструе адсутнасць справядлівасці ў нашай краіне, і пацвердзіла палітычную матывіроўку перасльеду яе і ўсёй сям'і Чыгіроў.

6 сакавіка нядайні палітязень, дэпутат Вярхоўнага Савету РБ 13-га склікання Уладзімір Кудзінаў паведаміў, што пасьля выходу з турмы ня думае займацца, як раней, прадпрымальніцтвам, а вырашыў прысьвяціць сябе

праваабарончай дзейнасьці. Ужо рыхтуюцца документы на реєстрацыю праваабарончай арганізацыі. Былы палітвязень Уладзімір Кудзінаў назваў найгaloўнейшы прынцып сваёй будучай дзейнасьці: «Я буду абараняць праўду і толькі праўду».

8 сакавіка прыйшла афіцыйная адмова ад съледчага Салькова на просьбу Юліі Чыгір стаць адвакатам свайго сына. Юлія Чыгір зьбіраеца абскардзіць адмову праз суд. Паводле новага Крымінальна-працэсуальнага кодэкса, блізкія сваякі затрыманага дапускаюцца да ягонай абароны ня толькі з дазволу съледчых, як было ў старым кодэксе, але і наўпрост, па заяве затрыманага. Патрэбная заява ў справе ёсьць. Такім чынам, съледчы Салькоў яўна перавысіў свае паўнамоцтвы, што і трэба пацьвердзіць у судзе. Маці Аляксандра Чыгіра распавяла журналістам пра тое, як цяпер вядзеца расцсьледвањне. Паводле ейных звестак, ідзе татальная апрацоўка ўсіх сяброў Аляксандра.

19 сакавіка ў Цэнтральным судзе г. Мінску пракурор запрасіў для праваабаронцы Валерыя Шчукіна 3 месяцы арышту. Нагадаем, што Валеры Шчукін быў затрыманы 16 студзеня ў Міністэрстве ўнутраных спраў РБ, дзе адбывалася першая прэс-канферэнцыя новага міністра ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Уладзіміра Навумава. Міністр адказваў на пытаныні, звязаныя з праблемай зынікнення людзей у Беларусі. В. Шчукін спрабаваў рэалізаваць сваё права на атрыманьне інфармацыі, але трое супрацоўнікаў аховы будынку павалілі В. Шчукіна на падлогу, пры гэтым было разьбітае шкло, аб якое В. Шчукін моцна парэзаяўся. Пакуль прыехала “хуткая дапамога”, выкліканая па патрабаваныні прэсы, журналіст ляжаў у крыві на падлозе, да якой яго прыціскалі супрацоўнікі МУС. В. Шчукін быў дастаўлены ў вайсковы шпіталь у аддзяленьне мікрапхірургіі.

20 сакавіка ў судзе Цэнтральнага раёну Мінску судзьдзя Ільіна задаволіла патрабаванынне пракурора Рамашэўскага і вынесла прысуд Валерью Шчукіну – арышт тэрмінам на 3 месяцы. Журналіст В. Шчукін быў асужданы па арт. 339 ч. 1 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь “Злоснае хуліганства”. У 10-дзённы тэрмін ён мае права на

абскардканьне прысуду. На гэты час з яго ўзятая падпіска аб нявыезьдзе і адпаведных паводзінах. Калі касацыйная інстанцыя пакіне прысуд бяз зъменаў, В. Шчукін будзе адбываць пакаранье.

З красавіка Гомельскі абласны суд адхіліў хадайніцтва адваката Дзымітрыя Іванішкі аб зъмяненіні меры стрымання былому прарэктару медінстытуту Уладзіміру Раўкову ў сувязі са станам задроўя. Суд адхіліў гэтае хадайніцтва без тлумачэнья. Між тым, у сп. Раўкова відавочныя праблемы са здароўем. 30 сакавіка падчас судовага паседжання яму зрабілася дрэнна – сарваўся сардэчны рытм. Фельчар, які дзяжурый у зале суда, быў вымушаны выклікаць “хуткую дапамогу”. Уладзімір Раўкоў быў дастаўлены ў бальніцу, дзе дактары пацьвердзілі, што Раўкову патрэбная шпіталізацыя, але сказалі, што “ня могуць яго пакінуць у бальніцы, бо не дазваляе кіраўніцтва СІЗА”. Жонка Ул. Раўкова Наталія съцвярджае: “Мой муж ужо ні на што не рэагуе, зусім безуважны, настроены на нейкую сваю хвалю – у СІЗА яго лечаць аднымі сродкамі, а ў судзе колюць зусім іншыя. 26 сакавіка ён зрабіў заяву, што яму вельмі кепска, і ён не разумее ходу судовага паседжання, але судзьдзя пакінуў заяву без увагі. Такім чынам, мой муж зусім хворы, але застаецца ў СІЗА. Які ў гэтym сэнс? Яго маглі б адпусціць пад падпіску аб нявыезьдзе. Я нядайна даведалася, што ўтрыманье аднаго зъняволенага каштует дзяржаве ў дзень 1 тысячу 100 рублёў. А ў Гомельскім СІЗА ўтрымліваецца 1600 чалавек”...

У ноч з 4 на 5 красавіка супрацоўнікамі Цэнтральнага РУУС г. Мінску былі затрыманыя Аляксей Шыдлоўскі, Цімафей Дранчук, Зыміцер Драпачка і Алесь Апарыч. Хлопцаў затрымалі ля плоту, на якім былі запытальныя надпісы адносна лёсу зъніклых бяз вестак: “Дзе Ганчар?”, “Дзе Захаранка?”, “Дзе Красоўскі?”, “Дзе Завадзкі?”. Супрацоўнікі міліцыі паклалі затрыманых на зямлю, надзелі кайданкі і даставілі ў Цэнтральны РУУС. Супраць затрыманых можа быць узбуджаная крымінальная справа па арт. 341 КК РБ: “Алаганьванье збудаваньня і псананьне маёмысьці”. Варта нагадаць, што Аляксей Шыдлоўскі ўжо прыцягваўся да крымінальнай адказнасці (па “справе графіці”) у 1998 годзе і

атрымаў 1 год і 6 месяцаў пазбаўлення волі ў калоніі ўзмоцненага рэжыму.

5 красавіка супраць чатырох удзельнікаў моладзевага руху супраціву “Зубр” – Аляксея Шыдлоўскага, Цімафея Дранчука, Зыміцера Драпачкі і Алеся Апарыча, арыштаваных за “графіці”, узбуджаная крымінальная справа па арт. 341 КК РБ: “Апаганьванне збудаваньня і псованье маёмысьці”, паводле якога прадугледжвае аецца адказнасць у выглядзе “грамадзкіх работ альбо штрафу, альбо арышту на тэрмін да трох месяцаў”. У справе “зуброў” шмат працэсуальных парушэнняў. Так, пастанова аб затрыманні была складзеная не праз тры гадзіны, як прадугледжвае Крымінальна-працэсуальны кодэкс, а праз 12 гадзінай пасля затрымання (непасрэдна перад допытамі). У пастанове аб затрыманні Цімафея Дранчука не назначаны час складання пастановы. Між тым, у арт. 114 Крымінальна-працэсуальнага кодэкса РБ сказана: “Затрыманы мусіць быць вызвалены на падставе пастановы органа, які вядзе крымінальны працэс, у выпадку, калі: орган, які вёў крымінальны працэс вызначыў, што затрыманне адбылося з парушэннямі патрабаваньняў, устаноўленых дадзеным Кодэкsem”. У тым жа арт. 114 КГК РБ сказана: “Вызваленая асона ня можа быць зноў затрыманая па тым жа падозранні”. Дарэчы, паводле артыкулу, па якім супраць “зуброў” узбуджаная крымінальная справа, прадугледжанае адбываньне пакарання ў съпецыяльных дамах для арышту. Аднак паколькі такіх дамоў у Беларусі пакуль няма, дык дзеля гэтых мэтаў будзе выкарыстаны СІЗА па вуліцы Валадарскага ў Мінску – турма, пабудаваная ў 19 стагодзьдзі. . .

7 красавіка выйшлі з ізалятару часовага ўтрымання чацьвёрта “зуброў”. Абвінавачаньне ім не прад'яўленае, але хлопцы прызнаныя “падазраваемымі” па новай “справе графіці”. Аляксей Шыдлоўскі, Цімафей Дранчук, Зыміцер Драпачка і Алесь Апарыч прабылі ў ізалятары часовага ўтрымання 72 гадзіны. Само паняцце “падазраваемыя” ўведзенае новым КК РБ, які ўступіў у сілу ў 2000 годзе. Між тым, у прокуратуре г. Мінску пачненца разглед скаргаў адвакатаў на шматлікія працэсуальныя парушэнні, якія мелі месца пры затрыманні “зуброў”.

11 красавіка вызвалі з-пад варты Сяргея Каляду — зъянілі меру стрыманьня на падпіску аб нявыеездзе. Аляксандру Чыгіру тэрмін утрыманьня пад вартай працягнулі на два месяцы (ён абвінавачваецца ў крдзякы ў асаблів а буйных памерах па арт. 205. 4 КК РБ — ад 7 да 15 гадоў з каанфіскацыяй маёмысьці). Нагадаем, што А. Чыгір і С. Каляда былі затрыманыя 10 лютага на аўтамабільным рынку ў Ждановічах. З гэтага часу яны ўтрымліваліся ў СІЗА па вул. Валадарскага ў Мінску. Сяргею Калядзе інкрымінаваўся арт. 236. ч. 3 КК РБ (“Набыцьцё альбо збыт матэрыяльных каштоўнасцяў, загадзя здабытых злачынным шляхам”), паводле якога прадугледжваецца пазбаўленне волі на тэрмін ад 2 да 6 гадоў з канфіскацыяй маёмысьці альбо без канфіскацыі. 7 красавіка адвакат Сяргея Каляды — Сяргей Цурко зрабіў хадайніцтва аб tym, што яго падабароннага няма сэнсу ўтрымліваць пад вартай — злачынства, у якім ён абвінавачваецца, не ўяўляе небясьпекі для грамадзтва. Апрач таго, Сяргей Каляда станоўча характерызуецца — мае сталае месца жыхарства, сталы род заняткаў, раней не судзімы. Хадайніцтва было разгледжанае ў съледчым камітэце і задаволенае.

17 красавіка ў Мінскім гарадзкім судзе быў абвешчаны прысуд па крымінальнай справе лідэра БСДП (Народная Грамада) Міколы Статкевіча і дэпутата ВС 13-га скліканьня Валерыя Шчукіна. Іх абвінавачвалі ў арганізацыі і ўдзеле ў групавых дзеяньнях, якія груба парушылі грамадзкі парадак (арт. 186. З Крымінальнага кодэкса РБ). У выніку паўторнага разгляду справы ў Гарадзкім судзе судзьдзя Высоцкая прысудзіла М. Статкевічу штраф памерам 100 мінімальных заробкаў (прыкладна 430 даляраў ЗША). В. Шчукіна ж пакаралі ня толькі па гэтай справе, але і за інцыдэнт у будынку МУС, таму ён атрымаў штраф у 30 мінімальных заробкаў і 3 месяцы арышту. Абодва асуджаныя маюць намер абскардзіць прысуд.

10 траўня стала вядома, што съледзтва прыйшло да высновы: у дзеяньнях грамадзянаў, якія запатрабавалі медыцынскай экспертызы стану психічнага здароўя Аляксандра Лукашэнкі, няма складу злачынства. Нагадаем, што 16 студзеня на цэнтральнай плошчы г. Барысаву Але́сь Абра́мовіч, Але́ся Ясю́к, Надзея Грачуха, Зыміцер Кузьняцоў і Міхаіл Кузьняцоў

патрабавалі неадкладнай медыцынскай экспертызы стану псіхічнага здароўя Аляксандра Лукашэнкі. Несанкцыянаўаны пікет доўжыўся амаль паўгадзіны, пасьля чаго ўсе ўдзельнікі акцыі былі затрыманы і дастаўлены ў аддзяленьне міліцыі, дзе на іх былі складзеныя пратаколы адміністратыўнага правапарушэння па арт. 167. 1 ч. 2 КоАП РБ (парушэнне парадку арганізацыі ці правядзення масавых мерапрыемстваў). Судзьдзя Аляксей Болатаў, атрымаўшы матэрыялы справы, вырашыў іх не разглядаць, а накіраваў у пракуратуру на дадаткове расцсьледаваньне, угледзеўшы ў дзеяньях пікетоўшчыкаў парушэнне арт. 368 ч. 1 Крымінальнага кодэксу РБ: “Зънявага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь”. Згодна з арт. 368 ч. 1 КК РБ, публічная зънявага Прэзідэнта РБ караецца штрафам ці папраўчымі работамі на тэрмін да двух гадоў, ці арыштам на тэрмін да шасці месяцаў, ці амежаваньнем волі на тэрмін да двух гадоў, ці пазбаўленьнем волі на той жа тэрмін. 10 траўня справа па арт. 368 ч. 1 Крымінальнага кодэксу РБ, па якім абвінавачвалі Алеся Абрамовіча, Алесю Ясюк і Надзею Грачуху, была спыненая за адсутнасцю складу злачынства. Але застаўца ў сіле пратаколы адміністратыўнага правапарушэння па арт. 167. 1 ч. 2 КоАП РБ (парушэнне парадку арганізацыі ці правядзення масавых мерапрыемстваў). Па гэтых правапарушэннях яшчэ будуць адбывацца судовыя паседжаньні.

15 траўня былому прарэктару Гомельскага медінстытуту Уладзіміру Раўкову прад'яўленае новае абвінавачаньне, у якім зънятая трэх эпізоды (спроба дачы хабару) і дададзеныя два новыя (атрыманьне хабару) на падставе паказаньняў викладчыцы біялогіі Наталі Фомчанкі, якая з'яўлялася членам прадметнай камісіі. Наталя Фомчанка дала паказаньні, што брала гроши і перадавала іх Уладзіміру Раўкову. Ул. Раўкоў адмаўляе гэты факт. Між тым, здароўе Ул. Раўкова, які знаходзіцца за кратамі з ліпеня 1999 году, зусім кепскае – проблемы з сэрцам, вельмі высокі ціск.

21 траўня ў Гомельскім абласным судзе аднавіліся судовыя спрэчкі па справе супрацоўнікаў Гомельскага медінстытуту. На адным з судовых паседжаньняў на запыт судзьдзі: “Ці будзеце вы задаваць пытаньні съв'едкам?” Ул. Раўкоў адказаў, што

вельмі дрэнна сябе адчувае і ня здольны паўнавартасна ўдзельніцаць у судовым працэсе. Пасъля гэтага адвакат Ул. Раўкова Дзымітры Іванішкі зрабіў заяву пра ўнясеньне адказу падабароннага ў пратакол. Апрача гэтага, адвакат заяўляў наступныя хадайніцтвы: 1. Пра выклік дадатковых съведкаў; 2. Пра выклік судмедэкспертаў і псіхіятраў – з нагоды магчымага выкарыстання ў адносінах да Ул. Раўкова псіхатрапных сродкаў у ліпені 1999 году. 3. Пра допуск жонкі Раўкова Наталі ў якасці абаронцы. 4. Пра зъмяненне меры стрымання (арышт на падпіску аб нявыезьдзе) у суязі з кепскім станам здароўя. Суд адхіліў усе хадайніцтвы абароны, палічыўшы іх “неабгрунтаванымі”.

21 траўня дзяржаўнае адвінавачанье з'яўнулася да суда з просьбай асудзіць былога рэктара Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытуту прафесара Юрый Бандажэўскага да 9 гадоў пазбаўлення волі з адбыўвальнем пакарання ў папраўча-працоўнай калоніі ўзмоцненага рэжыму з канфіскацыяй маёмастці. Аналагічнае пакаранье бок адвінавачанья прапануе і для былога прарэктара ВНУ Уладзіміра Раўкова. Таксама, на думку адвінавачанья, падпалкоўнік медыцынскай службы Раўкоў павінен быць пазбаўлены вайсковага званьня. . . У дачыненьні да членаў предметных экзаменацыйных камісіяў па беларускай мове Ніны Шамочак і біялогіі Наталі Фомчанка Прокуратура Беларусі просьбіць Вайсковую калегію Вярхоўнага суда, якая вядзе судовы працэс, прызначыць ім па 3 гады пазбаўлення волі, а члену экзаменацыйнай камісіі па хіміі Лілі Ганчаровай — 2 гады з адбыўвальнем пакарання ў калоніі агульнага рэжыму. Двум бацькам, якія адвінавачваюцца ў дачы хабару, дзяржаўнае адвінавачанье просіць вызначыць тэрмін, які яны правялі ў съледчым ізалятары, — 6 і 4 месяцы адпаведна. І восьмы ўдзельнік крымінальнага працэсу, пасярэднік пры перадачы ўзнагароджанья, на думку адвінавачанья, павінен быць пакараны папраўча-працоўнымі работамі тэрмінам на 1,5 гады. Абвяшчаючы свае просьбы да суда, дзяржаўнае адвінавачанье лічыць, што судовае съледства праведзенае дакладна і ўсебакова, і віна ўсіх адвінавачваемых цалкам доказаная. Каментуючы пазіцыю прокурораў, абаронцы Бандажэўскага і Раўкова выказалі абсалютна іншыя меркаваньні. Адвакаты Аляксандр Баранаў і

Дзымітры Іванішкага съцвярджаюць, што судовae съледзвта не высьветліла механізму “дапамогі” студэнтам, і за што менавіта бацькі абітурыентаў плацілі замежную валюту, таксама засталося няясным. Абаронцы мяркуюць, што бок адвінавачаньня, дамагаючыся такога строгага пакараньня пры адсутнасці ў справе доказаў віны адвінавачваемых, працягвае выконваць “палітычны заказ”.

21 траўня стала вядома, што Еўрапейскі парламент прысудзіў Юрью Бандажэўскаму Пашпарт свабоды. Ліст з паведамленнем пра гэта, падпісаны дэпутатамі 15 краінаў Еўрасаюзу, накіраваны презідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку. У ім зазначаецца, што крымінальны перасьлед “выдатнага беларускага навукоўцы” ў сусьеветных навуковых колах “сустрэў толькі недавер і незадаволенасць”. Дэпутаты Еўрапарламенту даводзяць, што яны абавязуюцца “аказваць усялякую дапамогу і спрыяньне ўладальніку дадзенага пашпарту дзеля забесьпячэння ягонай бяспекі і свабоды волевыяўлення”, прычым гэта будзе зроблена як асабіста, гэтак і ў межах прадастаўленых ім палітычных функцыяў. “Мы будзем мабілізоўваць нашыя ўласныя меркаваньні і аказваць узьдзеяньне як на нашыя ўрады і міжнародныя арганізацыі, гэтак і на зацікаўленыя ўлады вашай краіны”, — сказана ў лісце Еўрапарламенту.

22 траўня ў спрэчках на судзе па справе “гомельскіх урачоў” выступілі прадстаўнікі абароны. Адвакат Уладзіміра Раўкова Дзымітры Іванішкага заявіў, што “вінаватасць падсуднага Раўкова ў судзе не даказаная і грунтуецца на меркаваньнях, што недапушчальна”.

25 траўня Вайсковая калегія Вярхоўнага суда Беларусі выслушала апошнія слова адвінавачваемых па крымінальнай справе Гомельскага медінстытуту. Былы прарэктар Уладзімір Раўкоў у сваім выступленьні некалькі разоў звязаўся да прафесара Юр'я Бандажэўскага з просьбай дараваць яму. “Прашу прабачэння ў вас за тое, што я быў вымушаны вас аблгаваць”, — сказаў Раўкоў, звязаўчыся да свайго былога начальніка. Менавіта Уладзімір Раўкоў даў паказаньні ў дачыненіі да Бандажэўскага, на падставе якіх прафесара

затрымалі. Аднак праз тыдзень Раўкоў адмовіўся ад сваіх слов аў і пасъядоўна трymаецца гэтай пазіцыі. Былы прарэктар, у прыватнасці, съцвярджае, што ў момант дачы паказаньня да яго выкарыстоўвалі недазволеныя метады съледztва. Раўкоў таксама нагадаў суду, што яго судзілі, не прадаставіўши магчымасці азнаёміцца з матэрыяламі крымінальнай справы. Сваёй віны Уладзімір Раўкоў у судзе не прызнаў. Абвінавачаныя члены прадметных экзаменацыйных камісіяў Ніна Шамочак і Наталя Фомчанка ў сваім апошнім слове прызналіся, што яны супрацоўнічалі са съледствам, дапамагаючи съледчым падтасоўваць патрэбную інфармацыю супраць Ю.

Бандажэўскага і Ул. Раўкова ў абмен на вызваленне з-пад варты і прызначэнне мяккага пакараньня. Юрый Бандажэўскі заявіў, што амаральныя метады супраць яго ўжываюць яшчэ з тых часоў, калі ён быў рэктарам. Гэтаму прафесар бачыць адзінную прычыну: ягоная пазіцыя як навукоўцы ў дачыненіі да наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС была недаспадобы ўладам. “Я зразумеў механізм узьдзеяньня радыенуклідаў на арганізм чалавека. Хачу сказаць, што ў плане захаванья здароўя людзей мы стаім над безданью”, – сказаў Ю.

Бандажэўскі.

6 чэрвеня ў судовым працэсе па справе “гомельскіх урачоў” быў абвешчаны перапынак да 12 чэрвеня – яшчэ адзін з падсудных не пасъпелі сказаць сваё “апошнє слова”. У перапынку між судовымі паседжаніямі праведзены вобыск у працоўным кабінцы жонкі былога прарэктора інстытуту Уладзіміра Раўкова – Наталі Раўковай. Выходзячы са свайго працоўнага кабінету, які месьціцца ў Чыгуначнай бальніцы, Наталя Раўкова сказала калегу: “Зьвярніце ўвагу, я сыходжу адсюль з супрацоўнікамі Упраўленьня па барацьбе з карупцыяй. Калі са мной што здарыцца (напрыклад, я зьнікну), дык майце на ўвазе. . . ” Падчас вобыску ў працоўным кабінцы, які праводзіўся з удзелам панятых, на вачах супрацоўнікаў Чыгуначнай бальніцы нічога не было знайдзена – шукалі экзаменацыйныя лісты і сьпісы студэнтаў. Супрацоўнікі Упраўленьня па барацьбе з карупцыяй забралі Наталю Раўкову з сабой і павезлы ў інтэрнат, дзе пражывавае сям'я Раўковых. У інтэрнаце таксама быў праведзены вобыск. Наталя Раўкова рапавядыла: “Гэта ўжо чацвёрты вобыск у нашай кватэры за два

гады. На працы – першы. Вы ўяўляеце, які вэрхал падняўся ў бальніцы? І ў кабінеце я не адна, апрач мяне там працуе яшчэ два чалавекі. . Самае абсурднае, што муж ужо два гады ўтрымліваецца пад вартай. Што можна працягваць шукаць? Сама я ніколі ня мела адносінаў да працы прыёмнай камісіі. Усе гэтая в обыскі я расцэнываю, як психалагічны ціск на мяне ў сувязі з актыўнай пазіцыяй, якую я займаю ў справе абароны свайго мужа. А ў апошні час у мяне началі зьяўляцца думкі: ці не зьбіраюцца мне што-небудзь падкінуць падчас чарговага в обыску?”

10 чэрвеня пры спробе перасячэння Дзяржаўной беларуска-ўкраінскай мяжы па чужых документах (пашпарце) быў затрыманы прафесар Юры Бандажэўскі. Ю. Бандажэўскі знаходзіўся пад вартай, але мера стрыманьня яму была змененая на падпіску аб навывезьдзе. Пасылья затрыманьня прафесар Бандажэўскі знаходзіўся ў ІЧУ (ізялятараты часовага ўтрыманьня) г. Гомелю пакуль вырашалася пытаньне аб змене меры стрыманьня. Магчыма, Ю. Бандажэўскі будзе ўзяты пад варту і зноў зьмешчаны ў съледчы ізялятар.

12 чэрвеня жонка Юрый Бандажэўскага Галіна заявіла, што затрыманьне яе мужа – правакацыя съпецслужбаў. Па словах Галіны Бандажэўской, Ю. Бандажэўскі планаваў ехаць цягніком на суткі ў Мінск, каб завезьці макет кнігі – “Радыёцэзій і прыроджаныя парокі разьвіцьця”. Бандажэўскі зьбіраўся вярнуцца ў Гомель 11 чэрвеня, бо на 12 чэрвеня вайсковая калегія Вярхоўнага суда Беларусі прызначыла працяг працэсу па справе хабарніцтва ў Гомельскім медінстытуце. Праз дзьве гадзіны пасылья таго, як прафесар Бандажэўскі адправіўся з дому нібыта на мінскі цягнік, яго затрымалі памежнікі ў Новай Гуце на беларуска-ўкраінскай мяжы. Камандзір Гомельскага памежнага атраду палкоўнік Бутранец паведаміў карэспандэнту Радыё Свабода адносна прафесара Бандажэўскага наступнае: “Ён спрабаваў перасекчы дзяржаўную мяжу па чужым пашпарце”. Пашпарт, наколькі вядома, належала грамадзяніну Украіны. Професара Бандажэўскага даставілі ў Гомель і зъмясьцілі ў ізялятар часовага ўтрыманьня. Вядзецца адміністратыўнае рассясьледваньне спробы незаконнага пераходу мяжы. Бандажэўскага могуць трymаць у ізялятары як мінімум трое

сутак, а з санкцыі праクурора – цэлых 10. Прафесар з дазволу памежнікаў патэлефанаваў жонцы. У кароткай тэлефоннай размове муж пасъпеў сказаць ёй: “Мы павінны быць удзячнымі памежнікам”. Галіна Бандажэўская выключае магчымасць уцёкаў мужа перад вынясеньнем прысуду.

15 чэрвеня стала вядома, што да прафесара Юрыя Бандажэўскага не пускаюць адваката. Гомельскія памежнікі не дазваляюць ягонаму адвакату Аляксандру Баранаву сустрэцца з падабаронным.

18 чэрвеня быў вынесены прысуд па справе былога рэктара Гомельскага медінстытуту прафесара Ю. Бандажэўскага і былога прарэктара Ул. Раў-кова. Выязная вайсковая калегія Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь прызнала Ул. Раўкова і Ю. Бандажэўскага вінаватымі ў інкрымінаваных ім злачынствах і, згодна з ч. 2 арт. 430 КК РБ (атрыманьне хабару), вынесла прысуд, згодна з якім Ю. Бандажэўскі і Ул. Раўкоў пакараныя на 8 гадоў пазбаўлення волі ў калоніі строгага рэжыму. У якасці дадатковага пакараньня Ул. Раўкоў і Ю. Бандажэўскі асуджаныя да канфіскацыі маёмысці, а Ул. Раўкоў пазбаўлены вайсковага званьня падпалкоўнік. Астатнім асобам, якія праходзілі па гэтай справе, вынесеныя ўмоўныя тэрміны з адтэрміноўкай выкананьня прысуду. Родныя і адвакаты асуджаных зьбіраюцца абскарджваць прысуд.

19 чэрвеня вядомы адвакат Гары Паганяйла ў інтэр'ю беларускай службе Радыё Свабода наконт гомельскай “справы ўрачоў” сказаў: “Прысуд абвешчаны, цяпер неабходна яго аспрэчваць. Але складанасць у tym, што судовае паседжаньне праводзіў сябра Вайсковай калегіі Вярхоўнага суда Беларусі. Згодна з нашым заканадаўствам, вынесены прысуд нельга касацыйна абскардзіць і апратэставаць. Гэта можа адбыцца толькі ў парадку нагляду. Вось у чым складанасць. Але я ня маю сумнёву, што Бандажэўскі і ягоная абарона абскардзяць гэты прысуд. У гэтай справе было шмат парушэнняў, было парушанае права на абарону Бандажэўскага. Далей – сітуацыя вакол ягонага нібыта затрымання на мяжы і пазбаўлення волі яшчэ да вынясеньня прысуду. Усё гэта сьведчыць пра тое, што ўлады хацелі б бачыць Бандажэўскага за кратамі”.

26 чэрвеня праваахоўныя органы Беларусі вылучылі новае абвінавачаньне Аляксандру Чыгіру – сыну патэнцыйнага кандыдата ў Прэзідэнты краіны Міхaila Чыгіра. Са словаў маці абвінавачаемага, Юліі Чыгір, Аляксандру інкрымінуеца “арганізацыя і кіраўніцтва злачыннай групоўкай”. Паводле съледства, групоўка пад кіраўніцтвам Чыгіра-малодшага ня толькі збывала крадзеныя запчасткі ад аўтамабіляў, але і выкрадала чатыры мікрааўтобусы. “Гэта ўжо трэцяя версія абвінавачаньня, якая кардынальна адрозніваецца ад першапачатковай. І ў нас ёсьць доказы абсурднасці гэтых абвінавачаньняў, але да суда мы ня будзем іх раскрываць”, – заяўіла Юлія Чыгір.

У 3 гадзіны ночы з 12 на 13 ліпеня ў Мінску былі затрыманыя 4 сябры руху “Зубр”. Па факце надпісу “Время выбирать!” узбуджаная крымінальная справа па арт. 218. ч. 1 (наўмыснае зынішчэнне альбо пашкоджанье маёмасьці). Сярод затрыманых: Каця Шабан і Юрый Антонаў. Арыштаваных даставілі ў Першамайскі РУУС, дзе яны знаходзіліся да вечара 13-га ліпеня. У РУУС затрыманых наведаў адвакат.

26 ліпеня суд Партызанскага раёну г. Мінску вынес прысуд па крымінальнай справе чатырох удзельнікаў руху “Зубр”. Крымінальная справа была ўзбу-джаная паводле арт. 218 ч. 1 КК РБ па эпізодзе, які меў месца ў студзені, калі надпіс “Зубр” зьявіўся на съценах жылых дамоў па вуліцы Казлова і адміністрацыі Партызанскага раёну. Судзьдзя Барысёнак прызнаў падсудных вінаватымі ў наўмысным пашкоджанні маёмасьці. Аляксей Шыдлоўскі быў асуджаны да двух гадоў папраўчых работ (па месцы працы) з вылічэннем 20 адсоткаў заробку, Сяргей Коктыш – да двух гадоў папраўчых работ (па месцы працы) з вылічэннем 10 адсоткаў заробку, а Анатоль Алізар і Аляксандар Ермакоў – да штрафу ў памеры ста мінімальных заробкаў.

14 жніўня ў 18. 40 у Шклове былі затрыманыя пяць актыўістаў мабілізацыйнае кампаніі “Выбірай” (два з іх непаўнагадовыя). Маладых людзей затрымалі падчас перформансу з вусатымі маскамі. Хлопцы ў масках заходзілі ў крамы і агітавалі пакупнікоў — абяцалі зарплату ўсім павысіць

да 100 даляраў, пасадзіць усіх “жулікаў і прадпрымальнікаў” ды інш. Перформанс быў спынены супрацоўнікамі міліцыі, якія ўспрынялі вусатыя маскі як выяву кандыдата ў презідэнты А. Лукашэнкі. Былі складзеныя пратаколы па арт. 156. КаAP РБ – дробнае хуліганства. Было праведзенае «изъятие» маскі ды іншых матэрыялаў, а таксама адзеньня (маек з сімвалікай мабілізацыйнай кампаніі) і фотаапарату. Ноччу непаўнагадовых адпусьцілі, а паўнагадовых пакінулі ў міліцыі да суда.

Паўнагадовыя затрыманыя:

1. Шалашкаў Дзэмітры;
2. Сенакосаў Дзяніс;
3. Кісялёў Міхail.

16 жніўня ў Шклове была ўзбуджаная крымінальная справа па арт. 368 ч. 1 КК РБ: «Публічная абра扎а Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь» супраць маладых людзей, затрыманых 14 жніўня падчас перформансу з вусатымі маскамі.

28 жніўня стала вядома, што ў Крычаве яшчэ на месяц працягнулае съледзтва па крымінальнай справе, узбуджанай у адносінах да супрацоўнікаў газеты “Вольны горад”. Нагадаем, што крымінальная справа ў адносінах да Сяргея Няроўнага, Вадзіма Сыцефаненкі, Мікалая Маторанкі была ўзбуджаная па арт. 183 ч. 1 КК РБ (абмежаванье асабістай свабоды шляхам гвалтоўнага ўтрыманья). Пацярпелым па гэтай справе прызнаны лейтэнант аддзелу барацьбы з эканамічнымі злачынствамі Рыбчынскі, які зьявіўся ў рэдакцыю “Вольнага гораду” з праверкай. Мікалай Маторанка гаворыць: “Цяперашняя перадача справы ў праکуратуру звязаная з тым, што органы дазваньня ня ў стане праводзіць съледзтва па справе, у якой пацярпелым прызнаны супрацоўнік міліцыі. Да таго ж лейтэнант Рыбчынскі ўпарты ўхіляецца ад удзелу ў съледчых дзеяньнях”.

5 верасьня ў Рэчыцы (Гомельская вобласць) заведзеная крымінальная справа па арт. 367 Крымінальнага кодэкса РБ (паклён у адносінах да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, які ўтрымліваецца ў публічным выступленні, альбо ў друкаваным ці публічна дэманстраваным творы, альбо ў сродках масавай

інфармацыі). Па гэтай справе затрыманая Наталя Брэль – сябра Аб'яднанай грамадзянскай партыі. Вядзе справу съледчы раёнай прокуратуры Юры Дзям'янчык. Арт. 367 Крымінальнага кодэксу РБ прадугледжвае адказнасьць альбо ў выглядзе штрафу, альбо папраўчыя работы на тэрмін да двух гадоў, альбо абмежаваньне волі на тэрмін да 4 гадоў, альбо пазбаўленьне волі на той жа тэрмін.

8 верасьня актыв істка АГП Наталя Брэль была вызваленая пад падліску аб нявыезьдзе з ізалятару часовага ўтрыманья г. Рэчыцы. 27-гадовая Наталя Брэль тро дні знаходзілася ў ізалятары часовага ўтрыманья і ўвесі час адмаўлялася ад дачы паказаньняў. Яна была прызнаная падозраваемай па крымінальнай справе па арт. 367 Крымінальнага кодэксу.

17 верасьня дэпутат Вярхоўнага Савету 13-га скліканьня, вязень сумленьня Андрэй Клімаў у турме сустрэў сваё 36-годзьдзе. 17 сакавіка 2000 году Клімаў быў прыгавораны судом Ленінскага раёну г. Мінску да шасці гадоў турмы.

19 верасьня прокуратура Крычаўскага раёну зноў пачала допыты супрацоўнікаў кричаўскай газеты “Вольны горад” Сяргея Няроўнага, Вадзіма Сыцефаненкі і Мікалая Маторанкі. На Няроўнага, Сыцефаненку і Маторанку ўзнавалі крымінальную справу, адвінаваціўшы ў незаконным затрыманьні супрацоўніка міліцыі. Гэтае адвінавачанье было вылучанае некалькі месяцаў таму, калі міліцыянты захапілі кричаўскі офіс выбарчага штабу Сямёна Домаша і канфіскавалі ўсю артэхніку газеты “Вольны горад”.

26 верасьня ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску быў працягнуты працэс па справе Сяргея Віньнікава (сына эксп-старшыні Нацбанку РБ Т. Віньнікавай, якая з-пад “дамашняга арышту”, які адбывала пасля дзесяці месяцаў турэмнага зняв оленьня, эмігравала ў Англію) і яшчэ трох грамадзянаў, адвінавачваемых у незаконным абароце наркатычных сродкаў. Суд пачаўся 5 верасьня, аднак у сувязі з хваробай Віньнікава разбіральніцтва справы было прыпыненае. У гэты дзень судзьдзя Пётр Кіркоўскі задаволіў хадайніцтва падсудных аб правядзені

слуханьняу справы ў закрытым судовым паседжаньні. Гэта было зроблена ў адпаведнасці з артыкулам 23 Крымінальна-працэсуальнага кодэксу Рэспублікі Беларусь “... у мэтах прадухіленья абвяшчэння звестак аб інтymных баках жыцьця асобаў, якія бяруць удзел у справе, або звестак, што прыніжаюць іх годнасць”. 26 верасьня ў судзе дзяржаўны адвінаваўца абвясьціў адвінаваўчае заключэнне па матэрыялах папярэдняга съледства. Затым пачаўся допыт адвінавачаў аемых. Нагадаем, што Сяргей Віньнікаў, а таксама нараджэнец Літвы, зараз грамадзянін Беларусі Ёнас Арлаўскас былі затрыманыя 21 сакавіка 2001 году. Яны адвінавачаўца па ч. 3 арт. 328 КК Беларусі, які прадугледжвае паўторнасць злачынных дзеяньняў, іх групавыя харацтар і г. д., што караецца пазбаўленнем волі на тэрмін ад 5 да 10 гадоў.

4 кастрычніка суд Цэнтральнага раёну г. Мінску прызнаў Сяргея Віньнікава, сына былога старшыні Нацыянальнага банку Беларусі Тамары Віньнікавай, вінаватым у незаконным абароце наркотыкаў і асудзіў яго да двух гадоў папраўчых работ без пазбаўлення волі. На працягу гэтых двух гадоў з заробкаў Віньнікава, які да арышту займаўся прыватным бізнесам, 20 адсоткаў будзе пераліцацца на карысць дзяржавы. Вінаватымі ў незаконным абароце наркотыкаў прызнаныя яшчэ трох чалавекі, якія праходзяць па гэтай крымінальнай справе. Усе яны атрымалі розныя пакараньні – ад штрафу да пазбаўлення волі на два гады. Нагадаем, што Сяргей Віньнікаў правёў у съледчым ізалятары пяць месяцаў; у ліпені гэтага году яго выпусцілі на волю па стане здароўя. Суд над сынам эксп-кіраўніка Нацбанку быў закрытым, прычым, як сцвярджае яго адвакат Аляксандар Пыльчанка, ініцыяタрам гэтага стаў сам Віньнікаў. С. Віньнікаў сваёй віны не прызнаў, аднак пакуль невядома, ці мае ён намер аблскардзіць прысуд. А наогул незалежная назіральнікі прызнаюць гэткі вырак суда надзві амкім і лічаць, што гэта звязана з “маўчаньнем Т. Віньнікаўай”, якая так шмат казала, што мае кампрамат супраць А. Лукашэнкі, аднак не скарысталася яго падчас выбарчай кампаніі, бо сын знаходзіўся ў турме. . .

12 кастрычніка “ў сувязі з адсутнасцю складу злачынства” была спыненая крымінальная справа, узбуджаная ў адносінах да супрацоўніка газеты “Вольны горад”. Крымінальная справа

супраць Сяргея Няроўнага, Вадзіма Сьцефаненкі, Мікалая Маторанкі была ўзбуджаная па арт. 183 ч. 1 КК РБ (абмежаванье асабістай свабоды шляхам гвалтоўнага ўтрыманья).

21 лістапада быў арыштаваны дырэктар мінскага ЗАТ "Атлант" Леанід Калугін. Мінскі завод халадзільнікаў – адно з самых стабільных прадпрыемстваў у краіне, але арышт яго дырэктара мала каму падаўся дзёўным. Адразу ж прыгадалася, што, нягледзячы на неаднаразовыя заходы з боку адміністрацыі Лукашэнкі, Л. Калугін на нядаўніх выбарах презідэнта сваю кандыдатуру ня зъняў. А такое не забываецца... Л. Калугін абвінавачваецца адразу па некалькіх артыкулах Крымінальнага кодэкса: у злойківаныні ўладай альбо службовыім паўнамоцтвамі (арт. 424 ч. 3), невяртаньні з-за мякы замежнай валюты (арт. 225), незаконнай прадпрымальніцкай дзеянасьці (арт. 233 ч. 2)... Рабочыя заводу выступілі з заявай у падтрымку свайго дырэктара, у якой выказалі сумненіні, што Л. Калугін, які да таго ж зъяўляецца глыбока веруючым чалавекам і шмат дапамагаў праваслаўнай царкве, учыніў крымінальныя злачынствы. А сам 61-гадовы Л. Калугін адразу пасьля арышту ў съледчым ізялятараты аб'явіў галадоўку, аднак па стане здароўя пратрымаў яе толькі суткі...

22 кастрычніка была ўзноўленая крымінальная справа адносна журналістаў крычаўскай незалежнай газеты "Вольны горад". Журналісты даведаліся пра гэтатолькі на пачатку лістапада, калі іх зноў пачалі выклікаць на допыты. Справа супраць Вадзіма Сьцефаненкі, Сяргея Няроўнага і Мікалая Маторанкі была ўзбуджаная яшчэ ў ліпені. Тады іх абвінавацілі ў незаконным пазбаўленні волі (арт. 183 п. 1 КК РБ) супрацоўніка міліцыі. Самі журналісты назвалі прычынай іх перасьледу жаданье крычаўскай "вертыкалі" спыніць выпуск "Вольнага гораду" і абмежаваць грамадzkую актыўнасць супрацоўнікаў рэдакцыі. 12 кастрычніка г. г. было прынятае раешненне аб спыненіні крымінальнай справы "з-за адсутнасці складу злачынства". Журналісты "Вольнага гораду" падрыхтавалі неабходныя дакументы дзеля звароту ў суд з патрабаваннем кампенсацыі Крычаўскім РУУС маральнай страты. Аднак пасьля

гэтага в. а. Крычаўскага мікрайпракурора палічыў закрыцьцё справы незаконным і ўзнав іў па ёй съледзтва. . .

6 сінёкня ўзбуджаная крымінальная справа па факце вандалізму на месцах масавых пахаванняў ахвяраў сталінскіх рэпрэсіяў у Курапатах: разбурэнья ўстаноўленай падчас візіту ў Беларусь презідэнта ЗША Біла Клінтона мемарыяльнай лаўкі. Съледчыя Мінскага раёну прыехалі ў штаб-кватэру БНФ і дапыталі па гэтай справе ў якасці съведкаў некалькі членаў БНФ і лідэра Маладога Фронту Паўла Севярынца. Міліцыю цікавіла думка абаронцаў Курапатаў адносна варварскай акцыі. Адзначым, што съледчыя дзеяньні пачаліся амаль праз 3 месяцы пасля разбурэння памятнага знаку. Павел Севярынец расцаніў гэтыя дзеяньні як вынік палітычнай кан'юнктуры, жаданьне адначасова зрабіць рэверанс у бок Амерыкі ў новым геапалітычным становішчы і згладзіць грамадзкі шок, выкліканы разбурэннем Курапатаў.

3 сінёкня стала вядома, што зноў прыпыненая крымінальная справа, узбуджаная супраць журналістаў крычаўскай незалежнай газеты "Вольны горад" Сяргея Няроўнага, Вадзіма Сыцефаненкі і Мікалая Маторанкі. Нагадаем, што крымінальная справа супраць іх была ўзбуджаная сёлета 12 ліпеня. У першы раз яна была спыненая 15 кастрычніка з-за адсутнасці складу злачынства, але 22 кастрычніка -- адноўленая, каб цяпер зноў быць спыненай.

..

12 сінёкня ў Мінскім гарадзкім судзе распачаўся судовы працэс над удзельнікамі "Маршу Свабоды" 17 кастрычніка 1999 году Глебам Догілем, Германам Сушкевічам, Антонам Лазаравым і Андрэем Валабуевым. Яны абвінавачваюцца па дзвух артыкулах Крымінальнага кодэкса РБ: 186. 3 (арганізацыя ці актыўны ўдзел у групавых дзеяньнях, якія парушаюць грамадзкі парадак) і 201. 2 (злоснае хуліганства). Вядзе справу судзьдзя Валеры Камісараў. Глеба Догіля, Германа Сушкевіча, Антона Лазарава і Андрэя Валабуева затрымалі пасля "Маршу Свабоды" 17 кастрычніка 1999 году. Іх абвінавацілі ў тым, што яны падчас разгону дэманстрацыі нібыта кідалі камяні ў салдатаў унутраных войскаў. Пракуратура распачала крымінальную справу. Хлопцаў арыштавалі і некалькі дзён трymалі пад вартай. Пасля гэтага

пракуратура задаволіла хадайніцтвы абароны, каб затрыманых выпусьцілі пад падліску пра навыезд. Глеб Догіль, Герман Сушкевіч, Антон Лазараў і Андрэй Валабуеў на сталі чакаць суду. Яны зъехалі ў Польшчу і там атрымалі палітычны прытулак. Усе ўладкаваліся на вучобу і цяпер вучацца ва ўніверсітэтах. Судовae разъбіральніцтва па справе ўдзельнікаў "Маршу Свабоды" — завочнае, без удзелу абвінавачаемых, што дазваляеца згодна з арт. 294 беларускага Крымінальна-працэсуальнага кодэкса. Пасылья апытаўня съведкаў пракурор папрасіў суд арыштаваць хлопцаў на трох месяцы.

19 сінёкня ў судзе Ленінскага раёну г. Мінску пачалося судовae паседжанье па крымінальнай справе Аляксандра Чыгіра, сына М. Чыгіра — былога прэм'ер-міністра Беларусі, аднаго з кандыдатаў на пасаду презідэнта на выбарах 2001 году, які абвінавачваецца па арт 205 ч. 3 РБ у крадзяжках аўтамабіляў у асабліва буйных памерах, зъдзейсьненых арганізаванай групай. Нагадаем, што А. Чыгір быў арыштаваны 10 лютага 2001 году на аўтамабільным рынку ў Ждановічах. Юлія Чыгір, маці Аляксандра, адразу выказала ўпэўненасць, што арышт малодшага сына — правакацыя, звязаная з удзелам Міхаіла Чыгіра ў палітыцы. Па словах адваката Дзымітрыя Ўанішкі, Аляксандр Чыгір з самога пачатку вінаватым сябе не прызнаваў і не признае.

У сінёкні Аляксандр Лукашэнка адмовіўся памілаваць прафесара Юрыйя Бандажэўскага, які месяц тому зъяўрнуўся да яго з адпаведнаю просьбай. Адмову Юрыйя Бандажэўскі атрымаў у мінскай калоніі, дзе ён правёў больш за 5 месяцаў паводле прысуду за хабарніцтва. Свяякі Бандажэўскага съцвярджаюць, што ў адказе з канцылярыі адміністрацыі Аляксандра Лукашэнкі «лаканічна паведамляеца пра тое, што просьба аб памілаванні не задаволеная, а тлумачэннія ніякіх няма».

29 сінёкня судзьдзя Валеры Камісараў прызнаў вінаватымі ў парушэнні арт. 186. 3 і 201. 2 Крымінальнага кодэкса РБ Г. Догіля, Г. Сушкевіча, А. Лазараў і А. Валабуева і вызначыў ім меру пакараньня: штрафы ў памеры 50 мінімальных заробкаў.

4. ПРАБЛЕМА ЗЬНІКНЕНЬНЯ ЛЮДЗЕЙ У БЕЛАРУСІ.

9 студзеня карэспандэнт БелаПАН Генадзь Барбарыч быў выкліканы ў пракуратуру г. Мінску ў сувязі з публікацыяй “Дзіма: новая надзея” ў газете “Народная Воля” (за 6 студзеня 2001 году). Супрацоўнік пракуратуры цікавіла: адкуль журналісту сталі вядомыя факты, выкладзеныя ў артыкуле. Допыт журналіста быў запратакаліраваны. Г. Барбарычу прапанавалі падпісаць паперу аб “неразгaloшванні” таямніцы съледства, але журналіст катэгарычна адмовіўся гэта рабіць.

12 сакавіка ўвечары на мінскім чыгуначным вакзале быў затрыманы старшыня выканкаму Аб’яднанай грамадзянскай партыі Яўген Лабановіч, які ехаў у камандзіроўку ў Москву. Супрацоўнікі міліцыі і пракуратуры канфіскавалі ў яго дакументы, што тычацца зьніклых у Беларусі вядомых асобаў. Яўген Лабановіч быў затрыманы а 22-й гадзіне на чыгуначным пероне за некалькі хвілін да адыходу цягніка «Мінск–Москва». У Москве ён меркаваў сустрэцца з вядомымі расійскімі палітыкамі і супрацоўнікамі тэлеканалу НТВ. Аднак, калі Яўген Лабановіч ужо зьбіраўся сесьці ў вагон, да яго падышлі два міліцыянты і каля дзесяці асобаў у цывільнym і заявілі, што маюць загад затрымаць яго ды перагледзець багаж. Яўген спрабаваў пратэставаць, але безвынікова. Старшыню выканкаму АГП даставілі ў вакзальны пастарунак, паказалі пастанову пра ператрус ягоных рэчаў, падпісаную съледчым, які вядзе справу Дэмітрыя Завадзкага, ды загадалі распакаваць багаж. Спадар Лабановіч адмовіўся падпісаць падпісадкоўвацца загаду, тады міліцыянты і супрацоўнікі пракуратуры ўжылі сілу і правялі дагляд. У Яўгена Лабановіча канфіскавалі ў ідэакасету з фільмам Паўла Шарамета «Дзікае паляванье», копію заявы супрацоўніка пракуратуры пра некаторыя падрабязнасці зьнікнення вядомых асобаў ды іншыя дакументы, што тычацца справаў Ганчара, Завадзкага, Захаранкі і Красоўскага. Яўген Лабановіч адмовіўся падпісаць пратаколы затрымання і канфіскацыі дакументаў. Яго пратрымалі ў пастарунку каля трох гадзін, пасля адпусцілі. Старшыня выканкаму АГП сеў на начны цягнік і раніцай ужо быў у Москве. Паводле словаў Я. Лабановіча, затрыманье яго атрымалася бессэнсоўным. Бо пасля выходу з пастарунку ён патэлефанаваў сваім

партыйным калегам, і тыя прывезьлі яму на вакзал копіі ўсіх канфіскаваных дакументаў.

14 траўня на съпецыяльна скліканым брыфінгу пракурор Іван Бранчэль, які кіраваў расьсыледваньнем справы аб зынікненіі Дзымітрыя Завадзкага, і намеснік Генеральнага пракурора Міхаіл Сынягір назвалі вінаватых у зынікненіі Дз. Завадзкага. Паводле іх высноваў, гэта справа злачыннай групоўкі, арганізаванай бытым супрацоўнікам съпецпадразьдзялення “Альфа” Валеруем Ігнатовічам (прозвішчы астатніх бандытаў не былі названыя – пракуроры патлумачылі гэта таямніцай съледства і прэзумпцыяй невінаватасці). Па словах пракурораў, Ігнатовіч адпомісціў Завадзкаму за тое, што той назваў яго ў адным з газетных інтэрв'ю. Журналістам гэтая версія падалася вельмі хісткай, і яны закідалі спадароў пракурораў пытаньнямі, не на ўсе з якіх атрымалі адказы. Справа Ігнатовіча патрапіць у суд не раней чым праз два месяцы, а потым суд будзе пэўны час вызначаць пачатак працэсу. Словам, разгляд справы можа пачацца толькі пасля прэзідэнцкіх выбараў.

21 траўня ў сталіцы Славацкай Рэспублікі Браціславе адбылася дэманстрацыя фільму, прысьвечанага проблеме зынікненія ў Беларусі палітычных і грамадзкіх дзеячоў. Фільм быў зняты чэскім тэлебачаньнем пры садзейнічанні праваабарончай арганізацыі “PEOPLE IN NEED”. Прэзентацыя фільму адбывалася ў Чэскім культурным цэнтры ў г. Браціславе. На прагляд фільму былі запрошаныя шматлікія прадстаўнікі славацкіх СМИ і праваабарончых арганізацыяў і іншых НДА. Пасля прагляду была наладжана дыскусія, якая ператварылася ў прэс-канферэнцыю. Асноўныя пытаньні журналістаў былі скіраваныя да чэскага журналіста Міхала Плаўца (прымаў удзел у стварэнні фільму) і Валянціна Стэфановіча (прадстаўніка Праваабарончага цэнтра “Вясна”).

11 чэрвеня па электроннай пошце ў Грамадзкае аб'яднаньне “Праваабарончы цэнтр “Вясна”” прыйшло інтэрв'ю з Дзымітрыем Петрушкевічам – супрацоўнікам съледчай групы па справе зынілага аператара ОРТ Дзымітрыя Завадзкага і бытым съледчым пракуратуры Алегам Случакам. У інтэрв'ю

сьцьвяджаецца, што “зьнікненням” вядомых у Беларусі людзей займаўся гэтакзваны “эскадрон съмерці”, створаны па загадзе вышэйшых беларускіх уладаў, у які ўваходзілі байцы съпецпадразьдзялення “Алмаз” начале з падпалкоўнікам Дз. Паўлічэнкам. Сам факт зъяўленьня такога інтэрв’ю, распаўсюджанага сярод незалежных СМИ і грамадзкіх арганізацый, съведчыць пра тое, што сітуацыя ў праکуратуры і КДБ Беларусі робіцца “набліжанай да крытычнай”. Такое меркаванье выказаў у інтэрв’ю БелаПАН кіраўнік аддзелу съпецьяльных інфармацыйных праектаў ОРТ Павел Шарамет. “Па нашых дадзеных, – паведаміў ён, – два съледчыя, якія ўдзельнічалі ў справе зьніклых людзей, нядаўна памерлі ад сардэчнай недастатковасці пры загадковых абставінах.

Таксама ад сардэчнай недастатковасці памёр адзін з галоўных съведкаў, былы амапавец, нехта Кабзар. Таксама дзёurnая съмерць, бо, паводле съведчання, ён вёў выключна здаровы лад жыцця”. Шарамет мяркуе, што съледчаму праکуратуры Дзьмітрыю Петрушкевічу і былому съледчаму Алегу Случаку, якія выехалі за мяжу, таксама пагражала рэальная небяспека. Сітуацыя вакол съледчай групы, па звестках Шарамета, “вельмі нярвовая”. Пасля выбараў (пры перамозе Лукашэнкі) дастаткова жорстка абыдуцца з усімі, хто мае прамыя ці ўскосныя адносіны да справы зьніклых. . . Між тым “справа Завадзкага” рыхтуецца да перадачы ў суд. З матэрыяламі справы заканчваюць азнаямленне асноўныя ўдзельнікі працэсу – пацярпелыя і адвінавачаеmysia.

23 ліпеня крымінальная справа па выкраданьні аператара беларускага бюро расійскай тэлекампаніі ОРТ Дзьмітрыя Завадзкага была перададзеная ў Мінскі абласны суд. Рашэнне аб вызначэнні тэртыгарыяльнай падсуднасці па названай справе прыняў старшыня Вярхоўнага суда Беларусі Валянцін Сукала. Пры вынісенні гэтага рашэння галоўны судзьдзя краіны кіраваўся артыкулам 274 Крымінальна-працэсуальнага кодэксу Беларусі. Ён прыняў пад увагу тыя абставіны, што большасць пацярпелых і съведкаў па эпізодах, па якіх адвінавачаюцца В. Ігнатовіч, М. Малік, А. Гуз і С. Савушкін, жывуць на тэрыторыі Мінскай вобласці.

У ліпені да раней абнародаваных съледчымі А. Случакам і Дз. Петрушке-вічам фактаў аб дачыненъні вышэйшага беларускага кіраўніцтва да зынікненъні ў Беларусі дадаліся новыя документы. 13 ліпеня на прэс-канферэнцыі ў штаб-кватэры Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай старшыні ФПБ, патэнцыйны кандыдат у Прэзідэнты Беларусі Уладзімір Ганчарык паведаміў, што мае ксеракопіі дакументаў, якія датычацца зынікненъні ў 1999 годзе былога міністра ўнутраных справаў Юрый Захаранкі, намесніка старшыні Вярхоўнага Савету Віктара Ганчара і бізнесоўца Анатоля Красоўскага. На прэс-канферэнцыі Уладзімір Ганчарык прадэманстрраваў журналістам ксеракопіі рукапісных тэкстаў, якія, паводле ягоных словаў, зьяўляюцца рапартамі начальніка галоўнага ўпраўлення крымінальнай міліцыі МУС генерал-маёра Мікалая Лапаціка і начальніка СІЗА палкоўніка Алкаева міністру ўнутраных справаў Уладзіміру Навумаву. З дакументаў вынікае, што ранейшыя паведамленыні пра дачыненъне “эскадрону съмерці” да зынікненъні юльянскіх людзей маюць пад сабою глебу. Больш за тое, якраз у той час, калі зынікалі людзі, у СІЗА падпалкоўнік Дз. Паў-лічэнка браў гэтак званы “расстрэльны” пісталет, якім выконваліся прысуды. Сыцьвярджаецца, што загад на зынішчэньне Ю. Захаранкі Дз. Паўлічэнку даў асабіста Віктар Шэйман (тады старшыня Савету бясьпекі, а цяпер Генеральны пракурор РБ). . Уладзімір Ганчарык заявіў, што накіруе адкрыты ліст Аляксандру Лукашэнку, у якім выкладзе вядомую яму інфармацыю, і спадзяеца, што той абавязкова адреагуе. Цяпер ужо можна сказаць, што надзея гэтая была дарэмнай. Ні А. Лукашэнка, ні прэм'ер-міністр, ні генеральны пракурор, ні міністр унутраных справаў афіцыйна ніяк не адреагавалі ні на гэту, ні на якую іншую інфармацыю, ні на запыты грамадзянаў Беларусі наконт лёсу зыніклых людзей. Ці не таму, што менавіта іх прозвішчы называюцца сярод тых, што аддавалі загады на “зынікненъне” таго ці іншага чалавека. .

31 ліпеня А. Лукашэнка заявіў, што апазіцыя плануе пасъля выбараў узяць штурмам ягоную рэзідэнцыю. “Яны цудоўна ведаюць, што я буду абараняцца. Я ў бункеры сядзець, як Мілошавіч, ня буду. Я нікога не баюся, я нічога ня ўкраю у свайго народу. І я буду абараняцца. Хто будзе абараняць? Армію ва ўнутраныя справы не прыцягнеш. Умешвацца яна ня

будзе. Вядома, унутраныя войскі. Ва ўнутраных войсках ёсьць съпецыяльная брыгада съпецназаўская пад камандаваньнем Паўлічэнкі. Прозвішча вам вядомае". Нагадаем, што згодна з апублікамі апошнім часам дакументамі, менавіта палкоўнік Дз. Паўлічэнка абвінавачваецца ў арганізацыі забойстваў апазіцыйных палітыкаў.

13 жніўня жонка Віктара Ганчара Зінаіда Ганчар зьевярнулася з заявай у Камітэт дзяржайной бяспекі, Міністэрства ўнутраных справаў і Пракуратуру Беларусі: «Апошнім часам у прэсе зъявілася шмат інфармацыі, звязанай з выкраданьнем майго мужа В. І. Ганчара, — піша З. Ганчар. — Пры гэтым ідуць спасылкі на нейкі документ, аўтарства якога прыгісваецца генералу МУС М. Лапаціку. Мяне зьдзіўляе адсутнасць усялякай рэакцыі з боку праваахоўных органаў, і ў першую чаргу пракуратуры, якая вядзе следства», — зазначае Зінаіда Ганчар. Яна просіць дапытаць генерала Лапаціка на прадмет сапраўднасці названага документу, правесці графалагічную экспертызу і праверыць выкладзеную інфармацыю. Апрача таго, праз СМІ Зінаіда Ганчар зьевярнулася з просьбай да генерала Лапаціка «як афіцэра і грамадзяніна публічна пацвердзіць або абвергнуць сваё аўтарства».

16 верасьня спounілася два гады, як бяз вестак прапалі Віктар Ганчар і Анатоль Красоўскі. Як заявіла ў інтэрв'ю БелААН жонка Віктара Ганчара Зінаіда, на працягу двух гадоў “улада нават не спрабуе стварыць ілюзію пошуку тых, хто зьнік”. “Я перакананая, што гэта было выкраданьне — выкраданьне чалавека, які, на мой погляд, быў галоўным апанентам рэжыму Лукашэнкі. Я спадзяюся, што Віктар жывы, што рука таго, каму даручылі забойства, усё ж задрыжала. Зараз, пасля выбараў, усё залежыць ад пазіцыі грамадзтва. Увесь гэты час я варушыла ўлады, патрабуючы правесці рассыследаваньне і паведаміць поўную і праўдзівую інфармацыю аб тым, што здарылася. Але аднаму гэтага нельга дамагчыся. І ўсё ж злачынцы павінны ведаць: “зайтра” наступіць для кожнага з іх, праз пяць, праз дзесяць гадоў, але наступіць абавязков а”.

17 верасьня ў Мінску лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька паведаміў журналістам, што беларуская

апазіцыя мае намер ініцыяваць разгляд гучных справаў аб зынкненныі вядомых палітычных дзеячаў Беларусі ў Еўрапейскім судзе па правах чалавека. Паводле яго словаў, ініцыяваць разгляд гучных беларускіх справаў у Еўрапейскім судзе будзе няпроста, бо Беларусь не ўваходзіць у Савет Еўропы. Аднак, паведаміў Лябедзька, прадстаўнікі апазіцыі і знайшлі спосаб, пры дапамозе якога адпаведны звярот зьяўляецца магчымым.

10 кастрычніка праўленыне Беларускай асацыяцыі журналісту зъявілася ў Мінскі абласны суд з просьбай дапусціць прадстаўніка БАЖ на судовы разгляд справы аб зынкненныі Дзьмітрыя Завадзкага. Як вядома, суд распачненца 23 кастрычніка і будзе закрытым. Сваю просьбу БАЖ аргументуе высноваю: пры правядзеніі закрытага паседжання грамадзкасць можа не даведацца праўды пра зынкненныне Дз. Завадзкага. Аднак у акредытацыі прадстаўніку БАЖ адмоўлена.

22 кастрычніка распачаўся суд над гэтакзванай “бандай Ігнатовіча”, якая абвінавачваецца ў шэрагу злачынстваў, у тым ліку і ў выкраданні і забойстве аператара расійскай тэлекампаніі ОРТ Дзьмітрыя Завадзкага. Нягледзячы на шматлікія просьбы і заявы родных і сяброў Дзьмітрыя, а таксама грамадzkих арганізацыяў, слуханыне справы аб'яўленае закрытым. Старшыня Вярхоўнага суда Беларусі Валянцін Сукала патлумачыў гэта патрабаваньнем пяцёх съведкаў, якія асьцерагаюцца за сваё жыцьцё і заявілі, што будуць даваць паказанні толькі ў закрытым судзе. З мэтаю бяспекі яны праходзяць у справе пад несапраўднымі імёнамі. Каля будынку Вярхоўнага суда РБ па вуліцы Леніна ў Мінску перад пачаткам паседжання 24 кастрычніка сабралася шмат людзей, сярод якіх былі журналісты, праваабаронцы, а таксама адвакаты, родныя і блізкія пацярпелых, прадстаўнікі Кансультатыйна-назіральнай групы АБСЕ. Але ў будынек суда нікога не пускалі. Служба аховы паказала сьпіс з 20 чалавек, якія былі дапушчаныя на працэс: толькі адвакаты, родныя і блізкія пацярпелых. З боку Завадзкіх права прысутнічаць на судзе атрымалі жонка Дзьмітрыя Святлана, маці Вольга Рыгораўна і адвакат Ігар Аксёнчык. На суд ня быў дапушчаны нават прадстаўнік

расійскага тэлеканалу ОРТ, хоць папярэдне кіраўніцтву ОРТ абяцаў забясьпечыць ягоную прысутнасць сам міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір Навумаў.

23 кастрычніка ў Гомелі з вуснаў Аляксандра Лукашэнкі прагучала сенсацыйная заява: “Калі ты сумленна праводзіш палітыку, калі ты сам ня злодзея, яны гэтага жахліва баяцца: “Да ну, хлопцы, бацька сказаў — замочыць”. Быў выпадак, калі яны няправільна сябе паводзілі. Памятаеце вы гэтых Шчаўлікаў ды іншых. Дзе яны цяпер? Таму ў краіне парадак і ўсе задаволеныя. І дакладаюць у службу бяспекі: “Тры тысячы галов аў за вас прагаласавала”. Так, так, тэлефанавалі і дакладалі — галов аў”. Аляксандр Лукашэнка фактычна прызнаў, што кантралюе крымінальны съвет, а крымінальнікі за яго галасуюць на выбарах. Больш за тое, Лукашэнка намякнуў, што “бацька замачыў Шчаў-ліка”. “Шчаўлік” — мінскі “злодзея ў законе”, які зынік бяз вестак, і якога, паводле інфармацыі съледчых Случака і Петрушкевіча, забіў той самы “эскадрон съмерці”. Съледчыя съцвярджалі, што “эскадрон. . . ” спачатку трэніраваўся на крымінальніках Шчаўліку і Маманцёнку, а потым перайшоў да палітычных забойстваў — Юрый Захаранкі, Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага. . .

23 лістапада ў Мінскім абласным судзе, дзе працягваюцца слуханыні па справе “групы Ігнатовіча”, распачаліся допыты супрацоўнікаў беларускага буро расійскай тэлекампаніі ОРТ у сувязі з эпізодам абавінавачання аб выкраданні Дзымітрыя Завадзкага. Працэс па-ранейшаму праходзіць за закрытымі дэзвярыма ў будынку Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь. Журналістам на паседжаныні не пускаюць, а вакол будынку пастаянна дзяжурыць вялікая колькасць міліцыянтаў і супрацоўнікаў съпецслужбаў у цывільнім. Стала вядома, што на мінулым тыдні Аляксей Гуз — адзін з падсудных па гэтай крымінальнай справе — зьевярнуўся да сваякоў Дз. Завадзкага з заявай, што ні ён, ні Валеры Ігнатовіч, ні іншыя абавінавачаемыя нікім чынам не звязаныя са зынікненнем тэлеаператора. Думкі, што “група Ігнатовіча” ня мае дачыненія да зынікнення Завадзкага, прытрымліваюцца і былы супрацоўнік КДБ Генадзь Угляніца, і актыўіст арганізацыі “Край” Андрэй Жарнасек, якія сёлета ў жніўні пакінулі Беларусь і цяпер

знаходзяцца ў Нарвеџіі. У сваім інтэр'ю Радыё Свабода Г. Угляніца сказаў, што Дз. Завадзкі быў у Чачні на два разы, а тры. І падчас трэцяй паездкі ён быў затрыманы расійскімі амапаўцамі. “Але калі мы распачалі справу пошукаў Ганчара і Красоўскага, – кажа Г. Угляніца, – і выйшлі на групоўку Дз.

Паўлічэнкі, ягоны САХР (Сыпецыяльны атрад хуткага рэагаваньня – рэд.), нам стала вядома, што САХР Паўлічэнкі ў сьнежні 2000 году, пасьля таго, як Паўлічэнку затрымліваў Камітэт дзяржбяспекі і потым са скандалам выгусьціў, а з пасадаў былі знятыя Бажэлка і Мацкевіч (тагачасныя Генеральны пракурор РБ і старшыня КДБ – рэд.), САХР быў расфармаваны – яго былы склад, усе людзі з гэтага САХРу ў асноўным паехалі ў Расію служыць у АМАПе Расіі, у тым АМАПе, які потым ваяваў у Чачні. . . Уявіце сабе, – дадае А. Жарнасек, – што 3-4 ліпеня на мерапрыемствах, прысьвечаных съязту Дзень Рэспублікі, Дз. Завадзкі выпадкова сустрэў на прысязе ў в/ч 3214 тых людзей, якія затрымлівалі яго ў Чачні, але яны былі ўжо ў форме беларускага войска. . . ” Такім чынам, съяды ў справе зынікнення Дз. Завадзкага вядуць да таго самага Дз. Паўлічэнкі і далей да Савету бяспекі. . . 23 лістапада былі дапытаныя супрацоўнікі бюро ОРТ у Беларусі – яго кіраунік Дзьмітрый Наважылаў, тэлеаператар Сяргей Гельбах і кіроўца Яраслава Аўчыннікаў. З іх была ўзятая падпіска аб нераскрыцьці пададзеных звестак.

5. ПАРУШЭНЬНІ ПРАВОЎ ЧАЛАВЕКА ПАДЧАС ВЫІБАРАЎ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

21 чэрвяня ў г. Столін у кватэру Дзяніса Марчанкі ўварваліся Г. Севераў са Столінскага РАУС і М. Бруцкі – супрацоўнік КДБ з г. Пінск. На кватэры самога гаспадара ў гэты час не было, але знаходзіўся Аляксандр Славінскі са сваімі сябрамі, і яны былі вымушаныя адчыніць дзвёры. Увайшоўшыя ў кватэру паводзілі сябе нахабна, началі аблушкуваць асабістую рэчы гаспадара кватэры. На патрабаваньне прад'явіць ордэр на вобыск, Севераў адказаў: “Это не обыск, а осмотр. И у нас есть на это все основания”. Якія гэта падставы, ён не ўдакладніў.

Патрабаваньне нічога не чапаць і пакінуць межы прыватнай маёмасьці было праігнараванае. Потым “госьці” запатрабавалі ва ўсіх прысутных у кватэры прад'явіць дакументы. Калі высьветлілася, што ў А. Славінскага няма пашпарту, са Столінскага РАУС быў выкліканы капітан Гарагляд, і ў суправаджэнні Г. Северава і капітана Гарагляда Славінскі быў дастаўлены ў пастарунак дзеля высьвятлення асобы. Па дарозе яму пагражалі фізічнай расправай, усяляк зневажалі. У Столінскім РАУС Славінскага пратрымалі больш за 6 гадзінай з 12. 00 да 18. 15. На просьбу патэлефанаваць сваякам адмовілі на падставе таго, што тэлефон не працуе. У гэты ж час на кватэры Д. Марчанкі, дзе засталіся сябры А. Славінскага, супрацоўнікі міліцыі ў прысутнасці панятых канфіскавалі кампютар, мадэм, прынтар, книгі і часопісы, таксама былі забраныя некаторыя асабістую рэчы гаспадара і А. Славінскага. Воліс маёмасьці быў недакладным і павярхойным. У прысутных узялі тлумачэнныні і забралі пашпарты, а потым усіх разам з тэхнікай даставілі ў РАУС, дзе ўзялі адбіткі пальцаў і пратрымалі каля 3 гадзінай. Дзьвюх дзяўчын Севераў прымусіў прайсьці медыцынскі агляд у скурвендыспансеры, матывуючы тым, што інакш ён пашпарты ня верне. Брэсцкае абласное аддзяленье Грамадзкага аб'яднанья “Праваабарончы цэнтр “Вясна” зьеврнулася да пракурора Столінскага раёну і начальніка Упраўлення КДБ па Брэсцкай вобласці з просьбай абараніць парушаныя права грамадзянаў, вярнуць канфіскаваныя тэхніку, літаратуру і асабістую рэчы ўладальнікам, прыцягнуць Г. Северава і М. Бруцкага да адказнасці.

23 чэрвеня на гарадзкім рынку ў г. Драгічын падчас збору подпісаў быў незаконна затрыманы сябра ініцыятыўнай групы С. Домаша В. Пракопчык, які зьбіраў подпісы ў падтрымку свайго кандыдата. Затрыманьне праводзілі людзі ў цывільным, якія не пражывалі ў Драгічыне. Пасьля дастаўкі В. Пракопчыка ў аддзяленьне міліцыі і выкліка начальніка гэтага аддзялення сябра ініцыятыўнай групы быў адпушчаны.

24 чэрвеня ў раёне гарадзкога рынку г. Кобрын быў затрыманы сябра ініцыятыўнай групы Ягор Вяршыла, які зьбіраў подпісы ў падтрымку С. Домаша. Яго абвінавацілі ў правядзеньні “несанкцыянаванага пікету”. На стале перад сп. Вяршылам ляжала абвестка: “Паважаныя выбаршчыкі, тут Вы можаце пакінуць свой подпіс за вылучэнне кандыдатам у Прэзідэнты С. Домаша”. Праз 45 хвілінаў Я. Вяршыла быў адпушчаны, пратакол не складаўся.

24 чэрвеня з сябрамі ініцыятыўнай групы С. Домаша па г. Шклоў Любоюю Каверка супрацоўнікам КДБ была праведзеная размова з мэтай высьвітлення абставінаў сустрэчы з С. Домашам, якая адбылася ў гэтым горадзе (асобы арганізатараў, хто прысутнічаў і г. д.). Л. Каверка расцэньвае гэта як ціск на сябру ініцыятыўнай групы.

28 чэрвеня ў Магілёве ў 19-30 сябра ініцыятыўнай групы С. Домаша Юры Пчэльнікаў быў затрыманы падчас збору подпісаў на вул. Карапёва, ба. Нарад міліцыі, нягледзячы на прад'яўленыя пашпарт і пасьведчанне сябра ініцыятыўнай групы, затрымаў Ю. Пчэльнікаў і дастаў іх у апорны пункт па вул. Народнага Апалчэння. Затрыманьне доўжылася 30 хвілінаў, пасьля паўторнай праверкі дакументаў Ю. Пчэльнікаў выпусцілі.

28 чэрвеня ў г. Дзяржынск міліцыя затрымала сяброў ініцыятыўнай групы па вылучэнні кандыдатам ў Прэзідэнты А. Ярашукі і без усялякіх падставаў канфіскавала ў іх сабраныя подпісы.

9 ліпеня выкладчык спартыўнай школы Пухавіцкага р-ну Алена Абакунчык прынесла ў райвыканкам сабраныя подпісы за вылучэнне кандыдатам у Прэзідэнты М. Чыгіра. Намесьнік старшыні райвыканкаму Тамара Шчакоціна пачала на яе лаяцца, выклікала загадчыка раённага аддзелу адукацыі, а 10 ліпеня накіравала праверку ў спартыўную школу.

12 ліпеня а 18 гадзіне было арыштавана абсталяваньне Асіповіцкай інфармацыйнай кропкі, у офісе якой разъмяшчаўся раённы штаб ініцыятыўнай групы С. Домаша.

14 ліпеня ў Слоніме (Гарадзенская вобласць) затрыманы Алесь Масюк — кіраунік ініцыятыўнай групы прэтэндэнта ў кандыдаты ў Прэзідэнты Сямёна Домаша. Алеся Масюка затрымалі на вуліцы (мяркуючы па аbstавінах, за ім сачылі). Затрыманьне праводзілі супрацоўнікі міліцыі. Алеся Масюка даставілі ва ўпраўленьне міліцыі, дзе канфіскавалі падпісныя лісты, 4 пасьеведчанын сяброў ініцыятыўнай групы. Быў складзены пратакол аб канфіскацыі, пры гэтым пратакол затрымання не складалі. Алесь Масюк атрымаў позму ў міліцыю на 16 ліпеня дзеля далейшага разьбіральніцтва, якім кіраваў намесьнік начальніка Слонімскага ўпраўлення міліцыі Генадзь Шлыковіч.

17 ліпеня ў Наваполацку ўдзельнікі кампаніі «Выбірай» праводзілі сваю чарговую акцыю. У цэнтры гораду быў выстаўлены стэнд з выявай мабілізацыйнага лагатыпу — узыходзячага сонца. Дзясятак маладых людзей, апранутых у аранжавыя майкі, заклікалі гараджанаў прысьці 9 верасня на выбарчыя ўчасткі і прагаласаваць. Адначасова мінакам раздавалі налепкі на выбарчую тэматыку і мясцовую незалежную газету «Новы горад». Людзі ахвотна падыходзілі да арганізатораў мерапрыемства, цікавіліся пра маочыя адбыцца выбары, бралі раздаткавыя матэрыялы. Праходзячыя міліцыянты ніяк не рэагавалі на пікет. . . Акцыя атрымала працяг на адным з мінірынкаў гораду, дзе гандлюючым прадпрымальнікам таксама было распаведзена пра важнасць і неабходнасць удзелу ў галасаванні на выбарах другога Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Арганізаваў мерапрыемства

наваполацкі маладзёвы цэнтр «Сварог». Дапамогу ў арганізацыі аказаў ЦМІ «Контур» (г. Віцебск).

22 ліпеня ў Жабінцы быў затрыманы Генадзь Самойленка і два жыхары г. Берасьця: Зыміцер Пагарэльскі і Андрэй Залатар. Каля мясцовай школы да іх пад'ехаў міліцыйскі аўтамабіль. Міліцыянты без прад'яўлення документаў і не прадстаўляючыся прагледзелі рэчы, якія знаходзіліся ў іх торбах. Жыхароў Берасьця і Генадзя Самойленку без ніякіх тлумачэнняў даставілі ў Жабінкаўскі РАУС. Са словаў дзяжурнага па РАУС сп. Дубіны, Самойленку і двух іншых ніхто не арыштаваў — проста яны прыбылі «на гутарку». Іх затрымалі, бо перад тым нехта пераапрануты Лукашэнкам у інсцэніраванай форме прапаноўваў жыхарам Жабінкі заробкі ў памеры 500 даляраў ЗША, распаўсюджваючы пры гэтым камічныя «грошы» і съпецвыпуск газеты «Наша Свабода». Пасьля заканчэння акцыі яе ўдзельнікі пераапрануліся і пакінулі месца правядзення мерапрыемства. Прыблізна ў 13.30 у Жабінкаўскі РАУС былі дастаўленыя 3 непаўнагадовыя жыхаркі г. Берасьця Яўгенія Борсук, Святлана Чарняўская і Хрысьціна Чарко (па 15 гадоў). У Яўгенія Борсук забралі маску, якая некага нагадвала, белы халат і нямецкую каску 38-га году выпуску, аб чым капітан Сайчук склаў адпаведны пратакол. Пасьля правядзення праверкі рэчы абяцалі вярнуць. Потым непаўнагадовых жыхарак Берасьця перадалі на рукі старшыні БРАА ГА ПЦ «Вясна» Ул. Вялічкіна, які адвёз іх да хаты.

25 ліпеня ў прыёмную Берасьцейскага абласнога аддзялення грамадзкага аб'яднання “Праваабарончы цэнтр “Вясна” з'вярнуўся В. Казак, які паведаміў, што а 15 гадзіне стаў съведкам таго, як ягонага знаёмага Паўла на вул. Савецкай у Берасьці затрымалі двое невядомых у цывільнім, пасьля чаго яны зьніклі ў невядомым накірунку. Пошукі вынікаў не далі, і таму ён, занепакоены лёсам сябра, вырашыў з'вярнуцца ў ПЦ “Вясна”. Праваабаронцы патэлефанавалі ў Ленінскі РАУС. Дзяжурны міліцыянт Карпук на неаднаразовыя запыты адказваў, што да іх за апошнія дзіні гадзіны нікога не дастаўлялі за распаўсюджанье друкаванай прадукцыі. Неўзабаве быў знайдзены затрыманы хлопец. Ім быў Павел Дзем'янюк, які распавёў, што падчас распаўсюджання съпецвыпуску газеты

“Наша Свабода” каля крамы на рагу вуліц Савецкай і Гогаля да яго падышлі два супрацоўнікі МУС у цывільным і пасъля прад’яўленьня пасъведчаньняў адвялі ў службу аховы, якая знаходзілася паблізу, дзеля высьвятленьня асобы, адкуль даставілі ў Ленінскі РАУС.

26 ліпеня ў Маскоўскім РАУС г. Берасьця грамадзяніну К. Данько былі вернутыя 152 асобнікі съпецвыпуску газеты “Рабочы”, якія 12 ліпеня былі сканфіскаваныя супрацоўнікамі гэтага райаддзелу міліцыі, якія прызналі, што парушэнья не было, газета зарэгістраваная, і папрасілі прабачэнья.

З 27 ліпеня звольненая з пасады дыспетчара будаўнічага ўпраўленьня № 226 г. Наваполацк спадарыня Люсія Азёма, сябра ініцыятыўнай групы Сяргея Гайдукевіча. Фармальная падстава звольненя – прыход з адпачынку інжэнера-диспетчара, якога яна замяніла. Але пры прыёме на працу была дамоўленасць, што яна будзе падменьваць 12 диспетчараў, якія па чарзе мусіць хадзіць у адпачынак.

У канцы ліпеня кіраўніцтва Гарадзенскага мясакамбінату прымусіла напісаць заяву аб звольненні па асабістым жаданьні працоўнага гэтага камбінату Аляксандра Самойлу за «працу ў апазіцыі», а дакладней – за працу ў штабе С. Домаша. Калі А. Самойла пачаў адмаўляцца напісаць заяву пра звольненне па ўласным жаданьні, яго ў аддзеле кадраў папярэдзілі, што звольняць па артыкулу.

1 жніўня ўвачары ў Віцебску супрацоўнікі міліцыі затрымалі старшыню віцебскай арганізацыі Аб’яднанай грамадзянскай партыі (АГП) Алена Залескую, а таксама актыўістаў АГП — Марыну Арцімовіч, Святлану Ламанюк, Тамару Аркушаву і Андрэя Талстых. Яны былі затрыманыя за распаўсядканье съпецвыпускаў газетаў «Рабочы» і «Беларуская маладзёжная», прысьвечаных презідэнцкім выбарам. У актыўістаў АГП канфіскавалі частку газетаў і адпусцілі.

1 жніўня ў Лоеўскім раённым судзе распачаўся разгляд адміністратywнай справы адносна зьбіральніка подпісаў

падтрымку Сямёна Домаша Вячаслава Башмакова. Справа гэтая зъявілася з падачы лоеўскіх «вэртыкальных» органаў. Як патлумачыла ў судзе старшыня Пярэдзелкаўскага сельсавету Наталя Трухан, ёй з вёскі Казіміраўка патэлефанаваў ветэрн Мікола Гаўрыленка і паведаміў, што ў іхнія і суседніх вёсках вядзеца збор подпісаў не за Лукашэнку, а за Сямёна Домаша. Гэтую навіну спадарыня Трухан і перадала па тэлефоне ў раённую выбарчую камісію, якую ўзначальвае намесьнік старшыні раённага выканкаму Сяргей Дземідзенка. Улады напалохаліся, што сярод вясковыя пенсіянераў, што паставілі подпісы за Домаша, сталі прыяжджаць разам са старшынёй сельсавету Наталяй Трухан раённыя чыноўнікі, прокурор Васіль Прымак, асобныя сябры выбарчай камісіі. У выніку гэтых паездак і зъявіліся тлумачальныя лісты вясковуцаў пра парушэнне збору подпісаў Вячаславам Башмаковыム. На падставе напісаных пад дыктоўку заяваў выбарцаў юрист раённага выканкаму спадар Пугач склаў адмысловы пратакол пра парушэнне выбарчага заканадаўства зьбіральнікам подпісаў Башмаковыム, а намесьнік старшыні раённага выканкаму Міхаіл Сацура накіраваў матэрыялы ў суд.

8 жніўня судзьдзя Сяргей Бурба прызнаў спадара Башмакова вінаватым і аштрафаваў на 45 тысячай рублёў.

1 жніўня ўжо трэці раз наведаліся супрацоўнікі Сьветлагорскай міліцыі пад кіраўніцтвам участковага інспектара, капитана міліцыі Міхаіла Раманава ў штаб незалежнага назіраньня гораду. Свой візіт супрацоўнікі міліцыі патлумачылі тым, што быццам бы суседзям па дому перашкаджае “стук друкарскае машынкі”, якой, дарэчы, у цэнтры наогул не было.

3 жніўня ў Барысаве на рэчава-харчовым кірмашы нарад міліцыянтаў пад кіраўніцтвам лейтэнанта Хадыкі затрымаў двух непаўнагадовых сяброў руху “Зубр”, якія займаліся распаўсюджаньнем сьпецвыпуску газеты “Рабочы”, матэрыялы якога прысьвячаліся ходу выбарчай кампаніі ў краіне, а таксама сітуацыі вакол праблемы зыніклых дэмакратычных палітыкаў, журналістаў і бізнэсоўцаў. У пастарунку непаўнагадовых

прымусілі пісаць тлумачальныя, паведамляць пра тое, дзе працуюць іхня бацькі ды іншую падобнага кшталту інфармацыю. Пасъля гэтага хлопцаў адпусьцілі.

З жніўня ў Жодзіне супрацоўнікі міліцыі затрымалі пяцёх барысаўскіх “зуброў”, якім інкрымінавалі распаўсюджанье незаконна выпушчанай друкаванай прадукцыі, бо ў іх торбах знайшлі паўсотні нескарыстаных налепак са слоганам “Час прыбіраць”, а таксама некалькі балончыкаў з чырвонай, сіней і белай фарбаю. Усю гэту прадукцыю міліцыянты сканфіскавалі. Акрамя пісьмовых тлумачэнняў у юнакоў узялі адбіткі пальцаў і далоняў. На іхня грудзі былі навешаныя адмысловыя нумары, пасъля чаго затрыманых зняў у анфас і профіль відэаапэратор, апрануты ў цывільнае. “Зуброў” у пастарунку трымалі ўсю ноч і толькі зранку адпусьцілі дахаты.

З жніўня ў дзяржаўных СМИ была надрукаваная заява Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь, якая датычыцца дзейнасці Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіраньне”. У заяве сказана: “Некаторыя друкаваныя выданні распаўсюджваюць звесткі аб дзейнасці незарэгістраваных грамадзкіх фармаваньняў. У прыватнасці, “Белорусская деловая газета” ад 25 ліпеня 2001 г. № 12 у артыкуле “Независимое наблюдение” і ад 27 ліпеня 2001 г. № 14 у інтэрв’ю М. Грыба “Наблюдение с препятствиями” інфармавала чытачоў пра стварэнне і пачатак дзейнасці “Союза общественных объединений гражданской инициативы “Независимое наблюдение”, в который вошло несколько зарегистрированных организаций и общественное объединение «Движение за демократические и свободные выборы» (як указала газета, “находится в процессе регистрации”). Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь лічыць патрэбным паведаміць, што “Союз общественных формирований под названием “Независимое наблюдение”” не зарэгістраваны в установленым парадку і не мае права ажыццяўляць сваю дзейнасць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, у публікацыі дадзеная ілжывая інфармацыя датычна грамадзкага аб’яднанья “Движение за демократические и свободные выборы”, бо ў реєстрацыі гэтай грамадзкай арганізацыі было адмолена яшчэ ў лістападзе 2000 г. , а 15 студзеня 2001 году

Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь пагадзіўся з такім рашэннем Міністэрства юстыцыі, адмовіўшыся задаволіць скаргі за подпісам М. Грыба і іншых.

З жніўня ў Бабруйску затрыманыя Віталь Арлоў і Дзымітры Жалязняк, якія раздавалі каля Дому сувязі съпецвыпускі бюлетэню “Права на волю” і газеты “Наша Свабода”. Затрыманыя былі дастаўленыя ў РУУС Ленінскага раёну г. Бабруйск, дзе быў зроблены вобыск і складзеныя пратаколы выніцца. Апрача съпецвыпускаў бюлетэню “Права на волю” і газеты “Наша Свабода”, былі канфіскаваныя налепкі “Час выбіраць” і Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіраньне” – “Парадак на выбарах кантралюе назіральнік” ды інш. Затрыманыя напісалі тлумачальныя. Пасьля адбыўся допыт, падчас якога асноўныя пытаньні былі: “Дзе ўзялі газеты і налепкі? Колькі вам за гэта плацяць?” Маладыя людзі адказалі, што займаюцца распайсюджаньнем бясплатна. Адпусьцілі В. Арлова і Дз. Жалязняка, пратрымаўшы больш за 3 гадзіны, што зьяўляеца парушэннем Кодэксу аб адміністратыўных правапарушэннях РБ.

5 жніўня ў г. Віцебск супрацоўнікамі Чыгуначнага РАУС быў затрымны старшыня віцебскага аддзялення Фонду імя Г. Карпенкі, сябра гарадзкога аддзялення Беларускага Хельсінскага камітэту Сяргей Васенка. Старэйшаму лейтэнанту Яўгену Беразюку і пратаршчыку Уладзіміру Жалудкову чамусьці не спадапалася белая майка з надпісам “Выбірай. 09. 09. 2001”, у якую хлопец быў апрануты. Яго абвінавацілі ў датэрміновай агітацыі, абазвалі “нацыяналістам” і прымушалі зьняць майку. Васенка адмовіўся зрабіць гэта – і патрапіў у міліцыю. Там яго пратрымалі 25 хвілін, пасьля чаго, не знайшоўшы “складу злачынства”, адпусьцілі.

6 жніўня стала вядома, што дырэктар саўгасу імя 60-годзьдзя Вялікага Каstryчніка в. Навасёлкі Веткаўскага раёну Любоў Старавойтава загадала не даваць камбайну, каб сабраць збажыну з прысядзібных участкаў, старшыні Навасёлкаўскай суполкі ліберальных дэмакратаў Ігару Жураўлю і ягонаму паплечніку Сяргею Фядосенку, якія зьбіралі ў вёсцы подпісы за

вылучэньне кандыдатам у Прэзідэнты лідэра сваёй партыі спадара Гайдукевіча.

7 жніўня ў Пінску а 8-й гадзіне раніцы каля будынка гараддзелу ўнутраных справаў быў затрыманы Аляксандр Васільеў, які распаўсюджваў сьпецвыпуск газеты “Рабочы”. Газета была прысьвачаная адзінаму кандыдату ад дэмакратычных сілаў Уладзіміру Ганчарыку ды справе зыніклых апазіцыйных дзеячоў. Амаль адразу яго адпусцілі, але папрасілі стаяць далей ад будынку міліцыі. Спадар Васільеў перайшоў на другі бок вуліцы, аднак каля 11-ці гадзінаў яго затрымалі ізноў і на гэты раз ужо папрасілі напісаць афіцыйнае тлумачэньне. Некалькі месяцаў таму Аляксандра Васільева, які не зьяўляецца сябрам ніводнай палітычнай партыі, два разы запар судзілі за тое, што ён публічна зъбіраў подпісы пад калектыўным лістом да Лукашэнкі. Тады спадар Васільеў атрымаў 10 сутак адміністратыўнага арышту.

7 жніўня судзьдзя Маладэчанскага суда Яўген Казлоў скасаваў штраф, накладзены адміністратыўнай камісіяй на распаўсюдніка “зуброўскіх” выданьняў Зыміцера Лапыцьку.

8 жніўня ў Маладэчне быў затрыманы міліцыяй два распаўсюднікі сьпецвыпуску “Нашай Свабоды” — 19-гадовы Ігар Сыракваш і непаўнагадовы Васіль Ціманаў.

9 жніўня судзьдзя Маладэчанскага суда Алег Лагачоў адмяніў накладзены на Ігара Вераб'я адміністратыўнай камісіяй гарвыканкаму штраф у памеры 11400 рублёў за распаўсюджанье друкаванай прадукцыі — выданьня з лагатыпам «Зубр». Ён не атрымаў доказаў, што друкаванае выданьне зьяўляецца газетай, якая выйшла без выходных дадзеных, а не рэкламнай улёткай ці плакатам.

9 жніўня ў Гомелі адбыўся ператрус у кватэры сябра Аб’яднанай грамадзянскай партыі, рабочага станка-будаўнічага заводу імя Кірава Яўгена Казлова. Калі Я. Казлоў у ярнуўся паслья працы дамоў, то жахнуўся: дзыверы ягонай кватэры былі ўзламаныя, на дзывярах запіска: “Па пытаньні ўскрыцця

зьвяртацца ў ЖЭУ-18 і ва ўчастак міліцыі №3 на прасьпекце Кастрычніка". Унізе подпіс — участковы інспектар Савецкага райаддзелу міліцыі капітан Піпчанкоў. Міліцыянты патлумачылі, што дзверы ўзламалі з прычыны ананімнага званка пра трупны смурод. Кватэра спадара Казлова зьяўляеца юрыдычным адресам гарадзкой і раёнай суполак Аб'яднанай грамадзянскай партыі. Міліцыянты, напэуна, шукалі сатырычную газэту "Бульдозер" ды іншыя друкаваныя матэрыялы да выбараў, што распаўся ќоджваліся ў горадзе.

10 жніўня міліцыя арыштавала кампютарную тэхніку Гарадзенскага грамадзкага аб'яднання «Ратуша», старшыней Рады якога зьяўляеца Сямён Домаш. Оперупаўнаважаны абласнога ўпраўлення па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю Сяргей Буча сказаў, што іхняя мэта — спраудзіць законнасць набыцця аргтэхнікі, якой карыстаюцца ў "Ратушы". Да гэтага ўжо два тыдні ў "Ратушы" праводзілася праверка. У выніку праверкі склалі пратакол, на падставе якога дзяржаўны кантроль зьвярнуўся да абласной міліцыі, каб у "Ратушы" канфіскаваць 7 кампютараў, ксеракс і іншую тэхніку.

13 жніўня ўвечары пасля 4-гадзіннага ператрусу супрацоўнікі Гомельскага ўпраўлення КДБ сканфіскавалі ў прыватным доме старшыні абласнога грамадзкага аб'яднання «Грамадзянскія ініцыятывы» Віктара Карніенкі 6 камутараў, дыскеты да іх, 3 прынтары, калькавы аппарат, сканер і іншую тэхніку. Ператрус правялі з прычыны крымінальнай справы, якую распачаў КДБ пра роспіс гарадзкіх съценай антылукашэнкаўскім лозунгамі. Сапраўднай мэтай ператрусу прадстаўнікі арганізацыі лічаць канфіскацыю кампютарнай тэхнікі напярэдадні агітацыйнай кампаніі і разгортвання назіраньня за презідэнцкімі выбарамі.

13 жніўня ў Мінску і ў Бялынічах супрацоўнікі міліцыі і канфіскавалі ў сяброў Аб'яднанай грамадзянскай партыі больш за 24 тысячи асобнікаў съпецвыпуску газеты "Народная Воля". Спачатку ў 18.30 на паству ДАІ пры выезьдзе з Мінску была затрыманая машина, у якой старшыня магілёўскай абласной арганізацыі АГП Валеры Сіуха вёз 18 400 асобнікаў. Пасля нядоўгага дагляду ў Заводzkім РУС аўтамабіль адпусцілі. А

неўзабаве на тым жа пасту ДАІ затрымалі зноў — гэтым разам спаслаўшыся на атрыманы загад. І зноў даставілі ў Заводскі райаддзел, дзе аперупаўнаважаны лейтэнант міліцыі Віталь Грыгараш склаў акт аб канфіскацыі друкаванай прадукцыі, у якім, між іншым, абсалютна нічога не гаворыцца аб падставах. Ёсьць толькі вельмі туманная фармулёўка: “Изъятые товарно-материальные ценности будут находиться в Заводском РУВД до принятия решения в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь”. . . Тым жа вечарам каля 23. 00 другая машина, на якой старшыня магілёўскай філіі Фонду імя Льва Сапегі Уладзімір Шанцаў і кіраўнік магілёўскай гарадзкой арганізацыі АГП Уладзімір Гайдукоў везьлі яшчэ 6000 асобнікаў, была затрыманая ў Бялынічах. Нягледзячы на позні час, разьбірацца з “небяспечным” грузам прыбыло кіраўніцтва РУУС. У выніку газеты забралі “на изучение”, а таксама прыхапілі пратаколы аб вылучэнні назіральнікаў на выбарчыя участкі ды іншую друкаваную прадукцыю. Складзены ад гэтым акт, аднак, перавозчыкам на рукі ня выдалі.

14 жніўня ў Слоніме адбыўся суд па адміністратыўнай справе Алесья Масюка, які зьбіраў подпісы за Сямёна Домаша. Суд вырашыў, што Алесь Масюк парушыў заканадаўства падчас збору подпісаў і прыняў рашэнне аштрафаваць яго на 37 000 рублёў. Нагадаем, што ў ліпені А. Масюка затрымала на вуліцы міліцыя, і ў яго знайшлі падпісны ліст з прозвішчамі жыхароў Слоніму, але без указанья таго, за каго яны падпісаліся. Выбарчая камісія з гэтym людзьмі правяла гутаркі. І хача ўсе яны пацвердзілі, што паставілі свае подпісы менавіта за Домаша і не адмовіліся ад іх, суд вырашыў, што парушэнне з боку Масюка было.

14 жніўня кіраўніка ініцыятыўнай групы Сямёна Домаша па Ашмянскім раёне Пятра Явідовіча выклікалі ў раённую падатковую інспекцыю і запатрабавалі, каб ён ізноў запоўніў леташнюю, а таксама сёлетнюю дэкларацыі аб прыбытках. Да таго ж днімі ў Ашмянскім судзе аднавіўся разгляд справы, якая была распачатая супраць Пятра Явідовіча яшчэ падчас леташніх парламенцкіх выбараў (тады ён пацярпеў за распаўсюджанье інфармацыі нагаю блюетэню “Прадпрымальнік”).

14 жніўня каля 22 гадзінаў у Віцебску каля аблываючаму былі затрыманыя сябры мясцовай арганізацыі «Зубр» Марына Камінская, Кірыл Мінчук і непаўнагадовы Iгар Альшанка, калі яны падышлі, каб разгледзець налепку на муры дзяржаўнага будынку. Дзяўчыну і хлопцаў адвезлі ў Кастрычніцкі раённы аддзел міліцыі. Падчас вобыску ў Iгара Альшанкі знайшлі два пустыя і адзін напалову поўны балончыкі з фарбай і больш за сто налепак кампаніі «Час прыбіраць». Склалі пратаколы з абвінавачаньнем па артыкуле 172 ч. 3 Кодэксу аб адміністратыўных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь – «распаўсяджанне друкаваных выданняў, якія вырабленыя з парушэннем вызначанага парадку і ў якіх няма выходных дадзеных, і зъмест якіх накіраваны на прычыненне шкоды дзяржаўнаму і грамадзкаму ладу, правам і законным інтарэсам грамадзянаў».

15 жніўня ў Баранавічах у прыватным доме Алена Юшкевіч – сябра мясцовай філіі БСДП (Народная Грамада) супрацоўнікі міліцыі і КДБ правялі вобыск у яе адсутнасці, калі ў доме былі толькі непаўнагадовыя дзеці і хворая маці. Справа ў тым, што дзеці Алены Юшкевіч распаўсяджалі ў прыватным сектары расійскую газету “Президент”, дзе зъмяшчаліся матэрыйялы, прымеркаваныя да выбараў Прэзідэнта Беларусі. У гэтым ахойнікі правапарадку ўгледзелі парушэнне і запатрабавалі ад Алены Юшкевіч тлумачэнняў. Ні міліцыянты, ні супрацоўнік КДБ не паказалі ніякіх пасьвядчанняў і не назваліся. Толькі пасьля таго, як дом ужо аблукалі, гаспадыні прапанавалі падпісаць паперу пра тое, што яна нібыта была згодная на ператрус. Міліцыянты таксама склалі акт на сп. Юшкевіч ды забралі з сабой каля 25 асобнікаў газеты.

16 жніўня Міністэрствам юстыцыі Рэспублікі Беларусь была распаўсядженая чарговая заява, у якой адзначаецца, што асобнымі СМІ паведамляеца пра падрыхтоўку незарэгістраванага аб'яднання “Незалежнае назіранье” да назірання за працай выбарчых камісіяў і правядзеньня паралельнага падліку галасоў з тым, каб 10 верасьня 2001 году аблісціць выбары галасаваніем. З гэтай нагоды Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь нагадвае, што дзейнасць ад імя незарэгістраваных арганізацыяў зъяўляеца адміністратыўным

правапарушэньнем, а “мяркуемая дзейнасьць незалежных назіральнікаў супярэчыць заканадаўству Рэспублікі Беларусь”. За апошні час Міністэрства юстыцыі распаўсюджвае ўжо другую заяву аб незаконнасці дзейнасьці незалежных грамадзкіх назіральнікаў, палохае іх адміністратыўнай і крымінальнай адказнасцю. У сувязі з гэтым “незалежныя” заявілі рашучы пратэст і яшчэ раз нагадалі, што ўся дзейнасьць у межах кампаніі незалежнага назірання ажыцьцяўляеца згодна з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і выконвае задачу дэмакратызацыі выбарчага працэсу, яго галоснасці і празрыстасці. Заява была накіраваная ў Міністэрства юстыцыі, а таксама асабісту міністру Варанцову Г. М.

16 жніўня ў Віцебску каля 11 вечара супрацоўнікі міліцыі затрымалі 6 сяброў арганізацыі «Зубр» падчас расклейванья перадвыбарчых налепак. Затрыманыя былі дастаўленыя ў Кастрычніцкі РУУС, дзе непаўнагадовых хлопцаў дапытвалі бяз іх бацькоў або іншых асобаў, якія прадстаўлялі б іхнія інтарэсы. Усіх абвінайлі ў парушэнні адміністратыўнага заканадаўства, бо яны расклейвалі друкаваную прадукцыю ў неналежных месцах.

17 жніўня ў Барысаве былі затрыманыя 7 актыўістаў руху «Зубр» на вуліцы 30 год ВЛКСМ. У кішэні аднаго юнака міліцыянты знайшлі некалькі налепак, што і стала падставай дзеля затрымання юнакоў і дзяячатаў. У пастарунку затрыманых міліцыянты трymалі 7 гадзінай, і выпусцілі іх толькі пасля таго, як у кожнага ўзялі пісьмовыя тлумачэнні.

17 жніўня ў Барысаве трох мясцовыя міліцыянты, узброеныя аўтаматамі, затрымалі старшыню філіі БСДП (Народная Грамада) Алесю Ясюк проста на выхадзе з дома, дзе яна жыве. У спадарыні Ясюк аўтаматчыкі знайшлі антылukaшэнкаўскія налепкі «Час прыбіраць». У пастарунку ў яе спрабавалі ўзяць тлумачэнні, якое спадарыні Ясюк не падпісала.

17 жніўня ў Светлагорску быў аштрафаваны судзьдзей Ірынай Алісейка на 5 мінімальных заробкаў зьбіральнік подпісаў за Сямёна Домаша Аляксей Козенцаў. Ён быў абвінавачаны ў

падробцы подпісу ў адным з падпісных лістоў. Аляксей Козенцаў узначальвае Свабодны прафсаюз буйнейшага ў горадзе аб'яднаньня «Хімвалакно».

17 жніўня ў Мінску ўвечары патруль ўнутраных войскаў каля будынку Партызанскага аддзелу міліцыі затрымаў Аляксея Шыдлоўскага і прэс-сакратара моладзевага руху “Зубр” Аляксандра Атрошчанкава толькі за тое, што яны былі ў футболках з надпісам “Час прыбіраць”.

17 жніўня ў Праваабарончы цэнтр “Вясна” зьевярнуўся 23-гадовы Алесь Васьковіч з Мар’інай Горкі: “Мяне затрымліваюць трэці раз за тыдзень, не пасыплю выйсьці з дому – адразу затрымліваюць”, — паведаміў ён. Падзеі ў Мар’інай Горцы, паводле словаў Алеся Васьковіча, развязаюцца па аднолькавым сцэнарам: ён выходзіць з дому з літаратурай, якая заклікае да ўдзелу ў выбарах 9 верасьня (пад лозунгам “Выбірай”), і яго адразу затрымліваюць супрацоўнікі міліцыі. Пасылья складаецца пратакол выняцця – наглядная агітация канфіскуюваецца. Такіх в выпадкаў за мінулы тыдзень было трох. А 17 жніўня разам з Алесем Васьковічам быў затрыманы непаўнагодовы Мікалай Курбака (16 гадоў).

17 жніўня ўвечары ў Глыбокім быў затрыманы сябры арганізацыі «Зубр» Тацяна Марозава і Андрэй Палухін. Тацяну і Андрэя затрымалі ў майках «Зубра» і, быццам бы, з балончыкамі з фарбай ды налепкамі «Час прыбіраць».

19 жніўня супрацоўнікі Цэнтральнага РУУС г. Мінск затрымалі пяцёх сяброў Маладога Фронту — Аляксея Талстова, Віталя Кошалева, Паўла Янкоўскага, Кастуся Зымігрыевіча і непаўнагодовага Алеся Васілеўскага за ўдзел у акцыі “Стоп Лука ЧП”. Маладафронтайцы лічаць, што падставай для затрыманья менавіта гэтых хлопцаў сталі майкі з надпісам “Час прыбіраць!”.

20 жніўня ў Брэсце быў затрыманы 5 сябров незарэгістраванай арганізацыі «Зубр» падчас распаўсюджаньня сьпецвыпуску «Нашай Свабоды». Сярод

затрыманых: Паліна Панасюк і Андрэй Залатар, а таксама непаўнагадовыя Хатынюк, Гарошка і Крук, якія ў акцыі ўдзелу не прымалі. Усіх адвезылі ў пастарунак, а пасьля – у Ленінскі районадзел унутраных спраўаў, дзе склалі пратаколы. Паліну Панасюк і Андрэя Залатара абвінавацілі ў правядзеніі несанкцыянаванага пікетаваньня. Да астатніх затрыманых міліцыянты выклікалі бацькоў. Былі складзеныя пратаколы на падставе арт. 162. 1 Адміністратыўнага кодэкса – “злоснае невыкананыне бацькоўскіх абавязкаў”.

20 жніўня ў Віцебску за спробу распаўсяджаць прарадвыбарчых выданьняў і напепак супрацоўнікі міліцыі і РУУС Каstryчніцкага раёну затрымалі 8 чалавек: прыхільніцу БНФ Людмілу Церашонкаву і 7 «зуброў». Людмілу Церашонкаву затрымалі, калі яна распаўсяджвала недзяржаўныя газеты, у тым ліку незарэгістраваныя «Права на волю» і «Выбрай!», а таксама ўлёткі са «Зваротам да беларускага народу і сусьветнага грамадзтва». Усе 95 асобнікай выданьняў былі сканфіскаваныя. На Церашонкаву склалі пратакол, пры гэтым міліцыянты пагражалі ёй штрафам у дзесяць мінімальных заробкаў, які больш за яе пенсію. І дадавалі: няхай скажа дзяякую, што на двары ня 37-мы год, бо яна тут бы поўзала па падлозе і вылізвала ім боты. «Зуброў» высадчыў з балкону нейкі пільны стары і патэлефанаваў у міліцыю. Моладзь якраз рыхтавалася разъехацца па горадзе з напепкамі і съпецвыданьнямі «Нашай Свабоды» і «Беларускай маладзёжнай». Большаясьць пасьпела разъбегчыся, але сямёх падлеткаў міліцыянты затрымалі. У пастарунак прывезэлі Алеся Сухадолава, Дзымітрыя Семянкова, Кірыла Волкава, Дзымітрыя Рабаконя, Ёрана Максімава, Дзымітрыя Калашнікава і Iгара Альшанку.

21 жніўня супрацоўнікі фінансавай міліцыі і Фрунзенскага раёну г. Мінск незаконна абшукалі старшыню ГА “Беларускі рэспубліканскі клуб выбаршчыкаў” (ГГА “БРКВ”) Уладзіміра Гудзеева, забралі ключы од офісу арганізацыі (база Цэнтральны каардынаторскай рады па назіраныні за выбарамі), адчынілі памяшканыне і канфіскавалі ўсю аргтэхніку, якая належала асобным сябрам ГА “БРКВ” і КНГ АБСЕ. Уся тэхніка была вернутая ўладальнікам пасьля выбараў у каstryчніку.

21 жніўня прадстаўніка ініцыятыўнай групы Уладзіміра Ганчарыка па Магілёўскай вобласці Анатоля Фёдарава і каардынатора незалежнага назіраньня Аванэса Мурадзяна спынілі пры ўезьдзе ў Магілёў, калі яны везьлі плакаты кандыдата ў Прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі. Старшыня Магілёўскай абласной арганізацыі БНФ Анатоль Фёдарав упэўнены, што спыненне іхніх машын супрацоўнікамі аўтаінспекцыі звязанае менавіта з гэтым.

У ноч з 21 на 22 жніўня ў Магілёве міліцыянты затрымалі двух сяброў магілёўскай філіі “Маладой Грамады” Андрэя Качароўскага і Ганну Зюзіну, якія разам з іншымі расклейвалі партрэты Уладзіміра Ганчарыка. У аддзяленьні іх адвінавацілі ў псованыні съценаў. Сканфіскаваўшы клей, праз некаторы час вызвалілі.

23 жніўня ў вёсцы Галубіца Петрыкаўкага раёну затрымалі сяброў моладзёвага руху “Зубр” Зыміцера Карпенку і непаўнагадовага Дзяніса Чыкеleva, якія расклейвалі налепкі «Час прыбіраць». Затрыманымі асабістая займаўся начальнік міліцыі Яцкавец і ўпаўнаважаны КДБ Сяргей Кірыенка. У хлопцаў адабралі налепкі, асабістыя рэчы, у тым ліку і газавыя балончыкі для самаабароны. Ноч трымалі ў пастарунку. На Зыміцера Карпенку склалі пратакол за распаўсюджанье друкаванай прадукцыі без выходных дадзеных (арт. 173 ч. 2 КаАП).

23 жніўня ўлады Беларусі выслалі з краіны грамадзяніна ЗША Роберта Філдзінга. Як паведамляе агенцтва «Интерфакс» са спасылкай на цэнтр інфармацыі і грамадзкіх сувязяў КДБ Беларусі, у якасці падставы для высылкі была названая «дзейнасць, што зьяўляеца ўмяшальніцтвам в а ўнутраныя справы краіны». Супрацоўнік аднаго з прафсаюзных цэнтраў ЗША адвінав ачваецца ў ажыццяўленыні адкрытай агітацыі за адзінага кандыдата ў Прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Уладзіміра Ганчарыка. Прадстаўнікі КДБ съцвярджаюць, што Р. Філдзінг публічна заяўляў пра непрызнаныне міжнароднымі структурамі і арганізацыямі цяперашніх беларускіх уладаў, а таксама «каардынаваў падрыхтоўку сілаў апазіцыі да атрыманыня патрэбнага выніку

прэзідэнцкіх выбараў». Р. Філдзінгу забаранілі ўязджаць на тэрыторыю Беларусі на працы гадоў. Пры гэтым КДБ папярэдзіў, што «любыя спробы ўмяшальніцтва в аўтраныя справы замежных грамадзянаў незалежна ад іхняга статусу будуць спыненыя – аж да прымусовай дэпартациі з краіны».

24 жніўня прэс-служба Міністэрства юстыцыі распаўсюдзіла трэцюю заяву адносна дзеянасьці ГІ “Незалежнае назіранье”, у прыватнасьці, намеру правесьці паралельны падлік вынікаў галасаванья, у якім сказана наступнае: “Паралельны падлік галосоў зъяляещца адным з варыянтаў кантролю за дзеянасьцю выбарчых камісіяў і волевыяўленнем выбаршчыкаў, што забаронена Канстытуцыяй і Выбарчым кодэкsem. Сістэма “паралельнага падліку галосоў” мае месца ў некаторых дзяржавах, аднак яе прававыя межы дакладна акрэсленыя і нацыянальным заканадаўствам і значна адрозніваюцца ад таго, што апазіцыя пропануе правесьці ў Беларусі. Больш за тое, паўнамоцтвы назіральніка канкрэтныя артыкулы Выбарчага кодэкса, які не прадгледжвае апытаўня выбаршчыкаў як да, так і пасъля правядзення галасаванья”. Міністэрства юстыцыі таксама заклікала палітычныя партыі, грамадзкія арганізацыі і грамадзянаў да “неукоснительнага сблюдения избирательнага законодательства Рэспублікі Беларусь”.

24 жніўня паводле пісьмовага загаду начальніка Рэчышкага аддзелу фінансавай міліцыі Мікалая Майсеенкі праверку мясцовага аддзялення “Грамадзянскіх ініцыятываў” распачаў маёр Уладзімер Маркавец. Загад на падставе дэкрэту Лукашэнкі №8 вызначае і тэрмін праверкі: з 23 жніўня да 23 верасьня. Правяраючага асабліва цікавіць, каму належыць камп'ютарная тэхніка, якой карыстаецца грамадзкая арганізацыя. Справа ў тым, што “Грамадзянскія ініцыятывы” і яе філіі ўрайцэнтрах зъяўляюцца каардынатарамі незалежнага назіраныя. Міліцыя і КДБ спрабуюць перашкодзіць. Гэта тым больш відавочна, што пад праверку праваходзяных органаў, апрач рэчышкай, падпала зараз і жлобінская філія “Грамадзянскіх ініцыятываў”.

24 жніўня Савецкі суд г. Мінск пакараў сябра моладзевага руху «Зубр» Ігаря Сюльда штрафам у 2 мінімальныя заробкі.

Нагодай для затрыманьня хлопца стала тое, што ён быў апрануты ў футбольку з надпісам “Час в выбіраць!”, а затым у Ігара знайшлі налепкі з выявай зубра і некалькі асомнікаў газеты “Наша Свабода”. На Ігара Сюльда склалі пратакол за дробнае хуліганства. Амаль суткі хлопец правёў у съпецпрыёмніку на вуліцы Акрэсціна.

26 жніўня міліцыянты наладзілі ператрус у прыватнай хаце жыхаркі ўёскі Койтанава Віцебскага раёну Марыі Ігнаценкі, маці сябра перадвыбарчага штабу Ул. Ганчарыка Васіля Ігнаценкі. Нів одзін з удзельнікаў ператрусу не паказаў гаспадыні свайго пасьеўчаньня і не прадаставіў адпаведнай прокурорскай санкцыі. Міліцыянты вынеслі з хаты 50 пакункаў з майкамі, на якіх меўся надпіс “Скажи дураку нет!”.

26 жніўня ў Бабруйску былі затрыманыя Віктар Качан і Кацярына Л. (18 гадоў). Іх адвеззлі ў міліцыю дзеля дачы тлумачэння толькі за тое, што яны былі апранутыя ў майкі з лозунгам “За новую Беларусь!”. Допыт затрыманых праводзіў асабіста намеснік старшыні гарвыканкаму сп. В. Гарбанёў. Майкі былі адабраныя, але пратаколы аб выняцьці рэчаў і аб трохгадзінным затрыманні не складаліся.

26 жніўня група моладзі ішла па г. Наваполацк і раздавала мінакам мабілізацыйныя плакацікі “Выбірай”, “Мода-2001” і апельсіны. Каля крамы “Івшак” да моладзі пад'ехалі тры міліцэйскія машыны, з якіх выйшлі міліцыянты у бронекамізэльках. Адзін з іх быў з аўтаматам. Міліцыянты на месцы агледзелі матэрыйялы, якія раздавалі маладыя людзі, авшукалі сумку Веры Ліпской і “запрасілі” ўсіх праехаць у гараддзел. Было затрымана 5 чалавек, адзін з якіх – грамадзянін Польшчы. У райаддзеле міліцыянты праверылі дакументы, правялі размову адносна таго, што чакае тых, хто клеіць налепкі і піша на съценах. . . Пасля гэтага ўсіх адпушыцілі. Былі затрыманыя: Вера Ліпская, Віктар Якубаў, Міхал Арлоў, Давід Монко (грамадзянін Польшчы), Алег Аббязаў.

27 жніўня амапаўцы затрымалі ў цэнтры Віцебску каля Сінага дому сябра КХП БНФ Уладзіміра Плещанку, які трymаў плакат “Галасуйце супраць усіх! Праз 3 месяцы будуць пайторныя выбары без Лукашэнкі!”

27 жніўня ў Сьветлагорску судзьдзя Ірына Алісейка аштрафавала сябра “Маладой Грамады” Сяргея Гардзіевіча на 150 мінімальных заробкаў за арганізацыю “несанкцыянаванага сходу” моладзі на пляцы каля гарвыканкаму.

Несанкцыянаваным сходам прызналі тое, што маладыя съветлагорцы напісалі на адным аркушы паперы “9 верасьня — прэзідэнта на пэнсію”, на другім намалявалі шкілет рыбы і падпісалі: “У яе не было голасу, а ў цябе ёсьць. Прыдзі і прагаласуй”. Каля надпісаў юнакі і дзяўчатаы ігралі на гітары і сціявалі песні.

27 жніўня ў Берасьці позна ўвачары быў праведзены вобыск у кватэры актыўісткі перадвыварчага штабу Ул. Ганчарыка настаўніцы Алены Ляпешкі. Вялікая група ўзброеных людзей, пяцёра з якіх былі ў масках, уварвалася ў кватэру. Гаспадыні кватэры ў гэты час не было ў хаце. Дзыверы адчыніў яе брат Міхась Рудзько, якога ўзброеныя незнамцы адразу аштурхнулі ўбок да сцяны. У хаце знаходзіўся таксама Мікола Новік, карэспандэнт радыё “Балтыйскія хвалі”, на якога надзелі кайданкі. Чалавек, апрануты ў форму супрацоўніка міліцыі, паведаміў, быццам бы па тэлефоне атрыманыя звесткі, што ў гэтую хату завезлі зброя. Пасыля чаго незнамцы пачалі вобыск. Калі зявілася гаспадыня кватэры, ёй было загадана не выходзіць з аднаго з пакояў. Усе пытаныні спадарыні Ляпешкі наконт законасці дзеянняў і падставаў для правядзення вобыску засталіся без адказу. Пошук зброі спыніўся адразу пасыля таго, як гэтыя асобы ўбачылі перадвыварчыя плакаты і буклеты Уладзіміра Ганчарыка, а таксама адмысловы выпуск расійскай газеты “Президент”. Прагледзеўшы гэтую літаратуру, удзельнікі вобыску пераканаліся, што ўся друкаваная прадукцыя вырабленая ў адпаведнасці з законам і мае выходныя дадзенныя. Назаўтра стала вядома, што ў прокуратуру Ленінскага раёну Берасьця, на тэрыторыі якога знаходзіцца кватэра Алены Ляпешкі, ніхто не звяяртаўся для атрымання санкцыі на вобыск.

30 жніўня кіраунік выбарчага штабу Уладзіміра Ганчарыка ў Ашмянах Пятро Явідовіч быў дастаўлены ў аддзяленьне міліцыі за перадвыбарчую агітацыю на плошчы насупраць райвыканкаму. Яму давялося прастаяць гадзіны тры, як пад'ехала машина, і яго забралі ў міліцэйскі пастарунак за тое, што ён быццам бы наладзіў пікет. У міліцыі ў Пятра Явідовіча канфіскавалі агітацыйны стэнд. Да таго ж кірауніку выбарчага штабу Ганчарыка ў Ашмянах давялі, што наступным разам у яго таксама канфіскуюць усе агітацыйныя матэрыялы.

30 жніўня стала вядома, што беларуская амбасада адмовіла ў выдачы візы “на працягу пэўнага часу” прадстаўніку Швецкага Хельсінскага камітэту Эрыку Эсбъёмсану. Гэта ўжо ня першы выпадак – зусім нядайна тое саме адбылося з актывістамі студэнцкага руху з Галандыі, якія планавалі прыехаць у Беларусь па запрашэнні Правабарончага цэнтра “Вясна”. Ёсьць усе падставы меркаваць, што “пэўны час”, на працягу якога не выдаюць візы ў Беларусь, працягненца да презідэнцкіх выбараў.

30 жніўня ў Глыбокім (Віцебская вобласць) падчас распаўсюджаньня налепак перадвыбарчай тэматыкі былі затрыманыя актывісты руху “Зубр” Зыміцер Лупач і Зыміцер Курцэвіч. На хлопцаў склалі пратаколы і сканфіскавалі частку налепак з выявай чалавека, падобнага да Лукашэнкі. Налепкі ж з надпісам «Час прыбіраць!» – вярнулі.

31 жніўня прыкладна а 13 гадзіне ў Бабруйску супрацоўнікі міліцыі і затрымалі прыхільнікаў Ул. Ганчарыка, калі тыя выставілі пікет у ягоную падтрымку. Затрымалі Качан Ірыну, Машкоўскую Тацяну і Лісоўскую Вадзіма, растлумачыўшы тым, што яны ня маюць права агітаваць, з чым пікетоўцы не пагадзіліся. І тады іх затрымалі за распаўсюджаньне выданьняў. У міліцэйскім участку канфіскавалі 120 асобнікаў бюлетэню “Права на волю”. Бабруйскія міліцыянты склалі пратакол на ўдзельнікаў пікету за распаўсюджаньне выданьняў са шкодным зъвестам, пасъля чаго адпусцілі. 7 верасьня Ірыну Качан аштрафавалі на 37,5 тысячаў рублёў, а Тацяну Вераб’ёву — на 21,5 тысячи.

1 верасьня ў Мар'інай Горцы падчас пікету ў падтрымку адзінага кандыдата ў Прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Уладзіміра Ганчарыка былі затрыманыя Кургановіч Святлана, Баганік Вадзім, Усьціменка Руслан. Сям'я Васьковіч — Васіль Васьковіч (бацька), Алеся Васьковіч (сын — 23 гады), Зыміцер Васьковіч (сын — 19 гадоў) пайшлі ў аддзяленыне міліцыі, каб даведацца пра далейшы лёс затрыманых. Туды ж накіравалася абураная беспадстайным затрыманьнем моладзь (10 чалавек). Усе перамовы з міліцыяй скончыліся тым, што Алеся Васьковіча зацягнулі ў міліцыю гвалтам — за руکі і за ногі. Васілю Васьковічу і Зыміцеру ўзьдзелі кайданкі і таксама затрымалі. Сям'ю Васьковіч — чакае суд. Ім інкрымінуюць арт. 166 КаАПРБ (непадпарадкаваныне міліцыі) і арт. 167. 1 (парушэнье парадку арганізацыі і правядзенія мітынгаў, пікетаў, вулічных шэсцьцяў).

1 верасьня ў г. Берасьце супрацоўнікі міліцыі зьбілі Сяргея Вакуленку за тое, што ён меў агітацыйныя матэрыялы, прысьвечаныя прэзідэнцкім выбарам. Інцыдэнт адбыўся ў адной з берасьцейкіх філіяў “Беларусбанку”, дзе атрымоўваюць свой заробак рабочыя заводу “Цветатрон”. Каля касы стварылася вялікая чарга, і рабочыя началі абурацца з-за таго, што губляюць шмат часу. Спадар Вакуленка, які зьяўляецца актывістам Свабоднага прафсаюзу, парай зъвярнуўца да адміністрацыі прадпрыемства з прапановай удасканаліць сістemu выплаты заробку, каб рабочыя маглі атрымліваць грошы па месцы свайго жыхарства. Міліцыянту, які ахоўваў банкаўскую ўстанову, чамусяці не спадабалася прамова Сяргея Вакуленкі, а таксама тое, што ён трymаў у руках матэрыялы, прысьвечаныя прэзідэнцкім выбарам. Ахойнік паспрабаваў самастойна затрымаць спадара Вакуленку, а калі гэта не атрымалаася — выклікаў нарад міліцыі. Да прафсаюзнага актывіста была ўжытая сіла, паслья чаго яго завезлі ў пастарунак. Там спадара Вакуленку абвінавацілі ў непадпарадкаваныні супрацоўнікам міліцыі і правядзеніні несанкцыянаванага сходу. У яго таксама канфіскавалі 188 улётак у падтрымку Уладзіміра Ганчарыка, 55 асобнікаў звароту да выбаршчыкаў прысьці і прагаласаваць 9 верасьня. Пратрымайшы дэзве з паловай гадзіны, Сяргея Вакуленку адпусцілі дахаты.

2 верасьня ў Бабруйску затрыманыя 5 чалавек за распаўсядканье агітацыйных буклетаў адзінага кандыдата ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Ула-дзіміра Ганчарыка. Сярод затрыманых – Бухавец Глеб, Панцікаў Сяргей, Макарэвіч Аляксандр і два непаўнагадовыя – Рыбакін Кірыл, Бесьмен Валянцін. Іх пратрымалі дзьве гадзіны ў міліцыі і склалі пратаколы па арт. 172 ч. 3 Адміністратыўнага кодэкса РБ, які прадугледжвае адказнасць за распаўсядканье друкаванай прадукцыі без выходных дадзеных. Трэба адзначыць, што буклеты былі надрукаваныя згодна з Выбарчым заканадаўствам у якасьці агітацыйнай прадукцыі кандыдата і маюць выходныя дадзеныя.

2 верасьня ў Бабруйску за расклейку ў съпецьяльна вyzначanым дзеля агітацыі месцы плакатаў адзінага кандыдата ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Уладзіміра Ганчарыка быў затрыманы Сяргей Аквіцкі. Быў складзены пратакол па арт 172 ч. 3 Адміністратыўнага кодэкса РБ, які прадугледжвае адказнасць за распаўсядканье друкаванай прадукцыі без выходных дадзеных, хоць плакаты былі надрукаваныя згодна з Выбарчым заканадаўствам у якасьці агітацыйнай прадукцыі кандыдата і маюць выходныя дадзеныя.

2 верасьня ў Кобрыне (Берасьцейская вобласць) былі затрыманыя непаўнагадовыя Зыміцер Чарніцкі (13 гадоў), Кірыеўскі Іван (вучань 4 класа), Салей Мікалай (вучань 4 класа). Хлопцаў затрымалі ў той час, калі яны пры дапамозе скотчу расклейвалі агітацыйныя перадвыбарчыя плакаты. Школьнікаў даставілі ў міліцыю, дзе іх дапытваў асабіста начальнік Кобрынскага РУУС палкоўнік Сяргей Сцедзін. Галоўнае пытаньне: дзе ўзялі плакаты? Пры гэтым непаўнагадовым затрыманым не дазвялялі патэлефанаваць дахаты бацькам, іх запалохвалі, пагражалі “пасадзіць на суткі па розных камерах”. Праз дзьве гадзіны напалоханых дзяцей адпусцілі з міліцыі.

3 верасьня ў Мінску каля будынку філософска-эканамічнага факультэтu БДУ на вул К. Маркса супрацоўнікамі міліцыі быў затрыманы Іван Саевіч, на якім была майка з выявай «Пагоні» і надпісам «Жыве Беларусь!». І. Саевіча даставілі ў апорны пункт на вуліцы Леніна і прапанавалі выбіраць: альбо ён тут жа

пераапранецца, альбо пакіне памяшканье з голым торсам. У рэшце рэшт юнака прымусілі надзець майку навыварат і суправаджалі да самага метро.

З верасьня ў Мінску супрацоўнікі Маскоўскага РУУС затрымалі прыхільнікаў Ул. Ганчарыка, якія праводзілі на плошчы Незалежнасці пікет. Сярод затрыманых: Але́сь Стральцоў, Зыміцер Козел, Анатоль Іващанка і Сяргей Маствоўскі. У хуткім часе затрыманых адпусцілі, папярэдзіўшы пра недапушчальнасць агітацыі за суперніка Аляксандра Лукашэнкі на галоўной плошчы сталіцы.

4 верасьня ў г. Жодзіна на кватэру старшыні мясцовай філіі ТБМ Аляксея Лапіцкага з'явіліся начальнік Жодзінскай фінансавай міліцыі сп. Конанаў з супрацоўнікамі і прадстравілі накіраваныне ад намесніка Генеральнага прокурора дзеля праверкі фінансавай дзейнасці арганізацыі. Яны патрабавалі для праверкі дакументы. Пазней туды ж прыбылі кіраўнік Жодзінскага КДБ сп. Пятровіч і супрацоўнік АБЭЗ. Лапіцкі патлумачыў, што арганізацыі не вядуць фінансава-гаспадарчай дзейнасці, а кампьютары з'яўляюцца ўласнай маёмасцю Святланы Лапіцкай. Пасля агляду тэхнікі і дакументаў госьці сышлі.

5 верасьня намеснік старшыні Кіраўскага райвыканкаму Смагін Л. Д., які зъяўляеца старшынёй штабу па падрыхтоўцы выбараў Прэзідэнта РБ, у прысутнасці начальніка РАНА Коршака А. С. запалохваў выкладчыкаў Л. Горбала і К. Шаматранава звольненнем з працы і зыніжненнем заробку. Справа ў тым, што Горбаль Л. і Шаматранаў К. зъяўляюцца раённымі назіральнікамі за выбарамі.

5 верасьня ў вёсцы Саколічы Крычаўскага раёну да назіральніка на участку №18, калі яна вярталася дахаты, пад'ехалі двое мужчын і парайлі больш не займацца назіраннем, бо гэта “дрэнна для яе скончыцца”.

5 верасьня назіральніка Зінаіду Нікіціну (выбарчы ўчастак №20 г. п. Сымілавічы), яе мужа і дваіх дзяцей, якія таксама

ўдзельнічаюць у назіраньні, выклікалі ў сельскагаспадарчы тэхнікум, дзе яны працуюць. Дырэктар тэхнікуму Пілуй Н. Ф. сказаў Аляксандру Нікіціну: «Вы пенсіянер. Вось і адпачывайце. Я перагледзеў вашу нагрузкую. З сёньняшняга дня вы больш не працуеце ў нашай установе». Лілі і Віталю Нікіціным, якія таксама выкладаюць у гэтым тэхнікуме, вынеслы папярэджанье «за антыдзяржаўную дзейнасць». Як растлумачыў дырэктар тэхнікуму, «антыдзяржаўная дзейнасць» Нікіціных заключаецца ў тым, «што яны зъяўляюцца незалежнымі назіральнікамі і тым самым падрываюць канстытуцыйны лад у дзяржаве». Пілуй Н. Ф. сказаў Нікіціным, што «пра іх дзейнасць ён інфармаваў адпаведныя органы, якія зоймутца імі паслья выбараў». Потым у кабінет дырэктара была выкліканая Валянціна Кухаронак (незалежны назіральнік на участку №27). Яе абвінавацілі ў распаўсюджанні газет у інтэрнаце тэхнікуму.

5 верасьня, паслья таго, як на Забычанскім выбарчым участку №21 Касцюковіцкага раёну былі зарэгістраваныя трох назіральнікаў, на наступны дзень двое з іх – Л. Шматкоў і С. Сыцябуноў, адмовіліся быць назіральнікамі. Сп. Шматкоў патлумачыў гэта тым, што на яго быў аказаны психалагічны ціск з боку старшыні дадзенай камісіі Мядведнікава А. А., якое выяўлялася ў тым, што старшыня камісіі пагражалаў, што праз свае асабістыя сувязі ў райвыканкаме ён можа паспрыяць звольненню назіральніка з працы. На сп. Сыцябунова быў аказаны ціск з боку дырэктара мясцовай лягасус Цярэшчанкі В. А., у якім назіральнік працуе лясынічым. Дырэктар паведаміў яму, што калі ён ня здымаецца з участку, тады будзе звольнены з працы.

5 верасьня ў 17. 00 на выбарчым участку №1, які знаходзіцца ў ПТВ №80 будаўнікоў у горадзе Чэрвені затрыманы і дастаўлены ў РУУС раённы каардынатар «Незалежнага назіраньня» Генадзь Матусевіч. Там яго авшукалі і дапыталаі. Некалькі асобнікаў «Звароту да супрацоўнікаў МУС», якія знайшлі ў торбе Генадзя, былі канфіскаваныя. Паслья складання пратаколу ў 20. 00 Генадзь Матусевіч адпусцілі.

5 верасьня за расклейку налепак “Лукашэнка – гэта беднасьць” у Светлагорску былі затрыманыя Дайнека Сяржук і Пятухоў Аляксей. Затрыманыя былі дастаўленыя ў міліцыю, дзе іх пратрымалі да 3 гадзінай ночы. Усе налепкі былі канфіскаваныя, складзеныя пратаколы па арт. 172 ч. 1 КаАП РБ (парушэнне заканадаўства аб друку і іншых сродках масавай інфармацыі). У гэтых ж вечар былі затрыманыя Торап Алесь і Журо Сяргей, якія распаўсюджвалі съпецвыпускі незалежных выданьняў, прысьвечаныя выбарам. Газеты былі канфіскаваныя, справы Алеся Торапа і Сяргея Журо перададзеныя ў адміністратыўную камісію пры гарвыканкаме.

6 верасьня ў Кобрыне на кватэры, якую здымает сябра ПЦ “Вясна” Станіслаў Чарніцкі, адбыўся чарговы ператрус. Супрацоўнікі міліцыі, зявіўшыся на кватэры, патлумачылі Станіславу Чарніцкаму свой візіт “праверкай” пашпартнага рэжыму. На самай справе адбыўся чарговы ператрус, у выніку якога былі канфіскаваныя звароты Сямёна Домаша да выбаршчыкаў (6000 асобнікаў).

6 верасьня ў Віцебску вечарам нехта патэлефанаваў незалежнаму назіральніку Г. Сыс (участковая камісія № 12 Чыгуначнага раёну г. Віцебск) і пачаў пагражаць ускладненнямі ў сям'і і на працы. Незалежны назіральнік А. Ілевіч (участковая камісія № 10 Чыгуначнага раёну г. Віцебску) быў выкліканы ў аддзел кадраў філіялу керамзітавага заводу і папярэджана пра мажлівый наступствы ў выпадку яго ўдзелу ў назіранні.

6 верасьня ў вечары ў офіс Магілёўскай філіі Фонду імя Льва Сапегі ўварваліся каля 15-ці супрацоўнікаў міліцыі. Без тлумачэння сваіх дзеяньняў і без прад'яўлення дакументаў яны канфіскавалі ўсю артэхніку, якая знаходзілася ў офісе. Кірауніку філіі Уладзіміру Шанцаву не паведамілі, куды вывозіцца абсталяваныне арганізацыі. Канфіскаваныя трывалікампьютары, факс. У гэтых ж дзень у г. Шклові была канфіскаваная артэхніка і ўвесь наклад газеты “Шкловскія навіны” ў раённай філіі ГА “Беларускі рэспубліканскі клуб выбаршчыкаў”. Дзеяньнямі міліцыянтаў кіраваў Васіль Долаў. Па факце канфіскацыі кампьютара, прынтэра, сканера, факсмадэма і газетаў быў складзены акт.

6 верасьня побач з офісам магілёўскай абласной арганізацыі ГА “БНФ “Адраджэньне” былі затрыманыя 6 сяброў Маладога Фронту. Юры Абакумаў, Аляксандар Рудніцкі, Мікіта Насцэвіч, Аладзімір Пускін і Аляксандар Лайкоў у 16:30 былі дастаўленыя ў апорны пункт міліцыі № 1 па зав. К. Лібкнекта. Маладых людзей адвінаваці ў распаўсядканыні ўлётак і налепак. Праз трэх гадзіны пасля складаньня “тлумачальных” іх адпусцілі.

6 верасьня ў Мінску міліцыянтамі быў затрыманы і дастаўлены ў Савецкі РУУС Антон Архіпаў. Падставай дзеля яго затрыманьня стала тое, што юнак заклікаў студэнтаў БДПА ня ўдзельнічаць у датэрміновым галасаваньні і прапаноўваў ім замест гэтага есьці вermішэль хуткага прыгатаванья “Ролтан”, якую ён раздаваў усім бясплатна.

7 верасьня праکуратура Цэнтральнага раёну г. Магілёў распачала ціск на актыўістаў моладзевых арганізацыяў “Зубр”, Малады Фронт і ўдзельнікаў мабілізацыйнай кампаніі “Выбрай”. Былі вынесеныя папярэдканыні Зыміцеру Букатаву, Мікіту Радзікаву, Д. Люнтаву за тое, што яны прымаюць удзел у агітацыі за кандыдата ў Прэзідэнты Ул. Ганчарыка. Такія ж папярэдканыні былі вынесеныя “зубрам” Калету, Пашкевічу і Паўловічу.

7 верасьня каля выбарчага ўчастку № 17 у Воранаўскім раёне Гарадзенскай вобласці быў схоплены міліцыянтамі і адвезены ў невядомым накірунку прадстаўнік ГП “Незалежнае назіраньне” Iгар Крываручанка. 6 верасьня яго выдалі з участку за тое, што ён пацікавіўся колькасцю прагаласаваўшых датэрмінова.

7 верасьня ў другой палове дня да каардынатара па Савецкім раёне г. Мінск Аляксея Галіча паступіла інфармацыя, што з участку № 61 спрабуюць выдаліць назіральніка ад «Таварыства беларускай мовы» Алесія Дзям’яненку. Аляксей Галіч прыехаў на ўчастак і паспрабаваў высьветліць прычыну выдаленія назіральніка. Паказанае ім пасьведчаньне журналіста старшыня ўчастковай камісіі Андрэй Радына зъмяй і выкінуў, а потым выклікаў міліцыю. Нарад з Савецкага РУУС

склаў пратакол на Аляксея Галіча па арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства) Ноч А. Галіч правёў у РУУС, а да суда ён будзе накіраваны ў съпецпрыёмнік-разъмеркавальнік на вул. Акрэсціна. Савецкі раён сталі-цы застаецца без каардынатара.

7 верасьня супрацоўнікі Міністэрства юстыцыі і прокуратуры РБ звяза-ліся з сябрам прайлення ГА “Фонд імя Льва Сапегі” Міраславам Кобасам, які зьяўляецца каардынатарам праграмы паралельнага падліку галасоў, і паведамілі, што яны маюць намер правесці планавую праверку дзейнасці арганізацыі. Аднак, прыйшоўшы, яны зацікаўліся зусім іншым. А менавіта – съпісамі назіральнікаў, вылучаных ад арганізацыі. Сп. Кобаса адмовіўся адчыніць офіс арганізацыі і прадаставіць съпісы назіральнікаў, спаслаўшыся на тое, што ў яго няма на гэту пайнамоцтваў (паводле Статуту, гэта можа зрабіць толькі старшыня). Калі да офісу пачалі зъядздацца журналісты, супрацоўнікі Міністэрства юстыцыі і прокуратуры сышлі, нічога не патлумачыўшы пра разьвіцьцё падзеяў у будучыні. М. Кобаса лічыць, што ў хуткім часе гэтая гісторыя будзе мець працяг.

7 верасьня ў г. Слаўгарад супрацоўнікамі раённай міліцыі былі затрыманыя і ўтрымліваліся больш 8 гадзінай старшыня Магілёўскага аддзялення Беларускага Хельсінскага камітэту У. Краўчанка і сп. В. Меляшкевіч, каардынатар па незалежным назіранні ў Слаўгарадзкім раёне, якія спрабавалі атрымаць інфармацыю аб съпісах выбаршчыкаў на выбарчых участках. На затрыманых былі складзеныя пратаколы аб адміністратыўным правапарушэнні па арт. 167-3 КаАП. Слаўгарадзкі раённы суд 8 верасьня спыніў справу з-за адсутнасці складу правапарушэння ў дзеяннях сп. Краўчанкі У. Л і Мелешкевіча В. Р.

7 верасьня ў Шклове Магілёўскай вобласці былі затрыманыя каардынатар ГІ “Незалежнае назіраннне” Аляксандар Фёдарав і назіральнік Уладзімір Осіпаў.

7 верасьня каардынатар ГІ “Незалежнае назіраннне” па Шклову Пётр Мігурскі быў выкліканы ў прокуратуру. У гэты дзень у 20. 00 шасьцёра ўзброеных людзей у міліцэйскай форме

пастукалі ў дзьверы сп. Мігурскага. Яны адмовіліся прадстаўіцца і назваць прычыну запозынегага візіту. Гаспадар не пусціў іх у дом і патэлефанаваў у міліцыю і ў пракуратуру. Пракурор I. Сыніткоў сказаў, што гэта ён даў загад даставіць П. Мігурскага ў пракуратуру. П. Мігурскі сам без суправаджэння накіраваўся ў пракуратуру. I. Сыніткоў абвінаваціў П. Мігурскага па арт. 192 КК РБ: “падлог дакументаў па выбарах ці парушэнні таямніцы галасаваньяня. . . , якое зъдзейсьненае сябрам камісіі па выбарах Прэзідэнта РБ, выбарчай камісіяй. . . , ці іншай асобай, якая прымае ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку ўдзел у падрыхтоўцы і правядзеніі выбараў. . . Караецца штрафам ці пазбаўленнем права займаць пэўныя пасады альбо займацца пэўнай дзеянасцю, ці папраўчымі работамі на тэрмін да 2 гадоў, ці абмежаваньнем волі на тэрмін да 5 гадоў, ці пазбаўленнем волі на той жа тэрмін”. Юрый ГА ПЦ “Вясна” Валянцін Стэфановіч каментуе: “Гэты артыкул прадугледжвае адказнасць толькі для суб'ектаў, якія ўдзельнічаюць у падрыхтоўцы і правядзеніі выбараў. Назіральнік не зъяўляецца службовай асобай”. На наступны дзень аўтамабіль П. Мігурскага спынілі аўтаматчыкі і зноўку даставілі яго ў пракуратуру. На гэты раз уручылі пастанову пра вобыск і ўзялі падпіску аб нявыезьдзе. У доме П. Мігурскага быў праведзены вобыск. Нягледзячы на тое, што ў доме пастаянна гучаць тэлефанаваньні з пагрозамі, П. Мігурскі не зьбіраецца хавацца, а мае намер адстойваць свае інтарэсы ў судзе.

7 верасьня вечарам у Крычаве былі адключаныя тэлефоны штабу “Незалежнага назіраньня” і арганізацыі “Кантакт-цэнтр”, якая прымае актыўны ўдзел у кампаніі назіраньня і паралельнага падліку галасоў.

8 верасьня ў 17 гадзінаў каля Палацу спорту ў Мінску аматаўцы затрымалі ўдзельніка гурта «NRM» Піта Паўлава і Тамару Мацкевіч, якія разам з групай падлеткаў хацелі запусціць паветраных зьмеяў з перадвыбарчай сімволікай. Адначасова затрымалі больш як 10 непаўнагадовых удзельнікаў акцыі, якія былі апранутыя ў аранжавыя футбалкі. Пры затрыманьні аматаўцы жорстка зьбілі непаўнагадовага Максіма Байкова. На міліцэйскіх варанках усіх затрыманых павезлы ў Цэнтральнае ўпраўленне ўнутраных справаў.

8 верасьня назіральнікі ад ГА ПЦ “Вясна” былі пазбаўленыя акрэдытацыі. Старшыня “Вясны” Але́сь Бяляцкі тэлеграмай быў выкліканы ў ЦВК. На паседжаньні ЦВК яму былі паказаныя чатыры заявы грамадзянаў з Глыбоцкага, Наваградзкага і Светлагорскага раёнаў, у якіх паведамлялася, што іх вылучылі ў якасці назіральнікаў ад ГА ПЦ “Вясна” бяз іх ведама (яны, маўляў, нават не зъяўляюцца сябрамі арганізацыі). На паседжаньні ЦВК на падставе гэтых заявай аднагалосна пастанавіла прызнаць несапраўдным вылучэнне ўсіх назіральнікаў — сяброў “Вясны”. Гэта азначае, што паўтары тысячы назіральнікаў, якія ўжо 5 дзён ажыццяўлялі назіраньне за галасаваньнем, пазбаўленыя свайго статусу. Нягледзячы на гэта, кампанія па назіраньні за выбарамі будзе працягвацца, бо застаюцца яшчэ каля 10 тысячай назіральнікаў ва ўсіх рэгіёнах краіны. Напярэдадні ГА ПЦ “Вясна” атрымала з Міністру ліст, датаваны 31 жніўня, з патрабаваньнем прадставіць усю справа здачнасць па дзейнасці арганізацыі, сьпісы сяброў “Вясны”, усе пратаколы вылучэння сваіх сяброў на назіраньне за выбарамі Прэзідэнта РБ на працягу двух тыдняў, г. зн. да 14 верасьня. Яшчэ некалькі арганізацыяў – ГА «Фонд імя Льва Сапегі» і ГА «Свабодны прафсаюз Беларускі» – атрымалі патрабаваньні ЦВК аб прадстаўленні пратаколаў вылучэння назіральнікаў у гэты ж дзень да 17 гадзінаў, інакш іх можа чакаць лёс “Вясны”.

8 верасьня незалежнаму назіральніку В. Мяцеліцу ў г. Бялынічы Magilieuskay в обл. аб'яўленае рашэнне суда аб прыцягненіі яго да адміністратыўнай адказнасці – арышце на тэрмін 15 сутак затое, што ён правёў у сябе на кватэры чатыры семінары для назіральнікаў. На дзесяты дзень яго знаходжаньня ў пастарунку міліцыянеры абшукалі яго гараж і знайшлі налепкі руху “Зубр”. Гэтыя налепкі сталі падставай для абвінавачанья А. Мяцеліцы ва “удзеле ў антыдзяржаўнай дзейнасці, прыніжэнні гонару і годнасці Прэзідэнта РБ” і ўзбуджэнні супраць яго крымінальнай справы. А. Мяцеліцу чакае яшчэ адзін суд. На гэты раз – па крымінальнай справе.

8 верасьня ў г. Magilieu міліцыя ўварвалася ў памяшканье, дзе праходзіў сход назіральнікаў, на якім прысутнічала каля 100 чалавек. 25 з іх затрымалі і даставілі ў аддзяленніе міліцыі.

Праз некалькі гадзін усе яны былі адпушчаныя без складаньня пратаколаў.

8 верасьня ў Кобрыне супрацоўнікі міліцыі затрымалі учня 8 класа Заляшчука Віктара за перадвыварочную налепку “Время убирать”. Хлопчыка завялі ў міліцыю і доўга запалохвалі тым, што адправяць у калонію для непаўнагадовых. Увесь час у яго пыталіся: “Дзе ўзяў налепкі?” Заляшчук адказваў, што даў незнамы юнак на вуліцы. Допыт цягнуўся 5 гадзінай, урэшце хлопчыку дазволілі патэлефанаваць старэйшаму брату. Калі зъявіўся брат, супрацоўнікі міліцыі прапанавалі яму выкупіць малодшага за 15 тысячай беларускіх рублёў і пляшку гарэлкі. Ніякіх пратаколаў пры гэтым складзена не было.

8 верасьня супраць незалежнага назіральніка Пятра Мігурскага прокуратурай Шклоўскага раёну ўзбуджаная крымінальная справа па факце парушэння арт. 192 КК РБ (парушэнне заканадаўства аб выбарах). Назіральніку П. Мігурскому ставіцца ў віну, што ён нібыта прадставіў несапраўдныя выпіскі з пратаколаў. За дадзенныя дзеянні яму магла пагражаць толькі адміністратыўная адказнасць. Адвакат С. Цурко пракаментаваў сітуацыю так: “Гэта в ідавочнае ўзьдзеяньне на незалежных назіральнікаў з боку ўладаў дзеля таго, каб адхіліць ад назіраньня адных і запалохаць іншых”.

9 верасьня каля 600 назіральнікаў па Гарадзенскай вобласці, накіраваных на выбарчыя ўчасткі ад ГА “Фонд імя Льва Сапегі”, былі пазбаўленыя акредытациі па рашэнню Гарадзенскай абласной выбарчай камісіі. Прадстаўнікі гэтай арганізацыі па ўсіх астатніх абласцях мелі магчымасць назіраць за ходам выбараў.

9 верасьня ў 20. 30 на выбарчым участку № 11 (СШ № 8 г. Маладэчна) пачаўся падлік галасоў. Назіральнік ад ГА БНФ “Адраджэнне” Нэлі Шлойда не палічыла патрэбным сышодзіць з памяшканьня, дзе адбываўся падлік галасоў, і яе праста выгналі, сказаўшы: “Мы яшчэ з табой разъбярэмся”. Пасьля доўгіх размов аў Н. Шлойдзе ўсё ж дазволілі вярнуцца, але яе пасадзілі такім чынам, каб яна не магла бачыць, як ідзе падлік.

Пасьля вяртаньня з ўчастку Н. Шлойда выявіла, што ў яе адключаны тэлефон. Тэлефон быў адключаны таксама ў квартэры каардынатара “Незалежнага назіраньня” па г. Маладэчна А. Капуцкага.

9 верасьня Галіна Васільчанка (жонка каардынатара Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіраньне” Васіля Васільчанкі) паведаміла, што з вечара 5 верасьня зьнік яе муж і месца заходжаньне яго невядомае. Яе звярот у Клімавіцкі РАУС застаўся безвыніковым. Супрацоўнікі РАУС адмаўляюцца адказваць, дзе знаходзіцца яе муж, пры гэтым яны кажуць, што хочуць яшчэ папрацаваць у міліцыі. Раней В. Васільчанка быў зьбіты старшынёй Клімавіцкага райвыканкаму В. Канавалавым за тое, што хацеў перадаць скаргу ў раённую камісію па выбарах. Пазней стала вядома, што В. Васільчанка знаходзіцца ў Клімавіцкім РАУС па невядомых падставах.

9 верасьня ў 14 гадзінаў пракурор Шклоўскага раёну І. Сыніткоў у адсутнасці адваката зрабіў допыт каардынатара ГІ “Незалежнае назіраньне” па Шклоўскім раёне П. Мігурскага ў сувязі з узбуджанай у адносінах да яго крымінальнай справай па арт. 192 КК РБ (нібыта за фальсіфікацыю дакументаў па вылучэнні назіральнікаў). Пры допыце прысутнічаў міжнародны назіральнік АБСЕ Марк Дылен.

9 верасьня карэспандэнт газеты “Тыднёвік Magілёўскі” Уладзімір Краўчанка наведаў выбарчы ўчастак Слаўгарадзкага гарадзкога шпіталю. Старшыня камісіі Кузьменка паведаміла, што ў памяшканыні ўчастку ніякіх съпісаў для галасаванья няма, а таксама, што ёй загадана старшынёй раённай камісіі ніякіх звестак ні журналістам, ні назіральнікам не прадстаўляць. Старшыня раённай выбарчай камісіі Бялова В. М. сказала, што ўсю адказнасць за парушэнні выбарчага заканадаўства яна бярэ на сябе і што яна сапраўды дала ўказаныні праводзіць выбары ў такім парадку. Атрымаўшы гэты адказ, Ул. Краўчанка пайшоў у пракуратуру г. Слаўгарад. Падыходзячы да дзьвярэй пракурора раёну, ён пачуў гучную размову праз адчыненыя дзьверы. Пракурор Слаўгарадзкага раёну адмаўляўся прыняць заявы аб парушэннях ад назіральнікаў і пры гэтым лаяўся нецэнзурнымі словамі.

Убачыўшы ў руках Краўчанкі дыктафон, пракурор Купрэйчыкаў запатрабаваў аддаць запіс. Журналіст адмовіўся гэта зрабіць, растлумачыўшы гэта тым, што дыктафон зьяўляецца ягонай прыватнай маёмысьцю. Праз дзявяць гадзін ў раёне Слаўгарадзкага рынку супрацоўнікі ДАІ спынілі машыну сп. Краўчанкі і паведамілі пра тое, што ім загадана даставіць машыну ў Слаўгарадзкі аддзел міліцыі. У Слаўгарадзкім РАУС начальнік міліцыі Балдышэўскі А. І. у прысутнасці пракурора раёну Купрэйчыкаў прапанаваў журналісту аддаць дыктафон, але, адтымаўшы адмову, даў указаныне пачаць вобыск у машыне. З аўтамабіля супрацоўнікі міліцыі забралі папку з дакументамі, якая належала сябру журналіста Меляшкевічу. Журналіста і ягонага сябра пратрымалі ў аддзяленні каля дзвух гадзін, затым склалі пратакол па надуманых абвінавачаньнях і пропанавалі паехаць у суд. У судзе вярнулі ўсе забраныя рэчы.

9 верасьня, як указваюць у сваёй заяве ў ЦВК назіральнікі ў Глускай раённай выбарчай камісіі І. Кірын (ГА “Фонд імя Льва Сапегі”) і Я. Чапурышкін (РГА БХК), у 8. 00 было адмоўлена ва ўдзеле ў назіранні 11 назіральнікам ад ГА “Беларускі рэспубліканскі клуб выбарчыкаў” і ГА “Праваабарончы цэнтр “Вясна”, якія прыехалі з Бабруйску і зарэгістраваліся на выбарчых участках Глускага раёну. Пасьля адмовы ў допуску на выбарчыя участкі назіральнікі былі затрыманыя супрацоўнікамі Глускага РАУС і дастаўленыя ў райаддзел разам з кіроўцамі прыватных аўтамабіляў, на якіх яны дабіраліся да гораду. Сярод назіральнікаў былі жанчыны, якіх у РАУСе дапыталі і авшукалі. Вобыск быў праведзены без складаньня пратаколу і без панятых. Кіроўцам аўтамабіляў, якія падвозілі назіральнікаў у Глуск, інкрымінавалі незаконнае прыватнае возніцтва і склалі пратаколы аб адміністратыўным правапарушэнні пасьля двух гадзін дапытаў і вобыску аўтамабіляў. Такім чынам было сарванае назіранье на 6 участках Глускага раёну.

9 верасьня былі адключаныя інтэрнэт-старонкі незалежных СМИ, інфармацыйных агенцтваў, Праваабарончага цэнтра “Вясна”, “Незалежнага назіранні”, тэлефоны і факсы ўофісах усіх арганізацый, якія ўдзельнічалі ў незалежным назіранні, у тым ліку і рэспубліканскіх. Акрамя таго, былі адключаныя персанальныя кватэрныя тэлефоны і аппараты сотовай сувязі ў

кіраўнікоў Грамадзянскай ініцыятывы. Не працавалі сотовыя тэлефоны ў журналісташу, якія знаходзіліся ў прэс-цэнтры “Незалежнага назіраньня” ў памяшканьні рэдакцыі газеты “Рабочы”.

10 верасьня каардынатар “Незалежнага назіраньня” па Кобрынскім раёне С. Чарніцкі быў выкліканы ў падатковую інспекцыю дзеля праверкі дзейнасці філіі ГА “Праваабарончы цэнтр “Вясна”.

Адразу пасьля выбараў у г. Жабінка назіральнік ад “Незалежнага назіраньня” Г. Самойленка за удзел у кампаніі атрымаў строгую вымову па месцы працы.

На восьмы дзень пасьля адбыўвания пакараньня ў міліцэйскім пастарунку трапіў у Магілёўскі абласны шпіталь каардынатар незалежнага назіраньня па Клімацкім раёне Васіль Васільчанка. Міліцэйскае кіраўніцтва было вымушанае вызваліць назіральніка пасьля таго, як у затрыманага пачало гнаіцца вуха і абвастрыліся іншыя хваробы. Зъняволены адбываў пакараньне ў вельмі цяжкіх умовах. Вось як апісаў умовы ўтрыманьня сам В. Васільчанка: “Мяне пасадзілі разам з крымінальнікамі. Шэсьць чалавек жылі на пяці квадратных метрах. Спалі па чарзе, было вельмі халодна. Усе зъняволеныя палілі, а я з цяжкасцю пераношу пах тытунню”. В. Васільчанка трапіў у міліцыю па адвінавачанні ў дробным хуліганстве. Яму прысудзілі 10 сутак пазбаўлення волі адразу пасьля таго, як у магілёўскім шпіталі ён зъняў пабоі, нанесенія яму кіраўніком мясцовай “вертыкали” Уладзімірам Канавалавым. Менавіта падчас назіраньня ў прысутнасці съведкаў чыноўнік зьбіў В. Васільчанку так, што ў яго лопнула барабанная перапонка вуха. Ва ўсіх медыцынскіх установах Клімавічай адмовіліся правесці медыцынскую экспертызу. Але калі ў Магілёве В. Васільчанка атрымаў адпаведную даведку, пасьля вяртаньня ў Клімавічы знайшліся “съведкі”, якія сказалі, што ён лаяўся і чапляўся да мінакоў. Трэба сказаць, што такое ж адвінавачанне вылучанае і супраць ягонай жонкі, але судовага рашэння пакуль няма: падчас судовага паседжаньня ёй стала кепска, і яе з дыягназам “гіпертанія” адвезлі ў мясцовы шпіталь.

12 верасьня ў Віцебску камісія па справах непаўнагадовых Кастрычніцкага раёну вынесла наступныя рашэнні па справах падлеткаў, якія актыўна ўдзельнічалі ў перадвыбарчай кампаніі: маци Сыцяпана Цішуціна далі штраф 1 мінімальны заробак; Зыміцер Калашнікаў, Алеся Сухадолаў, Ігар Альшанка атрымалі папярэджаныні, апошняга перавялі са съпецшколы з гуманітарным ухілам у звычайную па месцы жыхарства; справы Кірыла Волкава і Алеся Горскага перанесьлі, таму што на паседжаныні не зявіліся іхнія бацькі. Паседжаныні вёў намесьнік старшыні райвыканкаму, адзін з лідэраў мясцовай арганізацыі Камуністычнай партыі Беларусі Павел Лосіч, які падчас перадвыбарчай кампаніі працаваў у камандзе Лукашэнкі.

13 верасьня стала беспрацоўнай Нэлі Шлойда, каардынаторка сеткі “Незалежнае назіраньне” у Маладэчне. Міnsкае кіраўніцтва фірмы “Юніфарм” ад-хіліла яе ад працы — яна была загадчыцай маладэчанскай аптэкі.

У сярэдзіне верасьня, адразу пасля выбараў, пачаліся рэпрэсіі супраць сябра Рады прадстаўніцтва Беларускага Хельсінскага камітэту Тамары Кот, якая працуе доктаркай у санаторыі Беразіна. З ёю правёў выхаваўчую гутарку галоўны доктар санаторыя Уладзімір Варонін. Ён адвінаваціў жанчыну ў тым, што яна нібыта не агледзела хворых, якія зьбіраліся галасаваць за Аляксандра Лукашэнку, выганяла іх з кабінету і штурхала ў плечы, а таксама нібыта ў працоўны час агітавала хворых, каб тыя галасавалі супраць Лукашэнкі.

14 верасьня ў Бабруйску адбыўся напад на Зыміцера Барышнікаў і Алёгу Буцанца, якія на прэзідэнцкіх выбарах былі назіральнікамі ад “Беларускага рэспубліканскага клубу выбаршчыкаў” і ад Праваабарончага цэнтра “Вясна”. Яны абходзілі кватэры ў Першамайскім раёне гораду і апытвалі жыхароў, якія 9 верасьня галасавалі на выбарчым участку № 79. Вынікі апытаньня пра тое, хто і за каго аддаў свой голас, яны зъмясьцілі ў адмысловую тэчку. Але прыблізна а 20-й гадзіне да іх падышлі троє мужчын. Па іхнім моцным целаскладзе ды па іхніх паводзінах можна меркаваць, што гэта былі супрацоўнікі структураў. Калі Зыміцер Барышнікаў быў назіральнікам, то бачыў, як старэйшы з іх заходзіў у кабінет старшыні камісіі. Ён

назіральніка таксама бачыў ды ведаў у твар. Невядомы выхапіў у Зыміцера з рук тэчку.

14 верасьня з Магілёўскага політэхнікуму адлічылі прэс-сакратара магілёўскай філіі Маладога Фронту Зыміцера Букатава. Яго адлічылі з фармулёўкай «За пропускі заняткаў без паважных прычынаў». Зыміцер Букатаў лічыць, што адлічэнне выкліканае ягонай актыўнай палітычнай дзеянасьцю.

Адміністрацыя політэхнікуму на вучэбнай радзе разгледзела паводзіны яшчэ двух сваіх навучэнцаў Аляксандра Каліты і Аляксандра Паўловіча — удзельнікаў тэатралізаванага прадстаўлення «зуброўцаў» у вёсцы Рыжкавічы Шклоўскага раёну (цэнтр саўгасу “Гарадзец”, якім да свайго прэзідэнтства кіраваў А. Лукашэнка). Супраць А. Паўловіча распачатая крымінальная справа за абразу гонару і годнасьці Аляксандра Лукашэнкі. Аляксандра Каліту і Аляксандра Паўловіча ў тэхнікуме абвінавацілі ў пропуску заняткаў і падробцы медыцынскіх даведак. Самі юнакі сцьвярджжаюць, што ўрачоў прымусілі адклікаць даведкі. Пакуль самадзейныя акторы чакаюць паседжаньня камісіяў, іх аднадумцы з руху «Зубр» Іван Панюціч і Надзея Сулейманава, затрыманыя паслья правядзення акцыі «Хочам ведаць праўду» ў жніўні, атрымалі на руکі рашэнне суда Цэнтральнага раёну Магілёва. Івану Панюцічу вынесенае папярэджанье, а Надзеі Сулейманавай давядзецца выплаціць штраф у 20 мінімальных заробкаў, бо яе дадаткова абвінавацілі ў дробным хуліганстве. Судзьдзя паверыла міліцыянтам, якія сцьвярджалі, што пры затрыманні дзяўчыны аказвала ім супраціўленне.

14 верасьня з факультэтам замежных мов аў Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэту за акадэмічную непасяпховасць адлічаныя студэнты З курсу Ларыёненка Максім і Гальцаў Алесь, якія бралі актыўны ўдзел у выбарчай кампаніі і дапамагалі перакладам назіральнікам ад АБСЕ сп. сп. Б. Маршалу і М. Дылену. Абодва студэнты сапраўды мелі запазычанаасць, але дэканат факультэту працягнуў тэрмін здачы запазычанаасцяў па сесіі для ўсіх студэнтаў да 31 верасьня, акрамя М. Ларыёненкі і А. Гальцова. Такім чынам студэнты былі пазбаўленыя магчымасці пераадаць сесію, як іншыя студэнты. Паслья выключэння з універсітету хлопцы

адразу атрымалі позвы ў ваенкамат дзеля прызыву на тэрміновую службу ў войску.

17 верасьня актывісту моладзевага руху “Зубр” Андрэю Жукаву вынесена папярэджаньне за парушэнне арт. 167 ч. 10 КаАП РБ (дзейнасьць ад імя незарэгістраванай арганізацыі). Ён быў затрыманы супрацоўнікамі міліцыі г. п. Краснапольле за тое, што падчас выбарчай кампаніі расклейваў партрэты кандыдата ў Прэзідэнты Уладзіміра Ганчарыка. Супрацоўнікі міліцыі і правялі несанкцыянованы вобыск у ягонай кватэры, падчас якога былі знайдзеныя налепкі з лагатыпам руху “Зубр”. Нягледзячы на парушэнны заканадаўства, суд палічыў правамерным вобыск у кватэры Жукава і вынес яму папярэджаньне.

17 верасьня ў судзе Ленінскага раёну г. Берасьце судзьдзя А. Рэуцкі асудзіў Паліну Панаюк на 5 сутак арышту за правапарушэнне, прадугледжанае арт. 167. 1 КаАП РБ – “парушэнне парадку правядзеньня мітынгаў і пікетаў”. Віна дзяяўчыны складалася ў тым, што 19 жніўня ў адным з раёнаў г. Берасьце яна раздавала газету “Наша Свабода” і “выказала свае адмоўныя адносіны да абрањеня прэзідэнтам А. Лукашэнкі”. П. Панаюк зъяўляецца сябрам ГА ПЦ “Вясна”, але прадстаўнік арганізацыі ня быў дапушчаны да абароны абвінавачваемай, як і адвакат. Апроч таго, судзьдзя ўзбудзіў супраць П. Панаюк другую адміністратыўную справу за непавагу да суда -- яна не атрымала позву, таму і не зъявілася на паседжаньне суда, якое павінна было адбыцца яшчэ 7 верасьня. За гэта Паліне пагражае яшчэ да 15 сутак арышту.

18 верасьня ў ПЦ “Вясна” з'явіўся выкладчык сельскагаспадарчага тэхнікуму ў пасёлку Сымілавічы Чэрвенскага раёну Мінскай вобласці Нікіцін Аляксандр, які паведаміў наступнае: “Я працаваў ў Сымілавіцкім сельскагаспадарчым тэхнікуме з 1964 году. 5 верасьня мяне запрасілі да дырэктара, дзе ён абвясціў мне, што педнагрузку з мяне зьняў без нікага тлумачэння прычыны. Цяпер я хачу аднавіцца на працы. . . ” Разам з тым Нікіцін Аляксандр прадставіў у ПЦ “Вясна” шэраг дакументаў, сярод якіх загад дырэктара тэхнікума: “У сувязі з выяўленнем фактаў

правядзеньня антыдзяржаўнай палітыкі ў сельскагаспадарчым тэхнікуме (студэнцкія інтэрнаты, навучальныя карпусы і інш.), прыніжэньнем гонару і годнасьці кандыдатаў у Прэзідэнты РБ загадваю – Нікіціна Віталя Аляксандравіча, Нікіціну Лілію Леанідаўну, Кухаронак Валянціну Іванаўну папярэдзіць пра недапушчальнасць распаўсядження на тэрыторыі тэхнікуму брашураў, газетаў, лістовак і іншага друку, дзе прыніжаеца гонар і годнасьць Прэзідэнта РБ, кандыдатаў у Прэзідэнты РБ. 05. 09. 2001 г. Дырэктар тэхнікуму Пілуй Н. Ф". Прадставіў А. Нікіцін таксама і адказ з прафкаму: "На Вашую заяву ў прафкам Сымілав іцкага сельгастэхнікуму паведамляем, што, згодна арт. 1, пункт 1 Працоўнага кодэксу, наймальнік мае права заключаць і скасоўваць працоўныя дамовы з супрацоўнікамі. Прафкаму у дадзеным пытанні нічым дапамагчы ня можа".

25 верасьня стала вядома, што пазбаўлены месячнага заробку і атрымаў вымову рэдактар Магілёўскага абласнога радыё Генадзь Мартынаў за тое, што ён насіў майку «Скажам дурню – не!» і распаўсяджаў іх сярод супрацоўнікаў. Старшыня абласнога тэлерадыёаб'яднання Яўген Мельнікаў у загадзе адзначыў, што пазбаўляе свайго падначаленага заробку за парушэнне працоўнай дысцыпліны. Акрамя гэтага, журналіст адвінав ацілі ў вывешванні партрэта Уладзіміра Ганчарыка на рабочым месцы і неаб'ектыўным асьвятленыні сустрэчы Аляксандра Лукашэнкі і кемераўскага губернатара Амана Тулеева. Журналіст зьбіраліся пакараць за гэты учынак больш жорстка. Першапачаткова яго зьбіраліся звольніць з працы і прапанавалі яму напісаць заяву па асабістым жаданьні. Раздражненне кірауніцтва абласнога тэлерадыёаб'яднання выклікаў ня толькі гэты учынак. Генадзь Мартынаў стаў намеснікам каардынатора "Незалежнага назіраньня" па Магілёўскай вобласці і актыўна ўдзельнічаў у контролі за прэзідэнцкімі выбарамі.

28 верасьня адміністратыўная камісія пры выканкаме Слуцкага раённага савету разгледзела адміністратыўны пратакол на Сяргея Сарагаўца, скла-дзены на яго 8 верасьня за распаўсядженне матэрыялаў аб адзінным кандыдате ў Прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі. С. Сарагавец быў прызнаны вінаватым у парушэнні арт. 172 ч. 3 КаАПРБ –

«распаўсюджањне друкаваных выданьняў, вырабленых з парушэньнем устаноўленага парадку» і аштрафаваны на 10 мінімальных заробкаў.

1 кастрычніка звольнены з пасады галоўнага архітэктара Бялыніцкага раёну В. Дзімітрыядзі, які падчас выбарчай кампаніі зьбіраў подпісы за вылучэнье кандыдатам у прэзідэнты С. Калякіна, а таксама ўдзельнічаў у незалежным назіраньні за выбарамі. Фармальная прычына звольненія ўказаная наступная: «невыкананье службовых абязязкаў і правілаў працоўнага распарадку».

2 кастрычніка ў судзе Ленінскага раёну Горадні судзьдзя Дзымітры Дземчанка разглядаў матэрыялы адміністратыўной справы, складзеныя на давераную асобу Уладзіміра Ганчарыка Мікалая Саляніка. У матэрыялах справы съцвярджалася, што спадар Салянік зьяўляўся арганізатарам несанкцыянуванага мітынгу 30 жніўня, на якім выступаў Ул. Ганчарык. Мікалай Салянік патлумачыў у судзе, што ён падаў заяўку, каб правесці сустрэчу з выбаршчыкамі на плошчы Леніна, а таксама яшчэ ў трох месцах. Гарвыканкам даў адказ: ня можам аказаць садзеяння і даць згоду. У Ленінскай раённай выбарчай камісіі адказалі болей канкрэтна: «Адмовіць. Сустрэчы праводзіць толькі ў памяшканьях». Даверанай асобе выдалі пры гэтым складзены камісій графік сустрэчаў з кандыдатамі. Графік гэты ня быў ні з кім узгоднены і не зацверджаны. На судзе высьветлілася, што перадвыбарчы мітынг прайшоў без заўвагаў і парушэнья грамадзкага парадку, аднак пракуратура запатрабавала, каб міліцыя правяла праверку і каб арганізатораў прыцягнулі да адказнасці. Так зьяўіўся пратакол аб правядзенні недазволенага мітынгу. Судзьдзя накіраваў матэрыялы справы назад у міліцыю.

5 кастрычніка ў Праваабарончы цэнтр «Вясна» зъявілася П. Яфімава, жыхарка пас. Гудагай Астравецкага раёну, якая зъяўлялася незалежным назіральнікам на прэзідэнцкіх выбарах. Яна паведаміла, што за ўдзел у кампаніі назіраньня адразу пасля выбараў была звольненая з працы білетнага касіра на станцыі Гудагай, дзе працавала 8 гадоў.

9 кастрычніка ў гарадзкім пасёлку Шаркаўшчына судзьдзя раённага суда Максімов іч вynesла рашэнье аштрафаваць на 3 мінімальныя заробкі каардынатара па назіраньні Васіля Грамовіча. Справа ўтым, што старшыня ўчастковай камісіі Мар'ян Паўловіч зьвярнуўся ў суд, палічыўши, што каардынатар распаўсюдзіў недакладныя звесткі і абразіў яго ў сваёй заяве прокурору. Заява зьвяртала ўвагу прадстаўніка закону на тое, што старшыня камісіі прыехаў да назіральніка Міколы Лук'яненкі і, па словах апошняга, спытаўся: ці не баіцца грузчык хлебазаводу застацца паслья выбараў бяз працы? Факту сваёй размовы сам-насам з Лук'яненкам Паўловіч не адмаўляў, але заявіў, што прыяджаў прапанаваць таму працу дыспетчара. Судзьдзя вырашила, што факт ціску на назіральніка не даказаны, а таму скарга Васіля Грамовіча ўтрымлівае паклён.

10 кастрычніка ў Праваабарончы цэнтр «Вясна» зьвярнуўся жыхар г. Ашмяны Сыцяпан Корзан, каардынатар незалежнага назіраньня па Ашмянскім раёне на прэзідэнцкіх выбарах. Ён працаваў да апошняга часу ў Ашмянскіх электрасетках інжынерам па падрыхтоўцы кадраў. С. Корзан паведаміў, што з 31 верасьня з ім не быў працягнуты контракт на працоўным месцы. Ён напісаў заяву дырэктару прадпрыемства, дзе ўказаў, што мае дваіх дзяцей школьнага ўзросту і згодзен працаваць на любой пасадзе, але яму адмовілі. Паслья звольнення С. Корзан ня можа нідзе ўладкавацца на працу, хаця мае добрую адукацыю інжынера сувязі і ў ягонай працоўнай кніжцы 92 падзякі і граматы.

11 кастрычніка Лоеўскі раённы суд адмовіў Валерью Канапляніку ў аднаўленыні на працоўным месцы ў раённым вузле сувязі, дзе ён працаваў 11 гадоў паштальёнам суправаджэння. Сябра Аб'яднанай грамадзянскай партыі, кіраунік мясцовага клубу выбаршчыкаў, актыўіст грамадзкага аб'яднання “Карані” Валеры Канаплянік напрыканцы жніўня, калі ішла перадвыбарчая кампанія, у вёсцы Малінаўка на 5 хвілінаў зайшоў на выбарчы ўчастак, дзе пацікавіўся, якія дакументы патрэбныя для акрэдытациі на ўчастку незалежным назіральнікам. Участковая камісія паведаміла пра візіт Канапляніка ў райвыканкам. На наступны дзень на працы вымусілі Валеру Канапляніка напісаць заяву пра звольненне,

інакш, папярэдзілі, што звольняць за недавер. І хаця пасъля в выходных Валеры Канаплянік папрасіў ануляваць заяву, адміністрацыя пошты адмовіла яму. Тады В. Канаплянік зьвярнуўся ў суд, але апошні не знайшоў падставаў аднавіць яго на працы, паколькі адсутнічаюць, на яго думку, факты психалагічнага ўціску.

12 кастрычніка ў гарадзкім судзе г. Салігорск судзьдзя Каляда разглядала адміністратыўную справу Аляксандра Талпекі, старшыні райкаму прафсаюзаў работнікаў адукацыі Федэрациі прафсаюзаў Беларускай. Яму інкрымінавалі распаўсюджаньне ўлётак за кандыдата ў Прэзідэнты Уладзіміра Ганчарыка сярод супрацоўнікаў гарвыканкаму. У выніку разгляду справы судзьдзя вынесла рашэнне пакараць Аляксандра Талпеку штрафам у адзін мінімальны заробак.

15-16 кастрычніка ў судзе Ленінскага раёну г. Берасьця адбывалася судовае паседжаньне па адміністратыўнай справе Рыгора Варвашэвіча. Яго абвінавачвалі па арт. 166 КаАП РБ – “непадпарадкаваньне законным патрабаваньням супрацоўнікаў міліцыі” і 167. З КаАП РБ – “парушэнне заканадаўства аб выбарах”. Абараняў інтарэсы Р. Варвашэвіча ў судовым працэсе прадстаўнік Брэсцкага абласнога аддзялення ПЦ “Вясна” Уладзімір Малей. Судзьдзя А. Міранюк вынес пастанову – аштрафаваць Р. Варвашэвіча на 7 мінімальных заробкаў.

19 кастрычніка суд Крупскага раёну Мінскай вобласці разглядаў зыск настаўніка Андрэя Аляхновіча да Крупскага РА НА адносна ўзнаўлення на працоўным месцы. Андрэй Аляхновіч быў звольнены з пасады сацыяльнага педагога СШ №1 г. Крупкі за актыўны ўдзел у агітацыйнай кампаніі па выбарах Прэзідэнта РБ. Звольнены А. Аляхновіч быў па арт. 47. З Працоўнага кодэкса за ўчынак, які несумяшчальны з пасадай настаўніка. Сам факт звальнення Аляхновіча съведчыць пра існаванье ў Беларусі “забароны на прафесію” для тых, хто нязгодны з палітыкай Лукашэнкі. У судзе Крупскага раёну адказчыкам па зыску Аляхновіча выступаў загадчык РАНА Анатоль Зайцаў. Адказчык съцвярджаў, што Аляхновіч “выкарыстоўваў вучняў дзеля дасягнення сваіх мэтай. У цягвай іх у антыйдзяржаўную дзейнасць, выхоўваў нігілізм у адносінах

да дзяржавы". На судзе ў якасьці адказчыка выступалі бацькі вучня і і калегі Аляхновіча, якія характеристызавалі яго як высокага прафесіянала і цудоўнага педагога. Судзьдзя Васіль Панкратай прыпыніў разгляд справы да таго часу, пакуль ня будуць атрыманыя адказы з прокуратуры і Мінскага абласнога суда, куды А. Аляхновіч накіраваў скаргі аб адміністратыўнага слагнаньня.

22 кастрычніка судзьдзя суда Клічаўскага раёну Камар А. В. вынес пастанову аб узнаўленыні на працы выкладчыка нямецкай мовы Клічаўскага аграрна-тэхнічнага каледжу Людмілы Гушчы, якая падчас презыдэнцкіх выбараў каардынавала незалежнае назіранье ў Клічаўскім раёне, і за актыўную грамадзкую дзейнасць была звольненая з працы. Суд палічыў яе звольненіне незаконным і пастановіў спагнаць з каледжу на карысць Людмілы Гушчы аплату за час вымушанага прагулу з 5 верасьня па 22 кастрычніка, а таксама маральную шкоду ў суме 25 000 рублёў.

24 кастрычніка віцебскі прадпрымальнік Васіль Ігнаценка, у якога напярэдадні презыдэнцкіх выбараў сканфіскавалі 5 тысячаў футболак з надпісам «Скажы дурню не!», быў прымусова дастаўлены ў абласны камітэт па фінансавых расьследваньнях. Ад яго патрабавалі паказаньняў, якія б далі падставы абавінаваціць Віцебскі цэнтр моладзевых ініцыятываў «Контур» у па-застатутнай палітычнай дзейнасці, у прыватнасці, арганізацыі на Віцебшчыне кампаніі «Выбірай». Паводле выніку праверак фінансавых органаў нібыта за парушэнні ў прадпрымальніцкай дзейнасці актыўіст цэнтра «Контур» Васіль Ігнаценка быў аштрафаваны на 500 тысячаў беларускіх рублёў, а на цэнтр «Контур», паводле словаў съледчых, былі накладзеныя адразу некалькі штрафаў агульнай сумай 8 мільёнаў рублёў.

26 кастрычніка судзьдзя суда Слуцкага раёну і г. Слуцк Шчупікаў А. В. скасаваў абавінавачанье адміністратыўнай камісіі райвыканкаму на адрес актыўісткі АГП, настаўніцы з мястэчка Вежы Зінаіды Цімошак. Яе абавінавачвалі ў тым, што яна 8 верасьня распаўсюджвала ў вёсцы Гацуцк выпуск газеты "Народны Прэзідэнт" без выходных дадзеных. Суд пастановіў,

што яе знахо-джаньне ў легкавіку, дзе міліцыяяты тады знайшлі стос асобнікаў “Народнага Прэзідэнту”, не даказвае, што спадарыня Цімошак займалася недазволеным распаўсюджаньнем выданьня.

29 кастрычніка ў судзе Чэрвеньскага раёну Мінскай вобласці адбылося паседжанье па зыску выкладчыка Аляксандра Нікіціна да Сымілавіцкага сельскагаспадарчага тэхнікуму аб узнаўленыні на працоўным месцы. Судовae паседжанье па зыску А. Нікіціна было перанесенае на 1 лістапада ў сувязі з хадайніцтвам пракурора выклікаць у суд дырэктара тэхнікуму Мікалая Пілуя і яшчэ раз заслушаць завуча.

30 кастрычніка ў Гарадзенскім раённым судзе Мячыслаў Гіруць і Тадэвуш Гавін атрымалі папярэджаньні за падзеі, звязаныя з мінулымі презідэнцкімі выбарамі. М. Гіруць быў даверанай асобай Ул. Ганчарыка, а Т. Гавін – сябрам абласнога штабу Ул. Ганчарыка. Судзьдзяя наступным чынам аргументаваў іхнюю віну: 7 верасьня ў мястэчку Сапоцкін Гарадзенскага раёну ў школе яны правялі з бацькамі вучняў незапланаваны сход. У школу іх ніхто не запрашаў, і школа – ня месца для палітыкі. Спачатку сустрэча з М. Гіруцем у межах презідэнцкай кампаніі была запланаваная ў мясцовым Доме культуры. Аднак там нікога не было, бо ўлады “папрасілі” людзей не хадзіць на сустрэчу. А ў школе якраз адбываўся бацькоўскі сход. Дырэктар школы Зарэцкая спачатку паабяцала, што госьці выступяць пасля заканчэння сходу. Але потым прапанавала бацькам пайсьці з настаўнікамі ў класы. У выніку міліцыяяты склалі пратакол аб несанкцыянаваным сходзе.

1 лістапада ў Чэрвеньскім раённым судзе адбылося чарговae паседжанье-не па зыску выкладчыка Аляксандра Нікіціна да Сымілавіцкага сельскагаспадарчага тэхнікуму пра аднаўленыне на працы. Справа была перапыненая ў сувязі з прызначэннем крыміналістычнай экспертызы, бо тэкст загаду і працоўнага контракту відавочна мелі падчысткі і выпраўлены.

1 лістапада намесьнік старшыні Маладога Фронту Яўген Скочка быў выкліканы ў пракуратуру Гомельскай вобласці, дзе

разглядалася ягоная заява аб парушэнныі выбарчага заканадаўства падчас выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Рэч у тым, што як выбаршчыку Я. Скочку не было дазволена прагаласаваць у дзень выбараў ні па месцы жыхарства ў Гомелі, ні па месцы працы ў Мінску. Яму сказалі, што ягонае прозвішча проста не пасъпелі ўнесці ў выбарчыя съпісы. Акрамя гэтага, калі Я. Скочка зявіўся на ўчастак і запатрабаваў свой бюлетэнь, дзяжурны міліцыянт, які гартаў съпісы выбаршчыкаў, паспрабаваў унесці туды ягонае прозвішча, чым фактычна спрабаваў выконваць функцыі сябра камісіі. Зважаючы на відавочнае парушэнне выбарчага заканадаўства, Я. Скочка накіраваў дзіве заявы на імя старшыні ўчастку №11 Навабеліцкага раёну Гомелю, і заяву ў Генпрокуратуру з выкладам усіх фактаў парушэння і патрабаваньнем прызнаць выбары незаконнымі і ўзбудзіць крымінальную справу супраць А. Лукашэнкі ў справе фальсіфікацыі выбараў. Пракурор Гомельскай вобласці сп-ня Чарнабай зацікаў ілася фактамі, выкладзенымі ў заяве, акрамя, безумоўна, справы супраць Лукашэнкі, і паабяцала зрабіць адпаведныя заходы.

12-13 лістапада ў судзе Крупскага раёну працягнуўся разгляд справы па зыску настаўніка СШ №1 Андрэя Аляхновіча да Крупскага РАНА па аднаўленні на працы. Адказчык, загадчык Крупскага РАНА Анатоль Зайцаў, сказаў: “Гэта ня суд над палітычным змагаром, гэта чыстая крымінальшчына. Ён выкарыстоўваў дзяцей як зброю. Пад выглядам настаўніка ён выхоўваў “пятую калону” ў школе”. Падчас судовых спрэчак абаронца А. Аляхновіча Святлана Гарбаток съцвярджала, што адміністратывнае парушэнне, якое стала падставай дзеля звольнення з працы настаўніка, не насліда амаральнага характару, звольненне зьяўляецца незаконным і носіць выразна палітычны характар. Святлана Гарбаток сказала: “Высокі суд, справа аб аднаўленні на працы Андрэя Аляхновіча носіць выключна ацэначны характар, паколькі матыв іроўкай у загадзе аб звольненні было менавіта зъдзяйсьненне Аляхновічам амаральнага ўчынку. Такім чынам, лічу неабходным вызначыць: ці наслід дзеяньні Аляхновіча амаральны характар. У загадзе аб звольненні сказана, што амаральнасць Аляхновіча заключаецца ў тым, што ён уцягнуў непаўнагадовых у зъдзяйсьненне адміністратывнага

правапарушэнья. Для вызначэнья ў дзеяньнях Аляхновіча амаральнага характару патрэбна ўстанавіць адсутнасць альбо наяўнасць наступных фактаў. Першае: факт зьдзяйсьненія Аляхновічам і непаўнагадовымі адміністратыўнага правапарушэнья. Другое: факт уцягненія Аляхновічам дзяцей у зьдзяйсьненне адміністратыўнага правапарушэнья. Трэцяе: высыветліць, ці насілі гэтая самыя адміністратыўныя правапарушэнны амаральны характар. Вельмі дзіўным уяўляецца той факт, што Аляхновіч за адны і тыя ж дзеяньні падвергнуты адміністратыўнаму спагнанью двойчы. Я лічу, што гэта прававы нонсенс. Што тычыцца таго, ці уцягнуў Аляхновіч непаўнагадовых у зьдзяйсьненне адміністратыўнага правапарушэнья, я хачу звярнуць увагу суда на тое, што было высыветлена на судовым паседжанні: з дзецьмі ў Аляхновіча адбылася папярэдняя размова аб tym, што зараз ідзе агітацыйная перадвыбарчая кампанія, што можна выказвацца за альбо супраць таго ці іншага кандыдата. Апрача таго, як бачна з тлумачальных дзяцей, яны разумелі, які характар маюць налепкі. Пагадзіўшыся распаўсюджваць налепкі, дзеці зрабілі свой ўсьвядомлены выбар і цалкам адказвалі за свае дзеяньні. Апрача таго, у судовым паседжанні было высыветлена, што залежнасці дзяцей ад Аляхновіча не было – вынікі іх вучобы ад яго не залежкалі. Ці насілі дзеяньні Аляхновіча характар амаральны? Дзеяньні могуць быць амаральными, калі дзяцей вучачы кепскаму з пункту гледжання маралі, з пункту гледжання ўстойлівых уяўленьняў людзей пра добро і зло: нячеснаму, несправядліваму, кепскаму. Можна гаварыць аб амаральных дзеяньнях, калі б настаўнік уцягнуў дзяцей у крадзёж, распіцьце съпіртных напояў. У дадзеным выпадку вельмі складана гаварыць пра тое, што былі парушаныя менавіта нормы маралі. Дадзенае правапарушэнне – парушэнне съпецыфічных нормаў закону, а не маралі. Звальненіе Аляхновіча насіла палітычную афарбоўку. Сапраўдныя прычыны – не амаральнаясць, а палітычныя перакананні Аляхновіча. Аляхновіч быў звольнены незаконна, па палітычных матывах". Прокурор у ходзе судовых спрэчак запатрабаваў адмовіць у задавальнені зыску ў поўным аб'ёме і заявіў, што выказваць свае палітычныя меркаваныні і нездавальнені сучасным станам у грамадстве можна толькі на сваёй кухні, а не сярод вучняў. На гэтыя слова А. Аляхновіч

адказаў, што “зараз нас на кухні ўжо немагчыма ўсіх загнаць”. Судзьдзя Васіль Панкрантаў вынес рашэнне — не задаволіць зыск па аднаўленні на працы настаўніка Андрэя Аляхновіча да РА НА Крупскага раёну.

5 лістапада настаўніка фізікі і матэматыкі Леаніда Сьвеціка, які быў на 1 месяц запрошаны адміністрацыяй Крычаўскай СШ №5 для выкладання фізікі, выгналі з класа пасярод урока. Прычынай гэтаму паслужыла тое, што сп. Сьвецік кіруе грамадzkай арганізацыяй, якая залічаная мясцовымі ўладамі ў разрад “апазіцыйных”. Справа ў тым, што настаўніца, якая працуе ў школе на пастаянной аснове, была накіраваная ў Магілёў на курсы павышэння кваліфікацыі. Такім чынам, з'явілася патрэба замяніць яе, і выбар адміністрацыі школы паў на Леаніда, які мае 12 гадоў настаўніцкага стажу, мае съпецыяльныя навуковыя работы і лічыцца ў раёне вопытным і дасьвідчаным педагогам. Да таго ж зараз ён зьяўляецца часова непрацуючым, і, адпаведна, можа прысьвяціць асабісты час вучэбнаму працэсу. Аднак новому настаўніку ўдалося правесьці толькі 1 урок. На сярэдзіне другога ў школу прыехаў загадчык раённага аддзелу адукацыі Крычаўскага райвыканкаму М. Мазок і наклаў забарону на прафесійную дзейнасць Леаніда Сьвеціка. Ён вымушаны быў пакінуць школу, а ўрок фізікі ў 8б класе так і застаўся няскончаным. На думку сп. Сьвеціка, такім чынам улады помсіцяць яму за арганізацыю і правядзенне контролю за выбарамі Прэзідэнта на Крычаўшчыне, а таксама за суд, які ён выйграў у чыноўнікаў мясцовага выканкаму.

16 лістапада стала вядома, што звольнены з пасады дырэктара раённай жыльлёва-камунальнай гаспадаркі старшыня Шклousкай раённай арганізацыі БНФ “Адраджэньне” Рыгор Костусеў. Ціск па месцы працы на Рыгора Костусева ўзмацніўся пасьля таго, як ён стаў старшынёй раённай ініцыятыўнай групы Сямёна Домаша. Спачатку яму намякнулі, што ён павінен сысьці з гэтай пасады, і калі ён не пагадзіўся, адкрыта сказаў, што ён павінен сысьці і прапанаваў пасаду галоўнага механіка гэтай арганізацыі. З цягам часу Р. Костусеў ня выпрымаў і напісаў заяву па ўласным жаданні і зусім сышоў з гэтай пасады, бо працеваць стала немагчыма.

29 лістапада ў Магілёве судзьдзя Дзядкова распачала разгляд адміністратыўной справы Віктара Ясюкевіча і Тамары Леўскай, якія ўваходзілі ў склад ініцыятыўной групы Уладзіміра Ганчарыка. Магілёўцы былі затрыманыя падчас агітацыі за Уладзімера Ганчарыка. Супраць Віктара Ясюкевіча і Тамары Леўскай тады распачалі крымінальную справу за супраціў міліцыянту, які запатрабаваў перанесьці агітацыю ў іншое съпецыяльнае вызначанае месца, а калі яны адмовіліся, скапіў за горла спадара Ясюкевіча і паваліў яго на зямлю. Потым В. Ясюкевіча і Т. Леўскую затрымалі і адвезылі ў пастарунак, дзе іх утрымлівалі троє сутак. Падчас съледства съледчыя перакваліфіковалі справу з крымінальнай у адміністратыўную.

13 сінімвія ў судзе Чыгуначнага раёну г. Гомелю працягвалася слуханьне адміністратыўной справы аб парушэнні актыўістам руху “Зубр” і старшынёй гарадзкога моладзевага цэнтра “Гарт” Сяргеем Адзінцом Дэкрэту презідэнта РБ №8 “Аб некаторых мерах па ўдасканаленіні парадку атрыманьня і выкарыстаньня замежнай бязвыплатнай дапамогі”. Рэч у тым, што 10 жніўня ў парадку крымінальнае справы аб графіці ў арганізацыі была канфіскаваная ўпраўленнем КДБ па Гомельскай вобласці аргтэхніка коштам прыкладна ў 4 тысячи даляраў ЗША. Крымінальная справа з часам была спыненая, але тэхніку “Гарту” так і не вярнулі. Падатковая інспекцыя па Чыгуначным раёне, зыходзячы з дадзеных КДБ, сцвярджае, што тэхніка выкарыстоўвалася не па прызначэнні, а для правядзення незалежнага назіраньня за ходам презідэнцкіх выбараў, чым і быў парушаны згаданы дэкрэт. У такім выпадку аргтэхніка будзе падлягаць канфіскацыі. Доказы юрыста Леаніда Судаленкі, які прадстаўляў у судзе інтарэсы Сяргея Адзінца, не былі прынятыя пад увагу, і судзьдзя Ганна Новік хадайніцтва аб устанаўленні правапарушэння адхіліла. На наступнае судовае паседжаньне, якое прызначанае на 20 сінімвія, судзьдзя пастановіла запытаць матэрыялы спыненай адносна “Гарту” крымінальнай справы.

18 сінімвія стала вядома, што ў Магілёве за ўдзел у кампаніі «Выбірай!» з 3 курсу хіміка-тэхналагічнага факультэтэу Магілёўскага дзяржаўнага тэхналагічнага інстытуту адлічаны студэнт Максім Гараіпаў. Афіцыны загад аўтограф падпісаў

рэктар інстытуту Чыжык I. A. , і прычынай адлічэнья названы пропуск заняткаў без уважлівых прычынаў. Аднак працэдура адлічэнья была праведзеная з парушэннем, паколькі, згодна са Статутам МДТІ, спачатку за дадзенае парушэнне павінна было быць вынесенае папярэджанье. Таксама прафсаюз студэнтаў, сябрам якога зьяўляецца М. Гараіпаў, ня даў згоды на адлічэнье свайго сябра. Сапраўднай жа прычынай адлічэнья Максіма Гараіпава зьяўляецца ягоная актыўная дзейнасць у нядайна скасаванай студэнцкай арганізацыі «Задзіночанье беларускіх студэнтаў» і ўдзел у кампаніі «Выбірай!». Сябры Магілёўскага аддзялення БХК зьбіраюцца аспрэчваць незаконны загад рэктара МДТІ у судзе.

20 сінегня напісаў заяву аб tym, што ня можа ўладкавацца на працу пасъля звольненія былы рабочы Гарадзенскага аўтадданнія “Азот” Юры Кохна. Падчас выбарчай кампаніі ён зьяўляўся назіральнікам ад Праваабарончага цэнтра “Вясна” на выбарчым участку ў вёсцы Жукевічы Гарадзенскага раёну, дакладней, у дзень выбараў ён ня быў дапушчаны назіраць за працэсам выбараў, як і ўсе назіральнікі ад гэтай арганізацыі. Але ягоная дзейнасць не засталася незауважанай адміністрацыі “Азоту”, і ў канцы кастрычніка ён быў звольнены. Спачатку была створаная камісія нібыта дзеля атэстациі на працоўным месцы (хаця такая атэстация павінна была праводзіцца толькі ў 2002 годзе), якая “зрабіла высьнову”, што Юры Кохна ня можа працягваць працаваць вагоннікам на прадпрыемстве. Пры гэтым начальнік цэху, у якім працаваў Ю. Кохна, сказаў: “Хочаш палітыкаваць, дык зараз у цябе на гэта будзе шмат часу”.

21 сінегня ў Праваабарончы цэнтр “Вясна” з'яврнуліся Сяргей Ляшкевіч і Максім Стасюкевіч, якія таксама паведамілі пра звольненіні іх з працоўных месцаў. Ляшкевіч Сяргей з г. Шчучыну працаваў на прадпрыемстве “Руткевічы”, сярод супрацоўнікаў якога падчас выбарчай кампаніі актыўна вёў размовы, распаўсюджваў літаратуру. На гэтую дзейнасць з'яврнула ўвагу кірауніцтва, і у хуткім часе С. Ляшкевіч быў выкліканы да дырэктара, які прапанаваў хлопцу звольніцца па асабістым жаданьні, бо ў адваротным выпадку будзе знайдзеная прычына, каб звольніць яго па артыкуле. С.

Ляшкевіч працаваў у штабе кандыдата ў прэзідэнты С. Домаша, зьбіраў за яго подпісы, а калі С. Домаш зъняў сваю кандыдатуру, працягваў працаваць у штабе Ул. Ганчарыка. Стасюкевіч Максім з в. Парэчча Гарадзенскага раёну працаваў акампаніятарам у аддзеле культуры санаторыя “Парэчча”. Адпрацаваў на гэтай пасадзе сем месяцаў, а пасля выбарчай кампаніі ў канцы верасьня быў звольнены. Падчас кампаніі М. Стасюкевіч быў затрыманы міліцыяй за распаўсюджаньне ўлётак пра адзінага кандыдата. Адміністрацыі санаторыя было пра гэта вядома, і ў канцы верасьня дырэктар А. М. Калодка папрасіў М. Стасюкевіча звольніцца па сваім жаданьні.

21 сінегня ў судзе Фрунзенскага раёну г. Мінску адбыўся разгляд адміністратыўнай справы па факце зьбіцця ўдзельнікаў супрэсіі з выбаршчыкамі, сяброў ініцыятыўнай групы адзінага кандыдата ад апазіцыі Уладзіміра Ганчарыка падчас выбарчай кампаніі на станцыі метро Пушкінская 2 верасьня. Да сяброў ініцыятыўнай групы Ігару Крэбса і Дар'і Каткоўскай падышлі невядомыя маладыя людзі і жорстка зьблі іх. Пры гэтым Дар'і Каткоўскай наносіліся ўдары па галаве. У аднаго з пацярпелых мінаўкоў, які заступіўся за агітатораў, было выяўлена лёгкае сатрасенне мозгу. Хуліганы былі затрыманыя супрацоўнікамі міліцыі і дастаўлены ў ГАМ №3 Фрунзенскага раёну Мінску. Аднак пасля тлумачэння затрыманыя Кошаль Зыміцер і Ляскоўскі Святаслаў былі адпушчаныя. У выніку разгляду справы З. Кошаль быў прызнаны невінаватым, бо пацярпелыя і сьведкі ня здолелі даказаць, што менавіта ён наносіў пабоі. С. Ляскоўскі быў прызнаны вінаватым і атрымаў штраф у памеры 3 мінімальныя заробкі. Пацярпелыя не задаволеныя такім раешэннем і зьбіраюцца звязацца ў суд аб матэрыяльным спагнаньні стратай, нанесеных іх здароўю.

У сінегні стала вядома, што звольненная 13 верасьня з пасады загадчыцы аптэкі ў г. Маладэчна Нэлі Шлойда, якая зьяўлялася раённым каардынаторам па незалежным назіраньні, ужо чатыры разы абскарджаўала сваё звольненне, але Маскоўскі суд г. Мінску прыняў раешэнне аб адмове ваўзнаўленыні жанчыны на працоўным месцы.

6. ФАКТЫ ЖОРСТКАГА АЛЬБО НЕГУМАННАГА АБЫХОДЖАНЬНЯ З УДЗЕЛЬНІКАМІ АКЦЫЯЎ АПАЗІЦЫІ, ЗАТРЫМАНЫМІ і ЗЬНЯВОЛЕНЫМІ.

У ноч з 5 на 6 студзеня ў Віцебскай працоўнай калоніі №1 для непаўнагадовых злачынцаў адбыўся бунт зьнявленых, які быў жорстка перапынены з дапамогай штурму казармы амапаўцамі. Прычынай масавых беспарарадкаў, па адной з версіяў, стала зъмяшчэнне ў ізалятар некалькіх зънявленых за курэнне. Непаўнагадовыя вязні, заблакаваўшыся ў адной з казармаў, сталі патрабаваць вызвалення сваіх таварышаў. Потым дадаліся яшчэ патрабаваныні адмены хаджэння строем з песьнямі, дазволу забіраць з сабою са сталойкі недаедзенія прадукты і нарэшце — зъмены адміністрацыі турмы. . . Падчас штурму амапаўцы ўжывалі гумавыя дубінкі і сълезацечны газ. Ёсьць пацярпелыя з абодвух бакоў.

6 лютага ў Гомелі ў судзе Чыгуначнага раёну пачаўся судовы працэс у дачыненьні да супрацоўнікаў Цэнтральнага РАУС гораду, што 31 сакавіка мінулага году зъбілі трох хлопцаў. Маладых людзей затрымалі каля іх дому і пагражаяучы фізічнай расправай, прымушалі прызнацца ва ўчыненьні разбойнага нападу, які адбыўся ў суседнім доме. У РАУС прызнаньне ў хлопцаў выбівалі сілай. Адзін з пацярпелых у скарзе на імя пракурора напісаў, што пяцёра супрацоўнікаў міліцыі зъбівалі яго папераменна гумавай дубінкай, наносячы ўдары, у тым ліку і па голых пятках, потым білі па галаве і пазваночніку, патрабуючы прызнаньня. Прычым білі так моцна, што ў выніку гумавая дубінка зламалася. . . Потым на хлопцаў былі складзеныя пратаколы аб дробным хуліганстве: нібыта яны чапляліся да мінакоў, лаяліся і спрабавалі ўчыніць бойку, за што і былі затрыманыя. Усе пацярпелыя зъвярнуліся ў судмедэкспертызу, дзе зънялі пабоі, а потым — у праваахоўныя органы. Крымінальная справа ў дачыненьні да супрацоўнікаў міліцыі і была ўзбуджаная Гомельскай абласной праクратурай.

У ноч на 25 лютага каля будынку Заводзкага райвыканкаму ў Мінску былі затрыманыя сябры Маладога Фронту Антон Бойка і Віталь Падаляк. Іх абвінавацілі ў нанясені на будынак выканкаму надпісаў і спробе вывесіць сцяг. На месцы

затрыманьня А. Бойка і В. Падаляк былі зъбітая супрацоўнікамі міліцы і і дастаўленыя ў Заводскі РУУС. Хлопцаў зъмісьцілі ў розныя камеры і пачалі па чарзе в адзіць на допыты. Па словах В. Падаляка, міліцыянты прымянялі адносна яго катаванье: наматалі на рукі ягоныя доўгія валасы і пачалі цягнуць у розныя бакі. Пасьля гэтага В. Падаляк вымушаны быў падпісаць пратакол, дзе съцвярджалася, што ён зъбіраўся напісаць на съцяне выканкаму слова “Зорро”. Катаваньні прымяняліся і да непаўнагадовага А. Бойкі: яго трымалі ў душнай і цеснай камеры пакуль ён ня страпіў прытомнасьць. . . А. Бойка і В. Падаляк цяпер катэгарычна адмаўляюць сваю віну і заяўляюць, што пратаколы затрыманьня іх прымусілі падпісаць пад пагрозамі і катаваньнямі. Маладыя людзі намераныя зафіксаваць нанесенія ім міліцыянтамі цялесныя пашкоджаньні і зъвярнуцца ў прокуратуру дзеля ўзбуджэння крымінальнай справы.

21 сакавіка сябры асуджанага на 15 сутак за ўдзел у акцыі дэмакратычнага маладзевага руху “Зубр” Антося Цялежнікава прыйшлі сустракаць яго да выходу з прыёмніку-разъмеркавальніку. Аднак міліцыянты вывезьлі А. Цялежнікава за межы прыёмніку-разъмеркавальніку нібыта на працу і далёка ў гора-дзе адпусцілі.

11 красавіка ў Праваабарончы цэнтр “Вясна” зъвярнуўся непаўнагадовы Mіkіta Сасім, які паведаміў наступнае: “5 красавіка ў 23. 00 я быў затрыманы двума міліцыянтамі, якія завезьлі мяне ў ГАМ-2 Маскоўскага раёну г. Мінску. У ГАМе аператыўны дзяжурны (лейтэнант, які не назваў свайго прозвішча) зъбіў мяне, паліваў мае валасы фарбай з балончыка. Пасьля на мяне былі складзеныя пратаколы аб адміністратыўным затрыманні і адміністратыўным правапарушэнні, а таксама ўзятая тлумачэнні. А 5-ай гадзіне раніцы мне надзелі кайданкі і павезьлі на кватэру, дзе я жыву. Пабудзілі суседа (ён мае дачыненьне да Маладога Фронту). Забралі яго таксама ў ГАМ, узялі тлумачэнні і адпусцілі. А я застаўся ў міліцыі. Аператыўны дзяжурны неаднаразов а пагражай зноў зъбіць мяне, хацеў паstryгчы мне валасы, казаў, што завядзе ў іншае аддзяленніе, дзе “адзін вельмі злы міліцыянер будзе біць мяне і засоўваць мне ў горла дубінку па самую рукаятку”. Доўгі час я сядзеў у халодным памяшканьні ў

адной майцы, бо куртку ў мяне забралі, каб я не павесіўся на папружкы. Так прайшла ноч. У 11 гадзінаў раніцы мяне павялі да съледчага, які пачаў прымушаць мяне падпісаць пратакол, дзе было сказана, што я распісаў словам “Зубр” прыпынкі, мост і дом. Падпісваць пратакол мяне прымушалі наступным чынам: надзелі кайданкі, паклалі на падлогу і стралялі з пнеўматычнага пісталету над маёй галавой. Пасьля съледчы прынёс электрашокер, які забралі ў мяне пры затрыманні, і сказаў, што яго “трэба выпрабаваць на мне” У 14. 00 6 красавіка адбылася размова з інспектарам па справах непаўнагадовых, які патэлефанаваў маёй маці ў Баранавічы. Пасьля адвезылі ў РУУС Маскоўскага раёну, дзе я даў падпіску аб tym, што буду зъяўляцца да съледчага па першым запатрабаванні. Мне вярнулі ўсе мае рэчы і ў 18. 30 6 красавіка адпусцілі. За ўвесь гэты час мяне ні разу не кармілі”.

4 траўня ў РУУС Партызанскага раёну г. Мінску пачалося ўнутранае службове расcысьледванье па факце зьбіцця Кацярыны Шабан лейтэнантам міліцыі Уладзімірам Новікам 21 красавіка пасьля заканчэння акцыі “Канчатковы дыягназ”. Кацярына Шабан прыйшла ў РУУС Партизанскага раёну разам са сваім адвакатам, напісала тлумачальную аб tym, як і пры якіх абставінах яе зьбівалі, а таксама пакінула заяву на імя начальніка РУУС. У сваёй зыскавай заяве ў суд Кацярына напісала: “Чалавек у цывільным размахнуўся і з усімі моцамі ўдарыў мяне па галаве. Я адляцела да сцяны і выцялася галавой аб гэтую сцяну. Я пачала крычаць, што мяне б'юць. Потым убачыла, што ён ухмыляючыся ідзе да мяне. У мяне ў вачах пацямнела, у галаве зашумела. Пачало ванітаваць, і я страціла прытомнасць. Апртыомнела пазней ад страшнага ўдару галавой аб падлогу...”. У РУУС Кацярыне Шабан выдалінакіраванье на судовамедыцынскую экспертызу дзеля зьняцця пабояў. Дарэчы, міліцыянта, які зьбіваў Кацярыну Шабан, завуць не Аляксандар, як мы пісалі раней, а Уладзімір Новікаў. Яму 25 гадоў. Нарадзіўся ў вёсцы Гайнава Лагойскага раёну Мінскай вобласці. Бацька яго — старшыня сельсавету. Пасьля заканчэння школы Уладзімір паступіў у Мінскі пединстytут на фізічны факультэт. Атрымаўши вышэйшую адукацыю (настаянік), па разъмеркаванні в аенкамату трапіў служыць ва ўнутраныя войскі, адтуль пайшоў працаваць у

міліцыю, у прыватнасьці, у Партызанскі РУУС Мінску. Жыве ў Мінску ў адным з інтэрнатаў па вуліцы Сямашкі.

18 траўня ў 13. 00 у падземным пераходзе на станцыі метро “Кастрычніцкая” ў Мінску асобы ў цывільным прэвентыўна затрымалі 7 чалавек. Паводле сьведчанья Ц. Атрошчанкава, усе затрыманыя нічога супрацьпрайнага не рабілі – “толькі мелі на сваім адзеніні значкі з бел-чырвона-белымі нацыянальнымі сцяжкамі”. Сярод затрыманых: Цімох Атрошчанкаў, Яна Санько, Наталя Васілевіч, Наталя Каргіна, Алег Сагадзін, Яўген Пармякоў, Уладзімір Горса. Цімоха Атрошчанкава білі і выкручвалі рукі. Акрамя таго, паводле сьведчанья Ц. Атрошчанкава, асобы, якія ажыццяўлялі затрыманыне, “брудна лаяліся матам і абражалі”. Калі прадстаўнік ПЦ “Вясна” Валянцін Стэфановіч падышоў да аўтобусу, дзе сядзелі затрыманыя, маёр міліцыі запытаў: “Вы таксама з гэтай кампаніі?” Затрыманыя, калі іх выводзілі з пераходу, у знак пратэсту заклалі рукі за галовы і съпявалі беларускія патрыятычныя песні. Адзін з іх крычаў, што ён “закладнік”, бо захоплены невядомымі людзьмі ў цывільным. Затрыманыя былі дастаўленыя ў РУУС Цэнтральнага раёну, там ужо знаходзіліся 4 сябры Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі, затрыманыя на Кастрычніцкай плошчы.

7 чэрвеня ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце за распаўсюджаныне першага нумару “Студэнцкай газеты” (афіцыйна зарэгістраванае выданыне) затрыманыя сябрый “Задзіночаныя беларускіх студэнтаў” (ЗБС) Хрысціна Сідун (старшыня ЗБС), Сяржук Паўлянковіч, Зыміцер Гаўрусік, Андрэй Вітушка (зьбіты да крыві). Першы нумар “Студэнцкай газеты” выйшаў у съвет 6 чэрвеня. На 7 чэрвеня была запланаваная прэзентацыя гэтага выданыня ў ВНУ Беларусі. Сябрый ЗБС разъехаліся прэзентаваць студэнцкае выданыне па розных гарадах. У Гомелі гэтая акцыя набыла трагічнае адценінне. . . Студэнты раздавалі газеты ў розных месцах Гомельскага дзяржаўнага універсітэту ім. Ф. Скарыны, калі да Андрэя Вітушкі падышоў невядомы чалавек і прапанаваў прайсьці з ім. На слова Вітушкі: “Пакажыце пасьведчаныне – хто вы такі?” невядомы адказаў: “Нічога я паказваць ня буду”, кінуўся на Вітушку і пачаў зьбіваць яго. Невядомы моцна штурхнуў Андрэя,

у выніку чаго той разьбіў сваім целам шкло ў дзвіярах і пры гэтым моцна парэзаўся. У гэты час да іх падбегла Хрысьціна Сідун, якая ўбачыла, як невядомы заламаў руку Андрэю Вітушку і біў яго галавой аб падлогу. Як выявілася потым, “невядомым” быў старэйшы юрысконсульт Гомельскага універсітэту, былы супрацоўнік міліцыі Мяжэвіч М. М. Затрыманых актыўісташаў ЗБС даставілі ў Цэнтральнае ўпраўленье міліцыі г. Гомелю. У зьбітага Андрэя Вітушкі не спыняўся крывацёк, але супрацоўнікі міліцыі і катэгарычна адмаўляліся выклікаць “хуткую дапамогу”, затое выклікалі супрацоўнікаў КДБ. Толькі пад вечар Андрэю Вітушку выклікалі “хуткую дапамогу”, урачы якой канстатавалі ў ўсіх руках і наклалі швы.

5 ліпеня ў Мінску на вул. Геалагічнай за распаўсяуджаньне налепак “Час выбіраць!” былі затрыманыя непаўнагадовыя Андрэй Кавалевіч і Ільля Жыхараў. Пры затрыманні супрацоўнікі міліцыі аднаму з хлопцаў парвалі майку, а ў другога адблі пальцы (паклаўшы руки на капот машины). Затрыманыя былі дастаўленыя ў РУУС Партызанскае раёну г. Мінску, адкуль іх забралі бацькі.

5 ліпеня стала вядома, што з вядомым журналістам і праваабаронцам Валерыем Шчукіным жорстка абыходзяцца ў СІЗА г. Жодзіна. Валерью Шчукіну тупым лязом гвалтоўна пагалілі бараду, параніўшы пры гэтым твар. У Жодзіна В. Шчукін быў пераведзены з мінскага СІЗА дзеля адбывання трохмесячнага арышту. У жодзінскім СІЗА у В. Шчукіна адразу забралі Крымінальны кодэкс, мастацкую літаратуру, незалежную прэсу, зубную пасту (бо цюбік металёвы), забаранілі сустрэчу са сьвятаром Іванам Спасюком (прадстаўніком Беларускай аўтакефальнай царквы), духоўнікам В. Шчукінам.

6 ліпеня ў дзвіне гадзіны ночы ў Віцебску падчас правядзення мабілізацыйнай акцыі «Горад наш!» былі затрыманыя сябры Віцебскай організацыі Маладога Фронту і актыўісты Грамадзкага аб'яднання «Цэнтр моладзевых ініцыятываў «Контур» Віктар Шляхцін, Яніс Чучман, Тацяна Чабатарова, Андрэй Капорыкаў і Iгар Землякоў. Маладыя людзі

ішлі па вуліцы Леніна і расклейвалі ўлёткі з надпісам «Горад наш!». Да іх падляцеў міліцэйскі «уазік», з якога выскачылі трои супрацоўнікі Кастрычніцкага РАУС, акружылі маладзёнаў, абшукалі і закінулі ў машыну. Хапун суправаджаўся зьбіцьцём, бруднай лаянкай і абразамі, нават у адносінах да дзяўчыны. Затрыманых даставілі ў пастарунак. Там іх пратрымалі каля гадзіны. Быў складзены пратакол на Віктара Шляхціна, затрыманага з торбай, у якой знаходзіліся ўлёткі і клей. Да пратаколу прыклалі 176 канфіскаваных улётак. У астатніх запыталі адрес, прозвішча, імя, месца нараджэння і адпусьцілі.

18 ліпеня група журналістаў і праваабаронцаў сустрэлася ў съледчым ізаляторы УУС Мінаблівыханкаму ў Жодзіне з дэпутатам Вярхоўнага Савету 13-га скліканья, журналістам і праваабаронцам Валерыем Шчукіным. Групу суправаджаў намесынік начальніка Камітэту выкананьня пры МУС Вячаслав Шабанаў. Валеры Шчукін, якому нядайна прымусова згалілі бараду, пачаў адношчваць новую. Арыштаваны праваабаронца і грамадзкі дзеяч падрабязна распавёў пра ўмовы ўтрыманья ў съледчым ізаляторы. Галоўныя нязручнасьці – гэта недахоп съвежага паветра, духата ў камеры і адсутнасць натуральнага съятла. Прагулкі на гадзіну, адзначыў ён, наўрад ці дастаткова для кампенсацыі такога становішча. Скардзіўся Валеры Шчукін і на адсутнасць съвежай прэсы. Прывезеныя газеты адміністрацыя съледчага ізалятару ўзяць адмовілася, аднак калегі падпісалі Шчукіна на некалькі незалежных выданьняў. У камеры Шчукіна ёсьць партатыўны тэлевізор, які паказвае адзін канал – ОРТ, працуе радыёкропка. У камеры памерам 15-16 метраў акрамя Шчукіна ўтрымліваюцца яшчэ трое вязняў, пры гэтым кожны з іх мае свой ложак. Валеры Шчукін ужо напісаў 17 лістоў-артыкулаў у газету «Народная Воля». Па словах Шчукіна, на вязняў накладаецца занадта шмат неабгрунтаваных абмежаваньняў. «Сённяшнія турмы зьяўляюцца ня сродкам перавыхаваньня, як дэкларуюць улады, а сродкам пакараньня арыштаваных. Карная сістэма, як была, так і засталася карнай», – лічыць праваабаронца. У наведальніку выклікаў трывогу стан здароўя Валерыя Шчукіна, у якога некалькі дзён таму распухла правая нага. А ўрач за гэты час ні разу не агле-дзеў яго.

20 ліпеня ў Віцебску адбылося ўрачыстое адкрыцьцё фестывалю «Славянскі базар», які, па задуме арганізатораў, мae на мэце дуhoўнае яднанье тэрыторыяў былога савецкага хаўрусу, а па сутнасьці ператвараеца в a ўдалы гастрольны тур расійскіх поп-зорак з татальнym спойвальнем в іцяблінаў. Гэтым разам, насуперак шматгадовай традыцыі, вітальная прамова Аляксандра Лукашэнкі не была перапыненая нi раптоўным дажджком, нi ўдарамі перуна. Аднак знайшоўся чалавек, які ўнёс карэктывы ў запланаваны сцэнар. Андрэй Капорыкаў пранёс пад віпраткаю бел-чырвона-белы сцяг. Напрыканцы цырымоніі, калі ўсе ўдзельнікі канцэрту выйшлі вітаць гледачоў, ён з кветкамі ў руках наблізіўся да сцэны, дзе i разгарнуў бел-чырвона-белы сцяг з крыкам «Жыве Беларусь! Няхай нам дапаможа Бог!». Адразу ж да юнака кінуліся ахойнікі прэзідэнта, але ён пасьпеў яшчэ рассыпаць жмут маладафронтавскіх напепак ды ўлётак. Калі сямёра бамбізаў пачалі жорстка зьбіваць Андрэя праста на вачах гледачоў i артыстаў, ён працягваў крычаць «Жыве Беларусь», аж пакуль ня страціў прытомнасць. Ачомаўся ён ужо на асфальце за амфіэтрам у шчыльным атачэнні міліцыянатаў. Заўважыўши, што да затрыманага вярнулася сувядомасць, яго паклалі тварам на машыну і яшчэ нейкі час метадычна наносілі ўдары па розных частках цела. Ня толькі білі, але і душылі, а калі цягнулі па лесьвіцы, парвалі адзеньне. Паслья Андрэя Капорыкава завезылі ў Каstryчніцкі РАУС, дзе яго пратрымалі чатыры гадзіны i тройчы дапытвалі, у тым ліку з удзелам намесніка начальніка райаддзелу. На Андрэя склалі два пратаколы: за хуліганства i за распаўсюджаныне ўлётак. У чатыры гадзіны раніцы яму дазволілі вярнуцца дадому.

З жніўня кіраунік прэс-службы моладзевага руху «Зубр» Аляксандр Атрошчанкаў звярнуўся ў пракуратуру Цэнтральнага раёну г. Мінску i ў судова-медыцынскую экспертызу ў сувязі з ягоным зьбіццём у аддзеле міліцыі Цэнтральнага раёну. Актывісты «Зубра» прынеслы ў будынак МУС вялікую торбу паношанага адзеньня, на якім вісела таблічка «Second hand». Міністру ўнутраных справаў Уладзіміру Навумаву праз дзяжурнага перадалі звярот, у якім гаварылася: «Спадар міністр, 27 ліпеня падчас урачыстых мерапрыемстваў з нагоды Дня Незалежнасці вашыя падначаленыя былі

заўважаныя ў зьдзяйсьненых цэлага шэрагу супрацьпраўных дзеяньняў. Работнікі міліцыі ня толькі зьбівалі нагамі маладых людзей, якія трымалі ў руках партрэты зыніклых, але і займаліся рабаўніцтвам. У дзясяткаў чалавек яны забралі майкі.

Некаторыя пазбавіліся фотаапаратаў. Мы мяркуем, што гэтыя дзеяньні — вынік бяздарнай эканамічнай палітыкі кіраўніка дзяржавы. Работнікі міліцыі, даведзеныя да стану галечы, вымушаныя здабываць сабе адзеньне такім чынам. Моладзеў рух супраціву «Зубр» гатовы аказаць пасільную дапамогу роднай міліцыі». Аляксандр Драпачка і Пётр Садоўскі перадалі ахойніку торбу, уручылі яму зварот і выйшлі з будынку. Праз некалькі хвілінаў іх затрымалі. Пасыля паўгадзінага затрыманыя ў будынку МУС актывісты руху, да якіх далучыўся і прэс-сакратар «Зубра» Аляксандр Атрошчанкаў (ён быў арыштаваны толькі за тое, што спрабаваў высьветліць, за што затрымалі ягоных таварышаў), былі адвезеныя ў Цэнтральны РУУС Мінску. Атрошчанкаў съцвярджае, што ён быў зьбіты ў міліцыі.

У ноч з 6 на 7 жніўня ў Лідзе былі затрыманыя Яўген Лабко і Яўген Роба за расклейванье ўлётак Маладога Фронту. Яўген Лабко пры затрыманні быў зьбіты супрацоўнікамі міліцыі. Затрыманыя былі дастаўленыя ў аддзяленне міліцыі, дзе быў складзены пратакол па арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства). Праз гадзіну маладафронтайцаў адпусцілі.

10 жніўня ў Кастрычніцкім судзе г. Віцебску адбыўся разгляд справы мастака-кераміста Андрэя Капорыкава, які 20 ліпеня на канцэрце “Славянская базар” з ружамі і бел-чырвона-белым сцягам вітаў беларускіх выкананіццаў. Адміністратыўная справа маладафронтайца разглядалася па арт. 156 КаАП (дробнае хуліганства). Абарона настойвала, што ўчынак Капорыкава трэба расцэніваць як эмацыйнае вітанье беларускіх выкананіццаў, якое не выходзіць за межы звычайных паводзін. Але судзьдзя Казлоў вынес рашэнне аб пакаранні А. Капорыкава штрафам у памеры 1 мінімальнага заробку (7 тыс. 500 руб.). На гэтым этап адміністратыўнага разьбіральніцтва скончаны. А. Капорыкаў мае намер падаць зыск аб кампенсацыі маральных і матэрыяльных стратай міліцыянтамі, якія пры затрыманні пашкодзілі адзеньне

і моцна зьбілі яго. Адначасова адасланая скарга на перавышэнне мераў фізічнага ўздзеяньня з боку “групы захопу” на адрес Упраўлення ўнутраных справаў аблвыканкаму.

16 жніўня ўвачары на скрыжаваньні вуліцаў Чарвякова і Ставіленскай затрыманыя 14 чалавек. Сярод затрыманых: Шыдлоўскі Аляксей, Вайноўскі Павел, Жакаў Васіль, Тоўсцік Ірына, Марцаў Сяржук, Атрошчанкаў Аляксандар, Пятроў Андрэй, Аляксандра Анджыеўская. Усе затрыманыя належаць да незарэгістраванага маладзёжнага руху “Зубр”. Пры затрыманьні моладзі найбольшую актыўнасць выяўлялі старшина Мельнікаў і лейтэнант Ігнаценя. Хлопцаў закінулі ў машыны, а дзяўчат павялі ў РУУС пешшу. У РУУСе маёр міліцыі ўдарыў Аляксандру Анджиеўскую. Адзін з затрыманых — Аляксандар Атрошчанкаў, зрабіў спробу абараніць дзяўчыну. За гэта А. Атрошчанкаву надзелі кайданкі і не здымалі іх на працягу гадзіны — рукі ў момант пасінелі. У адносінах да А. Атрошчанкава быў складзены пратакол па арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства)

4 верасьня ў Праваабарончы цэнтр “Вясна” зъявіўся Віталь Радкевіч, які паведаміў, што 3 верасьня каля 23. 00 на скрыжаваньні вул. Багдановіча і Харужай ён быў затрыманы супрацоўнікамі РУУС Савецкага раёну г. Мінску за наклейванье на слуп з аб'явамі налепкі “Новы прэзідэнт – 09. 09”. Затрыманьне адбылося ў вельмі грубай форме: яго кінулі на зямлю, заламалі руکі, а ў машыне яшчэ і зьбілі. На В. Радкевіча быў складзены стандартны пратакол па арт. 156 КаАП РБ (дробнае хуліганства). Усю ноч ён правёў у камеры. Толькі ў 12. 30 наступнага дня В. Радкевіча завезлі ў суд Савецкага раёну. Але судовы працэс быў адкладзены, бо съведка-міліцыянт не зъявіўся ў суд.

7. ФАКТЫ ЗЬБІЦЬЦЯ ІНШАДУМЦАЎ «НЕЎСТАНОЎЛЕНЫМІ АСОБАМІ» І «ЛЮДЗЪМІ Ў ЦЫВІЛЬНЫМІ».

31 студзеня каля свайго дому трymа невядомымі быў жорстка зьбіты супрацоўнік грамадзкага аб'яднання «Прававая дапамога насельніцтву» Алег Случак. Злачынцы былі затрыманыя міліцыянтамі Фрунзенскага РУУС г. Мінску, але крымінальная справа не была ўзбуджаная, бо яны ўсё адмаўлялі, а ў міліцыянтаў доказаў супраць іх было мала. . . А. Случак у цяжкім стане дастаўлены ў бальніцу.

22 сакавіка ўвечары на шляху дадому быў моцна зьбіты старшыня Баранавіцкай гарадзкой арганізацыі БНФ “Адраджэньне” Алесь Пікула. Троe невядомых напалі на Алеся і зьбілі яго да непрытомнага стану. На Алеся напалі на невялікай пустцы па дарозе ад аўтобуснага прыпынку. Яго павалілі на зямлю і пачалі зьбіваць нагамі. Непрытомнага Алеся знайшла жанчына, якая выгульвала сабаку. Яна патэлефанавала ў міліцыю, але міліцыя не прыехала.

У пачатку красавіка ў Мінску нявысьветленымі асобамі быў зьбіты вядомы адвакат Аляксандр Пыльчанка, які абараняў Міхаіла Чыгіра і ягонага сына Аляксандра, а таксама сына Т. Віньнікавай Сяргея. А. Пыльчанка знаходзіцца ў шпіталі. Адвакат Г. Паганяйла лічыць, што А. Пыльчанку спрабуюць запалохаць, каб ён адмовіўся ад працы па справах, узбуджаных супраць вядомых у краіне асобаў і іх дзяцей.

10 чэрвеня позна ўвечары па дарозе ў інтэрнат невядомымі быў жорстка зьбіты актывіст Рэчыцкай арганізацыі Маладога Фронту, студэнт III курсу Рэчыцкага педагогічнага каледжу Антось Цярэнцьеў. Ачуняўшы праз некалькі гадзінай, ён здолеў знайсці тэлефон і выклікаць «хуткую дапамогу». Хлопец быў дастаўлены ў шпіタル, дзе яму наклалі некалькі швоў на галаву. Зараз ён праходзіць курс лячэння. Варта адзначыць, што за некалькі дзён да здарэння да Антося на вуліцы падыходзіў малады чалавек у цывільнym, які, прадставіўшыся супрацоўнікам міліцыі і паказаўшы нейкае пасьведчаньне, цікавіўся, ці ўваходзіць ён у арганізацыю «Зубр», дзе жыве, чым

займаецца. . . Па факце зьбіцьця была ўзбуджаная крымінальная справа.

20 чэрвеня ў Віцебску на плошчы Свабоды пры спробе паведаміць грамадзянам аб месцах збору подпісаў за вылучэнъне кандыдатам у Прэзідэнты РБ Зянона Пазьняка да кіраўніка Віцебскай арганізацыі КХП-БНФ Уладзіміра Плешchanкі падскочылі двое невядомых мужчынаў, адзін з якіх з крыкам “убирайся отсюда!” выхапіў у Плешchanкі з рук нумар бюлетэню “Беларуская салідарнасьць” і ўдарыў кулаком у твар. Убачыўшыкроў ад разьбітай губы, нападнікі зьбеглі. Назаўтра Ул. Плешchanка зноў выйшаў на тое ж самае месца зьбіраць подпісы.

21 чэрвеня ўвечары ў Барысаве фашистоўскія малойчыкі зьбілі дэзвюх непаўнагадовых актыўістак моладзевага руху «Зубр» Тацяну і Марыну Ясюк. Дзяўчатаў накіравалі ў Барысаўскі гараддзел унутраных справаў заявы пра тое, што іх моцна зьбілі каля 30 малойчыкаў з ліку прыхільнікаў РНЕ і так званых скінхэдаў. Білі іх у раёне вуліцы Гагарына, непадалёк ад інтэрнату медвучэльні і цэнтральнага гарадзкога стадыёну. Кіраваў расправай 20-гадовы хлопец, які меў на твары шнар. Ён зьдзекліў гаварыў сваім ахвярам: «Дзе ж барысаўская тысяча ваших «зуброў»? Чаму яны дапусцілі такое, каб мы бесъперашкодна напалі на вас?» Малойчыкі кінулі дзяўчатаў на асфальт, білі іх нагамі па галаве, руках, тулаве. . . Адзін з бандытаў пагражаяў зарэзаць Тацяну і Марыну бутэлькай, разьбітай на іх галавах. Але раптам зьявіўся міліцэйскі “аутазак”, і нападнікі разъбегліся хто куды. Міліцыянты падабралі дзяўчатаў ды паехалі на машины ўсьлед за ўцекачамі. Як вынік, трох з іх затрымалі. Адметна, што пазней ахоўнікі парадку не пацікавіліся станам зьбітых дзяўчатаў, не ўзялі ў іх съведчаньняў і тлумачэньняў. Паводле меркаваньня барысаўскага прадстаўніка Праваабарончага цэнтра «Вясна» Зыміцера Бародкі, гэты напад на «зуброў», як і цкаваньне мясцовых актыўістаў Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) ёсьць вынік палітыкі запалохваньня прадстаўнікоў дэмакратычнай апазіцыі Барысаву. Палітыку запалохваньня праводзяць съпецслужбы перад прэзідэнцкімі выбарамі.

23 чэрвеня ў Барысаве каля 22 гадзінаў Таяна Ясюк зноўку была моцна зьбітая на прыпынку. Яна страціла прытомнасць і некалькі гадзінаў ляжала ў такім стане, пакуль ёй не дапамаглі дабраца да шпіталю. На гэты раз стан дзяўчыны выклікае ў дактароў хвальянье. У яе моцна пашкоджаныя ўнутраныя органы, закрытая траўма страўніку. 16-гадовая дзяўчына атрымала вельмі шкодныя для яе ўзросту траўмы. Хто яе зьбіваў паўторна, невядома, але ёсьць думка, што гэтае зьбіцьцё было падрыхтаванае і зьяўляецца працягам папярэдніх падзеяў. Хутчэй за ўсё, за Таянай Ясюк сачылі і дзеля нападу былі выбраныя месца і час, калі нікога побач не было.

9 ліпеня пасьля суда ўдзельнікі пікету, які адбываўся 7 ліпеня на Кастрычніцкай плошчы ў Мінску, Аляксандр Барадуля, Сяргей Падзолка і Зыміцер Фядорчанка накіраваліся дамоў у горад Барысаў. Яшчэ ў электрычцы яны зауважылі, што за імі сочачь людзі ў цывільным, якія таксама селі ў электрычку. Сяргей Падзолка і Зыміцер Фядорчанка сышлі з цягніка, не даязджаючы да гораду адзін прыпынак — у Печах. У лесапаласе на іх напала група з пяці маладых людзей, апранутых у спартыўную форму. На думку Зыміцера Фядорчанкі,магчыма, гэтая група суправаджала іх з Мінску. Пасьля першага ўдару Сяргей Падзолка крыкнуў “За што?” і пачаў у адказ: “Пры іншых абставінах вы б тут засталіся ляжаць назаўсёды”. Двух маладых людзей зьблілі, прычым грошы і матэрыйяльныя каштоўнасці ў іх не адабралі. Таму напад на сябе яны зъвіязваюць з палітычнай дзейнасцю і правядзеннем пікету ў гадавіну зьнікнення Дзымітрыя Завадзкага. Сяргей Падзолка і Зыміцер Фядорчанка зъвярнуліся ў пракуратуру з заявай аб нападзе і зънялі ў судов а-медицынскай экспертызе съяды пабояў.

17 ліпеня Сяргей Лапцеў, які падчас лыжнага забегу 3 ліпеня патрапіў памідорам у А. Лукашэнку, быў зьбіты невядомымі. С. Лапцеў у складзе ініцыятыўнай групы па збору подпісаў за вылучэнне А. Ярашукі кандыдатам у Прэзідэнты РБ зъбіраў подпісы каля гастроному па вуліцы Прытыцкага ў Мінску. Да яго падышлі невядомыя і прапанавалі прайсьці з імі. Сяргея Лапцева схапілі за руکі і завялі ў сквер у раёне плошчы

Прытыцкага і з размаху ўдарылі аб дрэва. Потым білі ў твар, забралі пэйджэр і гроши. Прыйгав орвалі: “Мы цябе адучым на прэзідэнта руку падымаць”. Па звароце ў клініку з-за атрыманых пашкоджанья С. Лапцеву давялося застасца там на ноч. На наступны дзень ён напісаў заяву аб нападзе ў міліцыю. Нагадаем, што за кідок у Лукашэнку Сяргею Лапцеву прысудзілі 7 сутак арышту, але “прэзідэнт” зрабіў ласку, і яго амністравалі. Аднак цяпер зразумела, чаго вартae дараванье Лукашэнкі: помста ўсё ж адбылася.

21 ліпеня позна ўвечары групою невядомых быў зъбіты былы намеснік сакратара Савету бясьпекі Беларусі генерал-маёр запасу Валеры Кез. Ужо некалькі гадоў Валеры Кез працуе ў Маскве. У Мінск ён прыехаў дзеля ўдзелу ў працы 5-га Кангрэсу дэмакратычных сілаў і Устаноўчым зьезьдзе арганізацыі “За новую Беларусь”. Па словах Валерыя Кеза, ён вяртаўся дадому праз раён новабудоўлі, разьмешчанай паміж вуліцамі Парніковай і Філімонава. На адной з лаваў сядзела троє маладых, фізічна моцных хлопцаў у спартовым адзеніні. Прыкладна за 20-30 метраў знаходзіўся аўтамабіль “Жигулі” з заведзеным рухавіком. Праходзячы ля троіцы, В. Кез раптам пачуў шум за сыпіною і адчуў удар у вобласці ключыцы. У выніку ў Валерыя Кеза -- вялікая гематома ў вобласці першай ключыцы, драпіны на сыпіне і руках. Невядома, як бы скончыўся гэты напад, калі б людзей, якія зъбівалі Кеза, не адпaloхалі мінакі. Кез ня стаў рызыковаць бясьпекаю і ў суправаджэнні аховы зъехаў у Маскву. Аднак у хуткім часе ён мае намер зноў наведаць Беларусь і прыняць актыўны ўдзел у працы перадвыбарчага штабу Уладзіміра Ганчарыка. Валеры Кез заявіў: “Няхай апрычнікі ад улады ня думаюць, што здолелі мяне запалохаць”. Пацярпелы ня мае намеру зъвяртацца з заяваю ў праکуратуру і органы МУС да аўтамабіля вынікаў выбараў. Ён патлумачыў: “Калі зараз напісаць заяву, дык яны будуць мяне тээрарызаваць выклікамі на размову ў якасці пацярпелага і съведкі, і такім чынам не дадуць працаваць у інтэрэсах адзінага кандыдата”. Акрамя таго, Валеры Кез упэўнены, што съледчыя ня ў стане знайсці тых, хто нападаў, бо “яны, напэўна, таксама носяць пагоны”.

22 верасьня двое невядомых увечары моцна зьбілі рэдактара незалежнай газеты "Шклоўскія навіны" Аляксандра Шчарбака. Напад адбыўся на неасвятленай частцы вуліцы а 10 гадзіне вечару. Нягледзячы на тое, што ўсё адбылося досыць хутка, у адным з нападнікаў журналіст пазнаў прадстаўніка мясцовых "эрэнешнікаў". Нагадаем, што супраць рэдактара "Шклоўскіх навін" падчас выбарчай кампаніі была ўзбуджаная крымінальная справа. А. Шчарбак ня мае вялікіх надзеяў на дапамогу праваахоўных органаў пасля гэтага нападу. Ён зъявіўся ў міліцыю, але супрацоўнікі Шклоўскага РУУС здолелі толькі вярнуць яму разьбітыя акуляры.

7 верасьня каля 23 гадзінаў, вяртаючыся дамоў з аўтастаянкі, быў зьбіты адвакат Сяргей Цурко. С. Цурко зъяўляецца адвакатам Мінскай гарадзкой калегі адвакатаў, а ў структуры "Незалежнага назірання" займаецца аналізам парушэнняў выбарчага заканадаўства. Таксама ён вядомы як абаронца прадстаўнікоў апазіцыі. Непадалёк ад аўтастаянкі да С. Цурко з аўтамашыны "Жыгулы" чырвонага колеру выйшлі дзве мужчыны. Яны схапілі адваката і зацягнулі ў машыну. Кінулі на задніе сядzenie, нанёшы пры гэтым удар у грудзі. Удар выклікаў у С. Цурко прыступ ягонаі хранічнай хваробы, аднак мужчыны на давалі магчымасці яму прыняць лекі. С. Цурко пачаў задыхацца. Паводле нейкі час па горадзе, С. Цурко выкінулі з машыны. Падчас "паездкі" мужчыны неаднаразова пагражалі С. Цурко фізічнай расправай, калі ён ня спыніць сваю праваабарончу дзеянасць.

8 верасьня «людзі ў цывільным» затрымалі 18 сяброў Беларускай партыі свабоды, пры гэтым зьдзекваліся з іх і моцна зьбівалі. Прагануем съведчанні аднаго з затрыманых – Юрыя Карэнікава: "Я, Карэнікаў Юрый Вячаслававіч і 18 маіх сяброў былі затрыманыя 8 верасьня ў 15.30 у парку Янкі Купалы людзьмі ў цывільным, якія прадставіліся супрацоўнікамі мінскага АМАПу. Падстава дзеля затрымання была названая банальная – праверка документаў. Праз пяць-восем хвілінаў да нас пад'ехаў аўтобус, з якога выскочылі людзі ў цывільным. Яны даволі хутка нас "уладковалі" ў аўтобус і адвезылі ў РУУС Цэнтральнага раёну. Па дарозе чалавек у масцы вёў відэаздымкі затрыманых. У Цэнтральным РУУС нас

разъмясьцілі ў актавай зале і забралі дакументы. Па адным пачалі выклікаць на допыт – пыталіся пра мэты нашага збору і абшуквалі. Асабіста ў мяне спыгалі, дзе я быў 31 траўня гэтага году падчас выбуху ў дверы Расійскай амбасады. Пасьля допыту мяне вярнулі ў актавую залу, паабяцаўшы паразмаўляць пазненай. Прыкладна ў 17.30 зявілася група людзей у цывільным, якія выклікалі з залы мяне, а таксама Андрэя Макаранку і Юрый Злобіча. На нас надзелі кайданкі, закінулі ў машыну “Газель” зялёна голеру і павезьлі на кватэру, дзе жыве мой бацька Вячаслаў Карэнікаў. Па дарозе Макаранку і Злобіча вельмі моцна зьбівалі. Мяне ў прысутнасці ўчастковага павялі да кватэры на 3 паверх дому. Праз пяць хвілінай сюды прывялі дзьвяюх суседак – панятых. Пасьля даставілі зьбітых Макаранку і Злобіча. У Макаранкі была разарваная губа, разьбіты нос і падпухлыя вочы. У прысутнасці панятых я адчыніў кватэру. У пакоі знаходзіліся съязгі – бел-чырвона-белы і бел-чырвона-чорны (съязг Беларускай партыі свабоды), улёткі, газеты, часопісы. Усё гэта было скінута на падлогу ў агульную кучу. Увесь час вяліся ў ідэаздымкі аператарам у цывільным. Потым З чалавекі ў цывільным запрасілі мяне для размовы на кухню, дзе некалькі разоў ударылі па галаве. Я адчуў моцны боль і галава кружэньне. Мяне яшчэ раз ударылі галавой аб съязну і загадалі даць інтэрв'ю на камеру. Дзеля гэтага яны пасадзілі мяне, Макаранку і Злобіча на канапу і пачалі здымамаць мае адказы на пытаньні. Андрэю Макаранку яны загадалі памыцца і пераапрануць майку, якая ўся была ў крыві. Ніякіх адвінавачаньняў нам нікто не прад'яўляў. Ні адзін з людзей у цывільным на нашыя пытаньні наконт таго, чаму ўсё гэта адбываецца і за што нас арыштавалі не адказаў і ўвогуле рэагавалі на іх агрэсіўна і з сарказмам”.

8. ПАРУШЭНЬІ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ НА СВАБОДУ СЛОВА І АТРЫМАНЬНЕ ПРАЎДЗІВАЙ ІНФАРМАЦЫІ, ПЕРАСЪЛЕД НЕЗАЛЕЖНАЙ ПРЭСЫ І ЖУРНАЛІСТАЎ.

9 студзеня судовыя выканаўцы апячатаі частку абсталяваньня друкарні “Мэджык”. Рашэньнем суда абсталяваньне выдавецва “Мэджык” павінна пайсьці на пакрыцьцё запазычанасці Беларускага фонду Сораса, суму якой складае 78 тысячаў даляраў ЗША. “Тое, як улады абыходзяцца з прыватнай друкарні, у тым ліку такія вядомыя, як “Народная Воля”, “Белорусская деловая газета”, “Наша Свабода”, “Рабочы”, — ставіць пад пагрозу існаваньне ня толькі “Мэджыка”, але і іншых нешматлікіх недзяржаўных друкарняў. Любая з іх у любы момант можа апынуцца пад пагрозай страты ліцэнзіі. Відавочна, што перад будучымі презідэнцкімі выбарамі ўлады разгарнулі широкую, усеабдынную кампанію з мэтай паставіць пад татальны кантроль усе суб'екты публічнай дзеянасьці, найперш сродкі масавай інфамацыі, а таксама тэхнічныя службы, якія забясьпечваюць дзеянасьць СМІ”, — канстатуе Беларуская асацыяцыя журналістай.

11 студзеня ў Мінску Беларуская асацыяцыя журналістай правяла прэс-канферэнцыю з нагоды пагрозы закрыцця прыватнай друкарні “Мэджык”. У прэс-канферэнцыі прынялі ўдзел дырэктар “Мэджыка” Юры Будзько, галоўныя рэдактары газетаў Іосіф Сярэдзіч (“Народная Воля”), Павал Жук (“Наша Свабода”).

12 студзеня газета “Наша Свабода” надрукавала “Урачэбнае заключэнье” аб стане псіхічнага здароўя А. Лукашэнкі. Урач-псіхатэрапеут Дз. Шчыгельскі паставіў дыягноз: “памяркоўная мазаічная псіхапатыя з перавагаю рысаў паранаідальнага і дысацыяльнага растройства асобы”. Чалавека з такім дыягнозам нельга браць на службу ў войска нават у мірны час. 15 студзеня стала вядома, што пракуратура зацікавілася гэтай публікацыяй і ўзбудзіла крымінальную справу па арт. 367 ч. 1 Крымінальнага кодэксу РБ, які ўступіў у сілу з пачатку 2001 году. Па гэтым артыкуле КК РБ прадугледжваецца пакараньне ў выглядзе штрафу ці папраўчых работ на тэрмін да 2 гадоў,

альбо абмежаванье свабоды на тэрмін да 4 гадоў ці пазбаўленье волі на той жа тэрмін. . .

16 студзеня ў Міністэрстве ўнутраных спраў РБ адбылася першая прэс-канферэнцыя новага міністра ўнутраных спраў Уладзіміра Навумава. Міністр адказваў на пытаньні, звязаныя з праблемай зынкнення людзей у Беларусі. Перад пачаткам прэс-канферэнцыі ад дзеяньняў аховы МУС пацярпеў вядомы журналіст і праваабаронца Валеры Шчукін, які ішоў на прэс-канферэнцыю, але трое супрацоўнікаў аховы будынку павалілі В. Шчукіна на падлогу пры ўваходзе, пры гэтым было разьбітае шкло дзяльніцтва, аб якое В. Шчукін моцна парэзаўся. Пакуль прыехала “хуткая дапамога”, выкліканая па патрабаванні прэзыдэнта, журналіст ляжаў у крыві на падлозе. . . В. Шчукін быў дастаўлены ў вайсковы шпіタル у аддзяленні мікрарургіі.

22 студзеня Пракуратура РБ узбудзіла крымінальную справу па факце публікацыі ў незалежнай газеце “Наша Свабода” 12 студзеня “паклёпу” ў дачыненіі да Прэзідэнта РБ. За “паклёт” супрацоўнікі пракуратуры палічылі зъмешчаны ў газеце дыягназ психічнага захворання А. Лукашэнкі, падрыхтаваны доктарам Дзымітрыем Шчыгельскім, які зараз знаходзіцца ў ЗША. Справа ўзбуджана па арт. 367 ч. 1 Крымінальнага кодэкса РБ, які толькі з новага году ўступіў у сілу, і ў якім упершыню з'явіліся два артыкулы, што тычацца асобы Прэзідэнта. Створаная съледчая аператыўная група з супрацоўнікамі пракуратуры і Камітэтам дзяржаўнай бяспекі, якая цяпер праводзіць неабходныя съледчыя дзеяньні.

31 студзеня сусъветная кампанія за свабоду слова Article 19 зрабіла заяву адносна праекту Закону РБ “Аб інфармацыйнай бяспекі”. У заяве Article 19 гаворыцца, што арганізацыя вельмі занепакоеная планамі ўвядзеньня ў Беларусі заканадаўства, накіраванага на забесьпячэнне “інфармацыйнай бяспекі” ці “абароны інфармацыі”, і лічыць гэта яшчэ адным прымыкальніком да сістэмы пракуратуры. Асабліва, гаворыцца ў заяве, гэтыя планы выклікаюць вялікую заклапочанасць у съвятыне будучых прэзідэнцкіх выбараў, а таксама і без таго плачэўнага стану незалежных сродкаў масавай інфармацыі ў Беларусі.

6 лютага пракуратура РБ вынесла афіцыйнае папярэдканьне "Белорусской деловой газете" за парушэнье артыкулу 5 Закону "Аб друку і іншых сродках масавай інфармацы". Документ падпісаў намесынік Генеральнага прокурора Міхаіл Сынягір. Падставай для вынясеньня папярэдканьня стаў надрукаваны ў газеце ў сьнежні мінулага году артыкул "Кроў "Алмазу", у якім ішла размова пра расесьльедванье справы Валерыя Ігнатовіча, які падазраецца ў дачыненъні да зьнікненъні аператара ОРТ Дзьмітрыя Завадзкага. На погляд пракуратуры, "БДГ" выдала таямніцу съледзства, чым парушыла артыкул 5 Закону "Аб друку і іншых сродках масавай інфармацы". У артыкуле 5 указваецца на недапушчальнасць публікацыі матэрыялаў съледзства без пісьмовага дазволу съледчага. Але "матэрыяламі съледзства" называюцца канкрэтныя документы – пратаколы допытаў, вынікі экспертызы, волісы, акты і інш., а такіх дакументаў "БДГ" ня мела і надрукаваць "матэрыялы съледзства" не магла. . .
Папярэдканьне зъяўляецца ўжо другім, вынесеным "БДГ", а як вядома, пасля трох папярэдканьняў газета можа быць зачыненая.

20 лютага суддзьдзя Крычаўскага раённага суда Уладзімір Жандароў вынес пастанову аб накладаньні штрафу на галоўнага рэдактара газеты "Вольны горад" Сяргея Няроўнага ў памеры 50 мінімальных заробкаў. Падставай дзеля гэтага стала затрыманье накладу газеты 2 лютага. Наклад перавышаў указаную на ім колькасць асобнікаў, і таму міліцыянтамі быў складзены пратакол паводле арт. 172. 1. КаAP РБ: "Парушэнье заканадаўства аб друку і іншых СМІ".

26 лютага ў Магілёве была абрабаваная рэдакцыя незалежнай газеты "Дэ-факта". Невядомыя злачынцы выкрапі з рэдакцыі камптар, дзе захоўваліся архівы газеты, матэрыялы наступнага нумару і прынтар. Іншая каштоўная тэхніка засталася некранутай. Гэта ўжо другое за апошнія дзесяць дзён абрабаванье рэдакцыі. 16 лютага быў скрадзены факс. З-за гэтага рэдакцыя вырашыла памяняць офіс. Але і на новым месцы рэдакцыю знайшлі злачынцы.

2 сакавіка сакратар управы КХП-БНФ Алесь Чахольскі быў затрыманы супрацоўнікамі мытні ў Берасьці. Мытнікі пратрымалі яго трох гадзіны: зрабілі агляд асабістых рэчаў. У А. Чахольскага быў канфіскаваныя 745 асобнікаў часопісу “Беларускія ведамасці”. Быў складзены пратакол, дзе часопіс кваліфікаваны як “матэрыйялы, якія пагражают палітычнаму ладу Рэспублікі Беларусь”. Справа будзе перададзеная ў суд. Службовыя асобы, якія праводзілі затрыманьне і канфіскацыю, адмаўляліся назваць свае прозвішчы, і толькі з пратаколу стала вядома, што рабіў гэта старэйшы інспектар Сыцяпан Кузьміч. А. Чахольскі зьбіраецца падаць сустрэчны зыск у прокуратуру.

3 сакавіка ў 18. 15 у Мінску ля ўваходу на станцыю метро “Інстытут культуры” за распаўсюджаньне сьпецвыпуску газеты “Наша Свабода” быў затрыманыя непаўнагадовыя Павел Юхневіч, Андрэй Бажкоў, Юры Емельянавіч. Затрыманыя былі дастаўленыя ў РУУС Каstryчніцкага раёну г. Мінску. Супрацоўнікі міліцыі канфіскавалі ў падлеткаў 1500 асобнікаў сьпецвыпуску газеты, якія прысьвячаны проблеме зынкнення людзей у Беларусі.

13 сакавіка Дзяржкамдрук РБ скасаваў рэгістрацыінае пасьвядчаньне часопісу Беларускай асацыяцыі геяў і лесьбіянак «Форум-Лямбда». Кіраўнік Асацыяцыі Эдвард Тарлецкі съцвярджае, што гэта яшчэ адзін дыскрымінацыйны акт дзяржавы ў дачыненьні да людзей гомасексуальнай арыентацыі. “Пазбаўленыне часопісу рэгістрацыі, – кажа ён, – гэта съвядчаньне таго, што дзяржава працягвае палітыку дыскрымінацыі ў дачыненьні да геяў і лесьбіянак. Гэта незаконнае рашэнне, гэта дыскрымінацыя – я падкрэслівам. Часопіс «Плэйбой» абвешчаны неэратачным, а наш часопіс – эратычным. І гэта заканамерная зьява: грамадства робіцца больш унітарным – расьце гамафобія. Нашыя сілы ня вельмі вялікія, мы ня можам зрабіць тут сексуальную рэвалюцыю, а дзяржава не тлумачыць, што геі ды лесьбіянкі – такія ж людзі, як іншыя. Ідзе ўсё гэта ад неадукаванасці”.

13 красавіка быў затрыманы КДБ у Мінску і высланы з Беларусі чэскі журналіст, супрацоўнік недзяржаўнай арганізацыі

“Чалавек у нядолі” Міхал Плавець. Афіцыйнае абвінавачанье — парушэнне рэжыму пражываньня, удзел у акцыях апазіцыі.

16 красавіка ў Мінску былі затрыманыя Дзяніс Столяр і Яўген Богдан, якія раздавалі съпецвыпуск газеты “Наша Свабода” каля ЦУМу.

З 16 па 18 красавіка ў Мінску за распаўсядканье съпецвыпуску газеты “Наша Свабода” было затрымана 20 чалавек. Іх дастаўлялі ў міліцыю, бралі тлумачэнны і адпускалі, бо не было парушэння Адміністратарунаага кодэкса. Газеты міліцыянты вярталі, узяўшы па некалькі асобнікаў пачытаць. Але сэнс затрыманьняў быў у тым, каб спыніць распаўсядканье газетаў. Прозьвішчы затрыманых не называем, бо большасць з іх — студэнты, таму могуць узьнікнуць праблемы па месцы вучобы. Съпецвыпуск газеты “Наша Свабода” пад назовам “Канчатковы дыягназ” зъмяшчае шматлікія цытаты з выказваньняў А. Лукашэнкі, накшталт: “Вы мне тут на болезнь не жалуйтесь. У нас в правительстве больных много”, “Все должны раздеться и работать, как говорят в народе”, “Уникальность Беларуси состоит в том, что я ничего никому не обязан”, “Наш народ будет жить бедно, но не долго”...

19 красавіка ў 22.30 у Бабруйску былі затрыманыя непаўнагадовыя хлопцы за распаўсядканье съпецвыпуску газеты “Рабочы” (выпуск прысьвечаны Чарнобыльскай трагедыі). Сярод затрыманых: Глыцко Яўген, Савін Яўген, Фядоцьеў Аляксандар. Усім затрыманым па 15 гадоў. Затрыманых даставілі ў РУУС Першамайскага раёну г. Бабруйску, дзе ўзялі тлумачальны і адпусцілі праз тры гадзіны. Газеты не вярнулі, хаця пратаколы вынікі не былі складзеныя. Варта нагадаць, што газета “Рабочы” зъяўляеца афіцыйным выданьнем і зарэгістраваная ў Дзяржаўным камітэце па друку РБ.

20 красавіка ў Мінску затрыманыя пяцёра маладых людзей за распаўсядканье съпецвыпуску газеты “Наша Свабода” і відэакасеты з фільмам Паўла Шарамета “Дзікае паляванье”, прысьвечаным зыніклым бяз вестак беларускім палітыкам і

журналістам. Газеты і касеты раздаваліся мінакам каля крамы “Акіян” (цэнтр Мінску, раён плошчы Перамогі). Сярод затрыманых трывячыны і два хлопцы. Пасьля затрыманьня яны былі дастаўленыя ў РУУС Партызанскаага раёну.

20 красавіка рэдактары ўсіх незалежных беларускіх газетаў зьевярнуліся да прадстаўніка АБСЕ па свабодзе сродкаў масавай інфармацыі Фраймута Дувэса зваротам, у якім просяць дапамагчы спыніць ціск на незалежныя СМІ у Беларусі. «Найбольш пашыраная сёньня эканамічная дыскрымінацыя, — гаворыцца ў звароце. — Для рэдакцыяў недзяржаўных газетаў вызначаюць заведама завышаныя тарыфы на распаўсюджаньне, экспедыяваныне, перасылку і дастаўку перыядычных выданьняў. Гэта вынік манапольнага становішча на рынку аб'яднання “Белпошта”, якое ўваходзіць у структуру Міністэрства сувязі. У 2000 г. тарыфы на распаўсюджаньне недзяржаўных СМІ былі амаль у пяць разоў вышэйшыя, чым на дзяржаўную прэсу. Такая негатыўная тэндэнцыя захавалася і ў 2001 г., хоць пад цікам журналісцкай грамадзкасці “Белпошта” змушаная была зьменшыць апетыты: розніца ў тарыфах складае 3,3 разы».

1 чэрвеня ў Горадні супрацоўнікі міліцыі затрымалі фотакарэспандэнта газеты “Пагоня” Аляксея Салея за тое, што той фатаграфаваў, як салдаты рукамі вырывалі траву каля будынку аблвыканкаму — наводзілі парадак перад правядзеньнем у горадзе Парламенцкага сходу Беларусі і Расіі. Фатографа заявілі ў будынак аблвыканкаму, патэлефанавалі ў абласное ўпраўленіне Камітэту дзяржбяспекі і дзве гадзіны чакалі супрацоўніка КДБ, які так і не прыехаў. Урэшце фатографа адпусцілі.

6 чэрвеня стала вядома, што старшыня Ляхавіцкай раённай Рады Кансерватыўна-Хрысьціянской партыі БНФ Ігар Лобан, прачытаўшы ў газете “Пагоня” ад 19. 04. 2001г. артыкул “Ідзе вялікая чарнобыльская вайна” Ул. Старчанкі, у якім утрымліваліся звесткі аб наступствах Чарнобыльскай трагедыі ў Беларусі, і палічыўшы, што гэтую інфармацыю павінна ведаць “вертыкаль”, перадрукаваў яго і занёс старшыні Ляхавіцкага райвыканкаму А. Сакуну і старшыні Ляхавіцкага райсавету В.

Сапуну. Аднак замест падзякі галоўны в ертыкальшчык раёну зрабіў выснову, што І. Лобан распаўся друкаванае выданьне, вырабленае з парушэннем вызначанага парадку і ня маючае выходных дадзеных, змест якога накіраваны на нанясеньне шкоды дзяржаўнаму і грамадзкаму парадку. Інфармацыя аб дзеянасьці Лобана была перададзеная ў Ляхавіцкі РАУС дзеля прыняцця мераў. 7 траўня сп. Лобана выклікалі ў РАУС, дзе супрацоўнік РАУС склаў на яго пратакол аб адміністратыўным парушэнні па артыкуле 172 ч. 3 КаАП. 12 траўня адміністратыўная камісія пры Ляхавіцкім райвыканкаме разгледзела пратакол аб адміністратыўным правапарушэнні, прызнала сп. Лобана в інаватым у дзеяньнях, прадугледжаных гэтым артыкуулам і аштрафавала яго на 5700 рублёў. Сп. Лобан з пастановою адміністратыўнай камісіі ня згодны і з дапамогаю праваабаронцаў БрААГА “ПЦ “Вясна” падаў у суд Ляхавіцкага раёну скаргу на пастанову адміністратыўнай камісіі.

6 чэрвеня ў судзе Ленінскага раёну адбыўся суд над журналістам Валерыем Шчукіным. Яго судзілі па арт. 166 КаАП РБ (непадпарадкованье законным патрабаваныям супрацоўнікаў міліцыі). Суд быў па падзеях, якія мелі месца 18 траўня падчас Другога Усебеларускага сходу. У працэсе судовага паседжанья судзьдзя заслушаў 9 сведкаў з боку супрацоўнікаў міліцыі, прагледзеў ў ідэаматэрыялях. Съведкі сказалі, што Шчукін лаяўся, заклікаў прысутных перакрываць праспект. Відэаматэрыялы гэтага не пацвердзілі. Прадстаўніком В. Шчукіна на судзе быў М. Пастухоў. Ён паведаміў, што В. Шчукін прысутнічаў на праспекце Ф. Скарэны ў якасьці журналіста і прадставіў дакумент – накіраванье на выкананьне рэдакцыйнага заданьня. Абарона спасылалася на закон аб СМИ. Нягледзячы на тое, што В. Шчукін выконваў свае прафесійныя абязязкі, судзьдзя Аляксандар Шылько вынес пастанову – 10 сутак адміністратыўнага арышту. Па просьбe В. Шчукіна выкананье прысуду адкладзенае на 10 сутак.

8 чэрвеня былі адпушчаныя студэнты ЗБС, затрыманыя ў Гомелі за распаўсядженіе «Студэнцкай газеты». Адміністратыўную справу, узбуджаную супраць іх, спынілі. Андрэй Вітушка — актывіст ЗБС, моцна зьбіты 7

чэрвяня ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце імя Ф. Скарыны, па накіраваньні супрацоўнікаў міліцыі зьняў пабоі. У прысутнасці адваката ён даў падрабязныя тлумачэнні і напісаў заяву ў міліцыю на дзеяньні М. Мяжэвіча, які зьбіў яго. Па факце зьбіцца будзе праведзеная праверка.

12 чэрвяня журналіст і праваабаронца Валеры Шчукін добраахвотна зъявіўся ў Фрунзенскі РУУС г. Мінску. Адсюль ён быў этапаваны ў съледчы ізалятар на вул. Валадарскага. Тры месяцы Валеры Шчукін правядзе ў съледчым ізалятары за спробу рэалізаваць права на свабоду атрымліваць і распаўсюджваць інфармацыю. Валеры Шчукін быў затрыманы 16 студзеня ў Міністэрстве ўнутраных справаў РБ, дзе адбылася першая прэс-канферэнцыя новага міністра ўнутраных справаў Рэспублікі Беларусь Уладзіміра Навумава. В. Шчукін спрабаваў рэалізаваць сваё права на атрыманьне інфармацыі, але трое супрацоўнікаў аховы будынку павалілі яго на падлогу, пры гэтым было разьбітае шкло, аб якое В. Шчукін моцна парэзаўся. В. Шчукін быў дастаўлены ў вайсковы шпіталь у аддзяленні мікрхірургіі. Міністр унутраных справаў сказаў пра В. Шчукіна: “Я не лічу Шчукіна журналістам. Я хацеў бы, каб Шчукін быў такім жа законапаслухмяным грамадзянінам, як і пераважная большасць грамадзяннаў нашай рэспублікі. А ствараць сабе імідж праваабаронцы, карыстаючыся тым, што я куды хачу, туды хаджу. . . Міністэрства ўнутраных справаў – рэжымная ўстанова. Нават супрацоўнікі МУС праходзяць сюды па пасьвядчаныні асобы. Тоэ, што Шчукін лічыць сябе пазаштатным карэспандэнтам ці праваабаронцам, не дae яму права. . . І таму чарговае дробнае хуліганства сыходзіць яму з рук толькі ў сілу таго, што ён абраў такі лад жыцця. Я нават крышачку са шкадаваньнем стаўлюся да такіх людзей”. У адносінах да В. Шчукіна была ўзбуджаная крымінальная справа па арт. 339 ч. 1 КК РБ (злоснае хуліганства). Вынік – трохмесячнае зьняволенне ў съледчым ізалятары.

12 чэрвяня за распаўсюджаньне газеты “Наша Свабода” ў Берасьці затрымалі прадстаўнікую руху “Зубр” Данько Кірылу, Залатара Андрэя, Хатыньюка Васіля, Хоміча Андрэя і Панасюк Паліну. Затрыманьне адбылося ў 17.30 каля малочнага камбінату па вул. Янкі Купалы. Міліцыянты ехалі на запраўку,

калі нейкі пільны грамадзянін падышоў да іх і паведаміў, што калі малаказаводу раздаюць падазроную газету. Усіх затрыманых даставілі ў Маскоўскі РАУС Берасьця, дзе пратрымалі да 18. 50. Затрыманым у даволі грубых выказваньнях было адмоўлена ў праве патэлефанаваць, таксама міліцыянты ўсімі сваімі паводзінамі нахабна дэмантравалі поўную непавагу да закону. Так, на пытаньне лейтэнанта, які затрымаў “зуброў”, што з імі рабіць, дзяжурны капітан Ярась вельмі сур'ёзна і рашуча адказаў: “Расстраляць!”. Калі зубры зьвярнулі ўвагу супрацоўнікаў РАУС на парушэнье сваіх канстытуцыйных правоў, то ў адказ пачулі: “Забудзьце пра Канстытуцыю!”. Лейтэнант А. В. Каваленка склаў пратакол канфіскацыі 152 газетаў (пры рэальнай колькасці больш за тысяччу). На газетах, якія крычаць пра боль і сылёзы беларусаў, вартавыя парадку паабяцалі “рэзаць кібасу ды ставіць шклянкі з гарэлкай”. Дарэчы, многія міліцыянты падкрэслівалі пры гэтым, што Лукашэнку яны не падтрымліваюць. Затрыманыне “зуброў” адбылося пад заканчэнне тыднёвой акцыі распаўсюджаньня газетаў на найбольш значных прадпрыемствах Берасьця. З 6 па 12 чэрвеня съпецвыпуск “Нашай Свабоды” атрымалі працоўныя панчошнага, дывановага, хлебнага камбінату, заводаў бытавой хіміі, газавай апаратуры, электралямпавага, механічнага, “Колератрону”, а таксама навучэнцы некаторых ВНУ ды аматары прысядзібных участкаў.

19 чэрвеня рэдакцыю незалежнай газеты “Наша Свабода” наведалі трох чалавекі, якія назваліся супрацоўнікамі Камітэту фінансавых рассьыльедваньняў. Іхнімі дзеяньнямі кіраваў чалавек, які назваўся начальнікам аддзелу фінансавых рассьыльедваньняў В. Ганчаровым. У якасці аргументаванья сваіх дзеяньняў яны прад'явілі “Распараджэнне № 004132” са штампам Фрунзенскага міжраённага аддзелу дзяржаўнага Камітэту фінансавых рассьыльедваньняў. Распараджэнне прадпісала правасці праверку фінансава-гаспадарчай дзейнасці рэдакцыі газеты. В. Ганчароў заняўся вывучэннем зьместу сумак і іншых асабістых рэчаў супрацоўнікаў рэдакцыі. У фотакарэспандэнта Ул. Шлапака былі знайдзеныя налепкі з выявамі Аляксандра Лукашэнкі і Юрыя Захаранкі, якія былі канфіскаваныя. Потым В. Ганчароў распачаў вывучэнне

зъместу шуфлядаў супрацоўнікаў рэдакцыі. Тут ягонымі трафеямі сталі арыгіналы карыкатураў, на якіх быў адлюстраваны твар асобы, нечым падобнай да А. Лукашэнкі. Дарэчы, ордэр на правядзенне ператрусу ня быў прад'яўлены, а пратакол аб канфіскацыі не складаўся. Аднак супрацоўнікі рэдакцыі не перашкаджалі дзеяньням “фінансавых міліцыянтаў”, бо пад пагрозай апынуўся выпуск чарговага нумару газеты. На працягу прыкладна 40 хвілінай як журналісты, так і тэхнічны персанал ня мелі магчымасці працягваць сваю працу. Калі газета здавалася ў друк, супрацоўнікі Камітэту фінансавых рассьсьледваньняў пакінулі рэдакцыю. Ад іх засталася папера, з якой вынікала: парушэннія вядзення фінансава-гаспадарчай дзейнасці не было знайдзена.

22 чэрвеня журналіст і праваабаронца Валеры Шчукін, які знаходзіцца пад вартай, са съледчага ізалятару падаў скаргу ў Мінскі гарадзкі суд на пастанову суда Ленінскага раёну. Пастанова аб арышце Валерыя Шчукіна тэрмінам на 3 месяцы, вынесеная 15 сакавіка судом Цэнтральнага раёну г. Мінску, уступіла ў сілу 12 чэрвеня. Валеры Шчукін павінен знаходзіцца пад вартай яшчэ два з паловай месяцы. Але ён працягвае аспрэчваць іншае судовае рашэннене суда Ленінскага раёну па арт. 166 КаАПРБ (непадпарадкованьне законным патрабаваньням супрацоўнікаў міліцыі). В. Шчукін падаў скаргу ў Гарадзкі суд на гэтую пастанову. Ён патрабуе адмяніць 10 сутак адміністратыўнага арышту, якія яму далі за ўдзел у акцыі 18 траўня. В. Шчукін сцьвярджае, што 18 траўня выконваў свае прафесійныя абавязкі і ў акцыі, якая адбывалася 18 траўня падчас Другога Усебеларускага сходу, ня браў удзелу. Калі скаргу ня прымуць, Валеры Шчукін павінен будзе адсядзець гэтую 10 сутак у прыёмніку-разымеркавальніку на вуліцы Акрэсьціна пасля сканчэння трохмесячнага пакараньня, якое ён адбывае цяпер.

27 чэрвеня ў г. Крычаве каля 7 гадзінай раніцы ў дзьверы кватэры галоўнага рэдактара газеты “Вольны горад” Сяргея Няроўнага пачалі моцна грукаты і патрабаваць адчыніць. Гаспадар высыветліў, што гэта супрацоўнікі міліцыі. Але яны ня мелі ордэру на вобыск, і таму С. Няроўны ў сваю кватэру іх не пусціць. Тады міліцыянты пусцілі ў ход ломікі — і ўваходныя

дзьверы былі выламаныя. Пры гэтым у кватэры быў абрэзаны тэлефон і адключаная электрычнасць. Але паколькі дзьверы былі замацаваныя знутры дошкай, у памяшканье міліцыянтам увайсьці не ўдалося. С. Няроўны падаў заяву ў пракуратуру г. Крычаву на дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі, бо палічыў спробу ўварвання ў кватэру незаконнай. Гэта ўжо другая спроба міліцыянтаў патрапіць у кватэру рэдактара газеты “Вольны горад”. Першая адбылася 25 чэрвеня, калі супрацоўнікі міліцыі ачапілі дом і чакалі некалькі гадзінай ордэру на обыск. Але пракурор тады адмовіўся даваць санкцыю на обыск, бо дзеля гэтага не было ніякіх падставаў — і міліцыянтам давялося сыйсьці. Усе спробы міліцыі патрапіць у кватэру галоўнага рэдактара газеты звязаныя з кампьютарнай тэхнікай для выпуску газеты, якая знаходзіцца там.

4 ліпеня ў Ленінскі РАУС г. Берасьця ў якасці съведкаў выклікаліся сябры Партыі БНФ Б. Андрасюк і Р. Варвашэвіч з жонкай. Прадстаўнік БрАА ГА «ПЦ «Вясна» Ул. Вялічкін, якога Варвашэвіч запрасіў прадстаўляць ягоныя інтэрэсы таксама стаў съведкам выкліку. Справа тычылася распаўсюджанья ў раёне «Дуброўкі» газеты «Народны прэзідэнт». У сувязі з гэтым аblasная пракуратура даручыла аддзелу дазваньня Ленінскага РАУС правесьці рассыльстванье ў справе незаконнага распаўсюджанья незарэгістраванай газеты і паклёпу на Прэзідэнта РБ.

12 ліпеня ў Крычаве ў рэдакцыі газеты “Вольны горад” супрацоўнікі міліцыі канфіскавалі ўсю артэхніку: 3 кампьютары (адзін з іх належыць амбасадзе ЗША), 2 прынтары (адзін амбасады ЗША), сканер, фотакамеру, тэлевізор, відэамагнітафон. Тэхніку вынеслы на “праверку”, нягледзячы на тое, што амбасада ЗША раней паведамляла крычаўскім уладам, што тэхніка ўзятая газетай у аренду. Затрыманыя З чалавекі — М. Маторанка, С. Няроўны, С. Баравіковіч. Пры гэтым міліцыянты абсалютна беспадстаўна канфіскавалі больш за 1000 подпісаў за Сямёна Домаша. Памяшканье рэдакцыі было апячатанае. Сяргея Баравікова суд Крычаўскага раёну асудзіў у гэты ж дзень па арт. 156 КоАП РБ (дробнае хуліганства).

У ноч з 16 на 17 ліпеня была абрааваная рэдакцыя незалежнай газеты «День». Невядомыя ўзламалі кампутары і выкрапі ўсю інфармацыйную базу. Супрацоўні-кі рэдакцыі звязаюць напад на газету са шматлікім публікацыямі прынік-неныні вядомых у Беларусі палітыкаў і журналістаў. На месцы здарэння ня знай-дзена ніякіх сълядоў, што дае падставу меркаваць, што працаўнікі прафесіяналы.

23 ліпеня супрацоўнікі міліцыі Хоцімскага раёну Магілёўскай вобласці канфіскавалі ўсю артэхніку адзінай у рэгіёне незалежнай газеты «Беларускі Усход». Такія дзеянні правдахоўнікі патлумачылі выкананьнем дэкрэту №8 аб дабрачыннай замежнай дапамозе.

Уначы 24 ліпеня ўжо другім разам за апошні час абрааваная рэдакцыя незалежнай газеты «День». Тут рыхтавалі нумар, прысьвечаны зыніклым у Беларусі асобам. Газета ня выйшла на мінулым тыдні, бо тады з памяшканья рэдакцыі невядомыя скралі кампутары. Другі раз злачынцы зрабілі тое самае.

15 і 16 жніўня ў г. Орша супрацоўнікі Камітэту фінансавых рассьыльдванняў і КДБ канфіскавалі артэхніку ў індывідуальнага прадпрымальніка Віктара Андрэева, які выдае газету «Куцейна». Абвінаваціўшы В. Андрэева ў «незаконнай прадпрымальніцкай дзейнасці», яны канфіскавалі рызограф, чатыры кампутары, некалькі асобнікаў газеты і выпускі праваабарончага бюлетэню. Пры канфіскацыі рызографу былі выламаныя дзвіверы і выбітае шкло прыватнага дому, дзе ён знаходзіўся. Адзін з супрацоўнікаў КДБ паведаміў рэдактару газеты В. Андрэеву, што за супрацоўнікамі рэдакцыі вялося зневешняе назіранье.

16 жніўня ў г. Баранавічы канфіскаваная частка накладу расейскай газеты «Президент», прысьвечанай палітычнай сітуацыі ў Беларусі. Раней 64 тысячи асобнікаў гэтай газеты былі канфіскаваныя ў г. Горадні.

17 жніўня супрацоўнікі Першамайскага міжкраённага аддзелу Упраўленьня дзяржкамітэту фінансавых расьсьледваньняў па Мінскай вобласці і г. Мінску канфіскавалі 216 400 асобнікаў газеты “Наша Свабода”, а таксама друкарскія формы.

17 жніўня Дзяржкамітэт па друку вынес рэдакцыі газеты “Наша Свабода” афіцыйнае папярэджаньне ў сувязі з апублікаваньнем у газеце “недакладных звестак”. Да такіх Дзяржкамдрук аднёс фразу “Аляксандар Лукашэнка. . . , выступаючы перад “вертыкальлю”, абвінаваціў Ярмошыну і Мясціковіча ў падрыхтоўцы змовы”. У папярэджаньні ўказваецца, што ў выпадку паўторнага парушэння дзеянасьць газеты будзе прыпыненая на тэрмін да 3 месяцаў.

17 жніўня ў г. Глыбокае Віцебскай вобласці дырэктар мясцовага аддзяленьня “Белсаюздруку” Вольга Міхайлова ў парушэнні дзеючай дамовы з рэдакцыяй газеты “Вольнае Глыбокае” адмовілася прыняць на рэалізацыю чарговы нумар газеты, спаслаўшыся на тое, што ў раёне кепска купляюць “Советскую Белоруссию”.

20 жніўня Дзяржкамдрук вынес папярэджаньне рэдакцыі газеты “Свободные новости” ў сувязі з апублікаваньнем у газеце “недакладных звестак”. Імі Дзяржкамдрук палічыў фразу “Прэзідэнт па тэлебачаньні абяцаў наладзіць бойню ў сваёй рэзідэнцыі — пусьціць супраць нязгодных з ягоными “пераабраньнем” съпецназ, “Альфу” і “Алмаз”. У папярэджаньні ўказваецца, што ў выпадку паўторнага парушэння дзеянасьць газеты будзе прыпыненая на тэрмін да 3 месяцаў.

20 жніўня супрацоўнікамі падатковай інспекцыі Заводзкага раёну Мінску былі канфіскаваныя дзесяць кампутараў рэдакцыі самай масавай беларускай незалежнай газеты “Народная Воля”. Прадстаўнікі падатковай інспекцыі заявілі, што кампутары канфіскуваюцца на той падставе, што яны знаходзяцца не на рэдакцыйным балансе, а належаць прыватным асобам і таму “павінны быць старанна правераныя”. У выніку канфіскацыі абсталіваліся ў распараджэнні рэдакцыі

засталося ўсяго чатыры кампутары. Выпуск газеты знаходзіцца пад пагрозаю зрыву.

21 жніўня ў рэдакцыі газеты “Наша Свабода” Першамайскі міжраённы аддзел ДКФР па г. Мінску і Мінскай вобласці і падатковая інспекцыя Маскоўскага раёну г. Мінску пачалі праверку фінансава-гаспадарчай дзейнасці. Адзін камптар рэдакцыі апячатаны.

21 жніўня распечатая праверка фінансава-гаспадарчай дзейнасці рэдакцыі “Белорусской деловой газеты”. Яе праводзяць супрацоўнікі адразу трох кантралюючых органаў: Маскоўскага міжраённага аддзелу ДКФР г. Мінску, падатковых інспекцыяў Цэнтральнага і Першамайскага раёнаў г. Мінску.

22 жніўня супрацоўнікі Першамайскага міжраённага аддзелу Камітэту фінансавых рассьыпаваньняў па г. Мінску і Мінскай вобласці заблакавалі працу прыватнай друкарні “Мэджык”, у якой друкуецца 29 выданьняў, 6 з якіх маюць грамадзка-палітычны накірунак. Друкарня “Мэджык” прастойвала аж да 27 жніўня. Друкаваныне газетаў было ўзноўленае толькі пасля таго, як дырэктар прыватнага ўнітарнага прадпрыемства “Мэджык” Юрый Будзько падпісаў загад аб прызначэнні першага намесніка старшыні Дзяржкамдруку Уладзіміра Глушакова выконваючым абязязкі дырэктара прадпрыемства. Гэтае прызначэнне было праведзенае з парушэннем патрабаваньня арт. 8 Закону “Аб мерах барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй”, які забараняе прадстаўнікам уладаў, служчым дзяржапарату і службовым асобам умешвацца ў дзейнасць іншых дзяржаўных і недзяржаўных органаў, прадпрыемстваў, установаў і арганізацый, калі гэта не ўваходзіць у кола іх абязязкай.

22 жніўня рэдакцыя “Белорусской деловой газеты” распаўсюдзіла паведамленыне пра тое, што дзяржаўнае ўнітарнае прадпрыемства “Мінгарсаюздрук” адмовіла выдаўцу “БДГ” УП “Марат” у павелічэнні накладу газеты, які распаўсюджваецца праз сетку “Мінгарсаюздрук”, на верасень 2001 году. Паколькі, адмовіўшыся ад прапановы выдаўца,

“Мінгарсаюздрук” недаатрымае каля 1 млн. рублёў выручкі, кірауніцтва УП “Марат” лічыць, што адмова прымаець на рэалізацыю наклад, прапанаваны выдаўцом, прадыктаваная выключна палітычнымі меркаванынямі і мае на мэце абмежаваныне доступу насельніцтва да інфармацыі напярэдадні презідэнцкіх выбараў. Раней “Мінгарсаюздрук” адмовіў у павелічэнні накладаў, якія распаўсюджваваюцца праз ягоную сетку, рэдакцыям газетаў “Свободныя новості” і “День”.

22 жніўня Упраўленне юстыцыі Берасьцейскага аблвыканкаму абвінаваціла газету “Брестскій кур’ер” у распаўсюджваныні інфармацыі пра дзеянасьць незарэгістраваных грамадзкіх аб'яднаньняў. Нагодай дзеля такой заявы стала публікацыя ў газеце заявы “Спініце цкаваныне дэмакратычных кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь”, якая была падпісаная лідэрамі апазіцыйных партый, грамадзкіх аб'яднаньняў і прафсаюзаў.

23 жніўня адбылася прэс-канферэнцыя галоўных рэдактараў незалежных газетаў “Наша Свабода” і “Народная Воля” Паўла Жука і Іосіфа Сярэдзіча. Іосіф Сярэдзіч паведаміў журналістам, што замест 45000 асобнікаў апошняга нумару ягонай газеты ўдалося аддрукаваць толькі 10000. А ўжо наступны нумар можа ўвогуле не зьявіцца ў сывет. Пад пагрозай апынуўся і съпеціяльны выпуск “Народнай Волі”, прысьвечаны презідэнцкім выбарам. Ён мусіў быць надрукаваны 23 жніўня. Камітэт па фінансавых расцехах апячатай аўтографам, але і замарозіў усе рахункі. У якасці падставы дзеля такіх дзеяньняў было выкарыстанае вызначэнне Вышэйшага гаспадарчага суда, якое зъявілася нечакана для ўсіх. Пры гэтым арыштаванае абсталяваныне не зъяўляеца ўласнасцю “Мэджык”, а канфіскаваная папера належыць выданьням, якія друкаваліся там, а не друкарні. Юрысты лічаць, што дзеяньні супрацоўнікаў КФР зъяўляюцца незаконнымі, бо для выманыя абсталяваныня патрэбнае рашэнне суда, а не вызначэнне. У якасці яскравага доказу палітычнай афарбоўкі дзеяньняў Камітэту па фінансавых расцехах апячатай аўтографам, але і замарозіў усе рахункі. Менавіта яна выпусціла перадвыбарчыя плакаты і ўлёткі

адзінага кандыдата ў Прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцы і Уладзіміра Ганчарыка. Галоўныя рэдактары незалежных выданьняў расцэнвяюць дзеяньні фінансавай міліцы і як замову ўладаў, што мае на мэце пазбавіць беларусаў інфармацыі пра галоўнага канкурэнта А. Лукашэнкі на выбарах – Уладзіміра Ганчарыка.

28 жніўня пракуратура г. Мінску ўзбудзіла крымінальную справу па факце паклёпу ў адносінах да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, які спалучаецца з абвінавачаньнем у зьдзяйсьненні цяжкага ці асабліва цяжкага злачынства (ч. 2 арт. 367 КК РБ). Нагодай дзеля ўзбуджэння крымінальнай справы і канфіскацыі накладу газеты “Рабочы” стала публікацыя ў канфіскаваным нумары газеты артыкулу “Злодзей павінен сядзець у турме!” па фактах карупцыі сярод кіраўніцтва краіны. Друкаваныне съпецвыпуску “Рабочага” плануемым накладам у 400 тысячай асобнікаў было прыпыненае напярэдадні намесынікам старшыні Дзяржкамдруку Уладзімірам Глушаковым, які незадоўга да гэтага быў прызначаны выконваючым абавязкі дырэктора друкарні “Мэджык”. Да гэтага моманту было надрукавана каля 40 тысячай асобнікаў съпецвыпуску, аднак галоўнаму рэдактару “Рабочага” Віктару Івашкевічу вывезьці з друкарні зробленую частку накладу не дазволілі. На наступны дзень старэйшы съледчы пракуратуры Першамайскага раёну г. Мінску С. Фалейчык канфіскаваў увесь надрукаваны наклад газеты і паведаміў В. Івашкевічу пра ўзбуджэнне крымінальнай справы. Той факт, што пракуратура ўзбудзіла крымінальную справу першым газета выйшла з друкарні, съведчыць пра ажыццяўленыне цэнзуры.

29 жніўня з “белымі плямамі” выйшлі ў съвець 2 съпецвыпускі “Предпринимательской газеты”. Публікацыю артыкулаў “Пасланыне суайчыннікам” (№32) і “А ты ўжо даў сваю згоду стаць саўдзельнікам злачынства?” (№33) забараніў да друку выконваючы абавязкі дырэктора друкарні “Мэджык” Уладзімір Глушакоў.

4 верасьня ў г. Салігорску старшыня гарадзкой выбарчай камісіі не пусціў на ўчастак пазаштатнага карэспандэнта мясцовай газеты “Салідарнасць”. Сваю адмову ён матываваў

тым, што назіраць за выбарамі могуць толькі штатныя супрацоўнікі рэдакцыі. Такая пазіцыя супярэчыць арт. 13 Выбарчага кодэксу, якая прадастаўляе права прысутнічаць пры правядзенныі выбараў прадстаўнікам рэдакцыі незалежна ад таго, знаходзяцца яны ў штаце ці не.

5 верасьня першы намесьнік старшыні Дзяржаўнага камітэту па друку Уладзімір Глушакоў, які выконвае абавязкі дырэктара прыватнай друкарні “Мэджык”, пад пагрозай забароны друкавання запатрабаваў зыняць матэрыялы з нумароў газетай “Народная Воля” і “Беларуская маладзёжная”. Супрацоўнікам “Беларускай маладзёжнай” прыйшлося здаваць нумар тройчы, першым газета была надрукаваная.

5 верасьня прокуратура Гарадзенскай вобласці ўзбудзіла крымінальную справу па факце разъмяшчэння ў газете “Пагоня” матэрыялаў, у якіх, на думку прокуратуры, утрымліваецца паклён у адносінах да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Наклад газеты, аддрукаваны толькі часткова, быў сканфіскаваны з друкарні.

5 верасьня супрацоўнікі прокуратуры Гарадзенскай вобласці, прокуратуры Ленінскага раёну г. Горадня, Ленінскага аддзялення РАУС, Дзяржаўнага камітэту па фінансавых рассьыплеманьях і АБЭЗ правялі ў рэдакцыі газеты “Пагоня” выняцьце матэрыялаў і абсталівання, а таксама фінансавай документацыі рэдакцыі.

7 верасьня Вышэйшы Гаспадарчы суд Рэспублікі Беларусь прыняў да разгляду зыск Прокурора Гарадзенскай вобласці аб спыненні дзеяনасці сродку масавай інфармацыі – газеты “Пагоня” і аб ліквідацыі рэдакцыі газеты “Пагоня” “у інтэрэсах дзяржавы ў асобе Дзяржаўнага камітэту Рэспублікі Беларусь па друку”. Па меркаванні прокуратуры, падставай дзеля закрыцця газеты служаць шматлікія парушэнні рэдакцыяй Закону аб друку.

7 верасьня ў Мінску супрацоўнікамі міліцыі сканфіскавана 15 000 асобнікаў газеты “Беларуская маладзёжная”, якія

знаходзіліся ў багажніку спыненага аўтамабіля. Міліцыянеры катэгарычна адмовіліся складаць акт канфіскацыі газетай.

7 верасьня Віцебская абласная друкарня адмовілася друкаваць чарговы нумар мясцовай недзяржаўной газеты “Вітебскіе деловыя новості”, нягледзячы на тое, што рэдакцыя своечасова здала макет у друкарню і зрабіла перадаплату. У якасці магчымай прычыны таго, што адбылося, рэдактар выдання Igar Несьцераў назваў той факт, што дадзены нумар газеты ўдзяляў вялікую ўвагу асьвятленню візіту Уладзіміра Ганчарыка ў г. Віцебск і закулісным бакам презідэнцкай кампаніі ў Віцебску.

7 верасьня намеснік старшыні Гомельскай абласной выбарчай камісіі Аляксандр Усаў адмовіў акрэдытаванаму ў гэтай камісіі журналісту Анатолю Гатоўчыцу ў прадастаўленыні інфармацыі пра колькасць выбаршчыкаў у раёнах вобласці і колькасці прагаласаваўшых датэрмінова. А. Усаў растлумачыў, што ў абавязкі “журналіста ўваходзіць: паехаць, паглядзець, паназіраць, як ідзе галасаваньне”. А. Гатоўчыц, згодна з Выбарчым кодэкsem, абскардзіў дзеяньні А. Усава ў прокуратуру, аднак прокуратура накіравала ягоную скаргу ў гэтую ж выбарчу камісію.

8 верасьня, напярэдадні выбараў, з “белымі плямамі” выйшла самая тыражная штодзённая недзяржаўная газета “Народная Воля”. Па патрабаваныні намесніка старшыні Дзяржкамдруку Ул. Глушакова, які выконвае абавязкі дырэктара друкарні “Мэджык”, з нумару была знятая заява лідэра апазіцыйнай камуністычнай партыі Сяргея Калякіна пра тое, што Савет бясьпекі Рэспублікі Беларусь даставіў усім старшыням гарадзкіх і раённых выканкамаў па 20 тысячай выбарчых бюлетэняў, якімі можна будзе маніпуляваць у ходзе выбараў. Акрамя таго, была зробленая цэнзура загалоўка “Заўтра – выбары другога презідэнта”, з якога прыбранае слова “другога”.

9 верасьня, у дзень выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, дзяржавны інтэрнет-правайдэр “Белтелеком” адключыў доступ да сайтаў “by”, на якіх выстаўляліся навіны пра

выбары. У выніку сталі недаступнымі для прагляду он-лайнавыя версіі незалежных выданьняў “Белорусская деловая газета”, “Наша Свабода” і “Белорусская газета”. Перабоі ў працы ў дзень выбараў зъведалі таксама сайты незалежнага агенцтва новінаў БелаПАН, Радыё Рацыя і беларускай службы Радыё Свабода. Адміністраванье доменай зоны “.by” знаходзіцца ў веданьні Дзяржбюро цэнтра бяспекі інфармацыі пры Савеце бяспекі. У гэты ж дзень былі адключаныя тэлефоны рэдакцыяў некаторых рэгіянальных СМІ і сотавыя тэлефоны ў цэнтры Мінску.

14 верасьня Праўленыне грамадзкага аб'яднанья “Беларуская асацыяцыя журналістаў” зъяўянулася ў Пракуратуру Рэспублікі Беларусь з заявай з нагоды ажыццяўлення цэнзуры першым намеснікам старшыні Дзяржкамдруку Рэспублікі Беларусь Уладзімірам Глушаковым, які апошнім часам выконвае функцыі дырэктара прыватнай друкарні “Мэджык”. Праўленыне ГА “БАЖ” патрабуе ад пракуратуры тэрміновых захадаў пракурорскага рэагаванья з мэтай ліквідацыі парушэнняў закону і аднавіць права і законныя інтарэсы рэдакцыяў. Паводле меркаванья аўтараў заявы, пракуратура таксама павінна разгледзець пытаныне аб магчымасці распачаць крымінальную справу або ініцыяваць дысцыплінарнае разьбіральніцтва ў дачыненьні да Ул. Глушакова. Праўленыне асацыяцыі зъяўянула ўвагу пракуратуры на цэлы шэраг фактаў парушэння заканадаўства. 28 жніўня ў выніку ўмяшальніцтва кірауніцтва друкарні быў сарваны выпуск газеты “Рабочы”. 31 жніўня з “белымі плямамі” выйшлі два съпецвыпускі (№ 32 і № 33) “Предпринимательской газеты”, матэрыялы з якіх былі зънятые па ўказаныні Ул. Глушакова. 5 верасьня, пагражаячы забараніць друк выданьняў, Ул. Глушакоў запатрабаваў зъняць матэрыялы з нумароў газет “Народная Воля” і “Беларуская маладзёжная”. Прычым супрацоўнікі рэдакцыі “БМ” мусілі здаваць нумар у друк тройчы. 6 верасьня Беларуская асацыяцыя журналістаў запатрабавала ад Ул. Глушакова адмовіцца ад парушэння праваў прэсы. Копія гэтага ліста была перададзеная ў Дзяржкамітэт па друку. Аднак ужо на наступны дзень в. а. дырэктара друкарні “Мэджык” Ул. Глушакоў зноў ажыццяўляў цэнзуру: прымусіў прадстаўніка “Народнай Волі” зъняць

матэрыялы з нумару, падпісанага ў друк. У выніку “Народная Воля” выйшла з “белымі плямамі” на першай паласе. На думку прайлення БАЖ, такія дзеяньні чыноўніка парушаюць Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь і Закон “Аб друку і іншых сродках масавай інфармацыі”. Артыкул 33 Канстытуцыі гарантую кожнаму свабоду меркаваньня, перакананьня і іх свабоднае выяўленне: нікога нельга прымушаць выказваць свае погляды або адмаўляцца ад іх. Цэнзура, як указвае цца ў гэтым артыкуле Канстытуцыі, не дапускаецца. Але патрабаваньні да рэдакцыі папярэдне ўзгадніць паведамленыні і матэрыялы або зынты з друку які-небудзь матэрыял ці паведамленыне зъяўляюцца цэнзурай (арт. 4 Закону аб друку). Спасылкі сп-ра Глушакова на тое, што зынтыя паводле ягонага загаду матэрыялы парушалі права і законныя інтарэсы іншых асобаў, ганьблі гонар і годнасць Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, ня маюць аргументаваныя. Выяўляюць факты парушэння заканадаўства ў галіне СМІ маюць права суд і іншыя дзяржаўныя органы ў межах іх паўнамоцтваў (аднак не дырэктар друкарні), і толькі паслья выходу сродку масавай інфармацыі ў сывет. У заяве Прайленняне Беларускай асацыяцыі журналістаў таксама зъвярнула ўвагу на тое, што ўжо сама прызначэнне першага намесніка старшыні Дзяржкамдруку Ул. Глушакова выконваючым абавязкі дырэктара друкарні “Мэджык” зъяўляецца грубым парушэннем беларускага заканадаўства.

21 верасьня судзьдзя Першамайскага раённага суда г. Мінску Алена Ананіч прыняла рашэнне: разгляд зыску аб абароне гонару і годнасці лідэра Аўяднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі да аўтара праграмы Беларускага тэлебачаньня “Тайныя спружыны палітыкі” Юрый Азаронка перанесьці на 1 лістапада. Перанос разгляду справы зъвязаны з адсутнасцю ў зале суда адказчыка. Як патлумачылі юристы Белдзяржтэлерадыёкампаніі, да канца кастрычніка Юрый Азаронак будзе знаходзіцца ў адпачынку. Акрамя таго, юристы тэлерадыёкампаніі прадставілі судзьдзі тлумачэнне, у якім гаворыцца, што БТ ня можа прадставіць суду відэакасету з запісам гэтай праграмы, паколькі мае проблемы з магнітнымі носьбітамі. У сувязі з гэтым відэазапісы праграмаў на тэлестудыі захоўваюцца ня больш за адзін месяц.

22 верасьня рэдактара газеты “Пагоня” Міколу Маркевіча тэрмінова выклікалі ў Гарадзенскую абласную пракуратуру, каб уручыць папярэджаньне выданью. Яно датычыць дзывюх нататак у №36 газеты, у якіх съледчыя ўбачылі паклёт на прэзідэнта. З прычыны гэтых нататак была заведзеная крымінальная справа супраць газеты. Пракуратура канфіскавала таксама наступны №37 “Пагоні”.

24 верасьня беларускія памежнікі ў Берасьці канфіскавалі ў Мікалая Анцыповіча, актывіста Сойму Кансерватыўна-Хрысьціянскай партыі БНФ, 50 асобнікаў часопісу “Беларускія ведамасьці” і дзьве кнігі з вершамі і фотаздымкамі Зянона Пазьняка “Глёрыя Патрыя”. М. Анцыповіч вяртаўся ў Беларусь з Варшавы, дзе ён наведваў Зянона Пазьняка, які апошнія 5 гадоў знаходзіцца ў эміграцыі. “Беларускія ведамасьці” – часопіс, які выдае сп. Пазьняк.

25 верасьня рэдакцыя незалежнай газеты “Брестскій кур’ер” атрымала па пошце афіцыйнае папярэджаньне ад Дзяржайнага камітэту па друку. Дзяржкамдрук даў выданью папярэджаньне за тое, што рэдакцыя нібыта парушыла артыкул 5 Закону аб друку, апублікаваўшы зварот пад назовам “Спініце перасьлед дэмакратычных кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь!” Зварот падпісалі лідэры мясцовых апазіцыйных партыяў, грамадzkіх аўтараў і прафсаюзаў. Некаторыя з гэтых структураў не прайшлі рэгістрацыю ў Берасьцейскім аблвыканкаме, што і стала падставаю для вынясеньня папярэджаньня незалежнай газеце. Неабходна нагадаць, што сёлета “Брестскій кур’ер” ужо абскардзіў іншае папярэджаньне Дзяржкамдруку і выйграў справу ў Вышэйшым гаспадарчым судзе Беларусі.

27 верасьня судзьдзя Вышэйшага гаспадарчага суда РБ Валеры Жандараў прыняў рашэнье перанесьці на 5 кастрычніка разгляд справы аб закрыцці гарадзенскай незалежнай газеты “Пагоня”. Прычынай пераносу стала непрадастаўленне істцом — Гарадзенскай абласной пракуратурай — усіх неабходных для разгляду справы дакументаў. Галоўны рэдактар “Пагоні” Мікола Маркевіч так выказаўся пасля прыняцця рашэння аб пераносе судовага

працэсу: “Прэтэнзіі пракуратуры да “Пагоні” не грунтуюцца на законе, маюць відавочныя прыкметы палітычнага заказу. Я ўпэўнены, што пры ўмове, калі на суд ня будзе аказана ўціску, зыск пракуратуры будзе адхілены”.

5 кастрычніка ў Вышэйшым гаспадарчым судзе Рэспублікі Беларусь адбыўся працяг судовага працэсу па справе аб закрыцці незалежнай газеты “Пагоня”. Судзьдзя Валеры Жандараў зноў прыняў рашэнне: “дзеля правільнага і ўсебаковага высьвятлення абставінаў” перанесьці судовы разгляд, на 23 кастрычніка. Матываваў ён гэта тым, што Гарадзенская абласная пракуратура не прадаставіла суду копію пратаколу арышту яшчэ ў друкарні ўсяго накладу 36-га нумару газеты ад 4 верасьня. На самым пачатку судовага паседжання абаронца “Пагоні” адвакат Анжэла Ратнер заявіла хадайніцтва аб спыненінні справы ў адносінах да газеты. Паводле яе словаў, пасля таго, як 27 верасьня Дзяржаўны камітэт па друку адмовіўся ад зыску ў адносінах да газеты, ня ўгледзеўшы прававых падставаў дзеля яе закрыцця, справа падлягае спыненіню. Аднак судзьдзя Валеры Жандараў адхіліў гэтае хадайніцтва. Кіраўнік Цэнтру прававой абароны СМІ пры Беларускай асацыяцыі журналістаў (БАЖ) Міхаіл Пастухоў выказаў сваё незадавальненіе сёньняшнім судовым працэсам: “Суд зьвярнуў увагу на непатрэбныя акалічнасці. Гэта штучнае зацягваньне працэсу. Суд ня хоча выносіць рашэнне на карысць рэдакцыі газеты, хаця яно відавочнае. Судзьдзя адцягвае прыняцьце канчатковага рашэння толькі дзеля таго, каб не выступаць супраць пракуратуры і даць ёй магчымасць паспрабаваць знайсці іншыя аргументы супраць “Пагоні”.

З 11 на 12 кастрычніка ўначы адбылося абрабаваньне незалежнай маладзечанскай «Рэгіянальнай газеты». Былі ўкрадзеныя тры сістэмныя блокі кампутараў, два маніторы, лічбавая фотакамера, два прынтэры, факс, тэлефоны і нават электрычны чайнік. «Рэгіянальная газета» распаўсюджваецца ў Мінскай і Гарадзенскай абласцях — на тэрыторыі Маладзечанскага, Вілейскага, Мядзельскага, Валожынскага, Смаргонскага, Астравецкага і Ашмянскага раёнаў, выдаецца з 1995 году і мае наклад больш за восем тысячай асобнікаў.

15 каstryчніка журналістам недзяржаўных СМІ было адмоўлена ў акрэдытацыі на асьвятленне в ізіту А. Лукашэнкі ў Гомельскую вобласць, які прызначаны на 23 каstryчніка.

16 каstryчніка судзьдзя Аляксандар Шылько прыняў пастанову затрымаць праваабаронцу і публіцыста Валерыя Шчукіна і арыштаваць яго на 10 сутак за ўдзел у несанкцыянаваным пікеце падчас лукашэнкаўскага Ўсебеларускага народнага сходу, які адбыўся сёлета ў траўні. В. Шчукін зусім нядайна выйшаў з Жодзінскай турмы, дзе адбываў трохмесячнае зняволенне.

1 лістапада ў судзе Першамайскага раёну г. Мінску быў працягнуты разгляд зыску аб абароне гонару і годнасці старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі да Беларускага тэлебачанья і аўтара праграмы “Тайныя спружыны палітыкі” Юрый Азаронка. На папярэднім паседжанні (яно адбылося паўтары месяцы таму) суд прапанаваў абводвум бакам прадаставіць матэрыялы, у прыватнасці, запіс праграмы Азаронка, якая выйшла ў эфір у сакавіку 2001 году, у якой Лябедзька абвінавачваўся ў тым, што спрабаваў нелегальна правезьці ў Беларусь праз польска-беларускую мяжу 10 тысячай даляраў ЗША. Ісъцец заяўляе, што гэтыя звесткі зьяўляюцца паклёнам, і патрабуе іх абвяржэння, а таксама кампенсацыі маральнай шкоды ў памеры 5 мільёнаў рублёў з Беларускай дзяржтэлерадыёкампаніі і 10 мільёнаў – з Юрый Азаронка. І на гэтым паседжанні суда юрыдычны прадстаўнік Азаронка не прадаставіў запісу тэлепраграмы. Паводле ягоных словаў, запіс съцёрты, бо ў сувязі з цяжкім матэрыяльным становішчам беларускага тэлебачанья касеты выкарыстоўваюцца шматразов а. Аднак запіс перадачы прадаставіў суду Анатоль Лябедзька. Падчас суда стужка з запісам праграмы была разгледжаная. Судзьдзя Алена Ананіч задаволіла хадайніцтва юрыдычнага прадстаўніка адказчыка аб выкліку ў суд аўтара праграмы Юрый Азаронка з тым, каб ён патлумачыў звесткі, што прагучалі на касеце. Суд перанесены на няпэўны час: Алена Ананіч заявіла, што паколькі яна кладзеца ў бальніцу, зыск будзе разглядаць іншы судзьдзя.

12 лістапада Вышэйшы Гаспадарчы суд Рэспублікі Беларусь вынес рашэньне спыніць дзейнасць незалежнай газеты «Пагоня». Гэтае рашэньне было заснаванае на двух папярэдканьнях – Дзяржкамдруку (цяпер – Міністэрства інфармацыі) і Гарадзенскай раённай прокуратуры. Вышэйшы гаспадарчы суд не прыняў да ўвагі аргументы прадстаўнікоў рэдакцыі газеты і Міністэрства інфармацыі, якое адмовілася ад зыску яшчэ да суда. Беларуская асацыяцыя журналістаў выказала рашучы пратэст у сувязі з такім рашэннем суда. БАЖ зъвязвае закрыццё газеты «Пагоня» і ліквідацыю яе рэдакцыі з абяцаўнем Аляксандра Лукашэнкі «разабрацца» з незалежнай прэсай паслья выбараў. У гэтым жа шэрагу – працяг расцсьледвання крымінальных справаў, распачатых па фактах публікацыі перадвыбарчых матэрыялаў у газетах «Пагоня» і «Рабочы» і адмова Вышэйшага гаспадарчага суда разглядаць зыск газеты «Брестскі кур'ер» да Міністэрства інфармацыі аб прызнанні несапраўдным папярэдканьня. З асуджэннем рашэння Вышэйшага гаспадарчага суда РБ і заклікам спыніць палітычна матываваныя крымінальныя справы, датычныя незалежных выданьняў і журналістаў, выступілі таксама Сусветная кампанія за свабоду слова “Артыкл 19”, Камітэт па абароне правы журнлістаў, Міжнародная ліга правы чалавека і іншыя організацыі.

19 лістапада на вуліцы Савецкай у Горадні адбыўся несанкцыянаваны пікет у абарону закрытай Вышэйшым гаспадарчым судом Беларусі газеты “Пагоня”. У акцыі ўзялі ўдзел больш за 100 чалавек — журналістаў і чытачоў газеты, якія разгарнулі лозунгі, у якіх асуджалаася падаўленне свабоды слова ў Беларусі. Паслья завяршэння акцыі пратэсту рэдактар газеты Мікола Маркевіч і журналісты Анджэй Пісальнік і Павел Мажэйка былі запрошаныя ў аддзел міліцыі Ленінскага раёну, дзе ў дачыненьні да іх былі складзеныя пратаколы аб адміністратыўным правапарушэнні (артыкул 167-1 Кодэксу аб адміністратыўных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь). Ужо 20 лістапада справы Анджэя Пісальніка і Паўла Мажэйкі былі разгледжаныя ў судзе Ленінскага раёну горада Горадні. Суд над рэдактарам “Пагоні” Міколам Маркевічам адбудзеца пазней, паслья яго вяртання з Польшчы: адразу паслья правядзення пікетавання Мікола Маркевіч адбыў у гэтую краіну дзеля

сустрэчы з упльвовымі палітыкамі. Беларускі журналіст мае намер прапанаваць ідэю арганізацыі слуханьня ў Сейме Рэспублікі Польшча па пытаныні аб закрыцьці адной з вядучых дэмакратычных газетаў і наступу на свабоду слова ў Беларусі.

13 сінежня суд Першамайскага раёну г. Мінску разгледзеў зыск лідэра Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі да Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі і аўтара палітычнага серыялу “Тайныя спружыны палітыкі” Юрый Азаронка. У адным з фільмаў Ю. Азаронак заявіў, што Анатоль Лябедзька са сваімі калегамі па партыі быццам бы ўвесьлі праз польска-беларускую мяжу пэўную суму грошай, і пасля гэтага дабрабыт Лябедзькі павялічыўся на 8 з палов аютысячай далярай. “Азаронак не прадаставіў у суд ніводнага дакументу, які б мог пацьвердзіць гэта – адны агульныя меркаваньні: што ён не хацеў мяне пакрыўдзіць і ня лічыць мяне пакрыўджаным, — кажа Анатоль Лябедзька. — На пытаньне, чым выкліканая ўвага менавіта да маёй персоны, ён патлумачыў, што я адзіны з лідэраў беларускай апазіцыі наладжваю нацыянал-палітычныя мерапрыемствы. Такім чынам, ён сам пацьвердзіў, што існаваў палітычны заказ на пэўных асобаў беларускай палітыкі, каб стварыць негатыўнае поле вакол гэтых людзей”. Суд вынес рашэнне: Нацыянальная тэлерадыёкампанія абавязаная публічна папрасіць прабачэння ў Анатоля Лябедзькі і выплаціць штраф у памеры 600 тысячаў беларускіх рублёў, а Юрый Азаронак павінен выплаціць 400 тысячаў рублёў штрафу.

У сінежні Гарадзенскі абласны гаспадарчы суд адмовіў у зыску да Смаргонскага райвыканкаму заснавальніку «Новай газеты Смаргоні» Рамуальду Улану. Райвыканкам ня даў яму дазволу на разъмяшчэнне ў горадзе яшчэ дзівую газетаў. Падставай дзеля адмовы суда паслужыла тое, што рашэнне аб адмове прымалася асабіста старшынёй райвыканкаму Станіславам Юргелем, а не на пасяджэнні райвыканкаму, як гэта павінна быць згодна з заканадаўствам. Смаргонскія ўлады з ліпеня 2001 году не даюць сп. Улану дазволу на разъмяшчэнне ў Смаргоні двух новых перыядычных выданьняў – «Новая газеты Астраўца» і «Новая газеты Ашмянаў». На імя сп. Улана зарэгістраваная «Новая газета Смаргоні», наклад якой сёньня тройчы перавышае наклад афіцыйнай раённай газеты.

Меркавалася, што часова новыя выданыні будуць рабіцца на базе «Новай газеты Смаргоні» з удзелам ашмянскіх ды астравецкіх журналістаў. Аднак у прыватных гутарках са сп. Уланам мясцовыя чыноўнікі зазначылі, што і з існуючай газетай яны маюць шмат клопату. А таму мець яшчэ адзін галаўны боль з новымі яны ня хочуць. Толькі паслья неаднаразовых зваротаў выдаўцу была ўручаная афіцыйная папера за подпісам старшыні Смаргонскага райвыканкаму Станіслава Юргеля, дзе разъмяшчэнне ў гора-дзе новых выданняў квадратураўца як немэтазгоднае. Сп. Улану рэкамендавана зьвязніцца ў тыя райвыканкамы, на тэрыторыі якіх мяркуеца распаўся дж-ваць выданыні. Аднак кіраўніцтва Ашмяншчыны ды Астравеччыны таксама адмовіла сп. Улану. Аргументацыя – тая самая: немэтазгодна. Маўляў, мясцове населніцтва атрымлівае дастатковы інфармацыі з афіцыйных газетаў. Скарга сп. Улана ў аблвыканкам не дала становічага выніку. Урэшце выдавец зьвязніцца са скаргай на Смаргонскі райвыканкам у абласны гаспадарчы суд.

13 сінеглядчым штрафам у памеры 50 мінімальных заробкаў быў пакараны галоўны рэдактар “Пагоні” Мікола Маркевіч. Такое рашэнне вынес судзьдзя па адміністратыўных справах Ленінскага раённага суда Гародні Дзэмітры Дземчанка. Галоўнага рэдактара газеты абвінавацілі в а ўдзеле ў несанкцыянаваным пікеце, які адбыўся ў знак пратэсту супраць закрыцця “Пагоні” 19-га лістапада. Мікола Маркевіч сваёй віны не прызнаў. Каментуючы пастанову судзьдзі, ён падкрэсліў, што Канстытуцыя краіны гарантует чалавеку права пратэставаць супраць незаконных дзеянняў уладаў. Паводле словаў журнالіста: “Тое, што ўлада панаства арада антыканстытуцыйныя законы і на гэтай падставе судзіць сваіх палітычных апанентаў – съведчыць пра амаральнасць гэтай улады.”

У сінеглядчым Аршанскі гарвыканкам (Віцебская вобласць) пастанавіў пазбавіць прадпрымальніцкай ліцензіі рэдактара незалежнай газеты “Куцейна” Віктара Андрэева “за незаконную прадпрымальніцкую дзеянасць”. Згодна з гэтым абвінавачаннем аршанскі гарадзкі суд некалькі месяцаў таму прыняў рашэнне аб канфіскацыі адабранай напярэдадні верасьнёўскіх презідэнцкіх выбараў рэдакцыйнай маёмасці, у

тым ліку кампутараў і рызографу. Але прокуратура і Віцебскі абласны суд вымушаныя былі адмяніць гэтае рашэнне і прыняць да ўвагі заяву Віктара Андрэева на контарашэнне падчас правядзення судовага паседжання. Такім чынам, віну рэдактара "Куцейны" да гэтага часу суд не прызнаў, і аршанская выканкам, па словах Віктара Андрэева, відавочна паспяшаўся са сваім рашэннем, якое загартаваны ў судовых спрэчках рэдактар зъбіраецца абскардзіць у абласным гаспадарчым судзе.

KAMUNIKAT.org

9. АКТЫВІЗАЦЫЯ ЦІСКУ БЕЛАРУСКІХ СЪПЕЦСЛУЖБАЎ НА ПАЛІТЫЧНА І ГРАМАДЗКА АКТЫЎНЫХ ГРАМАДЗЯНАЎ І ІНШАДУМЦАЎ.

9 лютага ў 14. 00 у Жодзінскай пракуратуры павінна была адбыцца размова Аляксея Падалякіна, які апелюе да органаў нагляду з прычыны супрацьзаконнага затрымання яго прыхільнікамі РНЕ і псіхалагічнай апрацоўкі супрацоўнікам КДБ тав. Пятровічам з прадстаўніком пракуратуры, якому даручаная гэтая справа. На допыт Аляксей Падалякін вырашыў выклікаць, акрамя замоўленых у позве бацькоў (прысутнічала маці Аляксея – Зоя Падалякіна), таксама грамадзкага абаронцу Аляксея Лапіцкага з праваабарончага аддзялення Цэнтру “Ліцьвіны” і прадстаўніка БХК Алеся Мікалайчанку, карэспандэнта Радыё Свабода. Аднак у 14. 00 нікога, хто б пажадаў размаўляць з юнаком ды ягонымі законнымі прадстаўнікамі, не аказалася на месцы. Намесьнік пракурора г. Жодзіна І. Дамаронак, які назначаны ў позве, спазніўся на паўгадзіны, а потым адмовіўся праводзіць разъбіральництва па скарзе, накіраванай у Генеральную пракуратуру. Давялося чакаць памочніка пракурора вобласці сп. Ліска, які таксама “спазніўся”. А. Лісок, той на каго таксама была зробленая заяўнікамі скарга ў Генеральную пракуратуру, быў упаўнаважаны правесці праверку па гэтай скарзе. Спазніўшыся амаль на 2 гадзіны, А. Лісок паспрабаваў не дапусціць да размовы Аляксея Лапіцкага і Алеся Мікалайчанку. Ён паразмаўляў толькі з маці Аляксея. Размова доўжылася больш за гадзіну. З пратаколам размовы А. Лісок ня даў азнаёміцца нават Аляксею Падалякіну і парай усім дачакацца вынясеньня рашэнья.

14 красавіка больш за 10 супрацоўнікаў КДБ уварваліся позна ў вечары ў будынак, дзе праходзіла міжнародная канферэнцыя, арганізаваная “Задзіночаньнем беларускіх студэнтаў”. Прадстаўнікі съпецслужбаў пачалі правяраць дакументы ўдзельнікаў канферэнцыі. Як высьветлілася пазней, шукалі яны пэўнага чалавека — сябра Моладзевага інфармацыйнага цэнтра Ільлю Глыбоўскага, на кватэры якога жыў дэпартаваны з Беларусі чэскі журналіст, прадстаўнік гуманітарнай арганізацыі «Чалавек у нядолі» Міхал Плавец. Некалькі гадзінаў правялі супрацоўнікі КДБ у фае Дому

в етэранаў, пільнуючы спадара Глыбоўскага. Яны таксама спрабавалі абшукаць усе пакоі будынку, але адміністрацыя не дазволіла ім гэтага зрабіць. Людзі ў цывільным таксама затрымалі некалькіх чалавек, падобных да Глыбоўскага, але, убачыўшы, што гэта ня ён, адпусцілі. Ільлю Глыбоўскага ім затрымаць так і не ўдалося. Прадстаўнікі ЗБС лічаць, што Ільлю Глыбоўскому пагражае арышт.

18 красавіка Кансультатыўна-назіральная група АБСЕ даслала заяву, у якой адхіліла адвінавачаныні, зробленыя 12 красавіка старшынёй КДБ Беларусі Леанідам Ерыным у тым, што міжнародная дапамога ў навучаньні назіральнікаў за выбарамі павінна разглядацца як у ярбоўка шпіёнаў. Падтрымка ў правядзеніі курсаў па выбарчым заканадаўстве і пастановах па яго прымяненіні ёсьць стандартная практика ў дзейнасці АБСЕ, якая праводзілася без ніякіх прэтэнзіяў з боку ўладаў падчас выбараў 1999 і 2000 гадоў у Беларусі. . .
Прапагандысцкая кампанія супраць міжнародных інстытутаў у Беларусі наносіць шкоду прэстыжу краіны за мяжой.

З 15 траўня пачаўся ціск на рэдакцыю незалежнай газеты “Пагоня” з боку КДБ. Увагу супрацоўнікаў аддзелу барацьбы з тэрарызмам Гарадзенскага ўпраўленія Камітэту дзяржбяспекі прыцягнула публікацыя Паўла Мажэйкі “Інтэграсты ў Горадню не прыедуць” (“Пагоня” № 19, 10 траўня 2001 г.), дзе ў якасці ілюстрацыі быў прыведзены фрагмент заявы невядомай дагэтуль Рады камандзіраў Беларускай народнай самааховы (РК БНС). 15 траўня журналіст выклікалі ў аддзел барацьбы з тэрарызмам мясцовага КДБ, дзе цікавіліся ягонымі крыніцамі інфармацыі і спрабавалі адвінаваціць у тэрарызме. У той жа дзень пазней УКДБ мусілі паасобку наведаць рэдактар газеты Мікола Маркевіч і макетоўшчык Аляксей Салей. 17 траўня паўторна выклікаўся ў аддзел барацьбы з тэрарызмам П. Мажэйка. 18 траўня ўжо ў съледчы аддзел УКДБ – быў выкліканы А. Салей. Старэйшага съледчага Барыса Рагімава (вядомага тым, што ў 1998 годзе ён займаўся справай карэспандэнта расійскай тэлекампаніі ОРТ Паўла Шарамета) цікавіла ня столькі інфармацыя пра заяву РК БНС, колькі агульная дзейнасць рэдакцыі: працэс стварэння газеты, крыніцы фінансаваньня, тэхнічнае абсталіванье. 21 траўня

журналіст П. Мажэйка і рэдактар М. Маркевіч былі ізноў – трэці раз цягам апошняга тыдня – выкліканыя да съледчага Гарадзенскага УКДБ Б. Рагімава, дзе кожнаму з журналістам было інкрыміnavанае неданясеньне органам дзяржбясьпекі інфармацыі пра факс ад міфічнай Рады камандзіраў. У гэтых ж дзень М. Маркевіч зрабіў пісьмовую заяву, адмовіўшыся надалей хадзіць на размовы ў КДБ. 24 траўня ў КДБ былі запрошаныя карэктар газеты Святлана Гібульская, наборшчыца Аксана Бурдзюк і бухгалтар Ніна Акудовіч. Калі ўлічыць, што штат сталых супрацоўнікаў газеты складае ўсяго 7 чалавек, то такая пільная ўвага з боку КДБ няме можа не адбіцца на дзейнасці рэдакцыі. Па словах М. Маркевіча, фактычна распачатае запалохванье супрацоўнікаў газеты мае на мэце дэстабілізаваць працу выданья і можа прывесці да закрыцця няўгоднай уладам газеты.

22 траўня ў судзе Першамайскага раёну г. Мінску пачалося судовае паседжанье па зыску студэнта Пінскага філіялу Інстытуту кіраванья і прадпрымальніцтва Вадзіма Макеева (4 курс, юрыдычны факультэт). У ПЦ “Вясна” Вадзім Макееў распавёў пра сябе наступнае: “26 верасьня 2000 году я прыйшоў у інстытут у беларускай кашулі-вышыванцы. У той жа дзень дырэктар Пінскага аддзялення Валеры Савінаў выклікаў мяне да сябе ў кабінет і прымусіў зьняць гэтую кашулю. 30 верасьня Савінаў вынес мене строгую вымову. 13 кастрычніка ў інстытуце быў вывешаны загад аб майі адлічэнні з фармулёўкай “парушэнне ўнутранай дысцыпліны”. Намесьнік дырэктора Васіль Янчук патлумачыў, што “студэнт Макееў заклікаў студэнтаў выступаць у якасці назіральнікаў на выбарах у Палату прадстаўнікоў”. Пасля ўмяшальніцтва прэзы і грамадzkіх арганізацыяў Савінаў адмяніў гэты загад. 7 сакавіка 2001 году ў 19. 00 я і некалькі маіх сяброў былі затрыманыя міліцыяй за распаўсяджанье напелак. 6 красавіка я і некалькі маладых хлопцаў былі выкліканыя ў Пінскае аддзяленне Камітэту дзяржаўнай бяспекі. Съледчы неаднаразова пытаваўся, да якой арганізацыі я належу, а таксама, што я буду рабіць, калі мяне выганяць з інстытуту? Праз некалькі дзён (9 красавіка) быў падпісаны загад пра маё адлічэнне з фармулёўкай “за пропускі заняткаў па няуважлівай прычыні”. Фармулёўка загаду не адпавядае рэчаіснасці, бо ў гэтых перыяд я знаходзіўся на

занятках". 22 траўня на судзе з майго боку выступілі троє сьведкаў — 2 студэнты і выкладчык. На судзе студэнты-съведкі заявілі пра магчымасць ці фальсіфікацыі з боку адміністрацыі. Была заяўленая эксыпertyза тых подпісаў у журналах, якія зьяўляюцца сумнеўнымі, г. зн. могуць быць падробленымі. Суд перанесены на 10 чэрвеня ў сувязі з тым, што суддзьдзя запатрабаваў ад Пінскай філіі інстытуту прадаставіць дадатковыя матэрыялы, а абарона заяўіла хадайніцтва аб выкліку съведкаў". На цяперашні момант Вадзім Макеев адлічаны з інстытуту і ня можа наведаць заняткі.

7 жніўня ўвачары ў Бабруйску супрацоўнік КДБ наведаў журналістку газеты "Рабочы Бабруйска" Юлію Андрэеву. Супрацоўнік КДБ прыйшоў да журналісткі ў кватэру. Яго цікавіла, хто зъяўляецца кірауніком Маладога Фронту ў Бабруйску, хто з сяброў МФ мог ездзіць у Мінск падчас выбуху ў двары расійскай амбасады? Супрацоўнік КДБ таксама пытаўся, хто, на думку Ю. Андрэевай, мог кінуць выбуховae прыстасаванье. На ўсе пытаньні журналістка адказала, што нічога ня ведае і нават не зъяўляеца сябрам МФ. На разьвіганье супрацоўнік КДБ пакінуў свае каардынаты і прасіў паведаміць інфармацыю, якую "раптам" можа даведацца журналістка.

9 верасьня каардынатар ГІ "Незалежнае назіраньне" па г. Горадня Сяргей Мальчык і супрацоўніца штабу ГІ Свяцілана Нех, а таксама некалькі назіральнікаў ад грамадзкіх арганізацый былі выкліканыя ў мясцовы КДБ. Яны знаходзіліся на допыце да сканчэння галасаванья. Праваахоўныя органы г. Горадня пагражают узбудзіць крымінальныя справы ў дачыненіі да каардынатараў незалежнага назіраньня па Гарадзенскай вобласці С. Мальчыка і Ул. Хільмановіча.

15 жніўня ў Барысаве супрацоўнікі міліцыі і затрымалі 8 удзельнікаў пікету, які адбыўся ў межах акцыі "Хочам ведаць праўду!" Удзельнікі акцыі і выйшлі на вуліцы Барысаву з партрэтамі зынікльых бязвестак — Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага, Юрэя Захаранкі, Дзымітрыя Завадзкага. На трох чалавек складзеныя пратаколы па арт. 167. 1 (удзел у несанкцыянаваным пікеце). Астатніх прымусілі пісаць

тлумачальныя. А кіраунік Барысаўскага аддзялення ПЦ “Вясна” Зыміцер Бародка атрымаў позу ў КДБ.

На працягу жніўня па падозраньні ў арганізацыі в выбуху каля расійскай амбасады супрацоўнікамі КДБ былі дапытаныя каля 100 юнакоў і дзяўчат з розных гарадоў Беларусі, якія належалі да Маладога Фронту, а таксама руху супраціву “Зубр” і іншых моладзевых арганізацыяў. Некалькі разоў вымушаны быў даваць адказы і лідэр Маладога Фронту Павел Севярынец.

18 верасьня ў “Задзіночанье беларускіх студэнтаў” патэлефанаваў супрацоўнік Савецкага РУУС Андрэеўскі. Ён шукаў Хрысьціну Сідун (старшыню ЗБС) і паведаміў, што ў РУУС Савецкага раёну г. Мінску прыйшоў запыт з КДБ. Згодна з гэтым запытам Хрысьціну Сідун выклікаюць у Савецкі РУУС, каб пагутарыць з ёй у прысутнасці супрацоўнікаў КДБ.

20 сінегня ў Гомелі ў выніку шантажу з боку супрацоўнікаў Камітету дзяржаўнай бяспекі быў даведзены да самагубства актывіст руху “Зубр” Андрэй Зайцаў. За некалькі дзён да трагедыі ён аднёс заяву аб абароне сваіх канстытуцыйных правоў у гомельскіх аддзяленіях БХК. У заяве Андрэй напісаў: “на мяне быў зроблены маральны ціск з элементамі шантажу з боку старэйшага лейтэнанта УКДБ па Гомельскай вобласці Еўсцігнеева Алеся Віктаравіча з мэтай прыцягнення мяне да супрацоўніцтва з КДБ у якасці сакрэтнага супрацоўніка для атрыманья інфармацыі пра грамадзка-палітычныя арганізацыі Рэспублікі Беларусь” . . . А. Еўсцігнеў, які прадстаўляўся афіцірам КДБ, неаднаразовы тэлефанаваў Андрэю дахаты, высочваў яго, навязваў сустрэчы. Шляхам пагрозаў і шантажу А. Еўсцігнеў скіляў маладога чалавека да здрадніцтва сваім сябрам. Андрэй запісаў адну з тэлефонных гутарак з кадэбэшнікам на аўдыёкасету. 15 сінегня з-за гэтай касеты на Андрэя каля пад’езду ягонага дому напалі невядомыя, зьблі яго і забралі касету, што ляжала ў сумцы. Але гэта была звычайная касета, а не з тым запісам. Андрэю пагражалі турмой і фізічнай расправай, але ён не пайшоў на зьдзелку з сумленнем. Як вынік – псіхіка 24-гадовага хлопца ня вытрымала пагрозаў і шантажу, і 20 сінегня ён павесіўся . . .

27 сінежня сябры і паплечнікі Андрэя Зайцева па руху супраціву “Зубр” заявілі, што маюць намер правесці незалежнае расцсьледванье абставінаў ягонай съмерці. Адным з першых кроакаў на шляху да гэтага стала акцыя пратэсту супраць запалохвяння, у ярбоўкі і шантажу беларускай моладзі Камітэтам дзяржбяспекі, якая прыйшла на прасьпекце Скарыны ў Мінску насупраць будынку беларускага КДБ. Дваццаць актыўістаў руху супраціву “Зубр” сталі ланцугом перад будынкам з партрэтамі Андрэя Зайцева. Міліцыя адносна ўдзельнікаў ніякіх дзеяньняў не прадпрымала. Супрацоўнікі КДБ на пікет ніяк не адреагавалі, да хлопцаў з партрэтамі ніхто ня выйшаў. За паўгадзіны да акцыі “зубры” правялі прэс-канферэнцыю, дзе распавялі падрабязнасці таго, што адбылося з Андрэем Зайцавым. У прэс-канферэнцыі прымалі ўдзел актыўісты руху, якіх у свой час таксама спрабавалі завербаваць супрацоўнікі КДБ. Міліцыянты спрабавалі сарваць прэс-канферэнцыю: на месцы збору журналісташтаяў стаялі два “варанкі” і аўтобус з танаваным шклом. Каля дзвінтарэй кватэры, дзе праходзіла прэс-канферэнцыя, дзяжкурылі аманаўцы. . .

10. ПЕРАСЬЛЕД АПАЗІЦЫЙНА НАСТРОЕНА Е МОЛАДЗІ И МОЛАДЗЕВЫХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.

5 лютага пры расклейцы налепак, прысьвечаных акцыі з нагоды Дня сьвятога Валянціна, былі затрыманыя Павал Красоўскі і Андрусь Рагачэўскі. Сяржант міліцыі М. Сабалеўскі спаслаўся на загад затрымліваць усіх, хто расклейвае ўлёткі альбо налепкі, асабліва падлеткаў. З ягоных словаў, гэта звязана з выбарчай презідэнцкай кампаніяй, што нібыта ўжо распачалася. Перапісаўшы дадзенныя пашпартоў ды захапіўшы сабе адну налепку, міліцыянт папярэдзіў, што па маладафронтайцаў могуць прыехаць, і адпусціў іх.

8 лютага ў 22 гадзіны ў Бабруйску былі затрыманыя прадстаўнікі Маладога Фронту 22-гадовы Дзяніс Шэйко і 17-гадовы Валеры Мацкевіч. Яны распаўсюджвалі налепкі “Акцыя Любові” і “Зубр”. Пры затрыманні на В. Мацкевіча быў складзены пратакол выніцьця налепак. Хлопцаў пратрымалі дзьве гадзіны і адпусцілі. Пасля В. Мацкевіча разам з маці выклікалі 12 лютага ў Ленінскі РАУС г. Бабруйску, дзе прад'явілі абвінавачаныне па арт. 143 ч. 3. КаАПРБ. 12 лютага маці В. Мацкевіча паведаміла прадстаўніку ГА ПЦ «Вясна», што матэрыйялы адміністратыўной справы яе сына накіраваныя ў камісію па справах непаўнагадовых па месцы жыхарства.

13 лютага ў ГА ПЦ “Вясна” звязярнуўся Міхась Чыжык, які быў затрыманы разам са сваім сябрам Цімохам Атрошчанкам уnoch з 10 на 11 лютага. Міхась Чыжык паведаміў наступнае: “Падтрымліваючи ініцыятыву Маладога Фронту, мы наклейвалі ўлёткі да акцыі “Любові! Свабоды! Пераменаў!”. На вуліцы Бельскага мяне з маім сябрам Ц. Атрошчанкам затрымалі міліцыянты. Нас прыцягнулі ў Фрунзенскі РУУС, дзе склалі пратаколы.”

14 лютага ў Барысаве за “непавагу да суда” судзілі старшыню Барысаўскай Рады БСДП (Народная Грамада) Алеся Абрамовіча. 19 студзеня ён прайгнараваў судовую позму і не зъявіўся ў суд, а прыняў удзел у мітынгу прадпрымальнікаў.

Судзьдзя Т. Голуб прысудзіла А. Абрамовічу штраф у 5 мінімальных заробкаў.

14 лютага па ўсёй Беларусі прайшлі моладзевыя акцыі з нагоды Дня святога Валянціна

У Мінску акцыя пачалася ў 17. 00 на плошчы Свабоды. Сабралася каля паўтары тысячы чалавек. У гэты самы час на праспекце Францішка Скарыны хлопцы і дзяўчата, апранутыя ў накідкі “14 лютага – Дзень святога Валянціна”, раздавалі людзям папяровыя сэрцайкі з віншаваньнямі. Калі сабралася дастатковая народу, моладзь на плошчы Свабоды ўзыняла ўгару бел-чырвона-белы сцяг і сцяг Еўразьвязу, пачала скандаваць лозунгі “Пераменаў!”, “Жыве Беларусь!” і “Беларусь у Еўропу!”. Удзельнікі акцыі рушылі на праспект Францішка Скарыны і прайшлі па ходніках шэсцьцем да плошчы Перамогі, дзе большая частка моладзі разышлася. У метро на станцыі «Плошча Перамогі» «людзі ў цывільным» зьбілі двух хлопцаў. Апрача таго, на плошчы Свабоды былі затрыманыя яшчэ чатыры хлопцы. Ёсьць інфармацыя аб затрыманьнях маладых людзей на выхадах са станцыяй метро. Перад пачаткам акцыі на плошчы Свабоды быў затрыманы старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька, які папрасіў прадставіцца в ідэааператара ў цывільным. Замест адказу А. Лябедзьку схапілі і зацягнулі ў аўтобус. На дапамогу яму кінуўся праваабаронца Валеры Шчукін. У выніку супрацоўнікі міліцыі былі вымушаны адпусціць А. Лябедзьку. За ходам акцыі сачылі супрацоўнікі міліцыі і ў форме і ў цывільным. Назіральнікамі ГА ПЦ “Вясна” былі зауважаныя аўтобусы з прадстаўнікамі сілавых ведамстваў са шчытамі і ў шлемах, якія стаялі напагатове ў дварах па пр. Скарыны і вул. Валадарскага. Шмат было пераапранутых супрацоўнікаў МУС, якія фіксавалі шэсцьце на ідэакамеры і “працавалі ўнатоўпе”. Так, адзін з назіральнікаў ГА ПЦ “Вясна” пачуў размову двух асобаў у цывільным, якія перамаўляліся паміж сабой па рацыі. Размова адбылася наступная: “Січычык (намесьнік старшыні БНФ “Адраджэнне” – рэд.) сышоў некалькі хвілінаў назад. . . Вyzначаемся: браць ці не?”

У Бабруйску моладзь зранку наведала гарвыканкамі выканкамы Першамайскага і Ленінскага раёнаў. Павіншавалі старшыняў выканкамаў з Днём сьвятога Валянціна. У выканкамах вельмі прыязна паставіліся да віншаваньняў. У 17 гадзінаў каля 200 чалавек сабраліся на плошчы Перамогі і рушылі да плошчы Леніна. Па дарозе віншавалі ўсіх людзей з Днём сьвятога Валянціна і раздавалі керамічныя сэрцайкі. За ўдзельнікамі акцыі назіралі міліцыянты. Каля Галоўпаштамту адбыўся феерверк.

У Віцебску, нягледзячы на тое, што гарадзкія ўлады дазволілі Маладому Фронту праводзіць імпрэзу толькі на ўскрайку гораду, акцыя прайшла ў самым цэнтры. Мерапрыемства пачалося а 17 гадзіне. На Ратушнай плошчы сабралася блізу 200 чалавек. Актывісты Маладога Фронту віншавалі ўсіх прысутных. За гадзіну было раздадзена 300 прэзерватываў і больш за 600 валянцінак. Спрабы затрыманьня ўдзельнікаў мерапрыемства былі: уладам не спадабаўся бел-чырвона-белы сцяг, які лунаў над удзельнікамі акцыі. Акрамя Маладога Фронту, удзел у акцыі ўзялі прадстаўнікі Віцебскай арганізацыі “Задзіночаньня беларускіх студэнтаў”. Падтрымку ў арганізацыі імпрэзы аказаў Цэнтр моладзевых ініцыятываў “Контур”.

У Магілёве адбылося шэсцьце моладзі. У ім прынялі ўдзел сябры Маладога Фронту, АГП, Маладой Грамады, моладзевага аб'яднаньня «Агмень». Каля 50 чалавек прайшлі пад бел-чырвона-белымі сцягамі з вул. Ленінскай да пл. Леніна, раздаючы мінакам валянцінкі. На плошчы Леніна насупраць КДБ маладыя людзі сканструявалі жывое сэрца, трymаючы ў руках бенгаліскія агеньчыкі. Мерапрыемства здымала мясцовae тэлебачаньне.

У Светлагорску сябры моладзевай кааліцыі раздавалі мінакам у цэнтры гораду віншаваньні ў выглядзе валянцінак з надпісамі «Любові! Свабоды! Пераменаў!». Увечары пад такім лозунгам прайшла дыскатэка.

У Гомелі перад навучальнымі ўстановамі зранку 14 лютага сябры маладзёвага аб'яднаньня «Гарт» і Маладога Фронту раздавалі да і пасцьля заняткаў в іншаваньні з Днём съв. Валянціна студэнтам і навучэнцам.

У Горадні маладзь з кааліцыі «Пераменаў!» павіншавала Сямёна Домаша з Днём съв. Валянціна. Сп. Домашу падарылі касету «Мора каханьня» і съвяточную накідку. У 17. 00 на цэнтральнай плошчы Горадні сябры маладзевай кааліцыі «Пераменаў!» з Маладога Фронту і Маладой Грамады раздавалі жыхарам гораду в іншаваньні з днём любові. А ўвечары з нагоды съвята ў медуніверсітэце прыйшла беларуская дыскатэка пад лозунгам: «Любов! Свабоды! Пераменаў!».

У Лідзе съвяточныя в іншаваньні мінакам раздавалі ўвечары на цэнтральных вуліцах гораду.

У Ваўкавыску а 17 гадзіне маладыя людзі з МФ і маладзевай арганізацыі «Ліцьвіны» в іншавалі мінакоў з Днём съв. Валянціна. У якасці в іншаваньняў былі сэрцайкі з надпісамі пра любоў з Бібліі і пажаданьні «Любов! Свабоды! Пераменаў!».

У Слуцку ў некалькіх раёнах гораду з 17 гадзінаў сябры Маладога Фронту в іншавалі мясцовых жыхароў са съятам і дарылі ім валянцінкі і съпецвыпуск «Пераменаў!».

У Наваполацку на пл. Будаўнікоў сябры маладзевых арганізацыяў гораду ў съвяточных накідках раздавалі мінакам валянцінкі і съпецвыпускі бюлетэню «Пераменаў!» У правядзеніі мітынгу калія гарадзкога палацу культуры маладзі было адмоўлена.

У Вілейцы маладзь в іншавала жыхароў, раздаючы валянцінкі.

У Берасьці ў цэнтры гораду на вул. Савецкай 50 сяброў маладзевых арганізацыяў в іншавалі мінакоў са съятам, раздаючы валянцінкі, съпецвыпускі бюлетэню «Пераменаў!» і

каляндарыкі. Акцыя была забароненая гарвыканкамам. Афіцыйная версія адмовы — эпідэмія грыпу.

У Рэчыцы сябры Маладога Фронту і АГП в іншавалі студэнтаў і школьнікаў з Днём съв. Валянціна, раздаючы валянцінкі, сьпецвыпуск бюлетэню «Пераменаў!» і моладзевую газету «Зялёнак». У межах съяткаванья адбыўся канцэрт барда Андрэя Мельнікава ў музычнай школе і педагогічным каледжы.

У Барысаве сябры Маладога Фронту і Маладой Грамады, якіх было блізу 30 чалавек, апранутыя ў съвяточныя накідкі, раздавалі мінакам валянцінкі, каляндарыкі і сьпецвыпуск бюлетэню «Пераменаў!». Маладыя людзі працавалі ў двух групах: у студгарадку, дзе месціцца вялікая колькасць навучальных установаў гораду, і каля рэчавага рынку.

У Крычаве не дазволілі правесці мітынг у цэнтры гораду на пр. Камсамольскім, удзельнікаў адправілі на ўскрайні ў парк Перамогі. Маладыя людзі адмовіліся праводзіць там акцыю. Яны в іншавалі мінакоў са съятам на пр. Камсамольскім.

У Оршы прадстаўнікі моладзевых арганізацыяў Малады Фront, «ЗБС», «Зывяз» на працягу дня в іншавалі моладзь навучальных установаў гораду з Днём съв. Валянціна.

У Слоніме акцыя «Любові! Свабоды! Пераменаў!» пачалася 11 лютага. Сябры Маладога Фронту і моладзевага аб'яднання «Ветразь» на гарадзкім рынку раздавалі мінакам валянцінкі, в іншаваньні і жуйкі.

У Жодзіне 11 лютага ў межах акцыі прыйшла беларуская рок-дыскатэка пад бел-чырвона-белымі съцягамі. Яе ладзілі Малады Фront, БЗМ «Ліцьвіны», Скаўцкі зывяз «Белая вайкі», рок-клуб «Краіна Волі». Напрыканцы мерапрыемства мясцовай моладзі раздаваліся в іншаваньні з Днём съв. Валянціна.

У Пінску ў ноч на 14 лютага ў цэнтры на шмат павярховых дамах зявіліся некалькі бел-чырвона-белых съцягоў.

У Горках на воданапорнай вежы зранку 14 лютага лунаў бел-чырвона-белы съцяг.

У Навасадах раніцай 14 лютага пасажыры цягнікоў кірунку Мінск-Барысаў змаглі назіраць на воданапорнай вежы ля чыгуначнай станцыі вялікі бел-чырвона-белы съцяг.

У Радашковічах адбылося мінішэссыце, у якім прынялі ўдзел некалькі дзясяткаў сяброў Маладога Фронту, якія прыйшліся ад Белмастацкерамікі да гарадзкога скверу. Мінакам раздаваліся сэрцайкі і съпецвыпускі бюлетэню «Пераменаў!».

Сябры моладзевых арганізацыяў Горак, Бярозы, Маладэчна, Барана-вічаў, Паставаў, Нясвіжу, Шаркаўшчыны, Смаргоні, Коханава віншавалі мінакоў у цэнтры гарадоў з Днём сьв. Валянціна. Раздаваліся в алянцінкі, съпецвыпуск бюлетэню «Пераменаў!».

Ноччу з 14 на 15 лютага (пасьля завяршэння акцыі) супрацоўнікі міліцыі блакавалі Управу БНФ “Адраджэнне”. Падпалкоўнік Гірэль патрабаваў доступу на Управу і выдачы кірауніка Маладога Фронту Паўла Севярынца. Ён съцвярджаў, што расшуквае П. Севярынца яшчэ за арганізацыю акцыі “Пераменаў!” (адбылася 12 лістапада 2000 году). З раніцы ў 11 гадзінаў да Управы сталі падыходзіць журналісты і супрацоўнікі АБСЕ. Управу адчынілі, журналісты зайшлі разам з супрацоўнікамі міліцыі. Адбылася прэс-канферэнцыя, якую правёў адзін з заяўляльнікаў акцыі Аляксей Шэін.

Па дадзеных Маладога Фронту, на 15 лютага ў Мінску было зафіксавана 6 затрыманых і 2 зьбітых (школьнікі) удзельнікаў акцыі. Маладыя людзі ня хочуць, каб іх прозывішчы зьяўляліся ў СМИ, бо баяцца рэпресіяў па месцы вучобы.

23 лютага, у гэтакім Дзень абаронцаў Айчыны, сябры моладзевых арганізацыяў “Задзіночанье беларускіх студэнтаў” і Малады Фронт правялі каля некалькіх мінскіх ВНУ акцыі-перформансы. Апранутыя ў вайсковую форму маладыя людзі раздавалі студэнтам дзіцячыя пластмасавыя аўтаматы і “позвы”

на службу ў Чачню, у якіх было напісана, што іх атрымальнікі падлягаюць мабілізацыі ў армію саюзнай беларуска-расійскай дзяржавы ў мэтах больш глыбокай інтэграцыі з братнім народам. Пад позвай стаяў подпіс: “галоўнакамандуючы Л. Кашэнка”. Беларускія анархісты падмацавалі акцыю пратэсту тым, што палілі свае прыпісныя пасыў едчаныні каля будынку Мінскага абласнога ваенкамату.

28 лютага ў Бабруйску маці непаўнагадовага Валерыя Мацкевіча, затрыманага за распаўсядканье налепак з запрашэннем на акцыю ў Дзень сьвятога Валянціна, была выкліканая на камісію па справах непаўнагадовых разам з сынам. Кіруючыся арт. 143. З КаАП РБ, старшыня камісіі Кажамяка вынес рашэнне: штраф у памеры 3 тысячаў 600 рублёў (адзін мінімальны заробак, роўны прыблізна тром далярам ЗША).

1 сакавіка на юрыдычны факультэт БДУ прыйшоў афіцыйны ліст з Генеральнай прокуратурой за подпісам Віктара Шэймана. У лісьце паведамляецца, што ў сувязі са зъменамі ў заканадаўстве РБ у 2001 годзе будзе пашыраны штат супрацоўнікаў органаў прокуратуры. Справа ў тым, што, паводле новага Крымінальна-працэсуальна кодэкса, абвінаваўчые заключэнні на крымінальных справах рыхтуеца органамі прокуратуры, а не съледчымі, як было дагэтуль. Раней з выпускнікоў юрыдычнага факультету ў органы прокуратуры набіралі 50 чалавек, а цяпер спатрэбіцца 125 (г. зн. у два з паловай разы болей). Трэба ўлічыць, што ў Мінск патрапіць ня болей за 20 чалавек, астатніх разъмяркуюць па рэгіёнах. У сувязі з гэтым Генеральная прокуратура рэкамендуе кірауніцтву факультету правесьці тлумачальную работу са студэнтамі адносна неабходнасці працы ў органах прокуратуры. Магчыма, гэта пачатак прымусовага разъмеркаванья на юрыдычным факультэце БДУ.

3 сакавіка ў Берасьці на трамвайным прыпынку “Цэнтральны” за расклейку налепак арганізацыі “Зубр” былі затрыманыя непаўнагадовыя Аляксандр Стракач і Сяргей Журбіла. Падлеткі былі дастаўленыя ў РУУС Маскоўскага раёну. Ва ўпраўленыні міліцыі адбыўся допыт. Супрацоўнікі

міліцы і задавалі пытаньні: “Хто галоўны Зубр? Колькі вам плоцяць?” А таксама абяцалі “пасадзіць на тры гады”. Справа скончылася тым, што міліцыянты склалі пратакол выняцця, а дзяцей пад распіску адпусцілі з выкліканымі ва ўпраўленыне бацькамі.

4 сакавіка сябры Маладога Фронту віншавалі беларускіх міліцыянтаў з іх прафесійным съвятам. І хоць улады вымушаюць супрацоўнікаў міліцыі і маладых людзей быць па розныя бакі “барыкадаў” падчас мітынгаў ды шэсьця – яны ня ворагі, дзяяліць ім няма чаго.

6 сакавіка сябры Маладога Фронту правялі акцыю з сімвалічным назовам “Аплата рэкламы на БТ”. Реч у тым, што апошнім часам па беларускім тэлебачаньні ў передачах “Рэзананс” і “Тайныя спружыны палітыкі” ня раз згадваўся Малады Фронт, прычым выключна ў негатыўным кантэксьце. Паколькі любая згадка на тэлебачаньні ёсьць рэклама, маладафронтавцы палічылі за неабходнасць “аплаціць” яе: сабралі 288 рублёў і паклалі іх на съпецяльны рахунак – “Дабрачынны ўнёсак для праграмы “Рэзананс” у Беларусбанку. Квіток маладафронтавцы аднесці кірауніцтву Нацыянальнага тэлебачанья.

8 сакавіка ў раёне Камароўскага рынку ў Мінску былі затрыманыя трох хлопцы – Зыміцер Касцяпяровіч, Аляксей Талстоў, Алег Хрулякоўскі, якія раздавалі віншаваньні з 8 сакавіка. Сярод пажаданьняў добра і щасця быў і напамін пра тое, што трэба не забыць павіншаваць з жаночым съвятам першую ледзі Беларусі Галіну Лукашэнка і зрабіць ёй падарунак – вярнуць мужа дамоў. Затрыманых хлопцаў выпусьцілі без складання пратаколу.

14 сакавіка ў Магілёве выключылі з універсітету актыўістку Маладога Фронту Ганну Зюзіну – студэнтку IV курсу філалагічнага факультэту. Нагадаем, што Ганна Зюзіна леташнім восеньню прымала актыўны ўдзел у кампаніі байкоту выбараў у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ. У кастрычніку 2000 году Г. Зюзіну ўжо выключалі з універсітету,

але пасъля абскарданьня загаду аб выключэнныні яна была адноўленая ў ліку студэнтаў. Цяпер у Г. Зюзінай зноў пачаліся праблемы. Актывістка Маладога Фронту ўпэўненая, што гэтае выключэнне – працяг ціску на яе з боку адміністрацыі ВНУ.

15 сакавіка праکуратура г. Мінску прызнала неправамоцнымі дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі і Маскоўскага РУУС у адносінах да ўдзельнікаў акцыі 10 сьнежня 2000 году (угодкі абвяшчэння Усеагульнай дэкларацыі правой чалавека). Два супрацоўнікі міліцыі і пакараныя. Нагадаем, што 10 сьнежня на прасьпекце Францыска Скарыны падчас негвалтоўнай акцыі, прысьвечанай дню абвяшчэння Усеагульнай дэкларацыі правой чалавека, былі затрыманыя Ю. Зеньковіч і С. Скамейка. Затрыманых даставілі ў РУУС Маскоўскага раёну і канфіскавалі ў іх накідкі з выявамі зынікльых палітыкаў. Пасъля, не складаючы пратаколу аб адміністратыўным правапарушэнні, адпусцілі. Ю. Зеньковіч і С. Скамейка абскардзілі дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі і ў праکуратуры. Адгуль прыйшоў адказ: “Па выніках службовай праверкі ад 20. 02. 2001 году за неправамоцныя дзеяньні, дапушчаныя оперупаўнаважанымі” Маскоўскага РУУС г. Мінску лейтэнанту Неўмяржыцкаму А. аўтаматично вымова (вусна), а старшы аператыўны дзяжурны Маскоўскага РУУС маёр міліцыі Болташаў А. за адсутнасць належнага кантролю пры разьбіральніцтве пазбаўлены штогомесячнага грошовага ўзнагароджаньня за люты на 25 працэнтаў. Па пытаньні звароту канфіскаваных маёмынных прадметаў Вам належыць звязацца ў Маскоўскі РУУС, а ў частцы кампенсацыі маральных і матэрыйальных стратаў Вы маеце права звязацца з адпаведнай заявай у суд”.

15 сакавіка ў Барысаве адбылася акцыя ў падтрымку зыняволенага на 15 сутак Антона Цялежнікава. Падчас акцыі былі затрыманыя кіраўнік барысаўскага аддзялення ПЦ “Вясна” Зыміцер Бародка і Зыміцер Фядорчанка. Маладыя людзі выйшли на вуліцу з партрэтамі Антона і раздавалі прахожым съпевы выпуск газеты “Наша Свабода”, прысьвечаны зынікненнем людзей у Беларусі. Зыміцер Бародка і Зыміцер Фядорчанка былі дастаўленыя ў аддзяленне міліцыі, адкуль пасъля напісання тлумачальныхных былі адпушчаныя праз гадзіну.

15 сакавіка ў цэнтры Мінску несанкцыянаўшую акцыю з нагоды Дня канстытуцыі правялі сябры Маладога Фронту. Яны віншавалі са съятам мінакоў і дзяржайных чыноўнікаў. Маладыя людзі раздавалі мінакам кніжку-улётку пад назовам “Канстытуцыя 2001”. Без анікіх папярэджаньняў міліцыянты затрымалі, заштурхалі ў машыны і адвезьлі ў пастарунак сяброву Маладога Фронту Руслана Харкевіча і Кірылу Раутовіча. Маладафронтавцы выказалі сваё абурэньне гвалтоўнымі дзеяньнямі міліцыянтаў. Пасля моладзь накіравалася ў Канстытуцыйны суд РБ, дзе павіншавала яго супрацоўнікаў са съятам і заявіла пратэст з прычыны затрымання сваіх сябров. За ўдзельнікамі акцыі не адступна хадзілі міліцэйскія відэааператары. Маладафронтавцы таксама наведалі МЗС, Генеральную прокуратуру Беларусі, МУС ды іншыя дзяржайныя ўстановы. Затрыманыя Руслан Харкевіч і Кірыла Раутовіч былі выпушчаныя з пастарунку прыкладна праз дзьве гадзіны.

16 сакавіка двое маладых датчанаў (удзельнікаў моладзевага семінару) затрыманыя ў г. Бабруйску за парушэньне парадку рэгістрацыі замежных грамадзянаў. Затрыманыя – сябры няўрадавай арганізацыі “Ластрада” (ліберальная моладзь Даніі) – прыехалі ў Бабруйск дзеля ўдзелу ў семінары з моладзевай тэматыкай: асаблівасці стасункаў у моладзевых суполках. У 14. 00 у кавярню, дзе харчаваліся ўдзельнікі семінару, увайшлі супрацоўнікі гарадзкога АВІР і Ленінскага РУУС дзеля правядзеньня пашпартнай праверкі. Датчане былі затрыманыя і даставленыя ў РУУС Ленінскага раёну дзеля складаньня пратаколу па арт. 185 КаАП – парушэньне пражываньня замежных грамадзянаў на тэрыторыі Беларусі. Арганізаторку семінару Тацяну Копец выклікаў да сябе намеснік старшыні выканкаму Гарбачоў, які высьвятляў: “Чаму семінар праходзіў без дазволу гарвыканкаму?”

22 сакавіка ў Мазыры былі затрыманыя студэнты Мазырскага педагогічнага інстытуту Юры Маскалевіч і Алесь Пінчук. Пры затрыманні на вуліцы ў студэнтаў былі выяўленыя налепкі “Дзень Волі” і “Stop Luka”. Непадалёк ад месца затрымання былі знайдзеныя: надпіс на сцяне і фарба. У міліцы і студэнтаў прымусілі пісаць тлумачальныя. Юры Маскалевіч і Алесь Пінчук былі абвінавачаныя па арт. 156 КаАП

РБ (дробнае хуліганства). Ад хлопцаў патрабавалі назваць імёны людзей, якія далі ім фарбу і налепкі, а таксама “загадалі рабіць надпісы на съценах”.

24 сакавіка ў Жодзіне і Смалявічах адначасова ў другой палове дня былі праведзеныя 7 пікетаў (4 – у Жодзіне і 3 – у Смалявічах), арганізаваныя прадстаўнікамі моладзевых нацыянальна-дэмакратычных арганізацыяў рэгіёну з кааліцыі “Ліцьвіны” (БЗМ “Ліцьвіны”, Малады Фронт, ТБМ імя Ф. Скарыны, БНФ “Адраджэнне” і інш.). Падчас пікетавання раздавалася “Усеагульная дэкларацыя правоў чалавека”, “Канстытуцыя 2001” з заклікам да пераменаў і ўдзелу моладзі ў перавыбарах прэзідэнта, іншая літаратура і газеты, зъбіраліся подпісы за стварэнне Нацыянальнага ўніверсітэту ў Мінску.

24 сакавіка кааліцыя моладзевых арганізацыяў г. Віцебску на чале з Маладым Фронтом правяла пікет, прысьвечаны проблемам моладзі. Гадзінная акцыя распачалася ў 13.00 на плошчы Леніна. Акрамя актыўісташаў Маладога Фронту ў мерапрыемстве прынялі ўдзел сябры “Задзіночанья беларускіх студэнтаў”, Цэнтра моладзевых ініцыятыў “Контур”, “Беларускае музычнае альтэрнатывы”, Аб'яднанай грамадзянскай партыі і інш. Удзельнікі трymалі плакаты: “Сённяня памірае моладзь – зайдзе загіне народ”, “Пакуль улада вядзе палітычныя гульні, што рабіць моладзі?!” , “Хто плоціць такія заробкі, на якія нельга ўтрымліваць сям'ю?”, “Проблемам моладзі – першапачаткове вырашэнне”, “Калі ты быў жабраком у маладосьці, кім ты будзеш зайдзе?”. Над удзельнікамі лунаў вялізны сімвал акцыі: “Моладзь патрабуе пераменаў!”. Жыхары гораду выказвалі сваю падтрымку пікетоўцам.

29 сакавіка Малады Фронт правёў акцыю супраць экспансіі расійскага капіталу на беларускі рынак, у прыватнасці, намераў піваваранай кампаніі “Балтыка” набыць мінскі піўзавод “Крыніца”. Маладафронтавцы паказальна вылівалі расійскае піва і пілі сваё, беларускае. . .

1 красавіка супрацоўнікі КДБ і крымінальнага вышуку ў Оршы зьнялі з цягніка актыўіста Маладога Фронту Паўла Мягкова. Чацвёра хлопцаў (актыўістаў Маладога Фронту) ехалі ў Маскву. У Оршы ў вагон зайшлі супра-цыёнікі КДБ і крымінальнага вышуку і зрабілі ператрус. У Паўла Мягкова знайшлі тэкст саюзной дамовы Беларусі і Расіі. Яго зьнялі з цягніка і даставілі ў аддзяленне міліцыі на чыгуначным вакзале г. Орша, дзе зарэгістравалі ў журнале затрыманых, пратрымалі пэўны час і адпушыцілі.

4 красавіка Малады Фронт у Мінску правёў акцыю ў падтрымку расійскай тэлекампаніі НТВ.

5 красавіка ў судзе Цэнтральнага раёну г. Мінску адбылося судовае паседжанье па справе лідэра Маладога Фронту Паўла Севярынца. Адміністрацыйную справу П. Севярынца разглядала судзьдзя Наталя Вайчаховіч, якая вынесла пастанову па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (арганізацыя несанкцыянаванага шэсцьця) – 10 сутак адміністрацыйнага арышту.

10 красавіка прадстаўнікі Маладога Фронту раздавалі мінскім мінкам «Пасланыне беларускаму народу прэзідэнта нацыянальнага алімпійскага камітэту ўсіх славянаў». У гэтым пасланыні адзначаецца, што за 7 гадоў прэзідэнцтва мала што ўдалося зрабіць, бо «прэзідэнту замінае мой уласны народ. Мой народ не апрайдаў майго даверу, і ў мяне няма даверу да гэтага народу». Акцыю, якая праходзіла ў розных раёнах Мінску, маладафрontaўцы прысьвяцілі ў выступу ў парламенце Аляксандра Лукашэнкі са штогадовым пасланынем. Удзельнікі акцыі ад скверу насупраць адміністрацыі Лукашэнкі дайшлі амаль да плошчы Незалежнасці, але ў раёне Галоўпаштамту каля іх спыніўся мікрааутобус, з якога высکачылі супрацоўнікі службы бяспекі Лукашэнкі і затрымалі непаўнагадовых Дзяніса Налібоку і Івана Тамашэвіча. Хлопцаў даставілі ў пастарунак, склалі на іх пратаколы за распаўсюджанье незарэгістраванай друкаванай прадукцыі і праз 2 гадзіны адпушыцілі.

16 красавіка ў Фінансава-эканамічным каледжы (на вул. Чырвонай) супрацоўнікамі ўнутранай аховы коледжу быў

затрыманы Раман Ляўкоўскі (актывіст “Зубра”). Р. Ляўкоўскі раздаваў студэнтам улёткі “Будзь зубрам”, у якіх выкладзеныя асноўныя прынцыпы гэтага незарэгістраванага моладзевага руху: “Мы адмаўляем гвалт. Наш шлях – негвалтоўны супраціў рэжыму. Мы ня дзелім грамадзянаў Беларусі на сваіх і чужых”.

18 красавіка быў перанесены на 3 траўня суд над лідэрам Маладога Фронту Паўлам Севярынцам, які адвінавачваецца па арт. 167. 1 КаАП РБ у ажыццяўленыні дзеянасьці ад імя незарэгістраванай арганізацыі (маецца на ўвазе Малады Фронт). Судовae паседжанье адбудзецца ў судзе Савецкага раёну, судзьдзя Руслан Казадаеў.

21 красавіка каля 12 гадзінаў два дзясяткі маладафронтаваўцы рушылі ў свой “Апошні паход на Бангалор” – плошчу з паркам далёка ад цэнтра Мінска, на якую ўлады звычайна адпраўляюць апазіцыю праводзіць мітынгі. Хлопцы несьлі “лозунг” бяз словаў – звычайнія белыя прасціны. На скрыжаваныні вуліцаў Чырвонай і Веры Харужай, перад Камароўскім рынкам, прасціны канфіскавалі супрацоўнікі міліцыі і па загадзе чалавека ў цывільным. Далей па сваім маршруце ўдзельнікі шэсцьця ішлі пад міліцэйскім наглядам. На плошчу Бангалор яны прынеслы шыльдачку з надпісам, што сюды больш ніколі ня ступіць нага апазіцыі. Шыльду хацелі ўсталяваць, але міліцыя не дала гэтага зрабіць – усіх затрымала. У пастарунку Савецкага РУУС разам з удзельнікамі акцыі апынуўся і незалежны журналіст Дзяніс Носаў, у якога забралі і засяўцілі фотастужку. Затрыманых неўзабаве адпусцілі, выпісаўшы ім позвы ў суд на 25 красавіка, але ў той дзень прысуд нікому так і ня вынеслы – разъбіральніцтва было адкладзенае.

21 красавіка а 18-й гадзіне моладзевы рух “Зубр” у парку імя Горкага арганізаваў “народныя гуляньні”, прысьвечаныя Дням псіхічнага здароўя, якія праводзяцца пад эгідай ААН. Гуляньні мелі назоў “Канчатковы дыягназ”. Ідэя арганізатарапі з руху “Зубр” была простая: гэткім чынам яны хацелі звярнуць увагу грамадзянаў на тое, што краінай кіруе нездаровы чалавек. У лютым пра гэта пісала газета “Наша Свабода”, зъмясьціўшы дыягназ Аляксандру Лукашэнку, паставлены лекарам-псіхіятрам

Дзымітрыем Шчыгельскім на падставе презідэнцкіх выказваньняў, паводзінаў і біяграфіі. Дыягназ такі: “мазаічная псіхапатыя” з дамінацыяй двух тыпаў гэтай хваробы. Акцыя пачалася са спазненнем на 15 хвілінаў і нечакана для ўсіх: частка моладзі ў людzkім нацоупе адначасова апранула белыя халаты (а большасць яшчэ і белыя маскі з вусамі). Адразу ў некалькіх месцах зъявіліся “масавікі-зацейнікі”, яны ж “хворыя”, “санітары” і “псіхіяtry”. Дзяўчаты-“лекаркі” з цацачнымі малаткамі праводзілі жартоўнае “абсьледванье” ўсіх ахвотных, хлопцы на лаўцы гулялі ў любімую гульню кірауніка дзяржавы – хакей (праўда, настольны). У парку знаходзілася шмат супрацоўнікаў сілавых ведамстваў у цывільным, якія і пачалі затрыманьні ўдзельнікаў акцыі. Пасля 19-й гадзіны ў аддзяленьні міліцыі ўжо сядзела каля 20 чалавек, паступов алькасьць затрыманых павялічылася амаль удвая – іх стала 38. Большую частку затрыманых адпусцілі на працягу ночы, палова з іх атрымала позвы ў суд. 16 чалавек каля 4 гадзін ў раніцы былі адвезеныя ў прыёмнік-разъмеркавальнік на вуліцы Акрэсьціна...

21 красавіка падчас акцыі “Дзень псіхічнага здароўя” былі затрыманыя:

1. Тоўсцік Ірына – жорстка зьбітая, дастаўленая да суда ў съпецразъмеркавальнік на вул. Акрэсьціна;
2. Садоўскі Пётр — дастаўлены да суда ў съпецразъмеркавальнік;
3. Вадзімаў Андрэй — дастаўлены да суда ѿ съпецразъмеркавальнік;
4. Шабан Каця — білі галавой аб съцяну да страты прытомнасці, у РУУС Партызанскаага раёну была выкліканая “хуткая дапамога”, якая дастаўіла Кацю ў бальніцу, дыягназ — “сатрасеньне мозгу”;
5. Афнагель Яўген — дастаўлены да суда ѿ съпецразъмеркавальнік, у хлопца хворае сэрца;
6. Юхневіч Павал;
7. Абрамчук Максім;
8. Сяляўка Антось — дастаўлены да суда ѿ съпецразъмеркавальнік;

9. Арцюшкевіч Дзяніс — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
10. Фядоскін — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
11. П'яных Сяргей — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
12. Боган Аляксандр — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
13. Паўлючэнка Ірына;
14. Мухін Віктар — журналіст Радыё Рацыя;
15. Бабкіна Марыя — дастаўленая да суда ў съпецразьмеркавальнік;
16. Балтоў Віталь — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
17. Бурая Вольга — дастаўленая да суда ў съпецразьмеркавальнік;
18. Данілава Марыя — пенсіянерка 65 гадоў, дастаўленая да суда ў съпецразьмеркавальнік;
19. Драздоў Уладзімір — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік, хворае сэрца;
20. Каменскі Аляксей — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік, непаўнагадовы жыхар г. Віцебску;
21. Качан Аляксандр — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
22. Краўчук Наталія — дастаўленая да суда ў съпецразьмеркавальнік, непаўнагадовая жыхарка г. Віцебску;
23. Сыцешык Яраслаў — дастаўлены да суда ў съпецразьмеркавальнік;
24. Сынітко Тацяна — адпусцілі пасьля прад'яўлення журналісцкага пасьведчання;
25. Чэрнік Наста;
26. Гарбуноў Зыміцер;
27. Мацвеенка — зьбівалі, ударылі ў скронь;
28. Радкевіч Дар'я;
29. Кучко Тацяна;
30. Рымашэўскі Віталь;
31. Паўлючэнка Ірына Ілынічна;
32. Емяльянава Тацяна;
33. Марозава Тацяна — была моцна зьбітая.

21 красавіка падчас акцыі “Апошні паход на Бангалор” былі затрыманыя:

1. Паўлоўскі Андрэй (непаўнагадовы);
2. Шаўцоў Міхail;
3. Ятчэня Зыміцер;
4. Тарасаў Алеся;
5. Крулякоўскі Алеся;
6. Шэін Аляксей;
7. Талстоў Аляксей;
8. Мархаток Дзяніс;
9. Атрошчанкаў Цімох;
10. Тамашэвіч Іван;
11. Басава Стася — адпусьцілі пасъля прад’яўлення пасъедчанья журналіста;
12. Шаблінскі Іван;
13. Страмкоўскі Сяргей;
14. Вяткіна Ірына;
15. Касцяпяровіч Зыміцер;
16. Харкевіч Руслан;
17. Мядзведзеў Алег;
18. Ачапоўскі Лявон.

Паўнагадовым выпісалі позвы ў РУУС Савецкага раёну г. Мінску. Усіх іх чакае суд, а справы непаўнагадовых будуць накіраваныя ў камісіі па справах непаўнагадовых па месцы жыхарства.

У съпецпрыёмніку-разымеркавальніку на Акрэсьціна з 21 па 25 красавіка пасъля затрымання на акцыі-перформансе “Дзень психічнага здароўя” знахо-дзіліся:

1. Афнагель Яўген;
2. Боган Аляксандр;
3. Данілава Марыя (пенсіянерка);
4. Драздоў Уладзімір;
5. Садоўскі Пётр;
6. Сыцешык Яраслаў;
7. Тоўсцьцік Ірына;

8. П'яных Сяргей;
9. Ахадаў Намік;
10. Радкевіч Дар'я;
11. Канстанцінаў;
12. Струй Віталь;
13. Крыўко Андрэй;
14. Карповіч Раман;
15. Фідэльман К.;
16. Жэрбін Валеры.

22 красавіка ўдзельнікаў акцыі “Дзень псіхічнага здароўя” Дзяніса Арцюшкевіча і Антося Сяляўку даставілі са съпецпрыёмніку ў бальніцу. Падчас акцыі Дз. Арцюшкевіч і А. Сяляўка скончылі ў Свіслач і застудзілі ныркі.

25 красавіка судзілі ўдзельнікаў акцыі “Дзень псіхічнага здароўя”. Усе, хто ўжо адседзеў па троє сутак, атрымалі прысуд — троє сутак адміністратыўнага арышту. Усе, хто атрымаў позвы ў суд і прыйшоў сёньня на судове паседжанье, атрымалі прысуд — штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў (каля 90 даляраў ЗША) ці папярэджанье. Усіх судзілі па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ.

У суд Партызанскага раёну г. Мінску (Стаханаўская, 7) былі дастаўленыя 16 затрыманых “Зуброў”, якія правялі ўсе выходныя дні ў съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку. Судовыя працэсы пачаліся не адразу, з РУУС Партызанскага раёну не былі перададзеныя справы затрыманых. Чакаць пачатку працэсаў давялося ўсім: і затрыманым, і адвакатам, і прадстаўнікамі грамадзкіх арганізацый. Прысуды не адразу нікому разнастайнасьцю:

1. Драздоў Уладзімір — троє сутак арышту;
2. Ахадаў Намік — троє сутак арышту;
3. Канстанцінаў — троє сутак арышту;
4. Сыцешык Яраслаў — троє сутак арышту;
5. Карповіч Раман — троє сутак арышту;
6. Боган Аляксандар — троє сутак арышту;
7. Радкевіч Дар'я — троє сутак арышту;

8. Тоўсьцік Ірына – троє сутак арышту;
9. Арцюшкевіч Дзяніс – штраф у памеры 20 мін. заробкаў;
10. Сяляўка Антось – штраф у памеры 20 мін. заробкаў;
11. Садоўскі Пётр – папярэджаныне;
12. Бурая Вольга – папярэджаныне;
13. Чэрнік Наста – папярэджаныне;
14. Кучко Тацяна – папярэджаныне;
15. Апраніч Алесь – папярэджаныне;
16. Фідэльман К. — папярэджаныне;
17. Струй Віталь — папярэджаныне;
18. Шабан Кацярына — папярэджаныне;
19. Іваненка Зыміцер — папярэджаныне;
20. Данілава Марыя — папярэджаныне;
21. Паўлючэнка Ірына — папярэджаныне;
22. Крыўко Андрэй — папярэджаныне;
23. Марозава Тацяна — папярэджаныне;
24. Г'яных Сяргей — суд перанесены на 3 траўня;
25. Жэрбін Валеры — суд перанесены на 7 траўня;
26. Афнагель Яўген — суд перанесены на 7 траўня.

25 красавіка ў судзе Савецкага раёну г. Мінску пачаліся судовыя працэсы па справах сяброў Маладога Фронту. Нагадаем, што ўсім паўнагадовым удзельнікам акцыі “Апошні паход на Бангалор” былі выдадзеныя позвы на 25. 04. 01 на 10. 00. Але працэсы былі перанесеныя, таму што маладафронтайцы запатрабавалі адвакацкую дапамогу.

1. Ачапоўскі Лявон – суд перанесены на 26 красавіка;
2. Шаўцоў Міхайл – суд перанесены на 27 красавіка;
3. Касцяровіч Зыміцер – суд перанесены на 2 траўня;
4. Шэйн Аляксей — суд перанесены на 2 траўня;
4. Ятчэні Зыміцер – суд перанесены на 2 траўня;
5. Тарасаў Алесь – суд перанесены на 3 траўня.

2 траўня ў судзе Савецкага раёну г. Мінску працягнуліся судовыя працэсы па адміністратыўных справах сяброў Маладога Фронту, затрыманых 21 красавіка:

1. Касцяровіч Зыміцер – суд перанесены на 3 траўня;

2. Шэін Аляксей — папярэджаньне;
3. Ятчэння Зыміцер — суд перанесены на 11 траўня;
4. Шаўцоў Міхаіл — папярэджаньне.

7 траўня, у Дзень работнікаў радыё, тэлевізіі і сувязі, Малады Фронт правёў «Марш Шпіёнаў». Каля паўсотні маладафронтайцаў у «шпіёнскім адзе-ныні» (чорныя акуляры, чорныя плашчы, пінжакі, навушнік у адным вуху і г. д.) сабраліся ў 18. 00 каля будынку Белтэлерадыёкампаніі. Удзельнікі маршу пад музыку з фільму «17 імгненіняў ясны» перадалі на Макаёнка, 9 «падарункі»: у некалькіх кардонных мінітэлевізарах прынеслы і высыпалі на стол дзяжурнаму майскіх «жучкоў». Пасьля гэтага «шпіёны» рушылі па праспекце Скарыны, стаўшы ў калону па двое. За ўдзельнікамі акцыі ехалі аператыўныя машыны і аўтобусы з АМАПам. «Марш Шпіёнаў» некалькі разоў спрабавала спыніць міліцыя пад кіраўніцтвам начальніка Першамайскага РУУС. Аднак «шпіёнам» удалося прайсьці далей. «Людзі ў чорным», уключыўшы музыку да фільму «Mission: Impossible-2», ішлі па галоўной вуліцы сталіцы, выклікаючы зьдзіўленыне і добразычлівую рэакцыю мінакоў, асабліва моладзі. Так, не хаваючыся, «шпіёны» дайшлі да будынку Белтэлерадыё на вул. Чырвонай. У фае будынку в ялікая група маладых людзей у чорных акулярах перадала супрацоўнікам чарговую порцью «падарункаў»: аўдыёкасету з запісам музыкі да серыялу пра савецкага шпіёна Шцірліца, а таксама бутэльку “Кока-Колы”, як сімвал заходняга ладу жыцьця. У момант перадачы гэтых рэчаў супрацоўнікі міліцыі затрымалі старшыню Маладога Фронту Паўла Севярынца. У самім фае будынку міліцыянты імкнуліся завязаць бойку: колькі разоў ўдарылі Паўла і яшчэ некалькіх маладафронтайцаў. Міліцыя спрабавала перашкодзіць здымаць усе гэтыя падзеі журналістам з відэакамерамі. Ужо на вуліцы Паўла Севярынца схапілі і, зацягнуўшы ў машыну, завезьлі ў Першамайскі РУУС, дзе пратрымалі каля 3-х гадзінай.

8 траўня ў 10. 00 у судзе Савецкага раёну г. Мінску адбылося судовае паседжаньне па адміністратыўнай справе, узбуджанай супраць лідэра Маладога Фронту Паўла Севярынца. Яго абвінавачваюць у ажыццяўленыні дзейнасці ад імя незарэгістраванай арганізацыі (маецца на ўвазе Малады Фронт)

па арт. 167-10 ч. 1 КаАП. Аднак судовае паседжанье было зноў перанесенае – на 16 траўня. Адвакат Паўла Севярынца Сяргей Цурко заявіў хадайніцтва аб tym, каб суд выклікаў у якасці сведкаў бацькоў непаўнагадовага Юхнёвіча, які быў затрыманы падчас футбольнага матчу “Беларусь-Нарвегія” з улёткамі Маладога Фронту.

10 траўня ў судзе Партызанскаага раёну разглядаліся справы Сяргея П’яных і Валерыя Жэрбіна — удзельнікаў акцыі-перформансу “Дзень псіхічнага здароўя”. 7 траўня справы былі перанесеныя на падставе таго, што С. П’яных і В. Жэрбін падалі скаргу ў прокуратуру Партызанскаага раёну. Абвінавачанье было прад’яўленае па арт. 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (удзел у несанкцыянаваным мітынгу, пайторна на працягу году). Суд вынес пастанову: Сяргею П’яным — 10 сутак адміністратыўнага арышту. Судовае паседжанье па справе Валерыя Жэрбіна не адбылося. Нагадаем, што Яўген Афнагель, суд над якім таксама быў перанесены на 7 траўня, атрымаў прысуд – 3 сутак адміністратыўнага арышту па арт. 167. 1 ч. 1 КаАП РБ (удзел у несанкцыянаваным мітынгу), якія ён адбыў у съпецпрыёмніку-разъмеркавальніку ад моманту затрыманья да першага судовага паседжанья.

13 траўня ўвечары дзьве дзяўчыны з моладзевага крыла Аб’яднанай грамадзянскай партыі г. Віцебску Ірына Байдак і Наталя Завадзкая, а таксама іх госьць з Горадні Эдуард Бохан выйшлі на шматлюдны прыпынак грамадзкага транспарту насупраць фестывальнага амфітэатру. Яны трymалі ў руках аркуш паперы, на якім была напісаная тэма апытаўніця: “Якія сімвалы вы лічыце сваімі — нацыянальны бел-чырвона-белы сцяг і герб “Лагоня” альбо сёньняшні дзяржаўны герб і сцяг?”, і два сцягі — бел-чырвона-белы і чырвона-зялёны. Мінакам прапаноўвалася аддаць перавагу таму ці іншаму сімвалу. Праз паўгадзіны, пасля кароткіх спрэчак з міліцыянтамі, падчас якіх удзельнікі акцыі і паспрабавалі даказаць, што апытаўніне — гэта не пікет, маладыя людзі былі прымусова дастаўленыя ў аддзел унутраных справаў Чыгуначнага раёну Віцебску. Складзеная пратаколы затрыманья, а ўсе прылады, з якімі праводзілася апытаўніне, канфіскаваныя, у тым ліку плакат з подпісамі

грамадзянаў (39 подпісаў за съцяг бел-чырвона-белы, 11 — за чырвона-зялёны).

16 траўня ў судзе Савецкага раёну г. Мінску адбыўся працяг разгляду адміністратыўнай справы лідэра Маладога Фронту Паўла Севярынца. Аднак судовae паседжанье было перанесенае, бо не зявіўся заяўлены адвакатам съведка. Павел Севярынец абвінавачваецца ў парушэнні арт. 167 ч. 10 Кодэкса аб адміністратыўных правапарушэннях РБ: “Выкарыстаньне назвы незарэгістраванай арганізацыі” — (маецца на ўвазе Малады Фронт). На судовae паседжанье не зявіўся заяўлены адвакатам Сяргеем Цурко съведка — бацька непаўнагадовага Юхнёвіча, затрыманага з улёткамі “Маладога Фронту” падчас футбольнага матчу “Нарвегія-Беларусь”. Судзьдзя Руслан Казадаеў быў вельмі раззлаваны, біў кулакамі па стале, а пасля перанёс разгляд справы. Паўлу Севярынцу пагражае арышт на тэрмін да 15 сутак.

17 траўня ў Барысавe супрацоўнікі міліцыі затрымалі Зьміцера Сідорчанку і Сяргея Падзолку, якія распаўсюджвалі незарэгістраваную газету “Зубр” на чыгуначным вакзале. Як паведаміў прадстаўнік ПЦ “Вясна” ў Барысавe Зьміцер Бародка, хлопцаў затрымалі ў 13. 05, пасадзілі ў міліцэйскі аўтобус і павезьлі ў гарадzkое ўпраўленіе міліцыі. Хутчэй за ўсё, хлопцы будуць прыцягнутыя да адміністратыўнай адказнасьці па арт. 172 ч. 3 КаAP РБ – “распаўсюджанье друкаваных выданньняў, вырабленых з парушэннем устаноўленага парадку, і ня маючых выходных дадзеных, змест якіх накіраваны на нанясеньне шкоды дзяржаўнаму і грамадзкаму парадку, правам і законным інтэрэсам грамадзянаў”, і іх чакае “папярэдканье альбо штраф у памеры да пяці мінімальных заробкаў з канфіскацыяй гэтых выданньняў”.

18 траўня бабруйскія маладафронтaцы съяткавалі дзень музеяў. Съяткаванье началося з віншаванья гарадzkіх музеяў – Музея ахвяраў палітычных рэпрэсіяў і бабруйскага Краязнаўчага музея. У 15:00 маладзёны разынесцілі віншаваньні адказным асобам гэтых установаў, дзе іх сустракалі поўным зьдзіўленьнем, а выпраўлялі са шчырымі словамі падзяki. А ў 15. 30 пачаўся першы перформанс, прысьвечаны съятку, каля

фабрыкі «Бабруйсктрыкатаж». Перформансы прайшлі таксама на плошчы Перамогі, каля Бабруйскага філіялу Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэту. Акцыя прайшла без затрыманьня і эксплесаў з уладамі і праваахоўнымі органамі.

19-20 траўня ў Наваполацку ГА ЦМІ «Контур» арганізавала «круглы стол» для мясцовых моладзевых арганізацыяў. Удзельнікі сустрэчы абмеркавалі ролю выбараў у працэсе функцыянаванья дзяржаўных інстытутаў, выбарчае заканадаўства і арганізацыю масавых мерапрыемств аў; азнаёміліся з найноўшай гісторыяй непалітычных кампаніяў Сербіі, Харватыі, Славакіі і Украіны. На сустрэчы прысутнічай старшынія Рады Моладзевага інфармацыйнага цэнтра (г. Мінск) Алесь Міхалевіч. Удзельнікі «круглага стала» распрацавалі тактыку і стратэгію перадвыбарчай кампаніі ў Наваполацку і прылеглых рэгіёнах.

20 траўня Віцебская арганізацыя Маладога Фронту правяла акцыю-перформанс пад лозунгам: «Закаці вусатаму». Імпрэза распачалася а 18-й гадзіне. На цэнтральным пляцы гораду каля аўтобуснага прыпынку быў наладжаны атракцыён. Удзельнікам з дапамогай клюшкі працапаноўвалася закаціць мячык у лунку, ролю якой выконваў стэнд з выявай першага хакеіста краіны. Некалькі дзясяткаў жыхароў гораду разыкнулі паспаборніцаў з першым хакеістам краіны. Мерапрыемства цягнулася гадзіну. З боку міліцыі ніякіх правакацыяў, зрешты, як і затрыманьня, не было. Па словах аднаго з арганізатораў перформансу Яніса Чучмана, акцыя ставіла на мэце паказаць моладзі, што прыйшоў час перахопліваць ініцыятыву ў А. Лукашэнкі як у спорце, гэтак і ў палітыцы. Дапамогу ў арганізацыі акцыі аказала ГА ЦМІ «Контур».

21 траўня ў судзе Партизанскага раёну г. Мінску разглядалася справа ўдзельніка акцыі-перформансу «Дзень псіхічнага здароўя» Валерыя Жэрбіна. Яму было прад'яўленае абавівачаньне па арт. 167. 1 ч. 2 КаАПРБ (удзел у несанкцыянованым масавым мерапрыемстве, пайторна на працягу году). Суд вынес пастанову — 10 сутак адміністратыўнага арышту.

22 траўня ў Барысаве на футбольным стадыёне былі затрыманыя 7 чалавек — прадстаўнікоў моладзевага руху супраціву “Зубр”. Маладыя людзі былі арыштаваныя падчас футбольнага матчу мясцовай каманды “БАТЭ” і “Тарпеда” з Мінску. “БАТЭ” атрымала перамогу, і ўзрадаваныя барысаўскія “зубры” віталі сваю каманду съязгамі з выявай белага зубра на чорным полі. За што і былі затрыманыя міліцыяй, дастаўленыя ў аддзяленьне, дзе з іх узялі тлумачальныя і адпусьцілі праз паўтары гадзіны.

24 траўня ў Мінску быў затрыманы лідэр моладзевага крыла Аб'яднанай грамадзянскай партыі Моладзь АГП Алеś Карняенка разам з сябрамі па партыі. Усяго арыштавана трох чалавекі. Маладыя людзі былі затрыманыя за правядзенне акцыі пад назовам “Толькі для тэлеаматарапаў”. Удзельнікі акцыі раздавалі каля сталічнага кінатэатру “Кастрычнік” невялікія буклеты з заклікамі, выснова ў якіх рабілася такая: “Хутка прэзідэнцкія выбары – час пераключаць праграму”. Затрыманыне праводзілі некалькі супрацоўнікаў міліцыі з аўтаматамі, якім аддаваў загады чалавек у цывільным. Па словах Карняенкі, “Ніхто афіцыйна не прадставіўся”. Пасля некалькіх гадзін у Першамайскім РУУСе затрыманых адпусьцілі, склаўшы на Карняенку пратакол аб парушэнні санітарных нормаў.

1 чэрвеня ў Горках (Магілёўская вобласць) былі затрыманыя пяцёра ўдзельнікаў акцыі «Падзяліся ўсьмешкай». Мерапрыемства было прымеркаванае да Дня абароны дзяцей і праводзілася Горацкай арганізацыяй Маладога Фронту. У дзіцячым парку Горак сабралася каля 50-ці дзяцей. Ім дарылі паветраныя шарыкі, беларускія кніжкі. Акрамя таго, ладзіліся конкурсы дзіцячых малюнкаў на асфальце, гульні і віктарыны. Гучала музыка гурта NRM. Дзецям раздавалася газета «Несццерка», а іх бацькам – съпецвыпуск газеты «Народная Воля» пра зынкльых палітыкаў і ўлёткі з заклікамі прыніць удзел у маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах. Акцыя доўжылася гадзіну і была спыненая асабістай начальнікам Горацкага РАУС, які затрымаў пяцёх удзельнікаў. Пры гэтым ён адмовіўся назваць прычыну затрыманья. Дзеці не маглі зразумець, куды і

за што забіраюць арганізатараў гульні, якая ім вельмі спадабалася.

У ноч з 31 траўня на 1 чэрвеня каля будынку адміністрацыі Партызанскаага раёну г. Мінску затрыманыя актыўісты моладзевага руху супраціву “Зубр” – Цімафей Дранчук, Аляксей Шыдлоўскі, Iгар Сюльд, Ірына Тоўсьцік. Затрыманыя былі дастаўленыя ва ўпраўленыне міліцыі Партызанскаага раёну. Затрыманых абвінавацілі ў антысанітарыі і пратрымалі ў аддзяленыні больш за 12 гадзінай, што само па сабе зьяўляецца супрацьзаконным.

1 чэрвеня актыўіст моладзевага руху супраціву “Зубр” Цімафей Дранчук дастаўлены ў съпецпрыёмнік-разъмеркавальнік на вул. Акressьціна ў Мінску. Суд Цэнтральнага раёну г. Мінску вынес у адносінах Ц. Дранчука завочнае рашэнне – арышт 15 сутак (за ўдзел у акцыі 25 сакавіка – па арт. 167. 1 КаАП РБ). Вынясеньне завочнага прысуду супярэчыць заканадаўству – справы, прадугледжаныя арт. 167. 1 КаАП РБ павінны разглядацца толькі ў прысутнасці правапарушальніка. Па факце парушэння заканадаўства ўжо накіраваныя скарга на імя старшыні Мінскага гарадзкога суда і заява пракурору Цэнтральнага раёну г. Мінску.

14 чэрвеня ў г. Рэчыцы (Гомельская вобласць) у 22. 30 супрацоўнікамі аховы за расклейку ўлётак Маладога Фронту і Беларускай партыі свабоды быў затрыманы непаўнагадовы маладафронтавец Зымігроў Цярэнцьеў. Хлопец быў дастаўлены ў мясцовы ГРАУС, дзе ў яго канфіскавалі ўлёткі, некалькі налепак «Зубра», 15 асобнікаў моладзевага бюлетэню «Зялёнак» і інфармацыйнага выданьня «Рэчыцкі агляд», а таксама асабістыя рэчы: нататнік ды два сышткі. Пасля атрыманьня ад яго тлумачэнньня а палове на дванаццатую ён быў адпушчаны дадому з умоваю прыйсьці на наступны дзень для складаньня пратаколу затрыманьня, але Зымігроў вырашыў без атрыманьня позвы ў ГРАУС не зьяўляцца. У гадзіну ночы дахаты да хлопца прыехалі міліцыянты з патрабаваньнем паразмаўляць з маці непаўнагадовага, але на законнай падставе ім ніхто не адчыніў, і яны былі вымушаныя зъехаць.

15 чэрвяня супрацоўнікамі міліцыі пад старшынствам ст. сяржанта Данілкова ў Рэчыцы былі затрыманыя непаўнагадовыя маладафронтайцы Зымітрок Цярэнцьеў, Яўген Маркоўскі і Мікола Ж макін. Да хлопцаў, якія на прыпынку чакалі аўтобуса, падышлі міліцыянты і, не прадставіўшыся, запатрабавалі паказаць зъмесцьціва пакету, што быў пры іх. У пакете знаходзіліся налепкі «Зубра» і некалькі дзясяткаў асобнікаў бюлетэню «Зялёнак». Міліцыянты прапанавалі маладым людзям прайсьці з імі ў пастарунак «дзеля далейшага разъбіральніцтва». У пастарунку на маладафронтайцаў склалі пратаколы затрыманьня, не пазначыўшы прычыны яго, і вымусілі падпісаць. Неаднаразовыя патрабаваньні паведаміць аб затрыманьні бацькам міліцыянты ігнаравалі. Неўзабаве ў пастарунак прыйшлі людзі ў цывільным, якія назваліся супрацоўнікамі КДБ і паспрабавалі завязаць размову з непаўнагадовымі (усіх затрыманых завялі ў розныя пакоі), але хлопцы катэгарычна адмаўляліся адказваць на якія-небудзь пытаньні, тым менш, на іх аказваўся псіхалагічны ціск. Пасля інспектар па справах непаўнагадовых Андрэй Малахоўскі пачаў браць тлумачэнні ў Зымітрака Цярэнцьева. Праз некаторы час у пастарунак прыехала маці Зымітрака з грамадzkім прадстаўніком, якая, заклапочаная доўгай адсутнасцю сына, сама патэлефанавала ў міліцыю. Тлумачэнні ў Міколы Жмакіна і Яўгена Маркоўскага інспектар браў у прысутнасці маці Зымітрака і прадстаўніка. Узяўшы расьпіску ў маці, хлопцаў адпусцілі. Незаконныя дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі бацькі непаўнагадовых зьбіраюцца абскарджаць у пракуратуре.

У ноч з 22 на 23 чэрвяня віцебскія маладафронтайцы правялі чарговую акцыю «Горад – наш!» За тры гадзіны да съвітаўня налепкі з гэтым надпісам, а таксама з сонцам — сімвалам мабілізацыйнай кампаніі — зъявіліся паўсюль, дзе толькі магчыма, у самым «сэрцы» Віцебску: на вуліцы, якая носіць імя правадыра камуністаў, на вуліцы Замкавай, на праспекце Чарняхоўскага, на Маскоўскім праспекце, на вуліцы Чкалава... Праца ішла адначасова ў некалькіх раёнах гораду, улічваючы ўскраіны. Маладафронтайцы ляпілі налепкі на слупах, указальніках, на будынках, у падземным пераходзе, на ліхтарах.

26 чэрвеня Малады Фронт правёў акцыю, прымеркаваную да сьвята пракурорскага работніка. Яна мела назоў: «Збор подпісаў за кандыдата ў Прэзідэнты, пры якім не зынікаюць людзі». Моладзь зьбірала подпісы за кандыдата ў Прэзідэнты пад №23 каля раённых пракуратураў Мінску. Мэта акцыі – зьвярнуць увагу, у першую чаргу пракурорскіх работнікаў, на праблему зынкнення людзей у Беларусі, а сабраныя подпісы потым перадаць Генеральному пракурору РБ Віктару Шэйману. Збор подпісаў прайшоў дастаткова спакойна: без эксплозіі. Але ніводзін пракурорскі работнік “за кандыдата ў Прэзідэнты, пры якім не зынікаюць людзі” свой подпіс не паставіў.

З 30 чэрвеня па 1 ліпеня ў Наваполацку прайшоў XII фестываль «Рок-кола-2001». На яго сабралася больш за 30 гуртоў. З кожным разам «Рок-кола» пашыраецца, і мерапрыемства з рэгіянальнага ўзроўню пачынае выходзіць на міжнародныя. Сёлета на фестываль прыехалі дзякве расійскія каманды. XII фестываль рок-музыкі прайшоў пад лозунгам «Рок – твой выбар». Фактычна, «Рок-кола» стала адной з першых у краіне мабілізацыйных акцыяў за ўдзел моладзі ў выбарах. Як паведаміў адзін з арганізатараў, кіраўнік Наваполацкага ЦМІ «Сварог» Сяржук Балай, мясцовыя ўлады паставіліся да мерапрыемства ў рэчышчы кампаніі «Выбірай!» з разуменінем, а распачаў фестываль загадчык аддзелу культуры Наваполацкага гарвыканкаму А. Шчэрбік. 30 чэрвеня былі падведзеныя вынікі конкурснай праграмы, а назаўтра адбыўся канцэрт лаўрэатаў.

З ліпеня, падчас афіцыйных сьвяточных гуляньняў, прысьвечаных лукашэнкаўскаму Дню Рэспублікі, сябры Маладога Фронту г. Віцебску прыйшлі на плошчу Свабоды, каб запрашаць людзей да ўдзелу ў восеньскіх выбарах Прэзідэнта краіны. Яны былі апранутыя ў аранжавыя майкі з сімвалікай кампаніі. Да маладафронтнікаў падышлі два міліцыянты. Яны праверылі сумку аднаго з іх, у якой ляжалі майкі з выявай сонца. На гэтым, здавалася, інцыдэнт быў вычарпаны. Але недзе праз гадзіну плошча літаральна кішэла супрацоўнікамі праваахоўных органаў. Да хлопцаў і дзяўчат зноў падышлі міліцыянты ў цывільным і тром з іх загадалі прад'явіць дакументы. Перапісаўшы пашпартныя дадзеныя, пачалі распытваць, што

моладзь тут робіць. . . Потым міліцыянты пакінулі маладафронтайцаў у спакоі, але працягвалі на адлегласці пільна сачыць за імі.

З ліпеня падчас святкавання Дня Рэспублікі ў цэнтры Віцебску маладафронтайцы наладзілі перформанс. На пляцы Свабоды пад вялізны шчыт з выявай «чэснага» съязгу на такі ж самы сымбаль дзяржавы, толькі вытворчага вырабу, была пакладзеная куча гною. Яе “вяячала” кардонная шыльда з надпісам: “Мы ня хочам жыць у дзярмe!”. Адбылося гэта сярод белага дня, на вачах удзельнікаў масавага гуляння. Улады адреагавалі толькі праз гадзіну. Была выкліканая съпецыяльная машина, якая змыла бруд з асфальту і шчыта. А да 9 гадзінаў раніцы мінакі звярталі ўвагу на надпіс «Съязг нядолі» на tym жа самым шчыце. Зъявіўся ён унахты і быў зроблены белай фарбай на зялёным фрагменце «чэснага» съязгу. Але да пачатку съяточнага мерапрыемства надпіс быў старанна зьнішчаны.

5 ліпеня ў горадзе Рэчыца прадстаўнікі моладзевага руху “Зубр”, Моладзі АГП і Маладога Фронту правялі чарговую акцыю. Энергічныя маладыя людзі ў майках з надпісамі “Время выбирать” раздавалі съпецвыпускі “Нашай Свабоды” на набярэжнай гораду, дзе сабралася каля 10 тысячай гараджанаў. Было раздадзена 3 тысячи асобнікаў. Ніхто ня быў затрыманы, хоць на съяце прысутнічала шмат міліцыянтаў.

6 ліпеня ў гарадзкім судзе г. Барысаву разглядалася справа актывіста моладзевага руху “Зубр” Зыміцера Фядорчанкі. 1 чэрвеня ён браў удзел у несанкцыянаваным пікетце на ганку гарвыканкаму. Пікет быў прысьвечаны Міжнароднаму дню абароны дзяцей. Судзьдзя Барысаўскага гарсуда Аляксей Болатаў за ўдзел Зыміцера Фядорчанкі ў пікетце прысудзіў штраф — 150 мінімальных заробкаў (прыблізна 750 даляраў ЗША). Як вынікала з адказаў Зыміцера на пытаныні судзьдзі, ён лічыць, што мясцовая медыцына праяўляе злачынную абыякавасць да здароўя дзяцей. Паводле апошніх звестак, у Барысаве каля 250 хлопчыкаў і дзяўчынек хварэюць на гепатыт В і С. Тому Зыміцер Фядорчанка з плакатамі на гэтую тэму і стаў у пікет на ганку гарвыканкаму. З гэтай прычыны грамадзкі абаронца спадара Фядорчанкі Ларыса Грэбнева прасіла

апраўдаць свайго падабароннага. Гэтай жа ноччу невядомыя людзі пабілі акно ў кватэры, дзе жывуць яшчэ дзьве ўдзельніцы акцыі 1 чэрвеня – Алеся Ясюк і яе 16-гадовая дачка Тацяна Ясюк (яе нядаўна жорстка зьблі прыхільнікі РНЕ). З нагоды нападу на кватэру Алеся Ясюк сёньня падала заяву ў гарадзел унутраных справаў.

6 ліпеня 15 маладых людзей, удзельнікаў руху “Зубр”, у майках «Время выбирать» і «Скажем дураку нет!» зъявіліся ў Жлобіне на чыгуначным вакзале, цэнтральным рынку і праста на вуліцах гораду. “Зубры” раздавалі мінакам съпецвыпуск газеты «Наша Свабода». Было раздадзена каля 3000 асобнікаў, таксама расклейеныя налепкі. Міліцыя затрымала аднаго «зубра». Яго аднялі ва ўчастак, але не знайшоўшы парушэння, адпусцілі.

У ноч на 10 ліпеня шмат якія мястэчкі Берасьцейшчыны былі расьпісаныя заклікамі «Час выбіраць!». У Высокім, што пад Берасьцем, гэтыя надпісы зъявіліся на будынках мясцовых органаў улады, вакзале, насупраць міліцэйскага пастарунку. У цэнтры Высокага, якраз на афіцыйным стэндзе было напісаны: «Стоп Лука!». А з некаторых надпісаў местачкоўцы даведаліся пра не зусім адэкватны стан здароўя чалавека, які называе сябе прэзідэнтам Беларусі. Падобныя надпісы пабачылі жыхары Бярозы ды Івацэвічай.

19 ліпеня ўдзельнікамі руху “Зубр” была арганізаваная акцыя пратэсту “Свабоду Тыбету！”, прымеркаваная да візіту ў Беларусь кітайскага лідэра Цзян Цэміня. Калі Цзян Цэмінь праезджаў па праспекце Скарэны каля Кастрычніцкай плошчы, дзесяць маладых людзей выйшлі з плакатам “Свабоду Тыбету！” Галовы хлопцаў былі абвязаныя белымі стужкамі “Свабодны Тыбет”. У руках “Зубры” трymалі партрэты духоўнага лідэра Тыбету – Далай Ламы. Восем з дзесяці ўдзельнікаў акцыі былі затрыманыя і дастаўленыя ў Цэнтральны РУУС дзеля складання пратаколаў. Справы непаўнагадовых накіравалі ў камісіі па справах непаўнагадовых па месцы жыхарства. Паўнагадовых чакае суд Цэнтральнага раёну.

20 ліпеня ў Бабруйску мясцовымі арганізацыямі Маладога Фронту ды Маладых сацыял-дэмакратаў праводзілася акцыя па раздачы кветак. Кветкі былі на простыя: на іх былі прычэпленыя налепкі кампаніі “Выбірай” і папяровыя стужкі з надпісам “9 верасьня – выбары! Прыдзі на выбарчы ўчастак сам і прывядзі сваякоў. Думай сваёй галавой!”. Кветкі раздаваліся на цэнтральнай плошчы гораду, на якой тусуеца шмат моладзі ў вечары, а таксама на прылеглых уліцах. Гэтым жа вечарам гваздзікі, якіх агулам было раздадзена каля 1000, атрымалі супрацоўнікі апорнага пункту №8, куды звычайна дастаўляюць апазіцыянераў.

23 ліпеня ў Віцебску выйшаў першы нумар бюлетэню «Выбірай». Новae выданье выйшла ў рэчышчы мабілізацыйнай кампаніі, а выпусьціла яго грамадзкае аб'яднанье «Цэнтр моладзевых ініцыятываў «Контур». На першай старонцы бюлётэню зьмешчаны лагатып кампаніі, артыкул «Ідзе мабілізацыя», у якім распавядаецца пра сэнс кампаніі, а таксама інтэр'ю з лосіфам Навумчыкам – старшынёй абласной каардынацыйнай Рады грамадзкіх арганізацыяў па назіраньні за выбарамі. На другой старонцы чытачу прануеца бліц-інтэр'ю з вядомымі людзьмі Віцебску наконт іх думкі пра восеньскую выбары. Бюлётэнь распаўсюджваецца сябрамі недзяржайных арганізацыяў на мабілізацыйных акцыях ня толькі ў Віцебску, але і ў рэгіёне.

25 ліпеня ў Віцебску былі беспадстаўна затрыманыя адразу 10 сяброў «Маладога Фронту». Сярод тых, хто трапіў у Каstryчніцкі РАУС, быў намесьнік старшыні Віцебскай суполкі БНФ Юры Корбан, а таксама Кастусь Смолікаў, Віктар Шляхцін, Андрэй Капорыкаў, Тацяна Чабатарова, Наста Карповіч, Марына Канапелька, Алег Корбан, Іван Тамашэвіч і Барыс Гарэцкі. 25 ліпеня на ўрачыстым закрыцці «Славянскага базару» прысутнічалі презідэнты Беларусі, Расіі і Украіны. І таму правахоўныя органы праявілі патроеную пільнасць. Падставы дзеля затрымання маладых людзей былі розныя. Пяці чалавекам патлумачылі, што вязуць іх у пастарунак дзеля высывяцлення, дзе яны былі ў ноч з 21 на 22 ліпеня, калі ў Віцебску адбылося жорсткае забойства маладой жанчыны. А чатырох забралі толькі за тое, што яны былі апранутыя ў

чорныя майкі з надпісам “Малады Фронт”. Усёй аперацыяй кіраваў старэйшы сяржант міліцыі Кукян. На працягу трох з паловай гадзінаў кожнага паасобку дапытвалі на предмет дзеяйнасьці арганізацыі Малады Фронт, а таксама зъяўленьня графіці на віцебскіх будынках. Са словаў затрыманых запісалі тлумачэнні, пасъля чаго дазволілі пакінуць пас-тарунак.

2 жніўня ў 17. 30 у Берасьці ўзброеная супрацоўнікі аддзелу аховы Ленінскага РАУС Сьвідуновіч і Гажэй затрымалі трох маладых людзей — Сяржука Бахуна, Алеся Хоміча і Андруся Ушакова, якія распаўсюджвалі весьнік «Малады Фронт». Затрыманых даставілі ў Ленінскі РАУС, дзе на іх быў складзены пратакол аб парушэнні арт. 167. 1 КаАП РБ: «Парушэнне парадку арганізацыі і правядзення сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяці, дэманстрацыяў і пікетавання». Складзены пратакол у парушэнні менавіта гэтага артыкулу загадаў в. а. начальніка Ленінскага РАУС падпалкоўнік міліцыі Крэгель. Затрыманым Бахуну і Хомічу адмовілі ў праве выклікаць адваката, таму яны адмовіліся падпісаць пратаколы без яго прысутнасці. Праз 3 гадзіны ўсе затрыманыя былі адпушччаныя.

7 жніўня ў Барысаве была затрыманая актыўістка моладзевага руху “Зубр” Алеся Ясюк. Яе затрымалі каля кабінету старшыні гарвыканкаму г. Барысаву пасъля таго, як дзіверы амаль усіх службовых кабінетаў гарвыканкаму былі аблекенныя налепкамі «Время убирать». А. Ясюк была дастайленая ў Барысаўскі ГУУС, дзе быў складзены пратакол па арт. 172 КаАП (незаконнае распаўсюджванье друкаванай прадукцыі).

13 жніўня ў Светлагорску адбыўся “музычны пікет”, падчас якога маладыя людзі сяпявалі пад гітары песні і заклікалі людзей ісьці на выбары 9 верасьня. 12 чалавек былі затрыманыя і правялі нач ў аддзяленні міліцыі. 14 жніўня зранку іх даставілі ў суд, але маладыя людзі запатрабавалі адваката, і судовае паседжванье было перанесенае.

Сярод затрыманых:

1. Торап Алесь;
2. Саранчук Эдуард;
3. Гардзіевіч Сяргей;
4. Журо Аляксей;
5. Шкурко Юля (непаўнагадовая);
6. Лютарэвіч Руслан (непаўнагадовы);
7. Ксяндзоў Кірыла (непаўнагадовы);
8. Бобрык Мая;
9. Іваноў Аляксандр;
10. Ігнаценка Андрэй;
11. Сарока Сяргей;
12. Сямашка Аляксандр.

16 жніўня ў Светлагорску адбыўся суд над 12 удзельнікамі “музычнага пікету”. Сьведкамі на судзе выступалі супрацоўнікі міліцыі, якія затрымлівалі удзельнікаў акцыі. Судзьдзя Ірина Алісейка вынесла рашэнне:

1. Торап Алесь – 20 мінімальных заробкаў;
2. Саранчук Эдуард – 20 мінімальных заробкаў;
3. Ігнаценка Андрэй – 20 мінімальных заробкаў;
4. Сарокін Сяргей – 20 мінімальных заробкаў;
5. Іваноў Аляксандр – 20 мінімальных заробкаў;
6. Журо Аляксей – папярэджаньне;
7. Сямашка Аляксандр – папярэджаньне.

Справу Сяргея Гардзіевіча суд накіраваў на дасьледванье. У камісію па справах непаўнагадовых па месцы жыхарства перададзеныя справы Шкурко Юліі, Лютарэвіча Руслана і Ксяндзоза Кірыла.

25 жніўня ў Рэчыцы была затрыманая Наталя Брэль – ёй удалося сфатографаваць сакратара рэчышкага камітэту прэрэзідэнцкага Беларускага патрыятычнага саюзу моладзі Міхаіла Папова, які цягнуў руку па прэзерватыву з антыпрэзідэнцкімі слоганамі. У гэты дзень у Рэчыцы мясцовы камітэт БПСМ ладзіў фестываль графіці і рок-канцэрт, на якія завіталі і сябры Маладога Фронту і Моладзі АГП. Падчас мерапрыемства яны распайсоджвалі пачкі прэзерватываў з

вываявай вусатага твару і надпісам “Натяни его. 9. 09. 2001”. Прэзерватывы карысталіся надзвычайным попытам – імі зацікавіліся ня только шараговыя БПСМаўцы, але і першы сакратар Рэчыцкага камітэту Міхаіл Папоў. І калі галоўны рэчыцкі “патрыёт” цягнуўся па чарговы супроцьзачаткавы сродак, яго сфатаграфавала Наталя Брэль. Гэты факт падзеянічай на сп. Папова дзўным чынам – ён пачаў хвалявацца і патрабаваць аддаць яму стужку. Паслья канцэрту міліцыя затрымала Наталю Брэль і адвезла яе ў пастарунак, дзе ў прысутнасці сп. Папова фотастужка была зас্বечаная.

1 верасьня ў Наваполацку была затрыманая Маргарыта Тамілава, актыўістка руху “Зубр”. Яна ішла па вуліцы Маладзёжнай (цэнтральная вуліца гораду) з накінутым на плечы бел-чырвона-белым сцягам. Разам з Маргарытай была сяброўка Ганна Падасёнава, таксама актыўіст руху “Зубр”, якая каціла каляску са сваім грудным дзіцем. Каля крамы “Мебельная” да іх пад’ехала міліцэйская машина, з якой выйшлі трох чалавекі ў форме. Яны не прадставіліся, не прад’явілі дакументаў, але запатрабавалі, каб дзяўчата аддалі ім сцяг. Маргарыта і Ганна адмовіліся. Тады міліцыянты вырашылі іх затрымаць. Паспрачайшыся колькі часу, як пагрузіць у багажнік дзіцячу каляску, міліцыянты вырашылі забраць толькі Маргарыту. Маргарыта Тамілава была дастаўленая ў Наваполацкі ГАУС. Міліцыянты выклікалі нейкую жанчыну, якая зрабіла асабісты дагляд Маргарыты. Пратаколы затрыманьня і обыску не складаліся. Потым Маргарыце сказалі, што яна можа быць вольная.

4 верасьня начальнік Упраўлення аховы правапарадку і грамадзкай бяспекі Мінгарвыканкаму Іван Дубік на “круглым стале” па тэмэ “Сацыяльныя і прававыя наступствы паралельнага падліку галасоў і магчымых акцыяў грамадзянскага непадпарафкаваньня”, які адбыўся ў прэс-цэнтры Дому прэсы паведаміў, што за чэрвень–жнівень ў Мінску было затрымана 350 графістаў. Прэс-сакратар Грамадзянскай ініцыятывы “Незалежнае назіраньне” Тацяна Рэвяка задала пытаньне Івану Дубіку: “Я жыву ў Першамайскім раёне г. Мінску, наш дом увесь ў надпісах “Я за батьку. БПСМ”. Ці былі выпадкі затрыманьня за графіці такога зъместу?”. Іван

Дубік адказаў: “У затрыманых мы не пытаемся пра іх прыналежнасць да грамадзкіх арганізацыяў ці партыяў”.

2 каstryчніка ў Мінску каля прахадной аўтазаводу затрыманыя 10 маладафронтайцаў, якія выступалі супраць эканамічнай экспансіі Расіі. Затрыманыя дастаўленыя ў РУУС Заводзкага раёну г. Мінску. Сярод арыштаваных – кіраўнік Маладога Фронту Павел Севярынец. У акцыі каля прахадной МАЗу прымалі ўдзел 30 чалавек. Маладыя людзі трывалі ў руках плакаты: “МАЗ – беларускі!”, “Спыніць звальненіні”. Павел Севярынец быў дастаўлены з міліцыі ў суд Заводзкага раёну, але разгляд яго адміністратыўнай справы быў перанесены на 5 каstryчніка. Нягледзячы на разгон гэтага пікету, маладафронтайцы маюць намер правесці бліжэйшым часам яшчэ шэраг акцыяў пратэсту супраць продажу беларускіх прадпрыемстваў расійскаму капіталу. Яны пройдуць на магілёўскім “Хімвалакне”, гарадзенскім “Азоце”, наваполацкіх “Нафтане” і “Палімеры”, Жлобінскім металургічным завадзе, на “Беларуськаліі” ў Салігорску, зноў на МАЗе і “Крыніцы” ў Мінску.

5 каstryчніка ў Заводзкім судзе гораду Мінску распачаўся адміністратыўны працэс па абвінавачаньні лідэра Маладога Фронту Паўла Севярынца ”ў арганізацыі незаконнага пікетавання (артыкул 167-1 КаАП). 2 каstryчніка Малады Фронт ладзіў пікет, накіраваны супраць продажу Мінскага аўтазаводу расійскай кампаніі “Сибирский алюминий”. Акцыя маладафронтайцаў працягвалася ня больш за тры-чатыры хвіліны. Затрымалі П. Севярынца адразу пасля пачатку пікетавання, ён толькі і пасльпей, што двойчы крикнуў: “МАЗ – беларускі!”. Былі затрыманыя яшчэ 7 непаўнагадовых маладафронтайцаў. На судзе П. Севярынца абараняў прадстаўнік Праваабарончага цэнтра “Вясна” Юры Чавусаў. Судзьдзя Мікалай Балаўнёў заслушаў у якосьці съведкаў намесніка начальніка Заводзкага РУУС Уладзіміра Навіткевіча, які кіраваў затрыманнямі, і двух шараговых міліцыянтаў. П. Севярынец сваю віну не прызнаў і запатрабаваў прагледзець ў ідэаздымкі, зробленыя міліцыяй падчас акцыі. Пры праглядзе ў ідэастужкі высьвітлілася, што на ёй не зафіксавана актыўнага ўдзелу П. Севярынца ў пікете, а ёсьць толькі момант ягонага затрымання. Судзьдзя перанёс вынясеньне канчатковага

рашэнъня па справе на 8 кастрычніка. Трэба адзначыць, што дзеяньні П. Севярынца кваліфікуюцца па частцы 2 артыкулу 167-1, якая прадугледжвае штраф ад 150 да 300 мінімальных заробкаў, альбо арышт на тэрмін ад 10 да 15 сутак.

8 кастрычніка ў судзе Заводзкага раёну павінна было быць вынесена канчатковае рашэнъне па справе старшыні Маладога Фронту Паўла Севярынца. Разгляд справы па сутнасці адбыўся яшчэ 5 кастрычніка, але 8 кастрычніка судзьдзя Мікалай Балаўнёў прыйшоў да высновы, што пратакол на сп. Севярынца складзены нядбайна. Судзьдзя вынес пастанову аб накіраваньні пратаколу на дапрацоўку назад у Заводскі РУУС. Справа ў тым, што ў пратаколе не ўказана, якім менавіта чынам сп. Севярынец парушыў парадак правядзення пікетаў, і чым арганізатара гэтага пікету. Можна меркаваць, што выпраўленыне пратаколу дазволіць суду вынесці канчатковае рашэнъне праз некалькі дзён.

16 кастрычніка ў судзе Заводзкага раёну г. Мінску вынесены прысуд Паўлу Севярынцу – 10 сутак адміністратыўнага арышту.

23 кастрычніка ў Гомелі на плошчы Леніна былі затрыманыя мясцовыя маладафронтавцы Дзяніс Шакалёў і Юрась Васілюк. Арыштаваных адвезылі ў Цэнтральны РАУС, дзе, не складаючы пратаколу, іх пратрымалі 3 гадзіны – да ад'езду А. Лукашэнкі, які ў гэты дзень з візітам быў у Гомелі. Прэвентыўна былі затрыманыя ў гэты дзень у Гомелі і пяцёра рэчышкіх маладафронтавцаў, якія стаялі на плошчы Леніна і не прадпрымалі ніякіх дзеяньняў. На іх таксама не складалася ніякіх пратаколаў, і праз 3 гадзіны ўсіх адпусцілі.

26 кастрычніка ўвечары ў цэнтры Мінску былі затрыманыя 13 сяброў Маладога Фронту падчас спробы ўшанаваць памяць мінскіх падпольшчыкаў, закатаваных фашистамі роўна 60 гадоў таму. Сярод затрыманых – лідэр Маладога Фронту Павел Севярынец

29 кастрычніка ў судзе Маскоўскага раёну г. Мінску адбыліся суды над сябрамі арганізацыі Малады Фронт, якія былі затрыманыя пасьля акцыі, праведзенай 26 кастрычніка. Акцыя была прымеркаваная да 60-й гадавіны расправы гітлераўскіх захопнікаў над мінскімі падпольшчыкамі. Судзьдзя Дз. Антаневіч разгледзеў чатыры адміністратыўныя справы. Вынікі судовых паседжаньняў:

1. Валынец Алёна – папярэджаньне;
2. Яловік Павел – справа спыненая;
3. Панцялей Аляксандар – 3 сутак арышту;
4. Чарніеў Аляксей – 3 сутак арышту.

Разгляд адміністратыўной справы ў дачыненьні да А. Шэіна перанесены на 1 лістапада, а Ул. Рубінчыка, П. Севярынца, А. Лабатага, М. Вінярскага, А. Нішчыка – на 2 лістапада.

1 лістапада ў Маскоўскім судзе г. Мінску судзьдзя Дз. Антаневіч разгледзеў адміністратыўную справу Максіма Вінярскага і Аляксея Шэіна, якія былі затрыманыя пасьля акцыі 26 кастрычніка. Абодвум удзельнікам “несанкцыянуванага шэсцця па тратуары вул. Валадарскага ў бок праспекту Скарэны” судзьдзя прызначыў пакараньне ў выглядзе штрафу памерам 150 мінімальных заробкаў (каля 700 даляраў ЗША) кожнаму. У судовай пастанове М. Вінярскага ўказана, што “правапарушальнік віну сваю прызнаў, растлумачыўши, што раскладаеца ў зьдзесьненым правапарушэнні”. Сам М. Вінярскі гаворыць, што на самой справе ён прызнаў факт прысутнасці на акцыі, але ня лічыць гэта “правапарушэннем”, тым болей, што тэматыка дадзенага мерапрыемства вельмі балючая для яго і ягонай сям'і, бо на пачатку вайны быў расстралены ягоны сваяк, адзін з арганізатараў мінскага падпольля.

2 лістапада ў судзе Маскоўскага раёну г. Мінску працягнуліся суды над маладымі антыфашистамі, затрыманымі пасьля акцыі 26 кастрычніка. Вынікі разгляду адміністратыўных справай:

1. Уладзімір Рубінчык – 3 сутак адміністратыўнага арышту;
2. Павел Севярынец – 10 сутак адміністратыўнага арышту з адтэрміноўкай выкананьня да 16 лістапада ў сувязі з тым, што П. Севярынец напісаў заяву пра сваё дрэннае самаадчувањне;
3. Алег Лабаты — 3 сутак адміністратыўнага арышту;
4. Алесь Нішчык – штраф у памеры 150 мінімальных заробкаў (прыкладна 750 даляраў ЗША).

15 лістапада ў Мінску на плошчы Бангалор актывісты Маладога Фронту правялі пікет супраць парушэнняў нормаў еўрапейскэ палітыкі ў Беларусі, і ў тым ліку супраць парушэння свабоды слова – маецца на ўвазе закрыцьцё незалежнай газеты “Пагоня”. Маладафронтайцы трymалі ў руках плакаты “Свабодная Беларусь у Свабоднай Еўропе”, “Свабоду слова на Беларусі”, “I love Europe” і інш. У пікете ўзялі ўдзел 10 чалавек, якія раздавалі мінакам выпускі газетаў “Навіны БНФ” і “Веснік Маладога Фронту”.

11. ПЕРАСЬЛЕД АЛЬБО ЗАБАРОНА ДЗЕЙНАСЦІ ПАЛІТЫЧНЫХ ПАРТЫЯЎ, РУХАЎ, ГРАМАДЗКІХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.

20 лютага ў Вышэйшым гаспадарчым судзе РБ скончыліся слуханьні па справе аб назве грамадзкага аб'яднаньня “БНФ “Адраджэнъне”. Зыск у Вышэйшы гаспадарчы суд быў пададзены Юрэем Беленъкім, які падпісаўся “намесънікам старшыні грамадзкага аб'яднаньня “Беларускі Народны Фронт “Адраджэнъне”. Сп. Беленъкі патрабаваў скасаваньня рэгістрацыі грамадзкага аб'яднаньня “БНФ “Адраджэнъне”. Падставай для гэтага стала існаваньне, на думку Беленъкага, двух грамадзкіх аб'яднаньняў пад адной назвай БНФ “Адраджэнъне”. “На судзе дакладна высьветлілася, што існуе адна арганізацыя, якая мае сваю пасълядоўную гісторыю з 1991 г., і ніхто іншы, акрамя БНФ “Адраджэнъне”, ня мае права прэтэндаваць на гісторыю і назыву арганізацыі”, – паведаміў прадстаўнік юрыдычнай камісіі БНФ “Адраджэнъне” Уладзімір Лабковіч. Паводле рашэння суда патрабаваньне істца не было задаволенае, а справа аб назве грамадзкага аб'яднаньня “БНФ “Адраджэнъне” была спыненая.

21 лютага Віцебскі абласны суд ліквідаваў аршанскае грамадзкае аб'яднанье Цэнтр падтрымкі дэмакратычных пераўтварэньняў імя Філона Кміты. Цэнтр імя Філона Кміты быў створаны ў 1997 годзе. Аб'яднанье актыўна займалася грамадзкай дзейнасцю, выдавала адзіную афіцыйна зарэгістраваную ў Оршы дэмакратычную газету “Куцейна”, якая мела больш за тысячу падпісчыкаў. У 1999 годзе камісія віцэ-прем'ер-міністра РБ Ул. Замяталіна дала каманду Упраўленню юстыцыі Віцебскага абалвыканкаму ліквідаваць Цэнтр імя Філона Кміты. На судовым паседжанні пад старшынствам судзьдзі А. Сматрова, старшынёй грамадзкага аб'яднаньня Віктарам Андрэевым і яго прадстаўніком Алегам Граблеўскім былі абвергнутыя ўсе пункты абвінавачаньняў, якія былі вылучаныя чыноўнікамі Упраўлення юстыцыі. Судзьдзя ў сваім рашэнні пазначыў, што адзінай падставай дзеля ліквідацыі арганізацыі з'яўляецца пропуск месячнага тэрміну абскарджаньня рашэння Упраўлення юстыцыі аб

неперарэгістрацыі Цэнтру імя Філона Кміты, якое ў працэсе разгляду было прызнанае цалкам незаконным.

У ноч на 22 лютага ў Мінску быў абрааваны офіс міжнароднага грамадзкага аб'яднаньня “Mісія дапамогі зньяволеным”. Офіс знаходзіцца ў будынку, што належыць навуков а-выветворчаму аб'яднанню «Прагрэс». Злачынцы зламалі дзвіверы ў памяшканьні місіі і разукаампектавалі кампутарную тэхніку. Скра-дзенае было вынесенae праз прахадную, дзе паставяна знаходзіцца вартайнік. . . Mісія зарэгістраваная месяц таму і займаецца паляпшэннем умоваў утрыманьня зньяволеных і гуманітарнай дапамогай у месцах зньяволення. . . Дарэчы, нів однае з падобных абраававаньняў офісаў грамадзкіх арганізацыяў, што адбыліся апошнім часам у Беларусі, не было раскрытае, і злачынцы ня знайдзеныя.

7 ліпеня ў Мінску па юрыдычным адресе “Задзіночаньня беларускіх студэнтаў” зъявіліся супрацоўнікі Камітэту фінансавых рассьыльдваньняў па горадзе Мінску і Мінскай вобласці. Мэта візіту – праверка выкананьня заканадаўства аб падатках і зборах. Вынікі праверкі — выніцьце чатырох сістэмных блокаў з кампутараў (дзеля праверкі інфармацыі, якая на іх захоўваецца), апячатаны адзін пакой (ён быў зачынены, а сябры ЗБС ня мелі ад яго ключоў). Праверка пачалася ў 11. 30 і скончылася а 16 гадзіне. За гэты час у ЗБС пабылі: намеснік старшыні КДБ па Савецкім раёне, начальнік РУУС Савецкага раёну, начальнік ЖЭС, старшыня ГА “Праваабарончы цэнтр “Вясна” і назіральнік з гэтай арганізацыі, старшыня ЗБС Хрысьціна Сідун і ўладальнік кватэры Алеся Міхалевіч, супрацоўнікі міліцыі Савецкага РУУС (іх выклікалі сябры ЗБС), журналісты. Падчас праверкі фінансавай документацыі ніякіх парушэнняў выяўлена не было. Праверка інфармацыі, якая знаходзіцца на сістэмных блоках кампутараў, паводле палажэння аб парадку правядзеньня падобных праверак можа цягнуцца да 10 дзён. Але па рашэньні правяраючага органу тэрмін можа быць працягнуты да месяца.

18 ліпеня а 9 гадзіне раніцы старшыня “Задзіночаньня беларускіх студэнтаў” Хрысьціна Сідун і назіральнік ад ГА ПЦ “Вясна” Андрэй Казакевіч зъявіліся ў аддзел Дзяржаўнага

Камітэту фінансавых расцсьльедваньняў па Мінску і Мінскай вобласці. Там яны сустрэліся з супрацоўнікамі гэтай установы – начальнікамі групы праверкі, якая дзейнічала на ЗБС 7 ліпеня, і разам з ім накіраваліся па юрыдычным адресе “Задзіночаньня беларускіх студэнтаў”. У прысутнасці Хрысьціны Сідун і Андрэя Казакевіча былі адчынены апячатныя пакоі, складзены “акт агляду памяшканьня”. На гэты раз выняцьце тэхнікі не праводзілася.

2 жніўня прыкладна а 15 гадзіне два міліцыянты спрабавалі ўвайсці ў офіс арганізацыі Моладзь АГП па вуліцы Заслаўскай у Мінску. Яны грукалі нагамі ў дэзвёры, запалохваючы тых, хто быў у той час у кватэры. Афіцыйна падставаю для візіту міліцыянтаў была банальная праверка пашпарту. Аднак дэзвёры ім не адчынілі. Пад вечар з'явілася апергрупа і пачала ператрус ды вываз офіснай тэхнікі. Было затрымана некалькі актыўістаў моладзеў кааліцыі «Час пераменаў!».

8 жніўня а 16-й гадзіне супрацоўнікі міліцыі і Чыгуначнага райаддзелу міліцыі Гомелю спрабавалі ўварвацца ў прыватны дом старшыні абласнога грамадзкага аб'яднанья «Грамадзянскія ініцыятывы». Віктара Карніенкі, які ў гэты час знаходзіўся ў Мінску. Дэзвёры ім не адчынілі. Супрацоўнікі міліцыі і затрымлівалі ўсіх, хто выходзіў з дома альбо накіроўваўся ў яго. Затрымалі намесніка старшыні «Грамадзянскіх ініцыятыў» Уладзіміра Кацору і юрыста Леаніда Судаленку. У гэты ж дзень супрацоўнікі міліцыі і Чыгуначнага райаддзелу г. Гомелю спрабавалі ўварвацца і ў офіс моладзеўага цэнтра «Гарт». Калі дэзвёры ім не адчынілі, міліцыянты адключылі съятло і сталі затрымліваць маладых людзей у пад'яздзе. Былі затрыманыя трох чалавекі з гомельскай філіяй моладзеўай арганізацыі «Зубр».

З каstryчніка Міністэрства юстыцыі Беларусі вынесла папярэджанье партыі БНФ. Як вынікае са зъвесту папярэджаньня, яно вынесенае за карыстаньне партыяй бланкам грамадзкага аб'яднанья БНФ «Адраджэнне». Партыя БНФ мае намер абскардзіць папярэджанье ў і выставіць таксама прэтэнзіі наконт павелічэння больш чым у 10 разоў

памераў арэнднай платы за памяшканье. Дарэчы, гэтым
рашэньнем падвышаныя тарыфы ўводзяцца заднім чыслом.

18 кастрычніка старшыня Рады “Задзіночання беларускіх
студэнтаў” Хрысьціна Сідун была запрошаная на сустрэчу ў
Міністэрства юстыцыі. У сустрэчы бралі ўдзел начальнік
Упраўлення грамадзкіх аб'яднаньняў М. Сухінін, міністр
юстыцыі В. Галаванаў і супрацоўнік Упраўлення грамадзкіх
аб'яднаньняў А. Харытон. Чыноўнікі Міністэрства паведамілі
Хрысьціне Сідун аб tym, што рыхтуюць працэдуру ліквідацыі
арганізацыі ў судовым парадку. 10. 09. 2001 г. Радзе ЗБС было
вынесенае чарговae папярэджанье за тое, што “назва
арганізацыі на паштовай скрынцы ў пад'ездзе і над уваходам у
офіс не адпавядае зарэгістраванай назве арганізацыі ў
Міністэрстве юстыцыі.”

22 кастрычніка съледчы па асаблівых важных справах
съледчага камітэту пры Міністэрстве ўнутраных справаў
Уладзімір Вычыкаў вынес пастанову спыніць крымінальны
перасльед гомельскіх арганізацыяў «Грамадзянскія ініцыятывы»
і «Гарт». Пастанова таксама абавязвала Управу КДБ вярнуць
сканфіскаваныя кампьютары “іх законным уладальнікам”, аднак
гэтая структура адмаўляеца вяртаць тэхніку і спасылаеца на
просьбу падатковай інспекцыі затрымаць 9 кампьютараў, 3
прынтары, 2 сканеры і ксеракс. Падставай дзеля такіх дзеяньняў
кіраўнікі арганізацыяў лічаць удзел у назіраньні на выбарах.

27, 29 лістапада і 3 сінеглядня ў Вярхоўным судзе РБ прайшлі
слуханыні справы па зыску Міністэрства юстыцыі аб закрыцьці
«Задзіночання беларускіх студэнтаў» – адзінай недзяржайной
студэнцкай арганізацыі ў Беларусі, арганізацыі, якая зьяўляеца
адным з заснавальнікаў Асамблеі НДА. На нядауніх прэзідэнцкіх
выборах менавіта беларускае студэнцтва не падтримала А.
Лукашэнку, пра што ён неаднаразов аказаў у сваіх выступах
перед СМИ. Гэта і стала адною з асноўных прычынаў захадаў па
закрыцьці ЗБС. Бо афіцыйна зарэгістраваная ў 1992 годзе
студэнцкая арганізацыя зьяўляеца адною з самых уплывовых у
Беларусі. Яна мае свае структуры ў 40 навучальных установах,
выпускае часопіс і шматлікія іншыя студэнцкія выданьні,
адкрыта выступае супраць прымусовага разьмеркаванья,

нечалавечых умоваў жыцьця ў інтэрнатах, супраць неабгрунтаваных коштамі на саастарэлышы веды, супраць прыгнёту і прымусу на ўсіх узроўнях, праводзіць масавыя акцыі на цэнтральных плошчах гарадоў, працуе з дэканамі і студэнтамі, універсітэцкімі бібліятэкамі і сталойкамі, зьяўляецца паўнапраўным і актыўным сябрам ESIB (Нацыянальных студэнцкіх звязаў Еўропы). . . 16-18 лістапада ў БруSELі прайшла Еўрапейская студэнцкая канвенцыя, якая прыняла рэзалюцыю ў падтрымку Задзіночання беларускіх студэнтаў. Каля 30 арганізацыяў з усёй Еўропы гарантавалі, што незалежна ад вынікаў суда застануцца партнёрамі ЗБС, выказалі абурэнне ў сувязі з нахабнымі праявамі дыктатуры ў Беларусі ды ціскам на студэнтаў. Студэнцкія звязы Галандыі, Польшчы, Мальты, Эстоніі і многія іншыя арганізацыі пабяцалі прайнфармаваць парламенты і міністэрствы сваіх краінаў пра ситуацыю з правамі чалавека ў Беларусі. Акрамя таго, яшчэ некалькі дзясяткаў сусъветных структураў звязаліся з лістамі пратэсту ў Міністэрства юстыцыі РБ. Пісьмовыя просьбы патлумачыць прычыны ціску на ЗБС даслалі і шэраг беларускіх грамадзкіх арганізацыяў і прыватных асобаў. ГА ПЦ “Вясна” таксама заклікала міжнародную супольнасць прыкласці намаганьні дзеля абароны ЗБС. На судовым паседжаньні вядучы съпешыяліст Міністэрства юстыцыі А. Харытон заявіў, што ЗБС стварае перашкоды дзейнасці Міністру і распаўсюджвае літаратуру палітычнага зъместу. Да прыкладу, зорачка на бланку арганізацыі не таго колеру, два сябры арганізацыі ня ведалі, дзе ляжаць дакументы 1999 году. . . Пры гэтым на паседжаньні было ўстаноўлена, што Міністар даслаў у суд і ў ЗБС аднолькавыя дакументы з рознымі датамі, герб на бланку Міністэрства не адпавядае зацверджанаму А. Лукашэнкам, з двух бакоў аднаго бланку пададзеныя два розныя адресы, а каля прозвішча начальніка стаіць подпіс намесьніка. Пры гэтым дзяржаўная ўстанова мае аплочваемых і падрыхтаваных супрацоўнікаў, каб сачыць за адпаведнасцю заканадаўству сваёй дакументацыі. Але ў выпадку з Міністрам гэта, аказваецца, не прынцыпова, а вось студэнты мусяць мец ідэальную канцылярыю і бухгалтэрю і заднім чыслом уносіць змены, бо чарговы раз прынятых новыя патрабаванні. . . Палітычнай жа літаратурай, у разуменіні чыноўнікаў, называецца налепка “Не тармазі!” з чалавечкамі, якія танчачы.

“Увесь горад быў заклеены такім”, – сказаў тав. Харытон. Юрысты ЗБС Сяргей і Зыміцер Зікрацкія пераканаўча абеўгрлі ўсе абвінавачаныні. Нават беларускае заканадаўства пацьвяджае, што рацыю маюць менавіта студэнты. Аднак З сънежня судзьдзя Вярхоўнага суда РБ Мікалай Бабкоў задаволіў зыск Міністэрства юстыцыі і вынес пастанову пра ліквідацыю ЗБС. Падстава дзеля ліквідацыі — быццам бы пару шэньне беларускіх закону. Апрача таго, сябры ЗБС абвінавачаныя ў тым, што “займаліся палітычнай дзеянасьцю”: прымалі ўдзел у агітацыйнай перадвыбарчай кампаніі, падрыхтавалі шэраг улётак, якія заклікалі маладых людзей прысьці на вýбарчыя ўчасткі і прагаласаваць. . .

20 сънежня па вýніках праверкі гомельскага аб'яднання “Грамадзянскія ініцыятывы” Дзяржаўным падатковым камітэтам па Чыгуначным раёне г. Гомелю 27. 11. 2001 года быў складзены акт аб спагнаныні ў даход дзяржавы штрафу ў памеры 6 млн. рублёў і перададзеныя матэрыялы ў суд Чыгуначнага раёну г. Гомелю. Згодна з гэтым актам, Гомельскае грамадзкае аб'яднанне “Грамадзянскія ініцыятывы” абвінавачваецца ў нямэтавым выкарыстаныні замежнай дапамогі, што, на думку абвінаваўчага боку, зьяўляеца парушэннем Дэкрэту № 8, падпісанага А. Лукашэнкам перад вýбарамі. Цяпер матэрыялы з вýнікамі праверкі і складзены акт перададзены ў суд. Калі апошні пацьвердзіць факт парушэння палажэння Дэкрэту № 8, далейшая дзеянасьць «Грамадзянскіх ініцыятываў» будзе пастаўленая пад пагрозу.

27 сънежня Гомельскі гарадзкі суд пастановіў, што старшыня моладзевага цэнтра “Гарт” Сяргей Адзінец парушыў Дэкрэт № 8, які забараняе выкарыстоўваць у палітычных мэтах атрыманую ў якасці замежнай добраахвотнай дапамогі аргтэхніку. Згодна з рашэннем суда, кіраўнік “Гарту” павінен заплаціць штраф у памеры 1 млн. рублёў (прыкладна 637 даляраў ЗША). “Гарт” мае намер абскардзіць рашэнне гарадзкага суда ў абласным судзе.

У сънежні судзьдзя Вярхоўнага суда РБ Ганна Сакалоўская задаволіла просьбу Міністэрства юстыцыі РБ і вынесла рашэнне ліквідаваць грамадzkую арганізацыю Моладзевы іфармацыйны цэнтр. На працягу гэтага го-ду Міністэрства

юстыцыі Беларусі вынесла Моладзеваму інфармацыйнаму цэнтру тры папярэдканьні. Першае — за парушэнне правілаў знаходжаньня ў Беларусі чэскага грамадзяніна Міхала Плавеца, які прыехаў у краіну па запрашэнні цэнтру, другое за тое, што адрес сядзібы не супадаў з юрыдычным адресам арганізацыі, трэцяе за хібы ў афармленыні фармуляру. Пасъля гэтага Міністэрства разглядаў справы пра ліквідацыю арганізацыі. Кіраунік Моладзевага інфармацыйнага цэнтру Алесь Міхалевіч упэўнены, што арганізацыю зъліквідавалі паводле загаду «зъверху». Аднак, нягледзячы на рашэнніне Вярхоўнага суда, Моладзевы інфармацыйны цэнтр працягне сваю асноўную працу — дапамогу дэмакратычным грамадзкім арганізацыям у рэгіёнах Беларусі.

KAMUNIKAT.O

12. ПЕРАСЬЛЕД ПРАФСАЮЗАЎ, РАБОЧАГА РУХУ И ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ.

31 па 5 студзеня ў Беларусі прайшоў страйк прыватных прадпрымальнікаў. У акцыі прынялі ўдзел звыш 150 тысячаў чалавек (каля 90 адсоткаў усіх прадпрымальнікаў краіны). Патрабаваныні засталіся ранейшымі: адмена пастановы Дзяржайнага міністра сельскай гаспадаркі "Аб мытным афармленні тавараў" у частцы, што тычыцца індывідуальных прадпрымальнікаў, і прыняцце зьменаў у дэкрэты презідэнта аб канфіскацыі тавараў у прадпрымальнікаў. Улады ніяк не адреагавалі на страйк, а таму страйкам заявіў, што пачынае падрыхтоўку да новага, цяпер ужо бестэрміновага страйку прадпрымальнікаў.

21 студзеня ў Оршы затрыманы старшыня Свабоднага прафсаюзу прадпрымальнікаў г. Оршы і Аршанскага раёну Аляксандр Сталяроў. Ён быў затрыманы падчас распаўсюджаньня інфармацыйнага бюлетэню "За перамены". Затрыманыне праводзілі два супрацоўнікі міліцыі ў форме з дапамогай чалавека ў цывільнім. А. Сталяроў быў дастаўлены ў ГАУС, дзе яго дапытвалі 45 хвілінаў, а потым адпусцілі. А. Сталяроў лічыць, што такім чынам улады спрабуюць аказаць ціск на прадпрымальнікаў, якія з пачатку 2001 году страйковалі два тыдні.

14 лютага Федэрацыя прафсаюзаў Беларуская правяла на плошчы Бангалор мітынг пад лозунгам: "Заробкі на ўзровені цэнаў!". У мітынгу прынялі ўдзел каля пяці тысячаў грамадзянаў.

28 лютага зноў пуставалі мінскія рынкі — прадпрымальнікі праводзілі чарговы "папераджальны страйк" . . . Калі і ён застанецца безвыніковым — улады не прыслухаюцца да патрабаванняў бізнэсоўцаў, наступныя акцыі пратэсту будуть больш рашучымі.

28 красавіка работніцы Мінскага камвольнага камбінату выйшлі на стыхійны страйк з-за хранічнае нявыплаты заробкаў

на прадпрыемстве. Кіраўніцтва камбінату спрабавала абяцанкамі ўлагодзіць страціўшых цярпеньне жанчын.

З 2 па 17 траўня доўжылася галадоўка старшыні Незалежнага прафсазу работнікай РУП БШК «Белшына» Алены Захожай. На такія крайнія меры барацьбы яна пайшла дзеля таго, каб вымусіць адміністрацыю прадпрыемства выдаць даведку аб наяўнасці юрыдычнага адрасу ў арганізацыі Незалежнага прафсазу (НП), існуючай ужо 8 гадоў. Менавіта з-за адсутнасці такой даведкі гарвыканкам адмаўляеца ставіць «незалежнікаў» на ўлік. Яшчэ адно патрабаваныне прафсаузнага лідэра – выдаць пазыку на пабудову жыльля сябру НП Алейнікаву – адміністрацыя выканала амаль адразу. Хаця раней адмаўлялася, спасылаючыся на тое, што рабочы не ўваходзіць у афіцыйны прафсауз. 16 траўня на працу нае месца Алены Захожай прышла дэлегацыя ад кіраўніцтва: прадстаўнік гарвыканкаму Гарбанёў, намесьнік БМП Зімін, дырэктар заводу Кратовіч і намесьнік дырэктара БШК па кадрах і сацыяльным разьвіццю Наталя Васільевая. Яны прапанавалі «міравую». У ветлівай, але вуснай форме было абяцана пытаньне аб юрыдычным адрасе вырашыць да суботы, 19-га траўня. Алена Захожая зрабіла пісьмовую заяву, у якой яна паведаміла пра спыненне галадоўкі, бо патрабаваныне выкананае. Адразу на транспарце яе даставілі ў хіругічнае аддзяздзяленне лякарні БШК, дзе пад назіраннем урачоў яна паступова будзе выходзіць з галадоўкі. Свой стан здароўя сама Захожая ацэньвае як задавальняючы. Хаця 49-гадовая жанчына зъяўляеца інвалідам III групы, і 15-дзённая галадоўка яе цалкам зъянсіліла.

19 верасьня чатыры жыхаркі Бабруйску, якія аб'явілі галадоўку ў жніўні гэтага году, атрымалі позывы ў суд на 28 верасьня. Падставаю для выкліку стала іх шматдзённая галадоўка, шляхам якой жанчыны спрабавалі рэалізаваць сваё права на жыльлё і працаўладкаваныне. Яніна Аўсянік і Ева Усьцімчук патрабавалі ад свайго начальніцтва, адміністрацыі Бабруйскай філіі Мінскага трактарнага завода, прадаставіць ім жыльльё па чарзе. Старэйшыя бухгалтары гэтага прадпрыемства Любоў Санкевіч і Ева Усьцімчук такім чынам выказвалі яшчэ і свой пратэст супраць звольнення з працы. Галадала і Галіна Гусева, якая лічыць, што яе шматдзяzenную сям'ю незаконна

пазбаўляюць жыльля. Міліцыя кваліфікавала іхня дзеяньні як несанкцыянаваны пікет і накіравала справу ў суд.

28 верасьня каля 11. 00 у Мінску да 800 рабочых Мінскага трактарнага завodu выйшлі на вуліцу Даўгабродзкая, што праходзіць побач з МТЗ, і перакрылі яе. Свае дзеяньні рабочыя патлумачылі тым, што ім мусілі выплатіць заробак яшчэ 13 верасьня, але з таго часу раздавалі толькі абяцанкі “разылчыцца заўтра”. Апошні тэрмін, прызначаны адміністрацыяй заводу – раніца 28 верасьня. Калі рабочыя даведаліся, што і ў гэтых дзень заробку ня будзе, дык выйшлі на страйк. Праз колькі часу да ўдзельнікаў акцыі пратэсту выйшаў выконваючы абавязкі кіраўніка МТЗ, намеснік дырэктара Леанід Крупец. Ён заявіў, што гроши ўжо зъявіліся, і іх пачнуць выдаваць у аддзяленьнях “Беларусбанку” ў другой палове дня. На Даўгабродзкую прыехаў і намеснік кіраўніка Мінскага гарвыканкаму Мікалай Ярохаў. Ён сказаў, што пра канфліктную ситуацыю на МТЗ было паведамлена ўсюму кіраўніцтву Беларусі, у тым ліку – прэм'ер-міністру і презідэнту. Ён таксама прасіў рабочых разысьціся, але марна. Акцыя пратэсту скончылася толькі пасьля 13. 00 – калі некаторыя рабочыя наведаліся ў аддзяленьні “Беларусбанку” і паведамілі астатнім, што сапраўды гроши даюць. . .

9 лістапада ў 10 гадзінаў непадалёк ад станцыі метро “Кастрычніцкая” (выход да тэатру “Малая сцэна”) мусіў адбыцца пікет прадстаўнікоў Беларускага кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў, мэтай якога было патрабаваныне аб рэгістрацыі пярвічных арганізацыяў. Адказу з Мігарвыканкаму на пададзеную заяўку прадстаўнікі свабодных прафсаюзаў так і не атрымалі, але ў прызначаны час на ўказаным месцы сабраліся. Іх знаходжанье там цягнулася амаль 20 хвілінаў, пасьля зъявіліся супрацоўнікі міліцыі і затрымалі 7 чалавек, сярод якіх Віктар Бабаед, Уладзімір Макарчук, Алена Калініна, Фамін і інш. Затрыманыя дастаўленыя ў бліжэйшае аддзяленьне міліцыі на вул К. Маркса.

9 лістапада адбыліся суды над трывма ўдзельнікамі несанкцыянаванага пікету, які праводзіў Беларускі кангрэс дэмакратычных прафсаюзаў непадалёк ад станцыі метро “Кастрычніцкая”. Былі вынесеныя наступныя рашэнні:

Макарчук Уладзімір – штраф у памеры 200 мінімальных заробкаў;

Бабаед Віктар – штраф у памеры 20 мін. заробкаў;

Фамін – штраф у памеры 20 мін. заробкаў.

12 лістапада ў ГАМе Ленінскага раёну г. Мінску адбыўся судовы разгляд адміністратывных матэрыялаў, складзеных на Алену Калініну — удзельніка несанкцыянаванага пікету, які праводзіў Беларускі кангрэс дэмакратычных прафсаюзаў 9 лістапада непадалёк ад станцыі метро “Кастрычніцкая”. Алена Калініна атрымала папярэджаньне, у той час як іншыя затрыманыя сябры Свабодных прафсаюзаў – штрафы.

27 лістапада ўначы быў учынены пагром у офісе Свабоднага прафсаюзу Мінскага трактарнага завода. Намеснік старшыні ГА БНФ “Адраджэнне” і Партыі БНФ, рэдактар газеты “Рабочы” Віктар Іашкевіч лічыць, што “гэта працяг працы па ліквідацыі Свабодных прафсаюзаў на прадпрыемствах. Адносна прафсаюзаў рэжым мае дзіве тактыкі. Адносна Федэратацыі прафсаюзаў Беларускай — умяшальніцтва ў яе ўнутраныя справы і імкненіне паставіць на кіруючыя пасады паслухмянных чыноўнікаў, а што тычыцца Свабодных прафсаюзаў, то гэта нерэгістрацыя пярвічных арганізацыяў, іх ліквідацыя, імкненіне вывесіці іх за межы легальнай дзеянасьці. Такая тактыка пачалася з 1999 году і яна працягваецца пасля выбараў”.

20 сінёкня каля рэзідэнцыі А. Лукашэнкі адбыўся несанкцыянаваны пікет чатырох жанчын – жыхарак г. Бабруйска: Любові Санкевіч, Евы Усьцімчук, Галіны Гусевай і Яніны Аўсянік. Пікетчыцы трымалі ў руках некалькі плакатаў, на адным з якіх было напісана: “Паважаны Прэзідэнт, пераканаўча просім Вас прыняць чатырох жанчын з Бабруйску”. Пікет працягваўся ўсяго каля трох хвілінаў. Аднак, нягледзячы на тое, што жанчыны адразу выканалі патрабаваныні супрацоўнікамі міліцыі, яны былі затрыманыя і даставленыя ў ГАМ Ленінскага раёну г. Мінску. Там на жанчын склалі пратаколы аб адміністратывным правапарушэнні па ч. 2 арт. 167. 1 КаАП РБ. Матэрыялы адміністратывных справаў былі перададзеныя ў суд Ленінскага раёну г. Мінску. Справу разглядаў судзьдзя А. Шылько. Згодна з вынесенымі пастановамі, Л. Санкевіч і Е. Усьцімчук атрымалі

адміністратыўнае спагнаньне ў выглядзе арышту тэрмінам на 10 сутак, а Г. Гусева і Я. Аўсянік – штраф у памеры 150 мінімальных заробкаў. Л. Санкевіч і Е. Усьцімчук былі дастаўленыя ў съпецпрыёмнік-размеркавальнік павул. Акressыціна, аднак супрацоўнікі міліцыі адмовіліся прымасць іх, бо Л. Санкевіч пакутуе на язву страўніка, а ў Е. Усьцімчук ад перажытага стрэсу падняўся ціск. Жанчынам выклікалі “хуткую дапамогу”, якая адвезла іх у адзін са шпіталяў сталіцы. “Шукаць праўду ў добрага цара” ў Мінску жанчын прывяло тое, што, па іхніх словах, на прадпрыемстве БЗТДІА г. Бабруйску няправільна размяркоўваецца жыльльё. Я. Аўсянік гаворыць: “Майго мужа, які адстаяў 16 гадоў у агульнай чарзе, нягледзячы на тое, што ў нас у сям'і выхоўваецца дзіцё-інвалід 4 ступені і мы маєм патрэбу ў ільготах, абышлі самым нахабным чынам.” Г. Гусева зъяўляеца шматдзетнай маці, яна выхоўвае пяцёра дзяцей і будавала кватэру за ўзяты ў 1991 годзе крэдыт, аднак будоўля была спыненая ў 1997 годзе, і сям'я засталася без жыльля і грошай на існаваньне. Усе чацвёртае ўжо праводзілі акцыю пратэсту. З 13 па 22 жніўня яны пікетавалі і галадалі на пляцы Леніна ў г. Бабруйску. За гэта яны былі прыцягнутыя да адміністратыўнай адказнасці па ч. 1 арт. 167. 1 КаАП РБ. Тады ім вынеслы папярэджаныні. Аднак іх пытаныні не былі вырашаныя і гэта падштурхнула жанчын да паездкі ў Мінск. Зараз аштрафаваным жанчынам пагражае канфіскацыя маёмасьці, а асуджаныя на 10 сутак жанчыны, в ерагодна, пасъля папраўкі здароўя, будуць адбываць свой арышт.

22 сінёкня на закрытым паседжаньні презідыму Савету ФПБ Уладзімір Ганчарык заявіў, што сыходзіць з пасады старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай у сувязі з прызначэннем на пасаду намесніка старшыні Усебягульной канфедэрацыі прафсаюзаў – арганізацыі, якая аб'ядноўвае найбуйнейшыя прафцэнтры краінаў СНД. Уладзімір Ганчарык займаў пасаду старшыні ФПБ з 1986 году і пацьвердзіў свае паўнамоцтвы на нядайнім пленуме ФПБ. Незалежныя назіральнікі зъявіліся сыход Ул. Ганчарыка з цікам уладаў на ФПБ пасъля ўдзелу яе лідэра ў презідэнцкай выбарчай кампаніі ў якасці адзінага кандыдата ад апазіцыі.

13. ПАРУШЭНЬНЕ ПРАВОЎ ГРАМАДЗЯНАЎ НА МІРНЫЯ СХОДЫ І АСАЦЫЯЦЫІ.

6 лютага Мінгарвымінкам зноў адмовіў бацькам загінульых на Нямізе дзяцей у правядзеніні пікету, мэта якога – прыцягненьне ўвагі грамадзкасці да пытаньня ўшанаваньня памяці бязвінна загінульых. Пікет планавалася правесыці 10 лютага ў 200 метрах ад пераходу станцыі метро “Няміга”. На папярэднім пікеце, які адбыўся 4 лістапада 2000 году, бацькі сабралі калія двух тысячаў подпісаў мінчукоў у падтрымку ідэі стварэння капліцы на месцы, дзе 30 траўня 1999 году загінулі 53 чалавекі.

22 лютага прадстаўнік Наваполацкай філіі ПЦ “Вясна” Зыміцер Салаўёў падаў скаргу ў Наваполацкі гарадзкі суд на дзеяньні гарвымінкаму. Наваполацкі гарвымінкам ня даў дазволу на правядзеніне мітынгу 14 лютага ў Дзень сьвятога Валянціна. Зыміцер Салаўёў упэўнены, што такім чынам гарвымінкам парушыў права грамадзянаў на свабоду сходаў. Зыміцер Салаўёў кажа: “Гарвымінкам адмовіўся разглядаць нашую заяўку на правядзеніне мітынгу па надуманай прычыне. У адмове сказана, што “съвяткаваньне Дня сьвятога Валянціна ня можа адбывацца ў выглядзе мітынгу”. А таксама, што мы не ўказалі мераў па забесьпячэнні грамадзкага парадку, але ж забесьпячэньне грамадзкага парадку – справа міліцыі”.

20 сакавіка заяўляльнікі мітынгу «За годнае жыцьцё — супраць жабрацтва і бяспрайя» ў г. Пінску Віктар Ярашук і Сяргей Касцюков іч атрымалі з выканкаму адмову на правядзеніне гэтай акцыі. Старшыня гарвымінкаму Васіль Шуст тлумачыць у лісьце адмову гэтак: «Гарвымінкам адмаўляе ў правядзеніне мітынгу, бо лічыць, што наўрад ці дзіве фізічныя асобы здольныя ўзяць на сябе адказнасць за арганізацыю ды правядзеніне такога масавага ды сур'ёзнага мерапрыемства. Надалей заявы аб правядзеніні падобных мерапрыемстваў будуть разглядацца толькі ад палітычных партыяў ды грамадзкіх арганізацыяў». Заяўляльнікі лічачь, што падобная фармулёўка не адпавядае закону «Аб сходах, мітынгах, фестывальна-шэсцьцях, дэманстрацыях ды пікетах».

20 сакавіка група грамадзянаў, якія падавалі заяўку на правядзенне дэманстрацыі, мітынгу і канцэрту ў Мінску на Дзень Волі 25 сакавіка, накіравалі ў суд скаргу на рашэнне Мінгарвыканкаму, які зъмяніў умовы правядзення акцыі. Заяўнікі пазначылі месца збору ўдзельнікаў на Юблейнай плошчы сталіцы, затым меркавалі прыйсці па вуліцах Раманаўская Слабада, Гарадзкі Вал, а пасля праўесці па плошчы Свабоды мітынг і съвяточны канцэрт. Сталічныя ўлады дазволілі толькі мітынг і прапанавалі праўесці яго на пляцы Бангалор. Аўтары заявы лічаць, што праўы, якія ім гарантую Канстытуцыя ды іншыя законы Рэспублікі Беларусь, груба парушаныя. Яны патрабуюць адмены рашэння мінскіх уладаў, якія не кіруюцца юрыдычнымі нормамі краіны.

29 сакавіка Бярозаўскі райвыканкам адмовіў прадстаўніку ГА ПЦ “Вясна” Сяржуку Русецкаму ў правядзеніі 1 красавіка пікету “У падтрымку Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі”, матывуючы сваё рашэнне так: “Указанная в заявлении цель не соответствует действительности, а выбранная форма мероприятия не соответствует цели”.

24 жніўня ў Бабруйску начальнік Гарадзкога ўпраўлення міліцыі і Іван Заблоцкі асабіста разагнаў пікет у падтрымку кандыдата на пасаду Прэзідэнта Уладзіміра Ганчарыка. Разгон пікету адбыўся на вул. 50-годзьдзя ВЛКСМ, дзе знаходзіцца інтэрнаты аб'яднання “Белшына”. Свае дзеяньні І. Заблоцкі патлумачыў тым, што ніхто з удзельнікаў пікету не зъяўляецца сябрамі ініцыятыўнай групы Ул. Ганчарыка. На думку сябра Праваабарончага цэнтра “Вясна” Ігара Ходзькі, такія рашучыя дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі і ў адносінах да ўдзельнікаў пікету звязаныя з “запланаваным у Бабруйск візітам А. Лукашэнкі, які будзе наведваць “Белшыну” і можа праехаць па вул. 50-годзьдзя ВЛКСМ”.

14. ДЫСКРЫМІНАЦЫЯ ПРАВОУ ГРАМАДЗЯНАЎ БЕЛАРУСІ ПА ПРЫКМЕТАХ МОВЫ, ВЕРАВЫЗНАНЬНЯ, НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПРЫНАЛ ЕЖНАСЦІ.

10 студзеня адзін з найвядомейшых беларускіх паэтаў Алесь Разанаў пакінуў Радзіму. Ён накіраваўся ў Германію па запрашэнныні Міжнароднага парламенту пісьменьнікаў. Напярэдадні ад'езду Алесь Разанаў даў інтэрв'ю карэспандэнту “Белорусской деловой газеты” Сяргею Шапрану. Ён сказаў, што паэты звязджаюць “надоўга”, “калі пісьменьнік застаецца бяз сродкаў на існаваньне. Калі напісаная ім кніга гадамі бяз руху ляжыць у выдавецтве”. А таксама: “Лукашэнка ўжо ня выйграў, але яшчэ і не прайграў. За час свайго кіраванья ён прынізіў Беларусь, паставіў у небяспечную залежнасць ад сваіх неўраўнаважаных памкненіняў нашую Незалежнасць... Людзі занадта стаміліся, зашмат расчараўваньняў і чаканьняў скамечана”. Нагадаем, што за межамі Беларусі цяпер жывуць некалькі беларускіх літаратараў з гучнымі імёнамі: Васіль Быкаў — у Германіі, Уладзімір Някляеў — у Фінляндыі, Святлана Алексіевіч — у Італіі.

19 сакавіка на Мінскім вакзале за адказ міліцыянера па-беларуску быў затрыманы Андрэй Сінякоў. Пра факт затрыманьня паведаміла ў ГА ПЦ “Вясна” жонка А. Сінякова. Затрыманьне адбылося недалёка ад камераў захоўваньня. Да А. Сінякова падышоў супрацоўнік міліцыі і папрасіў прад'явіць дакументы. Андрэй Сінякоў спытаў па-беларуску: “У чым справа?” Беларуская мова выклікала падозраныні ў супрацоўніка міліцыі, і Андрэя Сінякова затрымалі, дазволіўшы патэлефанаваць дахаты.

19 красавіка дэпутат Вярхоўнага Савету Беларусі 13-га скліканьня праваабаронца Валеры Шчукін накіраваў у прокуратуру г. Мінску заяву аб узбуджэнні крымінальнай справы супраць вядучага праграмы Беларускага тэлебачаньня Яўгена Новіка за распальваньне расавай, нацыянальнай і рэлігійнай варожасці. Шчукін заяўляе, што «16 красавіка ў сваёй праграме Новікаў зыняславіў вернікаў рэлігійных меншасцяў, называў іх аб'яднаныні сектамі, а таксама насаджай ідэалогію праваслаўнай канфесіі ў якасці адзінай для

ўсяго народу Беларусі. Тэлегледачам ён даваў зразумець, што пропаганда праваслаўя і перасльед вернікаў іншых рэлігійных плыняў зьяўляеца афіцыйнай палітыкай уладаў і кіраўніка дзяржавы».

16 траўня пракуратура Рэспублікі Беларусь заявіла, што ня бачыць складу злачынства ў праграмах Нацыянальнага тэлебачанья «Тайные пружины политики», на што ўжо неаднойчы спрабавала звязаць увагу Генеральнага прокурора сп. Шэймана “Таварыства беларускай мовы”. Сябры ТБМ у сваіх лістах даводзілі, што ледзьвіе ня ў кожным з выпускаў названае праграмы зыневажаеца беларуская мова і яе носьбіты, ня кажучы ўжо аб неправаслаўных канфесіях, якія існуюць у Беларусі. У апошнім лісце згадваліся сакавіцкія «Пружыны...», дзе нацыянальна зарыентаваных грамадзянаў Беларусі назвалі «тутэйшымі абарыгенамі». Нягледзячы на адмовы Прокуратуры ўзбуджаць па гэтых фактах крымінальную справу — за распальванье міжканфесійнай і міжнацыянальнай варожасці, — кіраўніцтва ТБМ лічыць, што намаганьні не былі дарэмныя.

5 і 6 ліпеня ў Мінску прайшоў трэці Зъезд беларусаў съвету. Як і раней, прэзідэнт Лукашэнка паставіўся да нацыянальнага форуму як кепскі айчым да народнага сына. Ведаючы, што большасць беларускіх дыяспараў за мяжой выступаюць за сапраўды незалежную і дэмакратычную Беларусь, уладамі было зроблена ўсё, каб спляжыць правядзенне зъезду. Намесьнік старшыні Дзяржкамітту па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў Яновіч у выступіў у газете «Голос Радзімы» з рэзкай крытыкай Згуртавання беларусаў съвету «Бацькаўшчына», абвінаваціўшы арганізацыю ў нібыта жорсткай апазіцыйнасці, і парэкамендаваў беларускім замежнікам ня ехаць на зъезд, які, маўляў, пераўтвірыцца ў палітычную акцыю «ннянашых» беларусаў-апазіцыйнераў. Аналагічна ставіліся да дэлегатаў і беларускія амбасады за мяжой. Такім чынам, у чарговы раз былі парушаныя ня проста права чалавека, а права нацыі — восьмі мільёнаў беларусаў метраполіі і каля трох мільёнаў беларусаў замежжа.

14 жніўня ў 23. 00 на возеры Мацярынскае (Пухавіцкі раён) неафашысты зрабілі налёт на лагер беларускамоўнай моладзі. Пад воклічы “Слава Ракіт!” быў спалены бел-чырвона-белы сцяг. Неафашысты пачалі таксама паліць асабістых рэчы маладых людзей. Тры чалавекі з лагеру моцна зьбітыя. Міліцыянты, якая зъявіліся на месца здарэння, толькі спыталі: “А што вы тут рабілі? Зъяджайце!” Вельмі хутка пасля ад'езду міліцы і неанацысты зрабілі паўторны налёт. У лагеры было 35 чалавек – хлопцы і дзяўчыны з Пухавіцкага раёну.

17 верасьня ў Светлагорску каля будынку гарвыканкаму, на цэнтральнай плошчы гораду, адбыўся пікет, накіраваны супраць закрыцца мясцовай філіі Нацыянальнага гуманітарнага ліцэю імя Якуба Коласа – адзінай у горадзе беларускамоўнай навучальнай установы. Такія пікеты праводзяцца навучэнцамі кожны дзень перад пачаткам заняткаў. Маладыя людзі выходзяць на плошчу пад лозунгамі: “Не дадзім закрыць ліцэй!”, “Захаваем адзіную ў горадзе беларускамоўную установу!” і “Не жадаем вяртацца ў сярэднюю школу!”. Загад аб закрыццы філіі ліцэю быў выдадзены 11 верасьня. Згодна з гэтым дакументам, усе ліцэісты пераводзяцца ў СШ №1 Светлагорску, а адзін з будынкаў навучальнай установы перадаецца Дому дзіцячай і тэхнічнай творчасці. У загадзе ўсё гэта падаецца як “рэарганізацыя навучальнай установы”. Аднак, згодна з неафіцыйнай версіяй, прычынай закрыцца філіі ліцэю стала арганізаваная там 7 верасьня супрэсія навучэнцаў, настаўнікаў і гарадзкой інтэлігенцыі з пісьменнікам Уладзімірам Арловым, творчасць якога недаспадобы ўладам.

26 верасьня на плошчы Незалежнасці каля будынку Мінгарвыканкаму прыйшло несанкцыянаванае пікетаванье ў знак пратэсту супраць зноса будынку былой сінагогі, які разьмяшчаецца ў Мінску па вуліцы Дзімітрава. У акцыі ўзялі ўдзел прэзідэнт Сусьеветнай асацыяцыі беларускіх габрэяў Якаў Гутман і асъпірант Рэспубліканскага інстытуту вышэйшай школы пры Белдзяржуніверсітэце Уладзімір Рубінчык. Міністру раздаваліся ўлёткі, у якіх паведамлялася, што 25 верасьня ў Мінску пачаўся знос будынку былой сінагогі, якая ў 2000 годзе была ўнесеная ў Дзяржаўны сьпіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь. Акцыя доўжылася 25

хвілінаў і была спыненая супрацоўнікамі міліцыі. Нагадаем, што працы па зносе будынку пачаліся 21 верасьня. 26 верасьня, у сувязі з актыўным пратэстам грамадзкасці, яны былі прыпыненыя, аднак ужо на наступны дзень разбурэнне аднавілася. І хаця 28 верасьня ўсе працы на будаўнічай пляцоўцы зноў былі прыпыненыя, ад старой сінагогі засталася толькі адна съцяна.

З 2 кастрычніка Сьветлагорскі філіял Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэю (НДГЛ) імя Якуба Коласа ўключаны ў склад гарадзкой сярэдняй школы № 1. Улады гораду адмовіліся захаваць за ліцэйскімі класамі будынак. З НДГЛ мяркуеца заключыць дамову аб навукова-метадычным кіраванні і супрацоўніцтве, якое дазволіць сьветлагорскім ліцэістам браць удзел у акцыях НДГЛ. Застаецца спадзяваньне, што ў будучым можна будзе аднавіць працу Сьветлагорскага філіялу ў яго ранейшай форме альбо стварыць гарадзкі ліцэй на базе сярэдняй школы № 1.

2 кастрычніка суд Маскоўскага раёну (суддзя Максім Фалько) спыніў вытворчасць па адміністратыўнай справе Уладзіміра Рубінчыка, які 25 верасьня пратэставаў супраць разбурэння будынку сінагогі на вул. Дзімітрава ў Мінску. Згодна з арт. 21 КаАПРБ, суд абмежаваўся вуснай заўвагай за малазначнасцю зьдзейсьненага правапарушэння. На судзе прыстунічалі прадстаўнікі габрэйскай супольнасці Беларусі, журналісты і прадстаўнік КНГ АБСЕ ў Беларусі Надзея Дудараўа. Прадстаўніком Уладзіміра Рубінчыка на судзе выступаў юрист Праваабарончага цэнтра “Вясна” Валянцін Стэфановіч, які сказаў наступнае: “Дзеяньні Рубінчыка не нанесьлі шкоды законным інтарэсам грамадзянаў і матэрыяльнай шкоды. Акрамя таго, дадзенае правапарушэнне было зьдзейсьненае пад уплывам дзеяньняў будаўнікоў, які працягвалі разбураць будынак сінагогі, чым абраziлі рэлігійныя і нацыянальныя пачуцьці Рубінчыка і прывялі да моцнага душэўнага хваляваньня. Гэта, у адпаведнасці з арт. 33 КаАПРБ зьяўляецца абставінамі, якія зъмяячаюць віну”. Нагадаем, што 25 верасьня Уладзімір Рубінчык і Якаў Гутман выйшлі да Мінгарвыканкаму з плакатам, каб прыцягнуць увагу мэра гораду і спыніць разбурэнне будынку сінагогі (помнік архітэктуры 19 ст.).

). Уладзімір Рубінчык перад гэтым ужо некалькі месяцаў змагаўся за захаваныне будынку, спрабаваў перашкодзіць разбурэнню – станавіўся на шляху бульдозераў, але гэта не дало плёну... Міктым, стала вядома, што 1 кастрычніка ўвечары будынак сінагогі быў канчаткова разбураны... .

З кастрычніка ў грамадzkую прыёмную ГА ПЦ “Вясна” зъяўрнуўся Валеры Пазнякевіч — журналіст, які ўжо некалькі гадоў вядзе ў газеце “Чырвоная змена” рубрыку “Крымінал”. Ён паведаміў, што 2 кастрычніка быў зъбіты супрацоўнікамі міліцыі за тое, што гучна размаўляў на вуліцы па-беларуску... Валеры Пазнякевіч распавёў наступнае: “Я вяртаяўся ад сваёй сястры, якая жыве ў мінскім мікрараёне Сухарава. На праспекце Пушкіна падышоў да гандлёвага шапіка, каб набыць цыгарэты. Шапік быў ужо зачынены, але ў ім гарэла съятло, таму я пастукаў у дзвіверы і, зъяўрнуўшыся да дзяўчат па-беларуску, папрасіў, каб яны прадалі мне пачак цыгарэт. У гэты ж момант мяне зъблізілі з ног два супрацоўнікі патрульна-паставой службы міліцыі і пачалі зъбіваць нагамі па галаве і іншых частках цела. Амаль у непрытомным стане мяне даставілі ў аддзяленыне міліцыі і (па адрасе: вул. Адзінцова, 47). У аддзяленыне я крыху апрытомнеў, аднак у мяне моцна балела галава. Я запатрабаваў, каб супрацоўнікі міліцыі патлумачылі мне, на якой падставе яны мяне затрымалі. Даставі з сумкі дыктафон і ўключыў на запіс. Калі міліцыянты зауважылі, што я запісваю, яны закінулі мяне ў камеру. Я патрабаваў правядзення эксаўптызы на алкаголь (мне прыпісалі стан алкагольнага ап’янення і бойку з “малалеткамі”). У эксаўптызе мне адмовілі, не дазволіў таксама і зрабіць адзін тэлефонны званок дамоў. Я быў абсолютна цвяроцы, перад гэтым некалькі месяцаў зусім не ўжываў алкаголю. Прасядзеў я ў аддзяленыне цэлую ноч да 15. 30. Адтуль быў дастаўлены ў суд па вул. Дуніна-Марцінкевіча. Я вырашыў бараніць свае права пасля таго, як даведаўся, што мяне абвінавачваюць па арт. 156. КаАП РБ (дробнае хуліганства). Міліцыянты сцвярджаюці, што я быў п’яны – “валяўся на зямлі, не вязаў лыка языком”... І таму ж а сразу з суда я накіраваўся на наркалагічную эксаўптызу. Эксаўптыза не выявіла ў мяне наяўнасці алкаголю. Лічу, што мяне затрымалі толькі за тое, што я размаўляў з дзяўчатамі па-беларуску – зрэагавалі агрэсіўна на беларускую мову”.

17 кастрычніка ў міліцыю былі раптоўна выкліканыя некалькі навучэнцаў Беларускіх гуманітарных ліцэйскіх класаў, якія былі нядайна створаныя ў сярэдняй школе № 1 г. Светлагорску (Гомельская вобласць) у выніку рэарганізацыі філіі Национальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэю імя Якуба Коласа. Нікому з ліцэістаў, якія выклікаліся ў міліцыю, не былі дасланыя позвы, што зьяўляецца парушэннем адміністратыўнага заканадаўства з боку інспектара. Навучэнцы альбо выклікаліся па тэлефоне, альбо да іх дадому накроўваліся міліцыянты з вусным паведамленнем аб выкліку ў інспекцыю. Калі адзін з навучэнцаў пазваніў у інспекцыю па справах непаўнагадовых і спытгаў, чаму яго выклікаюць, яму адказалі: «Прыдзеш і даведаешся». Педагагічны калектыв Беларускіх ліцэйскіх класаў таксама ня быў пастаўлены ў вядомасць абы тым, што навучэнцы выклікаюцца ў міліцыю. Усяго 17 кастрычніка ў міліцыю былі выкліканыя 8 навучэнцаў — Сяргей Герасімаў, Галіна Кузьміна, Соф'я Зобава з 11 класу, Яніна Варонік, Ірына Дайнека, Вольга Крук, Уладзіслаў Масьлюкоў, Наталія Шафарэнка з 10 класу.

9 лістапада ў Светлагорску выкладчыкам беларускіх ліцэйскіх класаў ня выплачаны заробак за кастрычнік. Як паведаміў кіраўнік Творчага аб'яднання Беларускіх гуманітарных ліцэйскіх класаў (БГЛК) у г. Светлагорску Тэльман Масьлюкоў, выкладчыкам БГЛК не налічанаая заработкая плата за кастрычнік. Нагадаем, што ў верасьні Аддзел адукацыі выканаўчага камітэту г. Светлагорску абвясціў загад абы расфарміраваць альбо філію Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэю імя Якуба Коласа, паводле якога ўсе выкладчыкі і навучэнцы былі пераведзеныя ў ліцэйскія класы адной з сярэдніх школаў гораду. Некалькі тыдняў супрацоўнікі і навучэнцы адстойвалі захаваныне свайго калектыву, але ў рэшце рэшт далі згоду ўвайсці з 1 кастрычніка ў склад адной з сярэдніх школаў пры ўмове стварэння творчага калектыву Беларускіх гуманітарных ліцэйскіх класаў з захаваньнем усёй сістэмы працы з навучэнцамі, якая складалася 8 гадоў. І хоць заняткі філіі ліцэю ўвесь верасень працягваліся без перапынку, заробак за другую палову верасеня аддзел адукацыі выкладчыкам не налічыў. Выкладчыкі адпрацавалі ўвесь кастрычнік цяпер ужо ў ліцэйскіх класах. 8 лістапада

педагогі атрымалі разъліковыя лісткі, у якіх указаныя, што заработка плата за кастрычнік ім не налічваецца, бо гарадзкі аддзел адукацыі своечасова не прадаставіў на зацьвярджэнне ў Міністэрства адукацыі навучальныя планы для новайтв ораных ліцэйскіх класаў.

У сънежні аддзел адукацыі Ваўкаўскага раёну (Гарадзенская вобласць) выдаў пастанову, паводле якой вучням, настаўнікам і супрацоўнікам польскай школы № 8 у Ваўкаўску забараняеца выезд у Польшчу без узгаднення з мясцовымі ўладамі. У лісьце за подпісам кіраўніка аддзелу адукацыі Міхаіла Матвейчыка, скіраваным да дырэктара школы Рычарда Худзякі, гаворыцца: «Аддзел адукацыі Ваўкаўскага райвыканкаму інфармуе Вас, што ўсялякія контакты з Рэспублікай Польшча, мэтай якіх зъяўляеца абмен вопытам, павінны быць узгодненыя з абласным і раённым аддзеламі адукацыі, а таксама з раённым выканаўчым камітэтам. З 1 сънежня 2001 году забараняюцца ўсялякія выезды настаўнікаў, вучняў, адміністрацыйнага персаналу без адпаведнага дазволу». Цяпер прадстаўнікам Саюзу палякаў давядзеца інфармаваць мясцовыя ўлады пра запланаваны выезд за месяц да паездкі і чакаць адміністрацыйнага дазволу. Веслаў Кедляк, віцэ-прэзідэнт Саюзу палякаў у Беларусі, расцэнвае гэтыя падзеі як чарговы ціск на дзейнасць арганізацыі і спробу парушыць права польскай меншасці. Па словах сп. Кедляка, гэта ня першы выпадак, калі ўлады перашка-джаюць дзейнасці Саюзу. У тым жа Ваўкаўску старшыня райвыканкаму забараняў правядзенне ў Доме польскім канферэнцыі па новых методах навучання, матывуючы гэта тым, што права на правядзенне падобных мерапрыемстваў маюць толькі афіцыйныя ўлады, а ў мястэчку Воранава беларускім палякам не даваляюць стварыць польскія класы ў мясцовай школе. Пра падзеі ў Ваўкаўску ўжо ведаюць у амбасадзе Польшчы ў Беларусі, а кіраўнік Саюзу палякаў Тадэвуш Крукоўскі, што знаходзіцца зараз у Варшаве, давёў гэтую інфармацыю да польскага грамадства.

15. ПЕРАСЬЛЕД УДЗЕЛЬНІКАЎ АКЦЫЯЎ ПА АБАРОНЕ МЕСЦАЎ МАСАВЫХ ПАХАВАНЬНЯУ АХВЯРАЎ СТАЛІНСКІХ РЭПРЭСІЯЎ ВА ЎРОЧЫШЧЫ КУРАПАТЫ.

У ноч з 21 на 22 ліпеня в а ўрочышчы Курапаты, дзе у 30-40-я гады мінлага стагодзьдзя камуністычным рэжымам праводзіліся масавыя расстрэлы людзей, учынены чарговы акт вандалізму. Невядомымі разбураны помнік – дар народу Злучаных Штатаў Амерыкі. Невялікі манумент уяўляў сабою гранітную пліту, устаноўленую на дзвіюх бетонных падстайках. На пліце выбіты надпіс на дзвіюх мовах – англійскай і беларускай: “Ад народу Злучаных Штатаў Амерыкі беларускаму народу дзеля памяці”.

З 24 верасьня сябры Маладога Фронту наладзілі кругласутачнае дзяжурства на месцы будаўніцтва кальцавой дарогі в а ўрочышчы Курапаты. Да іх далучыліся лідэры шэрагу іншых грамадzkіх арганізацыяў Беларусі. Маладафронтайцы ні на хвіліну не пакідаюць месца свайго дзяжурства над магіламі бязвінна расстраляных у гады сталінскага тэрору. Тут узвядзены намёт для тых, хто намераны перашкодзіць варварству, калі наступ на магілы прадоўжыцца ў начны час. Будаўнічыя работы ўжо вядуцца непасрэдна каля Крыжа пакуты, які ўсталяваны пры ўваходзе ў Курапацкі лес. Далей на шляху бульдозераў – магілы з парэшткамі ахвяраў генацыду. Цяпер дарогу ім перагароджваюць толькі драўляныя крыжы, якія працягваюць усталёўваць сябры Маладога Фронту, якія патрабуюць, каб будаўнічыя работы вяліся ў адпаведнасці з праектам рэканструкцыі кальцавой дарогі.

2 кастрычніка ўу дзяжурстве на месцы масавых расстрэлаў грамадзянаў у 1937-1941 гадах, якое можа быць зынішчанае ў сувязі з будаўніцтвам кальцавой дарогі, прынялі ўдзел хрысьціяне розных канфесіяў і схвятары. На дрэвах зъявіліся дзесяціметровыя расьцяжкі “Курапаты – наш боль”, “Тут пахаваны ахвяры сталінскіх рэпрэсіяў”, было ўсталявана больш за 50 крыжоў. Крыжы ўсталёўвалі гомельскія маладафронтайцы і Андрусь Капорыкаў з іцебскага Маладога Фронту, які ўзыняў бел-чырвона-белы сцяг на “Славянскім базары”. Малады Фронт заявіў, што гатовы аб'явіць збор

ахвяраваньняу на рэканструкцыю і будаўніцтва мэмарыялу ў Курапатах і запрасіў далучацца да акцыі ўсіх, каму дарагая памяць аб ахвярах рэпресіяў: прыходзіць на кругласутачнае дзяжурства, прыносіць з сабою крыжы, съвetchкі і кветкі.

10 кастрычніка Малады Фронт пачаў збор подпісаў за тое, каб зачыніць участак Мінскай кальцавой аўтадарогі каля Курапатаў і правесьці дарогу ў абход. Маладафрontaўцы прайшлі па некалькіх пад'ездах найбліжэйшых дамоў па вул. Мірашнічэнкі, сабраўшы пад сваім патрабаваньнем больш за 100 подпісаў. У планах Маладога Фронту – абысьці ўвесь прылеглы квартал, дзе жыве каля 5 тысячаў чалавек. Паводле зборшчыкаў, у сярэднім дзяўе трэціх жыхароў з удзячнасцю ставяцца да маладафрontaўскай ініцыятывы і падтрымліваюць акцыю ў Курапатах. Тым часам ва ўрочышчы Курапаты ўвечары былі заўважаныя некалькі групаў невядомых у цывільным, якія прачэсвалі лес, але не набліжаліся да лагеру маладафрontaўцаў, а на самой кальцавой дарозе рух транспарту быў перакрыты ДАІ.

10 кастрычніка стала вядома, што гомельскаму маладафрontaўцу Дзянісу Чыкалёву пагражае разгляд на камісіі па справах непаўнагадовых за ўдзел у абароне ўрочышча Курапаты. З першага да дзяявятага кастрычніка ён разам з іншымі добраахвотнікамі дзяжуры у лагеры каля Курапатаў і сачыў, каб будаўнікі не накіравалі бульдозеры ў раён археалагічных дасьледаваньняў. Сацыяльны педагог школы, дзе вучыцца Чыкалёў, даведаўшыся пра прычыну адсутнасці вучня, заявіла: ягоныя паводзіны будуць разгледжаныя камісіяй па справах непаўнагадовых.

12 кастрычніка ўвечары міліцыянты загадалі разысьціся маладафрontaўцам, якія ладзяць кругласутачнае дзяжурства ва ўрочышчы Курапаты. Пасля таго, як загад быў праігнараваны, была зробленая спроба канфіскаваць расьцяжкі з заклікам абароны Курапатаў. Паступіла інфармацыя пра магчымы разгон людзей, аднак яна ня спраўдзілася: прыкладна а 22-ай гадзіне група міліцыянтаў перапісала звесткі пра тых, хто дзяжурыў ва ўрочышчы, і пагражала адміністратыўным пераследам.

16 кастрычніка да добраахвотнікаў, якія ўжо чацвёрты тыдзень праводзяць ва ўрочышчы Курапаты кругласутачнае дзяжурства, каб не дапусьціць працыгу будаўнічых работ на месцы масавых пахаваньняў рэпрэсаваных у 30-я гады XX стагодзьдзя грамадзянаў, прыехалі начальнік Упраўлення аховы грамадзкага парадку Упраўлення ўнутраных справаў Мінскай вобласці Ігар Уладыка і намеснік начальніка Мінскага раённага Упраўлення ўнутраных справаў, які не прадставіўся маладым людзям. Свой візіт у Курапаты прадстаўнікі сілавога ведамства патлумачылі тым, што ў абласное ўпраўленне ўнутраных справаў паступіў ліст ад рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белдзіпрадар» і Камітэту па аўтамабільных дарогах пры Міністэрстве транспарту і камунікацыях. У ім дарожнікі скардзіліся на тое, што маладафронтавуцы перашкаджаюць рэканструкцыі Мінскай кальцавой аўтамабільнай дарогі, якая прылягае да зоны мемарыялу. Міліцэйскія начальнікі спрабавалі абвінаваці юнакоў і дзяўчат у несанкцыянаваным пікетаваньні.

28 кастрычніка Дзень памяці продкаў – Дзяды – мінская грамадзкасцьць адзначыла традыцыйным шэсціцем да Курапатаў. На месцы масавых пахаваньняў расстраляных энкаўэдыстамі людзей былі зладжаныя дзве імшы: каталіцкая і праваслаўная. Над брацкім магіламі былі пастаўленыя некалькі крыжоў. Да месца масавых пахаваньняў ахвяраў сталінізму тысячы грамадзянаў прыйшлі 10-кіламетровым шляхам ад парку Чалюскінцаў. Сёлетні шлях да Курапатаў ладзіўся ў час, калі мемарыял заходзіцца пад пагрозаю зынішчэнняня дзеля будаўніцтва кальцавой дарогі. Нават у Дзень шанаваньня продкаў у Курапатах з'явіліся бульдозеры. Рабочыя паведамілі, што атрымалі загад працаваць не зважаючы на пратэсты.

8 лістапада ўрочышча Курапаты зноў ператварылася ў месца рэпрэсіяў. Улады супраць абаронцаў Курапатаў кінулі міліцыянтаў і амапаўцаў. Больш за 200 узброеных дубінкамі служкаў рэжыму хапалі старых, жанчын, падлёткаў, цягнулі іх па зямлі, кідалі тварам у гразь, зьбівалі нагамі. . . Супраць абаронцаў Курапатаў быў прыменены сълезацечны газ. Затрыманых дастаўлялі ў РУУС Мінскага раёну. . . Пачалося ўсё з таго, што рабочым і вайскоўцам загадалі выкарчоўваць крыжы.

Яраслаў Сыцешык, які сваім целам імкнуўся абараніць адзін з крыжоў, быў адразу ж затрыманы. Людзі ў цывільным павалі і яго на зямлю, білі нагамі, потым начаплі на руکі кайданкі і нацягнулі на галаву капюшон, каб не было бачна твару. Пачаўся наступ бульдозераў на крыжы. Навокал у ачапленыні стаялі амапаўцы. Уладзімір Юхінікін кінуўся барапіць крыжы, але яго хутка скруцілі і, зьбіваючы, пацягнулі праз лес. Пасля гэтага самазвалы начаплі падвожіць пясок, а бульдозеры засыпаць магілы. У адказ на гэты вандалізм пайтary сотні “зуброў” і маладафронтаваўцы перакрылі дарогу і начаплі скандаваць: “Жыве Беларусь!” і “Фашысты!”. Да іх далучыліся жыхары мікрараёну Зялёны Луг. Амапаўцы выйшлі на дарогу і, агаліўшы дубінкі, накінуліся на людзей. Дзейнічалі яны жорстка, ня бачылі розыніцы паміж хлопцамі і дзячатамі, паміж дзецьмі і дарослымі. Тых, хто падаў, зьбівалі нагамі і дубінкамі, а тых, хто заставаўся на нагах, скідавалі ў кювет. Сяржуку Лісічонку разьблі галаву, акрываўленым ён быў даставлены ў шпіталь №4. Былі затрыманыя Аляксандар Атрошчанкаў, Рыгор Кійко, Вячаслаў Валадзько, Юры Фабішэўскі. . . Усяго было арыштавана каля 10 чалавек. Бульдозерамі былі раструшчаныя намёты абаронцаў Курапатаў. Амапаўцы пусцілі ў ход съпецсродкі – сълезацечны газ. Юнак, якога завуць Глеб, атручаны газам, быў ня ў стане называць сваё прозвішча, і яго адправілі ў шпіталь на “хуткай дапамозе”. Яшчэ адзін хлопец, зьбіты гумавай дубінкай да страты прытомнасьці, съцякаў крывёю – яму таксама выклікалі “хуткую дапамогу”. Была зьбітая да крыві Насця Карповіч – яе павезлі ў шпіталь. Таксама былі зьбітыя журналістка Наталія Радзіна і каардынатор “Хартыі’97” Зыміцер Бандарэнка. Усіх даставілі ў РУУС Мінскага раёну, дзе склалі пратаколы па арт. 166 і 167 ч. 1 КаАП (непадпрацдакаваньне супрацоўнікам міліцыі і парушэньне парадку правядзення масавых мерапрыемстваў). Дзеяньямі па зьнішчэнню пахаваньня, затрыманьнях і зьбіцці людзей кіраваў выконваючы абавязкі начальніка РУУС Мінскага раёну Абакунчык.

9 лістапада раніцай улады працягнулі карную аперацыю ў Курапатах, распачатую напярэдадні ўвечары. Падчас начнога дзяжурства замест па-варварску знесеных крыжоў былі ўстаноўленыя 15 новых. Каля 10 гадзінай амапаўцы ланцугом рушылі на абаронцаў. Было затрымана 11 чалавек, сярод якіх лідэр Маладога Фронту Павел Севярынец і намесьнік старшыні

партыі БНФ Вячаслаў Сіўчык. Затрыманыя былі адвезеныя ў РУУС Мінскага раёну. Праз дзьве гадзіны абаронцы перакрылі дарогу, каб будаўнічая тэхніка не магла зьнесці крыжы. Было затрымана яшчэ 5 чалавек.

Арышты ў гэты дзень адбываліся ня толькі ў Курапатах. Каля двух дзесятакаў чалавек з месца пахода на Кірававаўскім шахтнамістэрствам былі арыштаваны. Але прапорцыя арыштаваных ў апорных пунктах была больша, чым у Курапатах. Але прапорцыя арыштаваных ў апорных пунктах была больша, чым у Курапатах.

Мірашнічэнкі, 51 аказалася 23 чалавекі. Сярод затрыманых быў і прадстаўнік Праваабарончага цэнтра “Вясна” Андрэй Ягораў. Як съведчаць тыя, хто знаходзіўся ў апорных пункце, амапаўцы зьбівалі Яраслава Сыцешыка і Юрыя Фабішэўскага. Амапавец змянушкаю Хатаб біў нагамі па галаве. На затрыманых складзеныя пратаколы па арт. 166 КоАП (непадпарадкованыне супрацоўнікам міліцыі). У памяшканьні апорнага пункту міліцыянты правялі асабісты дагляд Андрэя Ягорава.

Усе затрыманыя ў гэты дзень былі в вызваленыя позна ўвечары, нягледзячы на тое, што для разьбіральніцтва міліцыі паводле закону адводзіцца ўсяго трох гадзінны. Усяго ў гэты дзень было затрымана каля 30 чалавек. Сярод іх: Сыцешык Яраслаў (затрыманы пайторна, першы раз – 8 лістапада, быў зьбиты), Уладзімір Юхно (затрыманы пайторна, першы раз 8 лістапада, быў зьбиты), Уладзімір Гілотнікаў, Павел Севярынец, Сяргей Папкоў, Парфёнаў, Лявон Садоўскі, Мікалай Вязьмін, Віктар Кавешнікаў, Цімафей Сугака, Андрэй Будзько, Вячаслаў Сіўчык, Хведар Жывалеўскі, Андрэй Ягораў, Аляксандр Цялегін, Генадзь Дранковіч, Павел Юхневіч, Навасенкаў, Яўген Афнагель. . .

9 лістапада ў судзе Мінскага раёну пачаліся суды над затрыманымі:

Юхно Уладзімір – штраф 5 мінімальных заробкаў і папярэдканьне;

Севярынец Павел – суд перанесены на 12 лістапада;

Сіўчык Вячаслаў – суд перанесены на 12 лістапада;
Сугака Цімафей – суд перанесены на 13 лістапада;
Садоўскі Лявон – суд перанесены на 12 лістапада;
Кавешнікаў Віктар – пратакол накіраваны на дапрацоўку;
Жывалеўскі Хведар – суд перанесены на 12 лістапада;
Плотнікаў Уладзімір – пратакол накіраваны на дапрацоўку.

10 лістапада маладафронтайцы і “зубры” зноў прыйшлі ў Курапаты. Каля ста маладых людзей гэтым разам стаялі ў коле міліцыянтаў і амапаўцаў і трymалі ў руках запаленыя сьвечкі. Потым “зубры” і маладафронтайцы зноў усталёўвалі в а ўрочышчы крыжы, прыбіралі тэрыторыю. Святар беларускай аўтакефальнай царквы правёў малебен. А на дарозе ў гэты час гримелі бульдозеры, ішла праца па будаўніцтве МКАД.

12 лістапада адбыліся суды над актывістамі руху “Зубр”, якія абаранялі Курапаты. Дзесяць “зуброў” былі выкліканыя ў суд Савецкага раёну г. Мінску. Усе яны адвінавачваліся па арт. 166 КаАПРБ. Яўгену Клімаву быў прысуджаны штраф у памеры 7 мінімальных заробкаў. Астатнія суды былі перанесеныя, бо “зубры” заявілі хадайніцтвы пра ўвядзенне ў працэсы абаронцаў.

12 лістапада ў Мінскім раённым судзе адбыліся чарговыя судовыя разгляды адміністратыўных матэрыялаў затрыманых 9 лістапада абаронцаў Курапатаў. Судзьдзя Аляксандар Точкар вынес наступныя рашэнні:

Севярынец Павел – 10 сутак адміністратыўнага арышту;
Жывалеўскі Хведар – 7 сутак адміністратыўнага арышту;
Садоўскі Лявон – штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў;
Сіўчык Вячаслаў – суд перанесены на 13 лістапада;
Кавешнікаў Віктар – матэрыялы накіраваныя на дапрацоўку.

13 лістапада ў Мінскім раённым судзе працягваліся судовыя разгляды адміністратыўных матэрыялаў, складзеных на абаронцаў Курапатаў. Нів однага судовага рашэння прынята не было, усе разгляды перанесеныя на іншыя дні.

Цялегін Аляксандр – на 15 лістапада;
Сугака Цімафей – на 14 лістапада;
Вязьмін Мікалай – на 16 лістапада;
Сіўчык Вячаслаў – на 14 лістапада;
Сыцешык Яраслаў на суд не зявіўся.

У судзе Савецкага раёну г. Мінску таксама судовыя разгляды справаў абаронцаў Курапатаў перанесеныя:

Фабішэўскі Юры – на 15 лістапада;
Валадзько Вячаслаў – на 16 лістапада.

14 лістапада ў Мінскім раённым судзе адбыліся разгляды адміністратыўных матэрыялаў, складзеных на трох абаронцаў мемарыялу Курапаты. Судзьдзя Аляксандр Тачкар вынес наступныя рашэнні:

Сіўчык Вячаслаў – справа спыненая;
Кійко Рыгор – штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў;
Сугака Цімафей – штраф у памеры 20 мінімальных заробкаў.

16 лістапада ў Мінскім раённым судзе адбыліся судовыя разгляды адміністратыўных справаў, якія былі ўзбуджаныя супраць абаронцаў Курапатаў пасля падзеяў 8 і 9 лістапада. Вынесеныя наступныя прысуды:

Вязьмін Мікалай – штраф у памеры 30 мінімальных заробкаў;
Валадзько Мікалай – штраф у памеры 5 мінімальных заробкаў;
Цялегін Аляксандр – штраф у памеры 10 мінімальных заробкаў;

Кашталян Ірына – справа спыненая з-за адсутнасці складу правапарушэння;

Сасім Мікіта — судовае паседжанье перанесенае на 21 лістапада.

У гэты дзень судзілі таксама Ткачэнку Мікалаю і Юрыя Фабішэўскага.

Між тым якраз 16 лістапада ўжо некалькі апошніх гадоў людзі ў розных краінах съвету адзначаюць Міжнародны дзень талерантнасці акцыямі, накіраванымі на пераадоленне недавера і нядобрачычлівасці паміж людзьмі.

18 лістапада адбыліся судовыя разгляды адміністратыўных справаў абаронцаў Курапатаў. Судзілі Андрэя Ягорава, які прысутнічаў 9 лістапада вechарам пры затрыманнях у Курапатах як назіральнік ад Праваабарончага цэнтра “Вясна” (з бэджам назіральніка на куртцы). Бэдж назіральніка быў канфіскаваны ў А. Ягорава пры затрыманні і далучаны да справы. Суд Савецкага раёну г. Мінску вынес наступнае рашэнне па адміністратыўнай справе А. Ягорава – штраф у памеры 6 мінімальных заробкаў. Аляксандру Губейку, які ў 12 гадзінаў дня 9 лістапада ішоў на прэс-канферэнцыю ў Курапаты і па дарозе быў затрыманы супрацоўнікам міліцыі, таксама атрымаў па рашэнні суда адміністратыўнае спагнаньне – штраф у памеры 10 мінімальных заробкаў. А Генадзь Дранковіч – быў аштрафаваны на 6 мінімальных заробкаў.

21 лістапада ў судзе Савецкага раёну г. Мінску працягваліся суды над абаронцамі Курапатаў. Вынікі судовых разглядзаў наступныя:

Ткачэнка Мікалай – штраф у памеры 5 мінімальных заробкаў (судзьдзя Руслан Казадаеў);

Афнагель Яўген – штраф у памеры 6 мінімальных заробкаў (судзьдзя Аксана Рэлява);

Казакевіч Раман – суд перанесены на 26 лістапада (судзьдзя Іна Шэйко);

Сасім Мікіта – суд перанесены на 27 лістапада (судзьдзя Аксана Рэлява).

З сънёжня ў судзе Савецкага раёну г. Мінску адбыўся суд над абаронцам Курапатаў маладафронтайцам Раманам Казакевічам. Быў вынесены прысуд – штраф 100 тысячаў рублёў.

16. ПЕРАСЬЛЕД ГА «ПРАВААБАРОНЧЫ ЦЭНТР «ВЯСНА» ДЫ ІНШЫХ ПРАВААБАРОНЧЫХ АРГАНІЗАЦЫЯЎ.

9 студзеня «Міжнародная ліга правоў чалавека» даслала ліст А. Лукашэнку, дзе выказала сур'ёзную заклапочанасць фактамі ўціску ГА ПЦ «Вясна». Выканайчы дырэктар «Міжнароднай лігі правоў чалавека» Кэтрын Фіцпатрык съцвярджае, што «папярэджаныні Міністру аказваюцца часткай кампаніі перасльеду ў адносінах да гэтай і іншых праваабарончых групай Беларусі, якія адкрыта і бескампрамісна адстойваюць правы чалавека». Кэтрын Фіцпатрык даводзіць А. Лукашэнку, што «Беларусь ня зможа разглядацца як частка Еўрапейскай супольнасці, пакуль урад ня прыме належныя заходы па захаваныні і падтрымцы асноўных свабодаў», і заклікае беларускія ўлады спыніць перасльед «Вясны» ды іншых праваабарончых арганізацыяў.

У ноч з 26 на 27 студзеня ў Берасьці быў абраставаны офіс Цэнтра гуманітарных ініцыятываў «Вежа» (арганізацыя арандуе асобны двухпавярховы будынак у клуба «Прагрэс»). Напярэдадні «Вежа» праводзіла семінар у сваім офісе, і, на думку супрацоўнікаў арганізацыі, пасля заканчэння семінару, калі памяшканье зачынялася, нехта схаваўся пад лесьвіцай. Паколькі было шматлюдна, зрабіць гэта было няцяжка. Пасля таго, як у офісе нікога з супрацоўнікаў не засталося, невядомыя рабаўнікі ўзламалі ўваходныя дзвёры знутры і вынеслі з офісу 7 кампутараў з маніторамі, 3 прынтэрсы, сканер і факс. 27 студзеня зранку першай разрабаваны офіс і ўзламаныя дзвёры ўбачыла прыбіральщица, потым зявіліся супрацоўнікі «Вежы», якія і выклікалі міліцыю. Па факце рабаўніцтва ўзбуджаная крымінальная справа.

14 лютага ў судзе Маскоўскага раёну г. Мінску адбылося слуханье грамадзянской справы па абароне гонару і годнасці Анатоля Смаленцева (намесніка кіраўніка съследчага камітэту пры Міністэрстве ўнутраных спраў), які абвінавачвае вядомую адвакатку Веру Страмкоўскую і журналіста Алега Грузьдзіловіча ў распаўсюджаныні супраць яго кампраметуючых звестак. А. Смаленцуў патрабуе публічных выбачэння і кампенсацыі маральных стратай у памеры 20 мільёнаў рублёў (каля 20 тыс.

даляраў ЗША). Зьвесткі, якія, на думку съледчага А. Смаленцева, ганьбяць ягоныя гонар і годнасць, былі надрукаваныя ў газете “Навіны” у красавіку 1999 году. Журналіст А. Груздзіловіч у артыкуле “Дзе каньяк Стравойтава?” распавёў пра адзін эпізод судовага працэсу над бытым старшынёй ЗАТ “Рассьвет” Васілём Стравойтавым. У прыватнасці, пра тое, што на адным з паседжаньняў адвакат Вера Страмкоўская прасіла праверыць, як захоўваюцца 40 бутэлек малдаўскага каньяку “Белы аист”, канфіскаванага ў якасці рэчавага доказу з дому В. Стравойтава. Паводле дадзеных В. Страмкоўской, каньяком “Белы аист” частаваліся съледчыя на дні нараджэння А. Смаленцева. У 1999 годзе съледчы абвінаваціў адваката ў паклёпе. Была ўзбуджаная крымінальная справа, якая працягвалася дзеўядзяць месяцаў. Урэшце 40 бутэлек каньяку былі прадэманстрраваныя ў Кіраўскім раённым судзе. Съледчы даказаў, што падазрэнні ў ягоны адрес дарэмныя, але і ў дзеяньнях адваката злачынства не было знайдзенае. Крымінальную справу ў адносінах да В. Страмкоўской спынілі за адсутнасцю складу злачынства. У лістападзе 2000 году съледчы А. Смаленцаў падаў грамадзянскі зыск.

У ноч з 28 на 29 сакавіка ў Мінску было абрабаванае памяшканье Беларускага Хельсінскага камітету. З кампутараў вырвалі вінчэсцеры — зьнішчаная ўся база дадзеных. Пасля начнога візіту ў БХК вельмі дрэнна працуець тэлефоны. “Абрабаваныне” недзяржаўных арганізацыяў у Беларусі апошнім часам вельмі пашыраная зъява. Варта нагадаць, што офіс БХК першы раз быў абрабаваны 17 сінегля 1999 году. У той раз невядомыя ўкралі кампутар з базай дадзеных за чатыры гады працы, выдавецкі кампутар з макетамі двух нумароў праваабарончага часопісу і кампутар сакратарыяту.

2 красавіка старшыня Праваабарончага цэнтра “Вясна” Алесь Бяляцкі быў асуджаны судом Цэнтральнага раёну г. Мінску на 10 сутак адміністратыўнага арышту. Нагадаем, што Алесь Бяляцкі быў затрыманы пасля заканчэння акцыі, прысьвечанай Дню Волі, калі царквы Марыі-Магдалены, правёў ноч у сыпецразьмеркавальніку на вул. Акрэсціна. 26 сакавіка справу Алеся Бяляцкага разглядала судзьдзя Паўлючук па арт 167. 1 ч. 2 КаАП РБ (арганізацыя несанкцыянованага шэсцьця),

але суд быў перанесены на 2 красавіка. У гэты дзень на судзе ў якасці съведкаў выступалі супрацоўнікі міліцыі: маёр Барсукоў (Цэнтральны РУУС), намеснік начальніка Цэнтральнага РУУС Дубаневіч, намеснік начальніка Савецкага РУУС Левановіч, а таксама супрацоўнік аддзелу АБЭЗ Цэнтральнага РУУС Савянкоў, які затрымліваў А. Бяляцкага (на акцыі 25 сакавіка Савянкоў быў у цывільнім). У паказаньнях съведкаў былі моманты, калі адзін съцвярджаў адно, а другі зусім іншае.

Пасылья выступаў такіх съведкаў судзьдзяя вырашыла паглядзець відэаматэрываць. На стужках яскрава бачна было, як А. Бяляцкі вёў мітынг – віншаваў прысутных, даваў слова выступоўцам... Адразу пасылья вынясення прысуду канваіры з Цэнтральнага РУУС пад кірауніцтвам маёра Валянціна Барсукова даставілі А. Бяляцкага ў съпецразьмеркавальнік.

21 чэрвеня Маскоўскі раённы суд г. Мінску вынес пастанову спагнаць з адваката Веры Страмкоўскай 600 тысячаў беларускіх рублёў (прыкладна 500 даляраў ЗША) кампенсацыі за слова, якія яна сказала падчас працэсу па справе Васіля Стравойтава. У 1999 годзе на гэтым працэсе В. Страмкоўская зацікаўлася лёсам канфіскаванага ў Стравойтава каньяку. Яна прасіла суд высьветліць, дзе знаходзяцца 40 бутэлек каньяку «Белы аист», бо зъявіліся чуткі, быццам яго прысвоілі съледчыя. З гэтай прычыны съледчы Смаленцаў падаў зыск аб абароне гонару і годнасці. Больш як паўгода судзьдзя Сяргей Нікалаеў разглядаў справу і ў выніку зыск Смаленцева частковая задаволіў. Таксама былі пакараныя газета «Навіны» і ейны былы карэспандэнт Алег Грузьдзіловіч, які асьвятляў у «Навінах» судовы працэс над Стравойтавым. Газету, якой ужо не існуе, абавязалі заплатіць съледчаму 800 тысячаў рублёў, журналісту далі штраф 500 тысячаў рублёў. Адвакат Вера Страмкоўская назвала рашэнне судзьдзі «беспрэцэдэнтным, бо яно адкрывае шлях незаконнага пакарання адвакатаў за выкананне імі абавязкаў у справе абароны кліентаў». Абаронца журналіста, прадстаўнік Беларускага Хельсінскага камітэту Гары Паганяйла назваў гэтае рашэнне «чарговым захадам супраць свабоды слова ў Беларусі». Страмкоўская і Грузьдзіловіч заявілі, што будуць дамагацца адмены рашэння ў вышэйшай судовай інстанцыі.

23 ліпеня адвакат Вера Страмкоўская і журналіст Алег Грузьдзілов іч накіравалі ў гарадзкі суд Мінску касацыйную скаргу на рашэнне суда Маскоўскага раёну, вынесенае 20 ліпеня. У гэты дзень суд Маскоўскага раёну задаволіў грамадзянскі зыск намесніка старшыні съледчага камітэту пры МУС Беларусі Анатоля Смаленцева да газеты "Навіны", Веры Страмкоўскай і Алега Грузьдзіловіча. Суд прызнаў зънеслаўляючымі гонар, годнасць і дзелавую рэпутацыю Смаленцева звесткі, распаўсядженая Страмкоўскай на судовым паседжанні па справе былога старшыні аграрнамысловага аб'яднання "Рассьвіет" Васіля Старавойтава, якое праходзіла ў судзе Кіраўскага раёну Магілёўскай вобласці 4 сакавіка 1999 году. Адвакат, у прыватнасці, гаварыла пра зынкненне 40 бутэлек каньяку "Белы аист", канфіскаваных падчас вобыску ў Старавойтава. Затым гэтыя звесткі былі выкарыстаныя Алегам Грузьдзіловічам у артыкуле "Дзе каняк Старавойтава?", апублікованым 14 красавіка 1999 году ў газете "Навіны". Суд пастанавіў спагнаць з рэдакцыі газеты на карысць Смаленцева грашовую кампенсацыю за маральныя страты ў суме 800 тысячай рублёў, са Страмкоўскай — 600 тысячай і з Груздзіловіча — 500 тысячай рублёў. Апроч таго, газета "Навіны", згодна з рашэннем суда, абавязаная абергнуць публікацыю, хая гэтае выданье ўжо не існуе — два гады таму яно было зачыненае ўладамі.

16 жніўня супрацоўнікі аддзелу па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю пачалі праверку Ваўкавыскага праваабарончага цэнтра «Аслона». У памяшканні цэнтра з'явіліся начальнік Ваўкавыскага АБЭЗу Яўген Чарняўскі і супрацоўнік Віталь Балтрукевіч. Як паведаміў БелГАН Мікола Кавальчук, старшыня праўлення «Аслона», супрацоўнікі АБЭЗу прычыну свайго візіту патлумачылі праверкаю наяўнасці дакументацыі на тэхнічнае абсталяванне, якое знаходзіцца ва ўласнасці «Аслона». Пры гэтым АБЭЗаўцы казалі, што праверка дакументацыі звязаная з крадзяжамі кампутараў, якія сталі частымі апошнім часам. Мікола Кавальчук назваў гэтыя тлумачэнні бессэнсоўнымі. На ягоную думку, сапраўднай мэтаю візіту супрацоўнікаў АБЭЗу з'яўляецца «нейтралізацыя агітацыйнай кампаніі за кандыдатаў у Прэзідэнты і ліквідацыя

ўсялякіх магчымасцяў распаўсюджаньня друкаванай прадукцыі». Размова доўжылася каля гадзіны, і, па словах М. Кавальчука, супрацоўнікі АБЭЗу запэўнілі яго, што ў дачыненьні да «Аслоны» абавязкова будуць прадпрымацца далейшыя дзеяньні.

27 і 28 жніўня Міністэрствам юстыцыі Рэспублікі Беларусь Грамадзкаму аб'яднанню “Праваабарончы цэнтр “Вясна” было вынесена адразу два пісьмовыя папярэджаньні. Пры гэтым Міністэрства юстыцыі распаўсюдзіла прэс-рэліз, у якім съцвярджае, што ў дадзены момант вырашаецца пытаньне пра ліквідацыю арганізацыі. Міністэрства юстыцыі абвінавачвае ГА ПЦ “Вясна” ў тым, што Цэнтрам выдадзены съпецвыпуск бюлетэню “Права на волю” накладам больш чым 299 асобнікаў, а таксама, што не былі перада-дзеныя ў Міністэрства юстыцыі съпісы вылучаных ад Грамадзкага аб'яднання “Праваабарончы цэнтр “Вясна” назіральнікаў, а значыць, былі “парушаныя патрабаваныні Прыкладнай інструкцыі па справаводстве ў Міністэрствах, дзяржаўных камітэтах ды іншых цэнтральных органах кіраванья, установах, арганізацыях і на прадпрыемствах Рэспублікі Беларусь, зацьверджанай загадам Дзяржаўнага камітэту па архівах і справаводстве Рэспублікі Беларусь ад 23. 05. 1995 за № 13”. ГА ПЦ “Вясна” вымушанае канстатаваць, што сваім прэс-рэлізам Міністэрства юстыцыі наўмысна нагнятае сітуацыю вакол Грамадзкага аб'яднання “Праваабарончы цэнтр “Вясна” з мэтай стварэння цяжкасцяў пры рэгістрацыі назіральнікаў ад аб'яднання. ГА ПЦ “Вясна” лічыць, што гэты ціск на арганізацыю звязаны з нязменнай пазіцыяй арганізацыі па абароне правоў чалавека ў Беларусі і актыўным удзелам у кампаніі “Незалежнае назіранье”.

30 жніўня ў 11. 30 на кватэру сябра ПЦ “Вясна” ў г. Сьветлагорску Віктара Раманішкі зъявіліся супрацоўнікі крымінальнага вышуку з санкцыяй пракурора на обыск. Свой візіт патлумачылі тым, што ў мясцовым касьцёле быў скрадзены кампутар фірмы “Самсунг”, і яны мусіць праверыць, ці не знаходзіцца скрадзены кампутар у кватэры В. Раманішкі. З трох супрацоўнікаў крымінальнага вышуку прадставіўся толькі адзін – съледчы Сьняжко. Ніякага кампутара ў кватэры не знайшлі. Віктар Раманішкі паведаміў, што гэта быў ня першы падобны

візіт: "Яны заходзяць па некалькі разоў на тыдзень, а прычыну заўсёды знаходзяць. То адно, то другое. . ." У гэты ж дзень адбыўся вобыск у Рэчыцкім аддзяленні Гомельскага абласнога аб'яднання "Грамадзянская ініцыятывы". Тут шукалі фарбу – у сувязі з антылукашэнкаўскімі надпісамі, якія ўсё часьцей пачалі зьяўляцца на съценах будынкаў гораду. Фарбу не знайшлі.

1 верасьня быў затрыманы старшыня рады Грамадзкага аб'яднання Праваабарончы цэнтр "Вясна" Алесь Бяляцкі. Прыйчынай затрымання названая праверка дакументаў і высьвітленне асобы. Каля 14 гадзінаў Алесь Бяляцкі на вул. Варвашэні сеў у машыну. Праз некаторы час машыну прымусова спынілі. З белага аўтамабіля ВАЗ (дзяржаўны нумар 83-91 МА Е) выйшлі людзі ў цывільным, якія не прадставіліся, не паказалі аніякіх дакументаў, але запатрабавалі, каб кіроўца аўтамабіля, у якім ехаў А. Бяляцкі, кіраваўся за імі ў РУУС Савецкага раёну. Але Бяляцкі і кіроўца аўтамабіля адмовіліся падпарадкавацца і выклікалі юрыста ГА «ПЦ «Вясна» Валянціна Стэфановіча. Праз нейкі час туды ж пад'ехала машына міліцыі, і адзін з супрацоўнікаў міліцыі сеў у машыну да Алеся Бяляцкага. Пасля гэтага ўсе машыны накіраваліся ў РУУС Савецкага раёну. Алесь Бяляцкі быў пратрыманы да 19 гадзінаў і адпушчаны.

9 кастрычніка Праваабарончы цэнтр "Вясна" атрымаў з Вярхоўнага Суда РБ пастанову аб адмове ўзбуджэнні справы па скарзе, якая была пададзеная ў ЦВК яшчэ 10 верасьня. Праваабарончы цэнтр "Вясна" абскарджаў у вышэйшую судовую інстанцыю рашэнье Цэнтральнай камісіі па выбарах, паводле якога скарга "Вясны" аб прызнанні выбараў несправедлівымі названая неабгрунтаванай. Вярхоўны Суд адмовіўся разглядаць гэту справу з той прычыны, што быццам бы, згодна з арыкулам 79 Выбарчага кодэксу, у гэту установу можна абскардзіць толькі ўжо прынятае рашэнне ЦВК аб прызнанні выбараў несправедлівымі, а рашэнне аб прызнанні выбараў сапраўднымі абскарджаць ў судзе не падлягае. ГА ПЦ "Вясна" вымушаны канстатаваць, што Вярхоўны Суд наўмысна недакладна працытаваў норму арт. 79 Выбарчага кодэксу, у якой гаворыцца аб tym, што рашэнне ЦВК можа быць абскарджанае, не ўдакладняючы, якое гэта рашэнне.

Акрамя таго, адказ суда фактывчна съцвяджае, што пастановы ЦВК не падлягаюць судоваму перагляду. Але, згодна з заканадаўствам, грамадзяне могуць абскарджаць ў судзе любое рашэнне любога дзяржаўнага органу.

25 кастрычніка Мінскі гарадзкі суд адхіліў касацыйную скаргу адваката Веры Страмкоўской і журналіста Алега Грузьдзіловіча на рашэнне Маскоўскага раённага суда адносна прысуду па зыску кірауніка съледчай групы прокуратуры МУС РБ А. Смаленцева супраць ix. Упершыню на практицы суд другой інстанцыі прызнаў вінаватай адвакатку. Судэздзі Мінгарсуга спадарыні Дулуп, Глукоўская і Жупікава прынялі рашэнне: у хадайніцтве адмовіць. Гэта фактывчна азначае прызнанне вінаватасці адваката падчас выканання ім службовых абязязкаў. На думку экспертаў, гэткае рашэнне суда можа стаць пачаткам прыкрыя практикі ва ўзаемадачыненнях супрацоўнікаў судоў і адвакатуры. Паводле словаў адваката Гары Паганяйлы, бліжэйшым часам рашэнне Мінскага гарадзкога суда будзе абскарджанае ў вышэйшых інстанцыях. У выпадку адмойнага рашэння ў беларускіх інстанцыях ня выключаны зварот Веры Страмкоўской і Алега Грузьдзіловіча ў Камітэт па правах чалавека ААН.

8 лістапада прадстаўнікі Праваабарончага цэнтра “Вясна” накіраваліся ў Косава, каб назіраць за правядзеннем выбараў у мясцовыя органы кіраванья. 17 лістапада ў Косаве, а таксама ў лагерах, дзе знаходзяцца албанскія ўцекачы (у Чарнагорыі і на тэрыторыі Сербіі) адбудуцца выбары ў мясцовыя органы самакіраванья. Выбары арганізуюцца пры падтрымцы Еўрасаюзу і Еўрапарламенту пад эгідай АБСЕ. У Косава накіраваныя з большасцю краінаў Еўропы каля двух тысячай супервайзераў – асобаў, якія прысутнічаюць на выбарах ня проста ў якасці назіральнікаў, якія адсочваюць парушэнні, а як асобы, якія дапамаюгаць у арганізацыі гэтых выбараў. З Беларусі ў якасці супервайзераў накіраваліся ў Косава 7 прадстаўнікоў Праваабарончага цэнтра “Вясна”. Кожны з супервайзераў павінен валодаць англійскай мовай. Перад выбарамі плануюцца чатыры дні навучанья, дзе ўдзельнікі будуць знаёміць з сітуацыяй, якая існуе ў краіне, крытэрыямі правядзення выбараў, выбарчай сістэмай, выбарчым

заканадаўствам і нават вучыць міннай бясьпецы. Выбары будуць адбывацца пад аховай міжнароднай паліцыі і войскай міжнароднага кантынгенту краінаў НАТО, якія будуць забяспечваць ахову выбарчых участкаў і бяспеку назіральнікаў падчас выбараў.

9 сінёкня ў гарадах Беларусі адбыліся акцыі, прымеркаваныя да гадавіны прыняцца Усеагульной дэкларацыі правоў чалавека. Акцыі праходзілі ў межах кампаніі “Хочам ведаць праўду”. У Горадні і Берасці былі затрыманыя актыўныя ўдзельнікі мерапрыемстваў. У Горадні ў мерапрыемстве, якое доўжылася каля 40 хвілін, узялі ўдзел каля 30 чалавек. Супрацоўнікі міліцыі і тройчы праланоўвалі ім разысьціся, а потым затрымалі прадстаўніка АГП Зыміцера Карпенку і прадстаўніка “Маладой Грамады” Святлану Нех. Праз паўгадзіны затрыманыя былі адпушчаныя, пратаколы не складаліся. У Берасці ўдзел у пікеце ўзялі каля 30 чалавек. Праз 40 хвілін намеснік начальніка Ленінскага РУУС Крэгель даў каманду арыштоўваць. Людзі супраціўляліся, сядалі на зямлю. 12 чалавек былі дастаўленыя ў пастарунак: Э. Карпюк, М. Клімовіч, М. Мікалюк, С. Казлоў, М. Казімірчык, В. Барбулін, В. Малей, В. Вялічкін, Р. Антанюк, П. Панасюк, Г. Самойленка, Алексіевіч. На ўсіх былі складзеныя пратаколы па арт. 167 ч. 1, трох чалавекі атрымалі яшчэ і арт. 166 (непадпарадкованыя супрацоўнікам міліцыі). Усе былі адпушчаныя ў 18. 30. У Гомелі каля ўніверсаму «Гомель» з 15 да 16 гадзінай сябры Гомельскага аддзялення ГА ПЦ “Вясна”, партыі БНФ, моладзевых арганізацыяў “Гарт” і “Зубр” правялі акцыю “Ланцуг неабыякавых людзей”. У мерапрыемстве ўзялі ўдзел каля 50 чалавек. Уся акцыя праходзіла пад наглядам супрацоўнікаў міліцыі Цэнтральнага РУУС г. Гомелю. Затрымання не было, хоць акцыю і не санкцыянувалі гарадзкія ўлады.

10 сінёкня ў Барысаве Праваабарончым цэнтрам “Вясна” была арганізаваная акцыя з нагоды 53-ай гадавіны абвяшчэння Усеагульной дэкларацыі правоў чалавека. Каля 10 сяброў ГА ПЦ “Вясна”, БНФ, “Зубра” выйшлі на вуліцы гораду, дзе наладзілі раздачу насельніцтву тэкстаў Дэкларацыі правоў чалавека, бюлетэню “Права на волю”. Гэтым разам абышлося

без затрыманьня, у дзень чарговай гадавіны абавяшчэнья Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, ГА ПЦ “Вясна” разам з мастаком Алесем Пушкіным наладзілі перформанс і выставу “Не дазволена цэнзурай”. У 15.00 на вуліцы Дзімітрава ў Мінску непадалёку ад таго месца, дзе знаходзіўся нядайна зынішчаны будынак сінагогі, у якім, дарэчы, месціліся майстэрні мастакоў, прайшоў перформанс. А. Пушкін, апрануты ў чорную рызу інквізітара, абчапляны ланцугамі і сушанымі рыбкамі, сімвалізаваў такім чынам інквізітарскую сутнасць цэнзуры і вынікі яе дзейнасці – высушинае жыцьцё. Тут жа на будаўнічым плоце былі разьвешаныя забароненыя цэнзурай творы.

Мастацтвазнаўца Сяргей Харэўскі расказаў прысутным пра гісторыю цэнзуры ў Беларусі. У 17.00 у зале галерэі “Золата” адбылося адкрыццё выставы пад той жа назвай: “Не дазволена цэнзурай”. Старшыня ГА ПЦ “Вясна” Алесь Бяляцкі, адкрываючы выставу, сказаў, што, праводзячы гэтую акцыю, арганізатары хадзелі паказаць, як канкрэтна на лёссе твораў адбіваюцца праблемы з захаваньнем правоў чалавека ў Беларусі. Выступілі таксама паэт Эдуард Акулін, кніга якога “Радно” была зынішчаная ўладамі за вершы, якія палічылі “палітычнымі”, галоўны рэжысёр тэатру “Вольная сцэна” Валеры Мазынскі, які быў вымушаны пакінуць тэатр пасля пастаноўкі съпектаклю “Прынц Мамабук”, мастакі Мікола Купава, Алег Карповіч і інш. Большую частку экспазіцыі выставы займаюць уласна карціны – Алеся Пушкіна, Артура Клінава, Тацяны Маркавец, малюнкі Алега Карповіча, Льва Талбузіна, інсталяцыі Алеся Пушкіна, Льва Талбузіна і Аляксея Марачкіна, скульптура Міхаіла Інькова...